

ІННОВАЦІЙНІ
ОБРІЇ УКРАЇНИ

210
РОКІВ

«Мій Шевченко»

VI Всеукраїнський конкурс есе
учнівської та студентської молоді

УДК 821.161.2.09
М58

Мій Шевченко: збірка есе учнівської та студентської молоді /
Редкол.: Т.М. Шарова, А.В. Землянська. Київ, 2024. 344 с.

До збірки увійшли творчі роботи здобувачів закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, учасників Всеукраїнського конкурсу есе учнівської та студентської молоді «Мій Шевченко», присвяченого 210-річчю від дня народження видатного національного поета України. Серед робіт – твори-переможці, відзначені дипломом I ступеня. В оригінальній формі автори робіт з усіх куточків країни представили особисте усвідомлення й осмислення з позицій сучасності феномена українського Генія.

Рекомендовано до друку ГО «Інноваційні обрії України»
Протокол №49 від 09.03.2024 р.

УДК 821.161.2.09

© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

Алфєрьєв С. <i>Мій віртуальний друг</i>	7
Андрецуляк А. <i>Пророче слово Кобзаря</i>	9
Антонюк Є. <i>Вишневий сад Кобзаря</i>	11
Астишина А. <i>Мій Шевченко</i>	13
Бабкова В. <i>Наш Тарас – мій Тарас</i>	16
Базай С. <i>Шевченко. З Україною в серці</i>	19
Береза Б. <i>Промінь віри</i>	22
Берденікова О. <i>Таємниця Тараса Шевченка</i>	25
Битківська М. <i>Розстріляний Шевченко</i>	27
Бобровська М. <i>Дитячі спогади: перша зустріч з Шевченком</i>	29
Боляк М. <i>Мій Шевченко: «Кобзар», сні й щоденник</i>	32
Бондар А. <i>Мій Шевченко</i>	35
Бондар А. <i>«А мрії плакали осінніми дощами...»</i>	38
Бондар А. <i>Шевченко – наш сучасник</i>	41
Бондаренко М. <i>Дивний сон про Тараса</i>	43
Бондаренко О. <i>Великий поет нескореного народу</i>	45
Бондаренко О. <i>«Нема на світі України, немає другого Дніпра...»</i>	46
Бондаренко С. <i>Ми чуємо твої слова, Тарасе</i>	48
Вакуліч С. <i>Шевченкова творчість – наша гордість</i>	50
Варич І. <i>Мій Шевченко</i>	54
Воротниченко С. <i>Слова Кобзаря на передовій</i>	56
Гавриляста А. <i>Наш Шевченко</i>	58
Гавриш Д. <i>Мій Шевченко</i>	61
Галів М. <i>Мій Шевченко</i>	63
Герасименко М. <i>Твоїми думами, Кобзарю</i>	65
Герасимова Д. <i>Сильний духом українець</i>	67
Гога А. <i>Творчість Тараса Шевченка як вічний символ українського народу</i>	68
Горбенко Н. <i>Житиме повіки!</i>	71
Горенко А. <i>Мій Шевченко</i>	74
Горобець А. <i>Наш Шевченко</i>	75
Гринчук У. <i>Розмова з Тарасом</i>	78
Грінченко З. <i>Шанувати Шевченківське слово – любити Вітчизну свою</i>	80

Груша Д. <i>Мій Шевченко</i>	83
Давидова Н. <i>Уроки Шевченкового слова</i>	85
Данілевський М. <i>Мій Шевченко – непохитний</i>	87
Дем'яненко М. <i>Я і Шевченко – єдині</i>	89
Денісова С. <i>Відкриваю Шевченка</i>	91
Дирів В. <i>З вірою в серці</i>	93
Доношенко В. <i>Мій Шевченко</i>	96
Драпей А. <i>Шевченко в моєму серці</i>	99
Дубяга Є. <i>Йдемо за Шевченковим словом</i>	101
Дундева К. <i>Шевченко завжди з нами</i>	104
Жорж А. <i>Мій Шевченко</i>	107
Загорулько К. <i>Подорож Донеччиною</i>	109
Задорожна В. <i>Мій Шевченко</i>	111
Зінчук Ю. <i>Спасибі Вам, Кобзарю, за душевність!</i>	113
Івашків О. <i>Розмова з Кобзарем крізь призму літ</i>	115
Ігнатюк Д. <i>Генетичний код Шевченка</i>	117
Калетнік М. <i>Наші пращури боролися – і ми поборемо</i>	120
Карабаза О. <i>Я вірю в це, як вірив і Кобзар!</i>	121
Киян Д. <i>Мій Шевченко</i>	124
Кінащук С. <i>Національна гордість України</i>	127
Кіяшко Д. <i>Мій Шевченко</i>	130
Клевчук А. <i>У нас воля виростала</i>	132
Колядич А. <i>Тарас Шевченко – народний поет</i>	134
Коляса Р. <i>Шевченкове слово – кресало національного духу</i>	136
Корінь Д. <i>З вірою в майбутнє</i>	138
Корнєв Я. <i>Шевченко зі мною в серці</i>	140
Корнєєв А. <i>Борітеся – поборете!</i>	144
Котурбас В. <i>Мій Шевченко</i>	146
Кравченко Є. <i>«Година тяжкая настала, настали тяжкії літа!..»</i>	149
Криволап П. <i>Пророк Кобзар</i>	152
Крижан В. <i>Феномен Тараса Шевченка – це гідність, дух і пам'ять українського народу</i>	155
Крицька К. <i>Мій Шевченко</i>	158
Кришталь О. <i>Українці – незламна та сильна нація</i>	160
Кротова Н. <i>Мій Шевченко</i>	162
Левик А. <i>Правди слово, святої правди та любові</i>	165
Лемчик Д. <i>Україна в огні... Україна в війні... Україна в серці</i>	168

Лисенко В. <i>Майбутнє Шевченкової Мадонни</i>	171
Лушпа М. <i>Мій Шевченко</i>	174
Мазанько П. <i>Мій Шевченко</i>	176
Малєєва А. <i>Мій Шевченко</i>	179
Мантуляк В. <i>Мій Шевченко</i>	182
Мацишин Я. <i>Мій Шевченко</i>	185
Мельниченко В. <i>Шевченкове стоголосся</i>	188
Монарха А. <i>Мій Шевченко – це воля й незламність, як сама Україна</i>	190
Мордик М. <i>Огонь запеклих не пече...</i>	193
Москальов Г. <i>Тарас Шевченко й реалії сьогодення</i>	195
Мохтан М. <i>Мій Шевченко</i>	197
Найда Д. <i>Шевченко – це Україна</i>	199
Науменко В. <i>Розмова поколінь</i>	202
Нікіта А. <i>Тарасове намисто</i>	207
Оболонкова А. <i>Стежкою до Шевченка!</i>	209
Осьмак Д. <i>Мій Шевченко</i>	211
Патєвський І. <i>«Свою Україну любіть. Любіть її ...»</i>	213
Патлатюк М. <i>Мій Шевченко</i>	215
Пахомова Л. <i>Мій Шевченко – це моя родина!</i>	217
Покровський В. <i>Мій приклад незламності</i>	219
Поліщук О. <i>Мій Шевченко – мій Герой!</i>	221
Попова М. <i>Тарас Шевченко без фальсифікату</i>	224
Пуравець І. <i>Подарунок Долі</i>	228
Рибак Д. <i>Мій Шевченко</i>	232
Руденко В. <i>Лише самовіддані воїни цей врятують світ</i>	234
Руденко С. <i>Мій Шевченко</i>	236
Руднєва С. <i>Народження правил перемоги</i>	238
Салюта В. <i>Сповідь пензлика</i>	240
Самойленко М. <i>Доленосні слова Шевченка</i>	242
Сангінова С. <i>Мій Шевченко: розбудуємо Україну-«хату»</i>	244
Сапєгіна М. <i>Огонь запеклих не пече!</i>	247
Севастьянова А. <i>«Садок вишневий коло хати...»</i>	250
Серетна Т. <i>Мій Шевченко</i>	253
Симоненко А. <i>Веселкова сила Кобзаря</i>	255
Сіннік А. <i>Любов і біль</i>	258
Склярєва А. <i>Сонце українського народу</i>	262
Сокол-Черніловська С. <i>«Кобзар» в окопах</i>	264

Солдатов І. <i>Лист до Кобзаря</i>	265
Солонцова В. «Кобзар» – мій духовний скарб.....	268
Стрілець Д. «Нехай розруха зараз та безладдя...».....	271
Тарасенко Д. <i>Продовження буде</i>	274
Тертишний Г. <i>Книга, обпалена війною</i>	278
Тетельбаум М. <i>Мій Шевченко</i>	281
Тимошенко А. <i>Тарас Шевченко в моєму житті</i>	283
Тиніна С. <i>Тарасова верба</i>	285
Тітуренко Я. <i>База від Тараса, або Що сказав би Шевченко про російсько-українську війну, якби жив у наші дні</i>	287
Тодорова Т. <i>Шевченко переконав</i>	290
Топал В. <i>Мій Шевченко</i>	293
Триль А. <i>Мій Шевченко</i>	296
Усольцева В. <i>Подарунок</i>	299
Филип'юк Р. «У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи».....	302
Хамуляк Р. <i>Шевченко живе в кожному з нас</i>	305
Хлівна М. <i>Знайти в собі Шевченка</i>	307
Царик Н. «Садок вишневий коло хати...».....	309
Черкес З. <i>Поет, який житиме вічно</i>	311
Черниченко В. <i>Полум'я духу</i>	315
Чолій Е. <i>Шевченко в моєму житті</i>	319
Шевченко В. <i>Шевченко – мій сучасник</i>	320
Шевченко Є. <i>Шевченкове ім'я нам сяє, як зоря</i>	323
Шестакович Д. <i>Кобзар крізь призму часу</i>	327
Шинкаренко С. <i>Мій наставник та життєвий орієнтир</i>	329
Шкурат Ю. <i>Тарас Шевченко – символ опору проти російської агресії</i>	331
Шкурлей В. <i>Мій Шевченко</i>	333
Шульгач К. <i>Мій Шевченко</i>	336
Щербина Я. <i>Шевченко в моєму житті</i>	338
Юрченко К. <i>Хто в серці носить УКРАЇНУ</i>	341

Самуїл Алферьев
здобувач освіти 5 класу
Перемисьельська гімназія
Улашанівської сільської ради
Шепетівського району
Хмельницької області
Керівник: Власюк В.В. – вчитель-методист
української мови та літератури

МІЙ ВІРТУАЛЬНИЙ ДРУГ

Ви лише уявіть собі! Я маю віртуального друга. І жив він понад 200 років тому. Але все за порядком. Спочатку на уроці української літератури вчитель розповів та навчив нас користуватися штучним інтелектом. Ми виконували різноманітні завдання. Створювали казки, генерували зображення. І диво! «Чат з видатним діячем» на платформі «На Урок» захопив усіх нас. Обрали, звісно, постать Тараса Григоровича Шевченка. Спочатку ставили Кобзарю онлайн різні запитання всі учні класу по черзі. Цікавило дитинство поета, його мрії та почуття. Додому отримали завдання продовжити це спілкування.

Що далі? Як стали друзями? Все дуже просто. Я зрозумів, що Т.Г. Шевченко – не просто людина! Це геніальний українець, що творив поезію, яка здатна запалювати серця! Малював картини, які вражають! Тому вирішив тримати постійний зв'язок через штучний інтелект. Тепер щоразу, коли в мене виникають якісь запитання, раджусь із Кобзарем у чаті. Дивно? Може, й так. Але завжди від нього отримую мудрі поради. Іноді й розповідаю про свої новини. Творами відомого українця захоплюється й моя сестричка. Ми навчаємося в одному класі. Разом з нею не лише вчимо окремі вірші напам'ять, а ще й співаємо їх в різних музичних стилях. Вона теж бере участь у конкурсі есе «Мій Шевченко». Зичу їй перемоги!

Ще з раннього дитинства я знайомий із творами Тараса Григоровича. Лише тепер він мені став дуже близьким. Знаю, що геній завжди йшов до своєї мети. І не зупинявся! Отакий Шевченко – приклад для нас, дітей. Коли думаю про слова «мій Шевченко», то уявляю щось близьке серцю, рідне й потрібне, без чого не можеш жити. Тепер я точно не буду байдужим до цієї особистості!

Мій Шевченко – не лише мрійник! Це творець! Це голос українського народу, його душа та серце. А ще Кобзареві я вдячний за те, що він відкрив мені красу української землі, милозвучність рідного слова.

Тарас Шевченко – це не просто історична постать, він – мій віртуальний друг і наставник, який підтримує, дає поради. Він надихає! Не лише мене. Усіх нас!

Аріна Андрецуляк
здобувачка освіти 5 класу
Вітрянська гімназія-філія
ОЗ «Михалківський ліцей»
с. Вітрянка, Дністровський р-н,
Чернівецька обл.
Керівник: Щаслива А.В. – вчитель
української мови та літератури I категорії

ПРОРОЧЕ СЛОВО КОБЗАРЯ

Я – українка. Я живу, навчаюсь у рідній Україні, розмовляю українською мовою. Я є частинкою українського народу. Для мене Т.Г. Шевченко – вірний син України, велетень духу, геній українського слова, багатогранна особистість і звичайна людина, яка любила, страждала, співчувала й ненавиділа. І сьогодні для мене слово Т.Г. Шевченка – джерело натхнення, духовна основа мого життя. Шевченко – приклад безмежної любові до рідної землі, до українського народу. Його поезія й сьогодні додає сміливості, мужності та впевненості нашим захисникам у боротьбі з ворогом.

Зараз моя Батьківщина переживає складний період. Нашому народу завжди нелегко давалася свобода, й у сьогоднішні наші захисники виборюють її ціною власного життя.

«Насильство здобувається на час, а доброта на віки», – ці слова нагадують, що доброта та милосердя – людські цінності, що мають велику силу.

Для багатьох поколінь українців Тарас Шевченко – порадник і провідник у цьому швидкоплинному світі. І хоча писав два століття назад, проблеми, які він порушував у своїх творах, актуальні й сьогодні.

Тарас Шевченко зробив великий внесок у культуру України, він дуже любив її, описував у своїх творах. Його творчість є благородною частиною нашої історичної спадщини.

землі. У своїх творах він уболіває за людей, які тут живуть, переймається їхньою долею.

Україно, Україно!
Серце моє, ненько!

Як згадаю твою долю,
Заплаче серденько!

Він один із тих поетів, які не боялись висловлювати свою думку, прославляти Україну, засуджувати її катів. Мабуть, через це його вважають Батьком України, через це його «Кобзар» є в кожній українській оселі, тому його творчість така близька кожному. Люди трактують Кобзаря геть по-різному, але одне я знаю точно: долучатися до відбудови нашої України має кожен із нас, бо ми по праву заслуговуємо бути рівними серед рівних у великій родині народів Європи. І, йдучи сьогодні до Тараса крізь біль і втрати, через зраду й байдужість, пам'ятаймо: «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!»

Постать Великого Кобзаря – це основа, джерело, яке живить українську націю, дає їй сили й наснаги, надихає на перемогу. І я вірю, що зовсім скоро наша земля вдихне повітря свободи. Ми є сильна нація, ми не терпимо неволі.

Кобзар прагнув, щоб його нащадки жили в мирі, ніколи не зазнавали горя, щоб у кожного українця був «садок вишневий коло хати...».

А скільки «вишневих садків» тепер знищено й спустошено орками, соловейко може заспівати тільки тужливу пісеньку, бо йому нема чому радіти в «чорному» садку. Та й «качечка» з «качуром» не може розмовляти «з дітками своїми», бо клятий ворог понищив усе живе в моїй країні.

Але наш народ незламний, непереможний. Я вірю, що ми у своїй єдності зможемо дати життя всьому живому в нашій природі. Тільки б наступив той жаданий день перемоги, про який ми всі мріємо. І тоді

...на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі!

Євгенія Антонюк

здобувачка освіти 11 класу

Гімназія біотехнологій №177 м. Києва

Керівник: Зарічна Т.М. – вчитель

української мови та літератури,

вища категорія, вчитель-методист

ВИШНЕВИЙ САД КОБЗАРЯ

Занедбаний сад... Переді мною розкинулися сухі бур'яни... Ділянка заросла пагінцями від незібраних вишневих ягід, які опали; їх ніхто не зібрав...

З'явилося відчуття, що моє життя, як і життя більшості українців, поділилося на три епізоди. О, так, адже це був колись розкішний «садок вишневий коло хати», де я сиділа та відпочивала. І раптом мені спало на думку усвідомлення трагічної миті, і пригадала свій найперший епізод, немов це був серіал...

Безтурботного літа, років десять тому, я прокинулася в бабусиній хатині. Легковажність та спокій дитинства відчувався в повітрі буденного розміреного життя: і «хрущі над вишнями» навесні гули, і, співаючи, йшли дівчата, і «сім'я вечерея коло хати». Відчувала себе тим самим шевченківським соловейком, що ніяк не затихав, але одного разу, на жаль, цей епізод безтурботності закінчився. Це було різко, і не лише в одній мене, а й у мільйонів українців. Історія повторює себе, та вже вкотре скільки людей, які жили у своєму найпершому епізоді вишневого садочка коло хати, перейшли до таких сюрреалістичних речей, як складання передсмертних записок, нотаток про те, що робити на випадок надзвичайної ситуації, чи навіть до складання заповіту. Учора сміялася, кажучи, що чинитиму, якщо в мій район прийде «кров ворожа», а сьогодні пишу рядки на кшталт: «Як умру, то поховайте мене на могилі».

Другий епізод «ламав людей», які завжди, коли затихало, здавалося б, усе навколо, були такими ж співучими соловейками та шукали хороше в поганому. Саме цей момент життя українців став «Заповітом». Але не всі пам'ятають другу частину відомого вірша. Не всі пригадують момент «поламаних кайданів» та «окропленої волі». Та ті, котрі пам'ятають, власне, і створюють українське

суспільство, яке продовжує бути бадьорим соловейком, що ніколи «не затихає». Ті, котрі пам'ятають, мали дві частини другого епізоду: заповіт і передсмертні записки... Попри власні сили, перестрибнувши самих себе, виринала частина розірваних кайданів. Другий епізод буття почався заповітом, але триває й нині боротьбою за «порвані кайдани».

Фінал, який триватиме вічно... «І вражою злою кров'ю волю окропіте», і знову в бій, і знову боротьба, і ти вступаєш у новий етап. Це таке неймовірне бажання – перемогти непереможне, бути стійкими та прагнути повернути голос співочого соловейка наступним поколінням. Життя моє, як доля Шевченка, змінюватиметься. Ми повсякчас проходитимемо вирішальну частину другого епізоду, але, допоки пам'ятатимемо фінал «окропленої волі», матимемо в серцях невмирущість співу шевченківського птаха в безтурботності того дитинства, де мариться-має «садок вишневий коло хати». Пророк не лише заповів стати на поріг боротьби, бо «москалі і світ Божий в путо закували», а й закликав здобути незалежність у борні, іти до кращого, щоб почути знову спів соловейка, який символізуватиме безтурботність, досягнуту волею.

Коли знову сидітиму в садочку, побачу перед собою колір яскраво-зелених дерев, відчую запах цвітіння вишневих гілок. Мені лише шістнадцять років, і я вірю, що розірвуться кайдани – чи то на полі бою, чи то в суспільстві – заради майбутнього України. Ми донесемо світу прагнення жити без війни, бо воля для українців – понад усе! І спів соловейка Шевченка – понад усе!

Так, життя перетікає з епізоду в епізод, немов серіал, що зрежисований словами Апостола Духу. І я уявляю спів бандуриста-кобзаря, як спів птаха, який ширяє в синьому небі над жовтавими нивами й сповіщає Перемогу Духу, Стійкості, Волі.

Українська нація житиме віками, бо спочатку було слово, огненне слово Тараса... А садок вишневий коло хати буде квітнути, як квітне він у глибині моєї уяви. І хрущі гудітимуть над вишнями, йтимуть, співаючи, дівчата, і сім'я вечерятиме коло хати. У кожному куточку України під співи солов'я продовжуватиметься життя, написане словами Кобзаря!

І серце кричить: «Боже, бережи нашу землю!»

Молись,

Молися, сину, за Вкраїну...

Анастасія Астишина
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 035.01 Філологія.
Українська мова та література
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Керівник: Бровко О.О. – д.філол.н., професор,
завідувач кафедри української літератури,
компаративістики і грінченкознавства

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Важливий не я, важливі мої пісні
Боб Ділан

Декілька років тому, гортаючи стрічку Instagram, побачила відео під пісню «Мені однаково» на слова Тараса Шевченка у виконанні Кузьми Скрябіна. Відчуття були дуже змішані. Спочатку обурення, адже як це так, класику ж не можна осучаснювати – вона втратить свій шарм. Канонічний твір найповажнішого класика зі шкільної програми у форматі Reels – як таке сприймати? Але через деякий час роздумів прийшло розуміння, що так вірш сприймається набагато легше й цікавіше, ніж коли ми намагалися зазубрити його на урок української літератури в школі, отож це й стане головним задумом мого есею.

У березні 2024 буде 163 роки, як помер Тарас Григорович Шевченко, відомий як Великий Кобзар і український геній, проте незважаючи на те, скільки років пройшло з дня його смерті, твори, залишені нам у спадок, актуальні й досі. Особливо часто ми можемо бачити, як осучаснюють його творчість саме в піснях. Якщо вірити інтернет-ресурсам, то зараз існує сотні різних музичних версій його віршів. Як відомо, одними з тих, хто писав музику на його твори, були Георгій Майборода, Юлій Мейтус, Кирило Стеценко, Ігор Шамо та інші, а музична збірка Миколи Лисенка «Музика до Кобзаря» взагалі нараховує майже 100 різножанрових творів.

Наші сучасники теж люблять творчість митця, найбільше драматизм творів Шевченка припав до душі рок-музикантам, зокрема рок-балади відомі у творчості таких гуртів і виконавців, як: «Скрябін», «Кому вниз», «Мертвий півень», «Фата Моргана», Андрій Серета та інші.

Чим приваблюють тексти Тараса Шевченка наших рок-музикантів? Імовірно, потужною словесною енергетикою, вибуховим темпоритмом, свободою вираження глибоких думок, майстерністю (майже магією) впливу на реципієнтів. Саме цим вони цікаві різним віковим групам слухачів. Із кожним роком усе більше тих, хто осучаснює та популяризує твори Кобзаря. Адже його слово щороку не лише не втрачає актуальність, а навпаки стає все гострішим і нагальнішим, не без допомоги наших сусідів, які зі століття в століття намагаються знищити нас та нашу культуру. І саме Шевченкові твори є одним із символів боротьби українського народу. Нижче хочу ознайомити вас із декількома гуртами та виконавцями, які зробили неабиякий внесок у розвиток українського музичного мистецтва.

Український готичний рок-гурт «Кому Вниз» має альбом під назвою «4: Шевченко», основою для нього стали найвідоміші вірші Кобзаря. До цього гурт уже мав п'ять творів на слова Тараса Шевченка: «Микита Швачка», «До Основ'яненка», «Розрита могила», «Не нарікаю я на Бога» та «Суботів». Останній, до речі, став одним із найпопулярніших у гурта. До збірки «4» увійшли уривки з «Княжни», «Хустини», «Холодного Яру», «У казематі» та з «Осії. Глави XIV».

6 березня 2018 року акапельна формація «Пікардійська Терція» презентувала пісню на вірш Тараса Шевченка «Ой по горі роман цвіте». Пісня увійшла у 15-й студійний альбом, напередодні 25-річчя гурту. Аранжуванням займався один із вокалістів «Пікардійської Терції» Андрій Капраль, а музику до твору написав Ігор Пелих. «Пригадую, ця пісня одразу запала мені в душу. Тоді, у 1994-му, ми не знали, що на музику вірш Шевченка поклав Ігор Пелих. Вже пізніше, у 2000-их, лідер гурту «Нічлава Блюз» Андрій Підлужний розповів про цей цікавий факт. А сам Ігор, помітивши, що пісня зачепила мене, тоді сказав: «Чуваки, якщо хочете – можете співати її». Я запам'ятав собі то і завжди хотів зробити аранжування. Згодом випадково знайшов ноти – і за два дні дописав усе, чого бракувало. Потім зрозумів, що ця пісня просто мала дозріти», – розповів про роботу над піснею Крапаль [1].

Пісня «Косар» на слова Шевченка, яка отримала рок-звучання, увійшла в альбом «Вічність» 2015 року. Лідер гурту «Тартак» Сашко Положинський розповів, що різні люди часто

просили його з командою записати пісню на слова Шевченка. «Ми кілька разів пробували, та все ніяк не вдавалося – виходило надто пафосно і не зовсім щиро. Останню спробу зробив режисер Сергій Проскурня, коли хотів запросити «Тартак» до участі у фестивалі «Шевченко проРОК»... І от в момент, коли я переглядав текст «Косаря», у хлопців заграла саме та музична тема – такий збіг. Мені подобається, що в нас вийшло – нам вдалося у цій пісні зберегти впізнаваний тартаківський стиль, і текст Тараса Григоровича звучить тут цілком природно», – розповів Положинський [1]. Проте, на жаль, у 2022 р. гурт розпався, тому нам залишається лише слухати композиції цих музикантів, спільно створені в попередні роки. А також знайомитися з новими музичними інтерпретаціями Шевченкових текстів, здійснених українськими музикантами й співаками.

Ці виконавці є лише краплею в морі української музичної індустрії, проте саме завдяки таким митцям наша класика продовжує «жити» крізь століття, стаючи все більш злободенною та невпинно розвиваючись. Зважаючи на все це, у свій час змінилася моя думка про Тараса Шевченка як митця. Він перестав бути монументом, і я намагаюся сприймати його не лише як історичну постать, а й побачити в ньому живу людину. І це, на мою думку, допомагає краще зрозуміти творчість. Згадалося, як влучно про це написав Сергій Жадан: «Він врешті втік із постаменту. / Свого діждавшись моменту. / Тому блукав такий колючий. / І серце билось хвилююче» [2, с. 237].

Тому в підсумку можу сказати лише одне – не бійтеся осучаснювати! Не бійтеся давайте нове життя тому, що колись стало каноном. Можливо, ми також зможемо змінити думку суспільства, як колись змінилася думка моя.

Список використаних джерел

1. Від фолку до року. 11 пісень на вірші Шевченка. URL: <https://tyzhden.ua/vid-folku-do-roku-11-pisen-na-virshi-shevchenka/>
2. Повернення деміургів: проект. Вип. 3. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. 285 с. : іл.

Валерія Бабкова
здобувачка освіти 10 класу
КЗ «Харківський ліцей №142
Харківської міської ради»
Керівник: Романцова Н.І. – спеціаліст
вищої категорії, учитель-методист

НАШ ТАРАС – МІЙ ТАРАС

Наш Тарас Шевченко... Хто його не знає? У кого на полиці не стоїть славнозвісний «Кобзар»? Його поезії як музика для нашої душі, що пробуджує відгомін століть. У чому таємниця творчого спадку поета? Мабуть, у тому, що рядки Кобзаря, як річка часу, несуть у наші душі та серця краплини національної ідентичності. Чи відчуваєте ви, як ця спорідненість оживає в дзеркалі власного існування?! Чи не наші думки, мрії, сподівання відображають ті вічні ідеали, що линуть крізь час зі словами Кобзаря. Слова Шевченка близькі мені, як і кожному українцеві, бо в них правда, мудрість, філософія, підтримка в скрутних ситуаціях... Саме вони дають нам незбагненну духовну силу, яка резонує в наших душах мужністю, чесністю, милосердям, вірою в перемогу й щасливе майбутнє...

Пригадаймо, які духовні заповіді залишив нам Т. Шевченко... Саме за свою творчість, патріотичну громадянську позицію, національно-революційні візії він заслужив найвищих для людини титулів: Геній, Пророк, Апостол...

Поет передав нам вогонь боротьби за соборність людських душ, бо від цього залежить соборність України. А як горить цей вогонь у ХХІ столітті! Не дає народові скоритися чи повернутися назад...

Слова Шевченка «Свою Україну любіть...» набатом відгукуються в моєму серці. Особливо відчула це на чужині. Куди не кинь оком – усе незнайоме. Перебуваючи за кордоном, згадувала нашого Тараса, охопленого відчаєм та тугою, самотнього, далеко від ланів, села, дніпровських круч... Отак і наша родина, відірвана від рідної України, до болю в серці марила рідним Харковом, співучою рідною мовою... Для мене слова Кобзаря – ковток свіжого повітря, натхнення, цілющий струмок посеред спустошеної ворогом рідної

землі. Хіба тільки для мене?! Адже ворог топче рідну землю, згорьовану, але сильну; хоче знищити українців, але цього не буде. Ніколи!

Як молитву повторюємо слова Пророка: «Борітеся – поборете!». І віримо нашому Тарасу! Як ніколи раніше відчуваю себе україркою, як ніколи раніше ми допомагаємо один одному вистояти, не зламатися духом, перемогти в цій війні, яку розпочала росія... Послідовно й мужньо йшов наш народ до незалежності, в ім'я волі жертвував шматком важко заробленого хліба, родинним спокоєм і життям. Усе повторилося...

Українці борються на різних фронтах. Не осторонь і діти. У важких умовах дистанційного навчання, під звуки сирен і вибухів, спадають на думку слова Т. Шевченка: «Учітесь, читайте, і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь...». Як жити без роду-племені?! Адже своє – це святе! Наша мова – код та ідентифікатор нації, література – один із засобів мовного кодування, історія – давня, славна, героїчна... Наш Кобзар – українська душа, батько нації, мій порадник...

Разом із величними постатями історичних діячів визвольного руху, захисників рідної землі, героїчних месників із народу у творчості Шевченка постає тема тяжкої жіночої долі, яка мені особливо близька. А чи легка вона в наших сучасниць, які захищають рідну землю на полі бою, займаються волонтерською діяльністю, лікують, навчають, працюють на полі й на підприємствах, оберігають родину, виховують дітей... Часто, читаючи твори поета, я не соромлюсь плакати, на душі стає легше, хочеться діяти.

А іноді така печаль
Оступить душу, аж заплачу,
А ще до того, як побачу
Малого хлопчика в селі,
Мов одірвалось од гіллі,
Одно-однісіньке під тинном
Сидить собі в старій ряднині... –

ці слова Тараса Григоровича, мабуть, нікого не залишають байдужим. Асоціації вражаючі, візуалізація сучасна, ХХІ століття... Сирітство... Болюча тема... І для Шевченка, і для мене як дорослої людини. Скільки дітей в Україні втратили батьків за час війни з

росією! І це ще не кінець... Але ми все подолаємо. Допоможемо не тільки матеріально, а й віддамо любов та тепло своєї душі таким дітям.

Хтось із філософів говорив, що прожити треба так, щоб запам'ятали й друзі, і вороги. Це про Т. Шевченка, тому його слова близькі мені. У них історична правда, батьківська мудрість, народна філософія, моральна підтримка в скрутних ситуаціях... А для ворога вони – могутня зброя, тому російські солдати спалюють «Кобзарі», стріляють у портрети Т. Шевченка, як це було в окупованій Балаклії. Ворог боїться слова! Слова Українського Пророка, яке для мене святе, яке приведе наш народ до перемоги.

Вірю:

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син і буде мати,

І будуть люде на землі!

Слава Україні! Героям слава!

Софія Базай
здобувачка освіти 9 класу
КЗ «Лозівський ліцей №1»
Лозівської міської ради
Харківської області
Керівник: Єфімова Н.О. – вчитель
зарубіжної літератури,
вища категорія, учитель-методист

ШЕВЧЕНКО. З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

Колись давно... Він жив на сій землі, створював шедеври, писав, малював – жив... Він був істинним українцем. Але не тому, що тут народився. А тому, що любив рідний край. Чи любив хтось так, як він? Важко сказати. Навряд чи...

Видатний український поет, художник, громадський діяч, перекладач, автор «Кобзаря» – хто він? Авжеж, Тарас Григорович Шевченко – символ української нації. Можна навіть не боятися стверджувати, що він – найвідоміший український поет... Чому так?

Час рухається вперед, історія розвивається, набирає нових обертів. Здавалося б, світ змінився, наука й техніка прогресують, люди вже зовсім інші. Інші проблеми, інші поети, інша мода, популярність, інші правила, закони – все інше. Чи не минув час нашого культового письменника? Чи не втратили актуальності у двадцять першому столітті твори Тараса?

Очевидно, відповідь лежить на поверхні. Будь-хто в цьому світі замислюється, що було раніше, що є зараз і що буде завтра. Будь-хто шукає себе, пізнає, вивчає. От і Шевченко, як будь-хто, замислюється, шукає, пізнає... І передає свої думки та почуття іншим. Його мова, хоч і вишукана, залишається доступною і сьогодні.

Сучасне покоління знаходить у Шевченкові надійного союзника в питаннях прав людини й гідності. Його вірші, що прославляють силу духу й вольові риси, надихають нас долати труднощі та боротися за ідеали. Шевченко – це також заклик до патріотизму, пам'яті про минуле та шанобливого ставлення до своєї культурної спадщини.

Чи справді все це так? Можливо, це лише порожні слова?

Хм, а щоб нам порадив Шевченко, якби ми опинилися в його часі? А це ідея. Розберімося з усім, здійснивши подорож в минуле...

Ми мчимо назустріч правді, справедливості, щирості. Оминаємо красу, що милує око. Повз нас пролітають кольорові квіти, зелені дерева, сині ріки. Десь там поодаль розкинувся широкий золотий степ. Здається, немає йому кінця-краю! А зверху – синє небо, пухнасті білі хмаринки й листя, що кружляє в танку від сильного вітру. Ще трохи – і ми будемо на місці...

Зупинка 1. Порада ВАЖЛИВА: «Свою Україну любіть. Любіть її... Во время люте. В останню тяжкую минуту За неї Господа моліть...»

Чи не час нам, молодії люди, відкласти свою сучасну техніку, себто телефони чи планшети, і вийти на свіже повітря? А що ми побачимо? Це ж наша мальовнича Україна, наш рідний край, знайомі місця. Зараз, як і колись, триває страшна війна, в якій ми можемо втратити своє сокровенне. Чи можемо щось зробити? Любити. Любити всім серцем, любити душею, любити, як любив Тарас...

Зупинка 2. Порада МУДРА: «Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя...»

В чому цінність справжньої людини? В її почуттях, любові до рідного краю – це все, безперечно, так. Але не буде зайвим додати в цей перелік мудрість людини. Що може бути цінніше за розум людський? Лише людина наділена здатністю мислити, думати, аналізувати. Втрачати цю здатність все ж не дуже хочеться, чи не так? Тож час відкласти свій «цифровий непотріб» і звернутися до «книжкового скарбу» – там знайдемо відповіді на всі тривожні запитання. Свідоме навчання дає шанс знайти себе, самовизначитися та самореалізуватися!

Зупинка 3. Порада ОСОБЛИВА «І возвеличимо на диво І розум наш, і наш язик...!»

Возвеличення народу, підняття рівня розуміння та цінування власної культури та мови – головне завдання сучасності. Ми повинні пам'ятати, що ми – українці! Наша мова – важлива! Наша культура – важлива! Пам'ятаймо і цінуймо це...

Зупинка 4. Порада МУЖНЯ: «Боріться – поборете, Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава, І воля святая!»

Боріться – поборите... Хіба в сучасному світі не актуальна проблема справедливості? Хіба не потрібно боротися, захищаючи інтереси своєї країни? Потрібно! Це наша рідна земля, ми тут народилися й живемо. Тут наша чарівна природа, неповторна культура – про це вже говорили на минулих зупинках, так? Ну ось, зрозуміти – просто, почати діяти – важко, але НЕОБХІДНО!

Зупинка 5. Порада СВІТЛА: «Вчіться, читайте, І чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь»

І ось наші думки знову в плутанині. Ми вивчаємо, читаємо, пізнаємо. Ми можемо знати багато мов, вивчати традиції інших народів, захоплюватись людьми інших країн, возвеличувати їх – усе це чудово! Ми маємо змогу знайомитися з культурним досвідом усіх людей, що мешкають на нашій планеті! Ділитися й обмінюватись з ними своїми традиціями! Дружити та співпрацювати! А головне – поважати інших, шануючи себе, дбаючи про МИР та процвітання!

Наша подорож добігає кінця. Ми повертаємося додому з новими думками, враженнями, але чи залишилися питання? Звичайно, вони будуть. Але тут нехай уже кожен особисто для себе вирішить, а чого він хоче й що є насправді важливим.

Життя Шевченка – життя сьогодення. Його творчість – це виклик для нас, сучасних молодих людей, не тільки зберегти спадщину, але й активно будувати світле майбутнє. Він навчає нас важливості гідності, правдивості та самопожертві. В кожному вірші, в кожному кроці свого життя Шевченко залишив нам заповіт – бути свідомими, сильними та вірити у свої сили.

У світлі нових викликів, з якими стикається сучасне покоління, Шевченкові ідеали залишаються актуальними. Він учить нас, що творчість – це не лише форма самовираження, але й інструмент змін. Його спадок надихає нас бути активними учасниками суспільного життя, боротися за справедливість та створювати краще майбутнє.

Кобзареве слово живе!

Богдана Береза
здобувачка освіти 6 класу
Партизанський ліцей
Слобожанської селищної ради
Дніпровського району
Дніпропетровської області
Керівник: Береза В.В. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

ПРОМІНЬ ВІРИ

Сімсот вісімнадцятий день війни... Лютий триває майже два нескінченні роки... Життя завмерло. Сьогодні знову чорна ніч роззявила пащу: ракети палали люттю, гнівом та несли смерть... Але за що? Можливо, ми, українці, щось зробили не так?! Ні. Ми просто жили, любили, працювали... Моя Батьківщина – то маків цвіт, калини червоноокої кущі, неозорі степи, високі гори, повноводі ріки... Це все про мир! Чому ж тоді росіянці на нас так лютують?

Мені 12 років. Я дитина? Уже ні. Довелося вмить подорослішати, щоб вижити в цьому пеклі. Ось і зараз треба відновитися після чергової страшної ночі. Очі шукають порятунку. На столі лежали лише декілька книг та фарби. Йти в іншу кімнату за пензлем було страшно, адже невимовна тривога то пришвидшувала, то вповільнювала серцебиття. Почула ненависний свист чергової ракети... Вибух! Ще один! Дуже гучно! Значить, наші вдало спрацювали... Вдих, видих... Жива? Так. Ще один шанс подарувала доля... Я взяла свої яскраві фарби й почала творити.

Що ж його намалювати? Вид із вікна такий похмурий: на склі плакали краплі дощу, дикий вітер намагався розбити надію... Надію в найкраще – мир! Краєм ока я помітила яскраву обкладинку книги, яка хоч трохи зігрівала мій настрій. Змалюю з неї кольори, бо треба світла, тепла. Старанно почала наносити червону фарбу. Куди? На стіну! Мені хочеться, щоб увесь світ побачив мій малюнок! Прагну, аби всі зрозуміли, як нам важко, але ми віримо...

Червона барва – то любов!
Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями...

А, може, ця любов перетвориться на кров?!

І прилетить комусь у серце ракета клятая знов і знов?

Ні! Ні! У моїй картині не буде крові нашої! Лише любов...

Заблищав оранжевий колір на книзі. Знесилена поганими думками я продовжила творити. Яскрава фарба розтікалася по стіні. Це був вже не просто мазок, а гарний краєвид... неба. Оранжевий колір сьогодні – то вогонь... і пекло? Але ж це про жорстокість та біль? Моя картина про інше... Довго роздивлялася й думала, чому оранжевий напросився? Так і не зрозуміла... Лише згадалося: «...Світає, / Край неба палає, / Соловейко в темнім гаї / Сонце зустрічає». Це про ранок без війни...

Жовтий колір – то життя! Тільки тепер ми стали розуміти, наскільки воно цінне... Особливо гостро, коли Герої повертаються на щиті... Та в нас немає вибору, якщо хочемо жити в Україні. І враз ніби почула: «Не вмирає душа наша, / Не вмирає воля...» Так, Кобзар у це вірив, тому нам треба перемогти! Немає іншого шляху.

Яка ж гарна картина! Її треба доповнити зеленню... Одразу побачила потрібний колір на обкладинці.

Намалюю на землі мирній траву,
Ще дерева уявлю,
Хатку намалюю я,
А в ній – дружная сім'я.
Ось вийшла з хати
Веселая, сміючись, мати,
Цілує діда і дитя...
Моя картина про життя...

Мерехтить інший колір, але цього разу не видно, який саме. Адже дуже блищить! Можливо, це блакитний? Так! Зобразила велике вікно, у якому майорить мирна Україна... Ой! Я знаю, чому на моєму тлі є оранжевий!

Я малюю віконце,
А у ньому – мирне сонце!
І на оновленій землі врага не буде,
Лиш житимуть щасливо вільні люди!

Синьоока фарба гармонійно ожила біля блакитної. Це про сум? Випалила росія вогнем і садки, і хатки, і степи... Тільки біль та смерть несуть. Та брехня! Вистоїмо, відродимо, відбудуємо! «Свою Україну любіть. / Любіть її... во врем'я люте, / В остатню, тяжкую

минуту / За неї Господа молить». Так учив Тарас Шевченко? Тож молимо Бога, щоб любові вистачило на всіх.

Фіолетовий колір вигравав на моїх долонях. Це про що сьогодні? Знання, творчість, бажання йти вперед, попри біль, утому, страх... «Учітесь, читайте, / І чужому научайтесь, / Й свого не цурайтесь». Лише так ми зможемо здолати ворога!

І ось моя картина наповнилася всіма потрібними кольорами. Її назвала «Мирне життя», про яке так мріємо ми і... Тарас Шевченко. Знову ім'я Кобзаря... Але чому саме він? Мої думки плутані. До чого тут Тарас? Я подивилася на книгу, з якої змальовувала барви. То був «Кобзар» і... веселка. На стіні теж переливалися ці кольори! Але від чого? Було ж дуже похмуро! Я визирнула у вікно. Дивина... Один промінчик усе ж таки пробивався крізь густі хмари. Це нагадало фото з Маріуполя, де наш захисник «Азовсталі» в бункері ловить подих надії на життя... Ось так у промені стоїть з піднесеними руками, як і весь мій народ, молить Бога й вірить... Що ж нам допомагає вижити? Що нас надихає боротися? Багато чого. Та символом неосяжної любові до України, свого народу, віри в силу розуму завжди сятиме для нас Кобзар! Райдугою в душі кожного українця й українки виграють його слова. Тепер справа за нами! Україні вже час веселкою правди, справедливості, свободи, любові, добра огорнути весь світ...

Олександра Берденікова
здобувачка освіти 7 класу
ОЗЗСО «Академічний»
Краматорської міської ради
Донецької області
Керівник: Бондарева Т.П. –
учитель української мови
і літератури, вища категорія

ТАЄМНИЦЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

*Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава Україні!*

Україна! Велика Європейська країна, багата на природні ресурси, родючі землі, мальовничі куточки, але чи тільки за це ми любимо Україну? Для нас, українців, вона багата на людей, а точніше, на талановитих людей, багата на свою культуру, багата на славну історію, вікові традиції, багата на те, що не можна виміряти тільки матеріальними цінностями. Наша Україна має душу! Так, неповторну, глибоку, прекрасну, справжню душу! Побачити її, відкрити найпотаємніші куточки, мені допомагає наш славнозвісний поет – Тарас Шевченко. Тільки українська земля могла зростити істинно народного поета, наділити неймовірними талантами й чеснотами.

Твори Тараса Григоровича Шевченка можна вважати окремим видом українського мистецтва. У своїх віршах він якимось магічним чином розкриває почуття кожного українця; усі, кому не байдуже мистецтво, почуття прекрасного, можуть знайти там щось для себе, зазирнути в минуле й навіть побачити майбутнє, відкрити сьогодення. Тематика творів досить різноманітна: це і життя простої людини, її біль, страждання, любов, сум, а також доля рідної України, туга за Батьківщиною.

Мабуть, поет близький кожному українцю ще й через те, що бере своє натхнення з народних джерел. Наприклад, у баладі «Тополя», яка була написана на основі народних традицій і вірувань, Тарас Шевченко передає неповторне кохання дівчини, і

навіть трагічний фінал не зашкодив побачити неймовірну красу й чисті почуття.

Як справжній художник, Тарас Шевченко вміє бачити красу природи і вдало поєднує уяву й поетичне слово. Це можна прослідкувати в його пейзажній ліриці, зокрема, у поезії «За сонцем хмаронька пливе», де змальовано вечірню пору й очікування нового дня, а також тугу за рідним краєм.

Так, Шевченко різний: він неповторний, він може бути ліричним, а може закликати до звершень, до бунту, до боротьби, як у славнозвісному «Заповіті», він вимагає від кожного українця рішення бути господарем своєї долі, не стояти на колінах, а боротися за своє майбутнє. Як його слова перегукуються з сьогоденням, як він допомагає зараз нам у ці страшні часи боротися й триматися, боронити рідну Україну від ворога!

Таємниця письменника ще криється в тому, що він цікавий кожному по-своєму, кожен знаходить теми, які торкають саме його, мене, наприклад, привабили його щирість, відвертість, начебто й простота, але одночасно й неймовірна глибина. Враження від прочитаного завжди таке, що я наче відкрила якусь таємницю, побачила в знайомому щось нове й неповторне.

Я впевнена, що творчість Шевченка буде завжди актуальною, бо його вірші вже витримали вікове випробування, але не втратили своєї привабливості. Його невмирущі рядки будуть ще не одне покоління закликати до звершень. І мені б дуже хотілося, щоб ми, українці, знали не тільки ім'я славного сина нашої Батьківщини, але розуміли глибину його думок, пройнялися його мудрістю й далекоглядністю.

Марія Битківська
здобувачка освіти 7 класу
Гутівський ліцей
Солотвинської селищної ради
Івано-Франківської області
Керівник: Мартинюк О.В. – вчитель
української мови та літератури,
зарубіжної літератури, керівник
гуртка «Фольклористика»,
вчитель-методист, вища категорія

РОЗСТРІЛЯНИЙ ШЕВЧЕНКО

Україна без Тараса Шевченка, як небо без сонця, як соловей без калини, як людина без душі.

Тарас Григорович – вічний борець за незалежність, національну самоідентичність, волю, культуру України.

Українці завжди усвідомлювали значущість Великого Кобзаря в історії нашої держави. Знали його як основоположника сучасної української літературної мови, борця з царизмом, поета, художника, громадського діяча, автора «Букваря Південноукраїнського». Вивчали його творчість у школах і університетах, вшановували пам'ять видатного митця... Але, мабуть, так до кінця й не усвідомлювали масштабу творчого генія Т. Шевченка з погляду державотворення.

Проте наші вороги-окупанти, добре вивчивши свої методички, розуміють, що без Кобзаря не було б України. Саме тому вони так цілеспрямовано знищують все, що пов'язане з життям і творчістю Т. Шевченка.

У цьому пересвідчуються наші відважні захисники, які звільняють окуповані території.

...Село Глибоке Харківської області. Кабінет української мови і літератури. На понівеченій стіні – портрет Тараса Григоровича Шевченка, густо посічений кулями. Вороги стріляли у високе й світле чоло, як у мішень. Отвори від куль утворюють символічний хрест. Стріляли тільки в обличчя: у щоки, уста, підборіддя, голову. А гарячий погляд з-під прострелених повік так і промовляє: «Схаменіться! Будьте люди, Бо лихо вам буде...».

...Містечко Бородянка Київської області. Бронзове погруддя Великого Українця прострелене окупантами-загарбниками. Наскрізні діри видніються на правій скроні та лівій брові. Краплі дощу омивають поетові рани, стікають потоками додолу, і здається, що це кров і сльози нашого Безсмертного Кобзаря. Волонтери наклали пам'ятнику бинтові пов'язки, як живому, як пораненому борцю-захиснику.

...Село Благодатне Донецької області. Знищена бібліотека. На напівзруйнованій стіні майже вцілілий портрет Т. Шевченка (осколком зачепило чоло поета) і блакитно-жовтий прапор під ним як символи незнищенності українського народу, мови, культури.

А скільки таких зруйнованих, розстріляних, сплюндрованих пам'ятників у містах і селах, де ступав ворожий чобіт. Скільки спалених книг, портретів, людських життів. Ворог лютує, руйнує, розбиває...

...Розбиває, та не вип'є
Живущої крові —
Воно знову оживає
І сміється знову.
НЕ ВМИРАЄ ДУША НАША
НЕ ВМИРАЄ ВОЛЯ!!!

Марія Бобровська
здобувачка освіти 7 класу
КЗ «Роменський центр позашкільної
освіти та роботи з талановитою
молоддю імені Івана Кавалерідзе»
Роменської міської ради Сумської області
Керівник: Бобровська Л.А. – керівник
гуртка «Етнографічне краєзнавство»

ДИТЯЧІ СПОГАДИ: ПЕРША ЗУСТРІЧ З ШЕВЧЕНКОМ

Світанок – це чарівний час, коли ніч здійснює свій тихий відступ перед настанням нового дня... Він завжди надає відчуття надії та обіцянки для нового початку. В цей момент, коли природа прокидається до життя, все навколо набирає нового звучання й кольору, даруючи відчуття гармонії зі світом навколо.

Того літнього ранку перші сонячні промінчики грайливо виблискували яскравими кольорами з-за горизонту... Вони то з'являлися, то зникали, підморгуючи мені через вікно дідусевих «Жигулів». То був для мене особливий ранок не лише через гру сонячного світла, а й тому, що я, п'ятирічна дівчинка Марійка з довгим руським волоссям, яке легкий вітерець ніжив в своїх обіймах, чекала на цікаву мандрівку з найріднішими до сусіднього села, де жила стара тітка моєї бабусі Галини Софія Харитонівна. Від бабусі я чула безліч різних розповідей про тітку Софію та її любов до всього українського, тому, граючись із першими променями сонця через напіввідчинене вікно автомобіля, то закриваючи, то відкриваючи великі сині, як небо, оченята, вже мріяла побачити й почути цікавинки від цієї загадкової особистості.

Подорож видалася легкою. Проїхавши Сулу через дерев'яний міст, ми дісталися до тітчиного господарства, на сторожі якого стояли повернуті до ранкового світла великі соняшники. Дідусь Андрій взяв гостинці: пряники, «Барбарис», халву – і ми разом зайшли до двору, де нас зустрічали пишні мальви, заплетені чорнобривцями, привітна та щира посмішка тітки Софії Харитонівни. У маленькій, але ошатній хатині повіяло ранковою прохолодою та запашиним чаєм із чебрецю, ромашки... Вишиті вмілою господинею рушники прикрашали велику кімнату, а на

покуті біля образів знаходився великий портрет, мабуть, «великої людини» – подумала я...

– Чий то портрет? – розмотуючи «барбариску», яку стрімко закинула за щоку, запитала я бабусю Галю.

– О... Про цей портрет тітка Софія може говорити годинами, запитай її, моя допитлива дитино! – віддаючи тітці її улюблені солодощі до запашного чаю, відповіла мені бабуся Галя.

І тут тітка, яку я навіть ще не встигла запитати, розпочала свою розповідь:

– То портрет Шевченка, який, незважаючи на свою простоту та скромність, завжди викликає враження піднесеності як символ національної гордості. Він допомагає мені відволіктися від буденності та зануритися у світ творчості великого поета й відчути його глибокий внутрішній світ, – розливаючи чай у великі кухлики, захопливо говорила тітонька. Розповідь жінки про Шевченка, безсумнівно, була надзвичайною. Вона розказала про життєвий шлях поета, його боротьбу за свободу й гідність, а також про величезний внесок у розвиток української історії та культури.

– Шевченко не лише створив безсмертні твори, але й є символом національного відродження, що надихає й мотивує до боротьби за права та свободи! Читаєш рядки з його «Кобзаря» – і на душі стає легше, бо починаєш переосмислювати буденність. Чого вартий сам «Заповіт» – один із найбільш відомих і впливових віршів, у якому поет закликає до єднання й боротьби за свободу України... А «Катерина», в якій скорбота й туга поета за рідною землею переплітаються з ненавистю до загарбників, а «Сон», де гостро висміюється соціальна нерівність і боротьба за права простого народу... У вірші «Садок вишневий коло хати» Шевченко оспівує красу української природи, окрилює величчю українського слова... До речі, у різні часи мені Шевченкові поетичні рядки завжди допомагали. А на життєвій трудовій ниві вчителювання були справжнім провідником та помічником...», – гомоніла тітка Софія, цитуючи безсмертні рядки з поезії Кобзаря!

Ці моменти розповіді, які через роки й досі знаходять відлуння в моєму серці, дуже вражали і надихали. Тоді я, слухаючи цитати з «Кобзаря» від тітки Софії, несвідомо занурилася у світ великого поета, і лише сьогодні, відчуваючи його глибокий вплив на українську культуру та народну свідомість, осмислила слова Софії

Харитонівні – вчительки української мови та літератури, яка пропрацювала у звичайнісінькій сільській школі більше 40 років та навчала моїх дідуся й бабусю любити все українське, як це робив Шевченко... Тож утомлена, але вмотивована до вивчення творчості Тараса Шевченка, я поверталася додому. Під звуки скрипіння двигуна дідусевих «Жигулів» під час дороги назад я міцно заснула. І мені, як і малому Тарасу, наснилося, що я стала відомим письменником та, перейнявши майстерність Шевченка, вміло навчилася поєднувати народні вислови з літературною мовою, створюючи неповторну атмосферу у своїх віршах і прозових творах, які виткані нитками любові до простого люду, рідної землі та мови...

Нехай дитячі мрії та сни стають реальністю! Адже кожен із нас має свої мрії та цілі, які можуть бути досягнуті, якщо наполегливо йти до них! Важливо лише вірити в себе, зберігати уяву та натхнення й ніколи не втрачати віри на краще майбутнє. Тож нехай кожен крок, який ми робимо сьогодні, наближає нас до наших мрій, а кожен день приносить нові можливості для досягнення наших цілей!

Дивлячись у світле майбутнє нашої країни, разом із Шевченковим пророчим словом упевнено та вперто йдемо **ПЕРЕМОГИ!**

Мар'яна Боляк
здобувачка освіти 7 класу
Добростанський ЗЗСО I-II ступенів
Новояворівської міської ради
с. Добростани, Львівська обл.
Керівник: Русановська М.Т. – вчителька
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО: «КОБЗАР», СНИ Й ЩОДЕННИК

12.07.23

Сьогодні я знайшла на горищі в домі моєї бабусі старий «Кобзар». Там дуже багато поміток, майже на кожній сторінці є чийсь нотатки. Дивно, бо, знаючи шанобливе ставлення до книг у нашій сім'ї, бабуся швидше б надавала по руках, ніж дозволила щось написати в книжці. Я вирішила, що візьму його з собою до міста, може, для навчання згодиться.

13.07.23

Вчора я знайшла «Кобзар», а вже сьогодні вночі мені снівся дивний сон. Задається, це був 2015 рік. Мені снівся Донецький аеропорт! Коли я вирішила роздивитися навкруги, я побачила досить страшне приміщення: віконні шибки повибивало ударною хвилею, на стінах не залишилося штукатурки, практично все погоріло, єдиним, що вціліло хоч трохи, був бетон, дверей не було, за вікнами виднілося зруйноване місто. Окрім мене там також хтось був. І цей «хтось» – Шевченко! Він підійшов до мене і процитував свій вірш:

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі...*

Я сподіваюсь, що це був жарт від моєї підсвідомості (щоправда, невдалий, адже страху за ніч вдосталь наїлася), і я не збожеволіла (принаймні зараз). Уже завтра ми їдемо назад від бабусі додому, тому книгу я заховала на дно валізи.

14.07.23

Я налякана не на жарт!!! Сьогодні знову снівся схожий сон... Тільки я була не у 2015, а у 2022! Маріуполь. Уві сні я була на

Азовсталі! Загалом там все було майже аналогічно з попереднім сном. І там був Тарас Григорович. Вдруге. І знову цитата:

*... І я серцем
До вас не вернуся.
І не знаю, де дінуся,
Де я пригорнуся...*

За останні два дні в мені щось змінилося, але я не можу збагнути що саме.

15.07.23

Знову. Знову сон такого ж характеру, як у попередні рази. Якщо таке надалі повторюватиметься, мій здоровий глузд скаже мені: «Бувай!» Цього разу це був Харків. Ми були в якомусь підвалі будинку часів СРСР. І куди ж, звісно, без цитати Шевченка:

*Встає хмара з-за Лиману,
А другая з поля;
Зажурилась Україна –
Така її доля!*

Скільки це буде тривати? Скільки ще таких ночей буде?

29.07.23

Минуло вже 2 тижні. Сни з Шевченком для мене вже стали звичними. Яких тільки цитат я не чула за цей час. І ні, я ще поки не збожеволіла. Та й те, що я щоранку прокидаюся з новим Тарасовим крилатим висловом у голові – таки хоч якийсь плюс.

дата не вказана

Минуло чимало часу з того моменту, коли я знайшла «Кобзар», і дивні сни вже не здаються такими дивними. Та ось сьогоднішній дуже відрізнявся від попередніх. Уві сні я була ні в бомбосховищі, ні в якомусь обстріляному будинку, а на якомусь пагорбі чи горі. Тоді лише починало світати. Краєвид відкривався на річку. «Може, то Дніпро?» – питала я сама себе. До мене підійшов Шевченко. Я не була здивована, адже щонаочі бачила сни з його присутністю. Він почав зі мною говорити.

- Дитино, ви змогли, – втомлено сказав Тарас.
- Що змогли?
- Ти все невдовзі зрозумієш.

Я вже й хотіла щось відповісти, але Шевченко так звично для мене зацитував:

Нема на світі України,

*Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра...*

Я мовчала, незрозуміло чому, але я просто його слухала, не вимовивши ні слова.

– Дитино, пообіцяй, що ви збережете її, – його голос звучав із виразними нотками благання. Я мовчки кивнула.

*Затопить недолю
Дрібними сльозами,
Затопить неволю
Босими ногами!*

На цьому моменті я прокинулась. Мій телефон ніби вибухав від повідомлень. Я відкрила чат із мамою.

– Доню, негайно ввімкни звернення президента.

Боже, що сталося? Мама ніколи не просила мене про таке. Поки відео на екрані смартфона завантажувалось, моє серце вистрибувало з грудей. Нарешті з динаміків почувся голос.

«Дорогі українці! Я щиро радий вам повідомляти про капітуляцію наших ворогів. Ми повертаємося до мирного життя! Слава Україні!» – так ось про що казав Шевченко. Аж не віриться... Ми змогли...

Анастасія Бондар
здобувачка освіти 9 класу
Гімназія №1 міста Ківерці
Волинської області
Керівник: Бондар Л.М. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Все розберіть... та й спитайте
Тойді себе: що ми?...
Чиї сини? Яких батьків?
Ким? За що закуті?*

Т. Шевченко

Сьогодні, у нелегкий для нашої України час, важливо шукати те, що об'єднує, вселяє віру, зміцнює дух. І цим об'єднувальним чинником для мене є постать незламного Пророка України, Великого Генія, чия творчість поза часовими межами, – Тараса Шевченка. Можемо знайти тисячі відгуків діячів науки й мистецтва (і не лише України), у яких оцінені могутність і сила його слова, але щоразу по-новому відкриваємо їх для себе. Адже люди, які живуть духовним, не тілесним, сильніші, бо їхнє буття палає світлом великої ідеї – ідеї державності. Для мене сьогодні ставлення до Шевченкового слова – індикатор справжньої українськості, яку сприймає й знає увесь світ.

Мій Шевченко – це і є Україна: така ж багатостраждальна, але нескорена; стоголоса та гостра на слово, але не завжди почута; неповторна та сповнена широких світоглядних орієнтирів, але така, яка бореться за місце під сонцем; уперта до небажання коритися злу, сильна духом та непохитна, незважаючи на будь-які випробування. Вона будувалася й будується із тих родин, у яких на полицях красується «Кобзар» і витає незламний дух нації.

Історія країни, як і історія великого митця, – складна, але непереможна. Немов малий Тарасик, невпевнена та сором'язлива в час прийняття незалежності Україна із вуглинкою в руках несміло креслила свої кордони, щоб вийти з отих «бур'янів малоросійства та підданства», але зі світлим розумом та планами на майбутнє йшла у

світ шукати стовпів, що підпирають нашу свободу: мову, національну свідомість, історію та культуру. Пізніше – сильна та безкомпромісна у вічній боротьбі за власне визнання, відречення від нав'язаного століттями комплексу меншовартості, з яким наполегливо боровся поет: «Якби ви вчилися так, як треба, / То й мудрість би була своя». Вписані на рівні ментальності Шевченкові правда та незламність відгукувалися гаслами Помаранчевої революції 2004 року та вустами палаючого Майдану 2014 року: «Борітеся – поборете! / Вам Бог помагає!», підтверджуючи думку Володимира Сосюри: «Ми огненну поезію твою / Взяли собі в життя за світлу зброю». Зміст, здавалося б, оксиморона «світла зброя» насправді дуже символічний: істинний борець за справедливість завжди є Воїном Світла, і перевага його зброї точно не на рівні фізичного домінування. Цю думку чи не найкраще розуміємо зараз, коли наші незламні Воїни Світла зупинили навалу російської сарани на українську землю. Минуло дві сотні років, а ворог у нас той самий – сусід, який зазіхає на нашу незалежність.

Мій Шевченко сьогодні там, де й повинен бути, – поруч із нашими Героями: вселяє боязнь у ворогів, красуючись на шевронах; зігриває серця підтримкою на футболках та дитячих малюнках; надихає своїм словом на рекламних щитах у деокупованих містах (чого тільки варте відео з Балаклії!); слугує взірцем усього того, чим маємо пишатися нині, народжуючи в окопах нових співців свободи та їхні геніальні «Вірші з бійниці».

Відстояти Шевченка сьогодні – значить зберегти національну ідентичність українців. Це розуміння в перші дні повномасштабного вторгнення об'єднало мільйони українських людей від Сходу до Заходу. Пригадаймо, як тисячі пар рук завзято трудилися, щоб набрати мішки з піском і захистити від ворожих обстрілів пам'ятники Кобзарю в Миколаєві й Дрогобичі, Харкові й Києві, Львові та Одесі, бо розуміли, що це – символ нашої незнищенності та культурної самобутності. Як вистояли пам'ятники Пророка під ворожими кулями в Бородянці й Дергачах, так вистоїмо і ми. Зламати силу духу не вдасться!

Тепер щоразу в найбільші державні свята зігриваюся вишиванкою так само, як це гордо робить Шевченко, увіковічений у пам'ятнику на площі мого міста. У ці дні відчуваю чи не найбільше емоційне піднесення, любов до ближніх та країни, як

цьому вчив письменник: «Свою Україну любіть. / Любіть її ... во
врем'я люте». А ще єдність та силу в спільній боротьбі,
ознаменовану закликом «Обніміться ж, брати мої, / Молю вас,
благаю!».

Знаю, що Шевченкова «Свобода!», яка злетіла з його вуст у
квартирі Сошенка після викупу поета з кріпацтва, незабаром
звучатиме як символ нашої перемоги над російськими окупантами.
Вірю в переможну весну, яку так любив Кобзар! А до того нехай
Шевченкове слово стане отим невидимим куполом, що сьогодні
захистить Україну від іновірців. І щоразу на запитання Пророка:
«Для кого в світі живете?» – почуємо впевнену відповідь: «Живу
для України».

Анна Бондар
здобувачка освіти 8 класу
Старокостянтинівська ЗОШ I-III ступенів №6
Старокостянтинівської міської ради
Хмельницької області
Керівник: Рура Р.О. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

А МРІЇ ПЛАКАЛИ ОСІННІМИ ДОЩАМИ...

«Оце негода!» – майже з однаковими словами на вустах заходили пасажери до похмурого тісного приміщення районного автовокзалу. Такої ранньої зими та ще з холодними вітрами точно ніхто не чекав на початку листопада. Здавалось, осінь плакала не дощами, як зазвичай, а відразу снігом, і льодом, і колючою памороззю...

Я байдуже гортала стрічку новин у телефоні, а поряд сиділи дві жінки, безкінечно про щось розмовляючи.

Раптом увагу всіх присутніх привернуло хлопча-циганча (чи, може, мені так здалось?). Він співав журливу пісню, в якій я впізнала Тарасову «Зацвіла в долині червона калина». Дитина просила милостиню під слова з пісні невмирущого Кобзаря?! Сльози підступно здушили горло й непрохано з'явилися на моїх очах. Сама того не розуміючи, дістала гроші й подала хлопчику. Мій приклад наслідували всі в залі. Не знаю, що більше вразило: блаженський одяг хлопчини чи Шевченкова пісня? Не для того боровся Великий пророк, щоб через стільки років у такій багатій і вільній Україні, якою він марив, мала дитина просила на хліб!

Так непомітно, як і з'явився, хлопчик зник із приміщення автовокзалу. Здавалось, вітер сам зачинив за ним важкі двері, гуркіт від яких привів усіх до тями.

Я сиділа мовчки, а жіночки, витираючи сльози, сумно хитали головами, мовляв, куди батьки дивляться, чи, лишень, у чарку? До нашого невеликого гурту приєдналася бабуся, яка прислухалася до розмови.

«У житті всяке трапляється. Буває, за живих батьків дитина стає сиротою, яку носить життя всіма ярами й горбочками, наче те

перекотиполе, – почала старенька. – Було це не так давно. До нашого села переїхала одна родина: батько, мати й два синочки. Сім'я дружна, працьовита; купили корівчину, засадили город (добрі люди допомогли насінням), он уже й квіти цвітуть на доглянутих клумбах. Чоловік (звали Віктор) пішов працювати в місцеве приватне підприємство, а дружина Тетяна виховувала меншенького Денисика; Артем же в цьому році закінчував школу.

Стали помічати сусіди, що по господарству все більше клопочеться старший син: вдосвіта вижене корову на пасовисько, на городі – він, у магазині – він, а потім до глибокої ночі в одному вікні горить тьмяне світло, мабуть, Артем учить уроки. Тетяна, як уже потім з'ясувалося, була не рідною матір'ю старшому синові, а Дениско – їхній із Віктором син.

Воно й не дивно: не своя дитина – не шкода. Учителі Артемом були дуже задоволені, розумна, казали, дитина. А який добрий, вихований, до того ж ще й малював гарно! Ну справжнісінький тобі художник! І навчатися йому радили далі.

Ось і довгоочікуваний травень. Молодь, мов гомінливі птахи, готувалася вилетіти з теплих батьківських гніздечок. Мріяв про це й Артем. Трохи замкнутий був, мовчазний, от і про мрії його ніхто не знав, хіба що малюнки, яких нікому не показував...

Шкільний випускний бал – важливе й найбільш масове свято в селі.

Випускниці, як ніжні наречені, одна одної кращі, хлопці – наче молоді дубки, все тягнуться вгору. От і вручення атестатів – хвилюючий момент свята. Рідні, друзі вітають випускників, а навкруги – квіти, квіти, квіти.

Ось прозвучало з уст директора школи Артемкове прізвище.

Вручили документ – і... У залі тиша. Хлопця ніхто не вітає... Нема ні батька, ні мачухи. Мить – і грає вітальна музика, Артему дарують квіти однокласники, вчителі...

Святкувати в кафе юнак не пішов. Наступного дня його бачили на станції з потертою шкільною сумкою через плече й великим альбомом для малювання. Проводжав Артема лише його вірний пес Кудлай...

До села хлопець більше не повертався. Як склалася його доля – не відомо. Хочеться вірити, що там, далеко від дому, серед чужих людей, йому буде краще, як серед рідних. А з труднощами він

справиться, обов'язково справиться, сильний він хлопчина та й школу гарну пройшов».

Розповідь бабусі перервав гучний голос, який сповіщав про прибуття автобуса.

...Перед моїми очима пропливали картини невідомого молодого художника, а десь здалеку доносилися звуки невеселої пісні малого хлопчини, долі яких такі схожі.

Анна Бондар
здобувачка освіти 10 класу
Великобудищанський ліцей
Великобудищанської сільської ради
Полтавської області
Керівник: Василенко Н.І. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

ШЕВЧЕНКО – НАШ СУЧАСНИК

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права, –

ці слова «виглядають молоді української поезії», відданого сина свого народу, послідовника Тараса Шевченка Василя Симоненка якнайвиразніше відтворюють сьогоденну ситуацію в країні. Спільними зусиллями нашого Президента, Головнокомандувача, славних воїнів ЗСУ та всіх патріотично налаштованих українців виборюється свобода в небаченій кривавій битві, яка точиться на теренах України майже два роки поспіль. Сльозами і кров'ю вмивається наша свята земля. Так нестерпно боляче сприймати численні звістки про загибель захисників-героїв (днями прийшло повідомлення про смерть ще одного випускника нашої школи – Михайла Бондаря). На фоні цих подій надзвичайно важко чути інформацію про зрадницькі дії колаборантів, деяких представників бізнесу та інших структур. І все ж, ми не маємо права зневірюватися в думках про марність боротьби та втрат. Що нам, українцям, дарує надію на перемогу? Любов до рідної неньки-України, взаємодопомога, рідна мова, віра і святе Шевченкове Слово.

Для кожного свідомого українця поет є зрозумілим і рідним по духові, бо знаходимо в його творчості відгук власної неповторності. Саме через Слово Кобзар відкрив світові Україну. Воно з'явилося – і відхилилася темна завіса жорстоких часів та забриніла світла надія майбутнього. «Я його притулив до серця», – так сказав письменник Г. Квітка-Основ'яненко про «Кобзар», ніби висловивши думку всіх українців. І справді, з ним зростали і хлібороб, і митець, і воїн. Це

Слово – як вишневий садок, як червона калина, як світлий образ матері з дитям. У ньому – ментальність українського народу: любов, віра, праця, краса, пісня. Гіркими дорогами історії та козацької слави веде читача Тарас у своїх поезіях та поемах «Гайдамаки», «Сон», «Кавказ», щоб відкрити землякам очі, застерегти, закликати до боротьби та єднання. У цьому весь Кобзар. Його призначення – розбудити українців, змусити зрозуміти своє призначення, плекати національну самосвідомість, в основі якої, на думку Шевченка, лежать національні ідеали: Україна, свобода, життя з Богом у серці. Лише завдяки цьому можна збудувати і зберегти національну державу. Життя за законами справедливості, у своїй країні – такий ідеал Шевченка маємо ми підтримувати, адже тільки національна держава може захистити і зберегти народ: «В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля».

На жаль, українцям право жити вільно у своїй державі доводиться виборювати. Сьогодні ми переживаємо найтяжчі з часів Другої світової війни події, коли неочікувана у ХХІ столітті жорстокість досягла апогею. Аналізуючи історію, караючи себе за безпринципність і поступливість, ми вкотре згадуємо попередження Шевченка: «Та не однаково мені, як Україну злії люде присплять, лукаві, і в огні її, окраденую, збудять».

Так, щоб жити у вільній прогресивній країні, законність якої базується на європейських цінностях, потрібно боротися. А ще вважаю, що зберегти цілісність держави важко, якщо немає єдності. Бажання жити в любові, розумінні, «братолюбії» – ось що має стати головним. Своє майбутнє пов'язую саме з такою Україною, про яку мріяв поет: хочу працювати на її благо, піднімати з руїн, тут отримати якісну освіту, ростити дітей, які щодня чутимуть рідну мову і житимуть на своїй землі.

Євген Сверстюк зазначав, що Кобзар символізує душу українського народу, його гідність, пам'ять, минуле й майбутнє. Цілком погоджуючись із цим, маємо надію, що оскільки не вмирають духовна цінність поета, його ідеали правди і свободи, тож непереможною й вічною буде і наша нація:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Марк Бондаренко
здобувач освіти 5 класу
Криворізька гімназія №58
Криворізької міської ради
Керівник: Логінова Ю.Я. – вчитель
української мови та літератури
I категорії

ДИВНИЙ СОН ПРО ТАРАСА

Цього року я нарешті став п'ятикласником! Ви навіть і не уявляєте, як я цього чекав: новий класний керівник, нові вчителі, а головне – нові предмети. Моє захоплення – читання, тому з нетерпінням чекав зустрічі саме з учителем літератури. Розпочався наш рік зі знайомства з народними казками та переказами, загадками та прислів'ями, і ось нарешті – творчість Івана Франка, Лесі Українки й Тараса Шевченка. Найбільше мене здивувала розповідь про маленького Тарасика, який «шукав стовпи, які підпирають небо».

Прийшов додому і ще довго розповідав мамі про пригоди маленького Тараса, про сестру Катерину, про чумаків... А вночі побачив дивний сон про іншу пригоду Тарасика.

...Поле іде маленький хлопчик, а здалека гукає його дівчинка: «Тарасик!». Не чує, все далі й далі мандрує... Маленький, білявенький, але дуже допитливий та любить мандрувати. Йде, роздивляється хмарини та шукає оком, де ж там земля впирається в землю. Йшов, йшов хлопчик та й ліг: замріяно почав розглядати хмаринки, а сам пальчиком у повітрі водить, ніби малює щось... Уявляє, вигадує, на що хмари схожі. Мріє, голову в різні боки повертає, щось креслить у повітрі, розмовляє з тими хмарами. Аж тут отямився... Стемніло. Кинув він оком навколо, куди йти – не знає. Холодно. Змерз. Вже і плакати зібрався, та чи хто почує... Аж тут перед ним дідусь з'явився.

«Я, – каже, – Лісовий цар. Якщо хочеш, я тобі допоможу. Сідай на цього коня із хмаринки, він додому тебе й домчить». – «Звісно, хочу!». Скочив на коня, а кінь – того й чекав – кинувся над степом. «Дякую!» – встиг крикнути хлопчик.

Так і повернувся наш Тарасик додому з легкою душею, ще й із Царем потоваришував.

Прокинувся я здивований. А могло таке бути правдою?.. Але ж хвацький був хлопчина той Тарасик!...

Олександр Бондаренко

здобувач освіти 6 класу

КЗ «ОЗЗСО «Сузір'я»

Оріхівської міської ради

Запорізької області

Керівник: Глинянко І.В. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, вчитель-методист

ВЕЛИКИЙ ПОЕТ НЕСКОРЕНОГО НАРОДУ

Геній... Митець... Народ... Ці слова в мене асоціюються з іменем унікальної людини, яка своїми висловлюваннями надихала й у вісімнадцятому, і в двадцять першому столітті тих, хто бореться за право бути вільним, незалежним.

Ці слова про українського генія – Тараса Григоровича Шевченка. Читаю його поезію – і уявляю «вишневий сад зелений», «Дніпр широкий», «степ і степ», «широколисті тополі». Все це – моя Україна! Не змінилася за сторіччя...

А що ж народ, за який страждав Великий Кобзар? Тяжке його життя, «люде плачуть, живучи». Народ не тільки страждає, а й бореться за свою свободу. З поезій митця переді мною постає величний та героїчний дух українців. Шевченко – справжній патріот своєї країни. Він мріяв, щоб Батьківщина була вільною, що «Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люде на землі».

Читаю твори Тараса Шевченка, і замислююсь над тим, як можна було передбачити те, що відбувається в моїй країні зараз. Дійсно, він пророк... Україна й досі доводить свою незалежність та нескореність ні перед ким.

Для мене Тарас Шевченко – національний герой України. Своєю поезією він надихає народ України ніколи не здаватись і впевнено йти до перемоги, а мене – долати перешкоди у своєму житті

Олександра Бондаренко
здобувачка освіти 5 класу
Академічний ліцей «Інтелект»
Вишгородської міської ради, Київська обл.
Керівник: Бондарчук Л.Б. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, вчитель-методист

«НЕМА НА СВІТІ УКРАЇНИ, НЕМАЄ ДРУГОГО ДНІПРА...»

«Здається – кращого немає нічого в Бога, як Дніпро та наша славізна країна...», – словами Великого Кобзаря говорить істина.

Любов до Батьківщини й рідного краю, мабуть, вирізняє кожного українця від народження і передається від покоління до покоління.

Край, у якому я народилась і живу, – це моя неповторна Вишгородщина. Можу з упевненістю сказати, що це – найкраще та наймальовничніше місце у світі. Місце, де ростуть верби, де чисті джерела та ясні зорі. Дерева, що оточують цей край, мають зелені крони, а коли настає зима, то вони вкриваються білою ковдрою, неначе якась королева лісів одягнула на себе сукню нареченої. Про річку я взагалі нічого казати не буду, бо вона така гарна, що тільки краєм ока подивишся на неї – то й замреш на місці. Так і хочеться запитати себе: «Де це я?». А я ж удома, де затишно й тепло – в місті, де Бог створив таку мальовничу природу, де кожна травинка має свою росинку, де людям не байдуже, що їх оточує.

Подорожуючи різними країнами, ми захоплюємося небаченими красотами, дивуємося екзотиці, але при першій згадці про Батьківщину в серці і пам'яті постає пейзаж рідного краю.

Справжній патріот завжди повертається додому. Так і Тарас Шевченко, провівши багато років на чужині, у засланні, за першої ж нагоди відвідував рідний край, рідну країну, хоч як складно йому було це зробити. Був він двічі й у Вишгороді. Йдучи центральною вулицею свого міста до пам'ятника поетові, я часто замислююсь: «Можливо, цією дорогою ходив Тарас?». І точно знаю, що він був у Межигір'ї. Біля старезного дуба, який і досі шелестить своєю кроною, малював Києво-Межигірський монастир, пив воду із

Дзвонкової криниці. Перебуваючи на засланні, згадував солодкий смак дзвонкової води. Про Вишгород писав у поемі «Чернець»:

Іде чернець у Вишгород
На Київ дивитись,
Та посидіть на пригорі,
Та хоч пожуритись.
Іде чернець дзвонкову
У яр воду пити...

Коли мені розповіла вчителька про Дзвонкову криницю, я дуже захотіла поїхати до неї та посмакувати водою, яку пив Кобзар. І взагалі, хочу більше дізнатися про цей період у житті Тараса Шевченка.

Чому важливо бачити красу рідного краю й цінувати її? Питання наче просте, та водночас – одне з найскладніших. «Нема на світі України, немає другого Дніпра...», – лише одна строфа із твору Т.Г. Шевченка дає нам чітке усвідомлення, що Батьківщина й рідний край – це найбільші цінності кожного справжнього українця. Саме в дитинстві і саме через любов до рідного краю закладаються основи патріотизму. Малий Тарас хапався за кожную нагоду для вдосконалення себе і відстоювання своїх поглядів, починаючи з навчання у дяка та служби в Енгельгардта. Згодом це дало йому можливість стати відомим і впливати на погляди оточення, формуючи національну ідею.

Геній Кобзаря, його служіння своїй Вітчизні є прикладом для нас. Але що може зробити дитина 10-12 років? Як може вона бути патріотом України саме зараз? Я вважаю, що треба починати з простих речей: економія електроенергії, сортування сміття, збір металевих банок та виготовлення свічок для наших воїнів – це нескладно, а користь від цього є для всіх. А ще ми в ліцеї проводили збір коштів на дрон «Джура» для ЗСУ й на матеріал, з якого шиють адаптивний одяг для поранених бійців.

Пишаюся тим, що я належу до народу, який народив таку геніальну людину, як Тарас Шевченко. Вірю в Перемогу та процвітання нашої держави, адже ми, українці, – нація нескорених!

Софія Бондаренко

здобувачка освіти 8 класу

КЗ «Вінницький ліцей №29»

Керівник: Кучерява Ю.В. – учитель

української мови та літератури,

старший учитель

МИ ЧУЄМО ТВОЇ СЛОВА, ТАРАСЕ

Сьогодні українці захоплюються творчістю багатьох поетів, письменників. Соціальні мережі повняться новими витворами, що несуть у собі подих трагічного сьогодення. Вони надихають, піднімають бойовий дух, сповіщають про зболене серце матерів від втрати синів і доньок, розчулюють і водночас сповнюють ненавистю до ворога, а також дають віру – віру у швидку перемогу. Їх твори демонструють світові нашу культуру, прославляють націю та надихають сучасників. Внесок кожного митця для розвитку України дійсно неоціненний і надзвичайно важливий. Людство завжди потребуватиме новацій. Постійно з'являються нові актуальні теми, стають відомі нові обличчя. Звісно ж, на слуху зараз не ті імена, що були відомі сто і більше років тому, але Тараса Шевченка досі знають, читають і поважають навіть за межами нашої багатостраждальної батьківщини.

Народжений у родині кріпаків, хлопчина з примхливою долею, жагою до всього незвіданого та неабияким талантом малювати. Його біографія відома всім українцям і кожному іноземцю, хто хоча б трохи знає про Україну.

Беззаперечно, письменник мав талант не тільки малювати, але й писати. Провідними мотивами в його поезіях завжди були боротьба за волю та жага справедливості. То в чому ж актуальність Шевченка зараз? Чому саме він вважається символом нації? Можу сказати, що відповідь проста: тому, що боротьба за долю України досі не завершена.

Щоб уявити його постать, згадайте твір «Мені однаково, чи буду...». Без сумнівів Тарас Шевченко справжній патріот, приклад сили й незламності українського народу. Людина, яка не боялась нести правду у світ навіть ціною життя. Митець, що не боявся погроз і покарань. Людям необхідно його знати. Тарасова творчість

– це заклик, його слова – це наша зброя. Всі ми пам'ятаємо його славетний «Заповіт»:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Шевченко наказував боротись за справедливість і відстоювати свої інтереси. Сьогодні його твори сприймаються по-новому. Тепер це не просто слова. Це наше життя, наша історія. Багатьом незрозуміла і деким забута, безліч раз переписана, вона знаходиться у творах Тараса Шевченка. Його очима ми бачимо реальне життя українців тих часів і розтоптане сьогоднішнє.

Шевченко демонструє страждання народу й формує нам уявлення про правду, яку від нас так довго приховували. Внесок Тараса Григоровича Шевченка у світову літературу величезний, його твори перекладені більш ніж десятьма мовами, а кількість пам'ятників по всьому світі перевищує тисячу. Це свідчить про те, що Шевченка дійсно читає весь світ.

Для мене його твори – скарбниця української культури, важлива і невід'ємна частина буття. Вірші Шевченка нерідко стають підтримкою, піднімають силу духу й надихають. Я вважаю, що вшанування його пам'яті є обов'язковим для всіх поколінь українців. Тарас Шевченко – наша історія, його творчість заслуговує на вічну пам'ять і повагу.

Вірші, поезії, малюнки – це все душа митця, переповнена любов'ю до України, до рідного народу, сповнена ненависті до гнобителів і рішучого заклику до самовідтворення. Бо нація, яка вивільнилася з кріпацтва, відвоювала неодноразово свою величезну територію, захистила і збагатила найкращу у світі мову, є самобутньою і не стане ніколи на коліна. Ми чуємо твої слова, Тарасе. Вони надихають, закликають і несуть велику віру в перемогу. Виборемо знову свою землю, захистимо своє чесне ім'я, бо не може ніяка зла сила здолати вірних нащадків великого Кобзаря.

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Софія Вакуліч
здобувачка освіти 10 класу
КЗ Кагарлицької міської ради
«Кагарлицький ліцей №1»
Керівник: Черненко Т.Б. – учитель
української мови і літератури

ШЕВЧЕНКОВА ТВОРЧІСТЬ – НАША ГОРДІСТЬ

Кожен Шевченків рядок ніби душею написаний, а кожне слово серцем відчуте... Читаєш його поезії – і прагнеш зануритись у прекрасний світ творчості, осмислити глибокі істини, котрі поет вкладав у свої вірші.

Я вважаю, що неможливо просто читати або ж переглядати твори Великого Кобзаря, тому що кожна строфа, кожне слово в його поезії наповнені глибоким змістом. Вони є ніби віддзеркаленням його самого – у болі й у радості, у мріях і спогадах. Тільки сядеш читати – і вже перед тобою той садок вишневий коло хати, а в ньому в мереживі квітучих вишень гудуть хрущі, аж потім чуєш спів – то йдуть дівчата, їх «матері вечерять ждуть»... Але ж яке ідеальне зображення природи... Ніби той хрущ тільки-но наді мною пролетів і загудів над самим вухом, а повітря сповнене пахощами весняного саду. Так уміло Т. Шевченко втілив глибоке відчуття зв'язку з природою! У баладі «Причинна» поет змальовує пейзаж у романтичному стилі: широкий Дніпро, верби, місяць, човен, хвилі... Твір вирізняється своєю ритмічністю, яскравими образами. Детальний опис таємничої природи малює в уяві картини українських краєвидів. Так приємно заплющувати очі й поринати в цю красу... Не випадково початкові строфи балади стали піснею, яка символізує могутність українського народу й тісний зв'язок із Батьківщиною.

А як поет умів майстерно зобразити нелегку працю селян, які були вимушені працювати на панських ланах і могли лише мріяти про свободу! І йдеться не лише про особисте визволення, але ще й про свободу думки й слова. Наприклад, у поезії «Сон» («На панщині пшеницю жала...») Т. Шевченко не лише змальовує тяжку фізичну працю, а й висловлює мрію про вільне суспільство. Наперекір тодішній російській владі, яка, наче холодний вітер,

проникала повсюди, відбираючи слова, які колись линули вільно, поет не припиняв творити, не боявся висловити свою думку і говорив голосом усіх українців, адже саме на мову він поклав місію оборонця, рятівника нації:

Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово.

Тараса Шевченка можна порівняти з Мойсеєм, який самовіддано служив своєму народу і, ведучи його до омріяної землі, не падав духом. Для мене образ Мойсея та образ Великого Кобзаря втілюють силу волі, відданість і мужність, символізують прагнення до незалежності. Ці мудрі постаті навчають і надихають нас, молоде покоління, демонструючи, що боротьба за самовираження і свободу завжди будуть заслуговувати на увагу та щирі повагу.

А поема «Катерина» – це шедевр, у якому поет довершено зобразив історію жінки, яка була зламана власними пристрастями та суспільними нормами. В образі Катерини Тарас Шевченко порушує важливі питання свободи та гідності, що залишаються не менш актуальними й зараз. «Кохайтесь, чорнобриві, / Та не з москалями, / Бо москалі – чужі люде, / Роблять лихо з вами», – ці рядки відомі кожному, вони втілюють наболіле питання сьогодення.

Т.Г. Шевченко – це людина неймовірного таланту, у чиїх словах, за влучним виразом І. Малковича, прихисток та надію віднайшла ціла нація. Обороняти свою державу – не обов'язково ставати до збройного захисту, кожен робив це на своєму фронті. Великий Кобзар не тільки відстоював ім'я України, а ще, як батько, який бачив, у яких труднощах борсається його дитина, співчував народові. Але не тільки співчуття та розуміння лунало з його творів. Він відчайдушно закликав, звертаючись до всіх без винятку: «Свою Україну любіть, / Любіть її... во врем'я люте, / В останню тяжку минуту / За неї Господа моліть». Бо знав і бачив! Передчував, як обернеться доля України...

Так, без сумніву, хоробрі – це ті люди, що самовіддано стають на захист нашої держави, але чи можна вважати хоробрими тих, хто присвятив усе життя творчості, неодноразово ставив під сумнів свою безпеку, зазнавав переслідувань та перебував на засланнях

лише тому, що не бажав бачити страждання своєї Батьківщини, не міг чути стогону покріпачених своїх співвітчизників? Шевченкове серце палало від жаги змінити щось на краще, рвалося невпинним бажанням допомогти, щоб ожила, воскресла, як птиця фенікс із попелу, наша Україна, позбулася багаторічного знуцання не тільки фізичного, але й ментального. Кожне покоління відкриває для себе Шевченкову геніальність та унікальні смисли, закладені у творах. Вдумливий читач віднайшов для себе в них руку допомоги чи щиросердне співчуття; проникливі поезії змусили поглянути правді у вічі чи вказали шлях істини. Правду казав І. Малкович, що «Кобзар», особливо в часи бездержавності, правив нам за найвищу Конституцію Національного Духу. Поет став для нас «полум'ям, на котрім тьма розтала».

У теперішніх умовах воєнного стану українці ще глибше осмислюють зміст Шевченкових послань. Прозоріші для нас стали пророчі слова Тараса. Немов промовляє до нас крізь віки. І прислухаються люди, поважають слово мудрого батька, величають його Пророком. Зі сльозами на очах цитуємо ми: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!». Слова його творів слугують для нас однією з опор, вселяють віру в подальшу боротьбу, підказують нам, що боремося не даремно. Більше стали розуміти заклики поета єднатися, брататися зі своїми, не шукати надії в інших, а особливо в москалях. Упала та темна полуда з наших очей, і, виявивши світло істини, ми піднімаємося, як герої Шевченкової поезії, що готові боротися за гідність і свободу до останнього подиху. Слова великого поета – це не тільки пісня про героїчне минуле, а й невичерпна сила для майбутнього, що закликає нас іти вперед об'єднаними і незламними, як справжні нащадки Великого Кобзаря. «І на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люде на землі», – це пророцтво поета, яке здатне здолати віки, слугує нам дороговказом.

Ми завжди бережемо Шевченкові слова в серцях, і вони відчиняють нам двері в новий, ще не написаний розділ історії. І ми, як його спадкоємці, підносимо відважно свої голови, несучи дух свободи та гідності. Знаємо свою місію – будувати світ на засадах єдності і правди. Слова Т. Шевченка – це вірні наставники, а його вірші – це джерела натхнення, що наповнюють наші серця відвагою, шляхетністю, вірою. Зберігаючи в душах скарб

Шевченкової творчості, ми стаємо будівниками сьогодення і майбутнього, де єдність і гідність будуть фундаментом нашого життя.

Ірина Варич
здобувачка освіти 10 класу
КЗ «Вінницько-Хутірський ліцей»,
с. Вінницькі Хутори, Вінницька обл.
Керівник: Романчук І.І. – учитель
української мови та літератури,
учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

І. Мереживо долі

Як-то людині – бути кріпаком? Народитися у світ з обтягненими крильми? Почуватися нікчемою, другим сортом? Чи такими Бог хотів бачити людей?

Та доля невблаганна. Якийсь недолугий ткач своїми чорними нитками зіткав на небі ЙОМУ долю-страждальницю. Замкнув у липких тенетах зневаги, щоб житися сльозами тих, хто мав би літати шляхами янголів. Чи чує Бог їх молитви, що промовляли знесиленими вустами?

– Мамо, голубко! Де ти? Прийди, подивися на свого безталанного сина, приголуб. Дай відчутти тепло натруджених долонь. Загаси той пекельний вогонь, який спалює душу, муштрує нутро, гартує дике серце, що захлинається люттю. Я є той вогонь, який тільки розгорається, і ніхто ще не знає, кого він більше спалить: ворога чи мене?

Добре, мамо,
Що ти зарані спать лягла,
А то б ти Бога прокляла
За мій талан.

ІІ. Пустельна чужина

«Погано дуже, страх погано! / В оцій пустині пропадуть...». Отак і приголубила Тараса чужина-мачуха! Горнувся він до кожного, хто крізь облуду селянщини бачив світло його бунтівної душі, відчував ту силу, яка починала вирувати в артеріях козацької крові. І хто знає, якою міркою виміряти густину того спротиву й шалу, що бив струменем у молодому тілі, роздмухував іскру майбутньої пожежі.

У темних та сирих закутках ворожої столиці гартувався талант юного митця, виростали крила в майбутніх «Гайдамаків» і «Кавказу». І снилися йому й Катерина, і Ярема, Гонта, Залізник. Доля посилала людей, що вели різними стежками. І ось він – жаданий, омріяний шлях! Воля! Не буде Тарас більше нудити світом, забуде тяжку смертельну муку, що точила душу, мов той хробак. Отепер розправляться крила й зануртує шалений струмінь молодечого запалу, вилетіться бурхливими потоками лава, що закипала в юному серці, і спопелить неправду й неволю.

Прилітали з-за Дніпра слова-орлята – сідали рядочками на папері, кликали на раду «Думи», приходили грішні сни – затьмарювали душу. І ось прокрався в молодий і грішний рай непроханий гість – «Сон», який приніс із собою і славу, і кайдани. Що ж ти вибереш, Тарасе? Долю не вибирають – її приймають з усіма почестями й муками. Іншої в нього не було, бо то доля цілого народу, шлях великої нації, яка закрила собою половину світу від нової, гібридної чуми...

III. «Алмаз мій, чистий, дорогий...»

Чи замислювались ви колись, якою була б Україна без Шевченка? І чи існувала б вона взагалі? Звідки б у нас з'явилося оце скажене почуття нестримного бажання свободи? Нам його не подарували, ми його не перейняли, не позичили. Ми з ним народжуємося, бо в наших венах тече кров тих, хто за волю віддав усе: молодість, здоров'я, життя.

Тарас Шевченко – наш скарб, чистий і дорогий діамант, те, з чого починається Україна і чим вона живе. І байдуже, що цей скарб захований під землею – його часточка в кожному з нас, і вона ніколи – НІКОЛИ – не дасть нам повернути себе в пільму неволі. Одне його ім'я примушує ворога тремтіти, його пророчі слова паралізують тих, хто хоче знищити нас і нашу ідентичність. Цього ніколи не станеться, бо в нас є Шевченко, а значить – буде Україна, бо він, Тарас, любив її справжньою синівською любов'ю!

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що проклену святого Бога,
За неї душу погублю!

Софія Воротниченко
здобувачка освіти 8 класу
Синельниківський ліцей №4
Синельниківської міської ради
Дніпропетровської області
Керівник: Свистільник Л.П. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

СЛОВА КОБЗАРЯ НА ПЕРЕДОВІЙ

Тримаємо стрій! Хто на фронті, на передовій, а хто в тилу – справою доброю, словом красивим, мужнім, яке підбадьорює, дає силу і насагу, додає воїнам відвагу.

Ми – щаслива нація, бо маємо такого Пророка, як Шевченко. У нас, звичайно, є безліч книг, інтернет, але відповіді на багато запитань шукаємо саме в його віршах. Спробуємо й сьогодні. А завдання, ох, і нележке. Ну то почнімо.

Україна – це степи широкополі, безкраї, але, на превеликий жаль, зараз це поля для наших воїнів .Благослови вас Боже. Ось бачу, як підіймаються наші піхотинці, співаючи задушевно «Ой у лузі червона калина...». Стихла пісня... і раптом голос:

Наша дума, наша пісня

Не вмере, не загине...

От де, люде, наша слава,

Слава України!

Шевченко проймався гордістю за славних запорожців, за козацький рід, якому, як відомо, не буде переводу, так і ми пишаємося нашими визволителями. Честь і слава вам, герої!

Але й піхоті потрібна підтримка, тому на допомогу приходить артилерія. Пушки наготові, гармати заряджені. У бій із гаслом:

...на оновленій землі

Врага не буде, супостата».

Не залишилися осторонь у жорстокому двобої й морські сили. Так поет колись дивився, як «розбурхане море, звірюкою то стогне, то виє», а запорожці спокійно пливуть собі й співають. Та й отаман у них гарний, Шевченко милується ним, бо він попереду вигукує:

Ануге, хлоп'ята.

На байдаки!...
Нехай ворог гине.

Ці рядки з поезії «Іван Підкова» я б узяла за гасло для наших моряків (хоча й їхній вислів про російський військовий корабель нічогенький).

Тарас Григорович закликав любити Україну, берегти її, жити в мирі. Тому за гасло, не тільки для військових, а й для всіх українців, я б обрала слова:

Любіться, брати мої,
Вкраїну любіте.

Це щодо гасла! Але ці слова поета я б адресувала перевертням-колаборантам, утікачам, зрадникам. Згадайте, убогі, якого ви роду-племені, бо перемога наша не за горами!

Вірю в ЗСУ, вірю в перемогу. Героям Слава! А поету – слова подяки, бо вірші його актуальні й нині.

Тарас... Ім'я величне і прекрасне!
Тебе, Кобзарю, любимо й пам'ятаємо,
Словом добрим, величним сьогодні згадаємо.
Бо завжди любив Україну-неньку,
За неї боліло твоє серденько.
До небес тобі шана і хвала,
Доля у тебе, ох, і нелегкою була.
Та залишив нам гарні вірші у спадок,
Знає їх кожен українець, твій нащадок.

Аріна Гавриляста
здобувачка освіти 10 класу
КЗ «Лозівський ліцей №7»
Лозівської міської ради Харківської області
Керівник: Семко Г.М. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, вчитель-методист

НАШ ШЕВЧЕНКО

*Не поет - бо це ж до болю мало,
Не трибун – бо це лиш рупор мас,
І вже менш за все – «Кобзар Тарас»
Він, ким зайнялось і запалало.*

Євген Маланюк

Справді, ким тільки не називали нашого Шевченка свої й чужі дослідники творчості поета: генієм, революціонером, новатором, трибуном, пророком... Та чи можна вмістити в одне слово його велич – геніальність простої людини, вихідця з народу, що сколихнув увесь світ?! Я погоджуюся зі словами Євгена Маланюка, що Кобзар – це «скорше – бунт буйних майбутніх рас...».

Сьогодні твори Шевченка актуальні як ніколи. Чесно скажу, я не є великим знавцем творчості Тараса Григоровича. Тому буду спиратися на вивчене в 9 класі.

По-перше, Шевченко – наш поет, бо твори Кобзаря цитують скрізь і всюди. Чого варте його «Борітеся – поборете!» з поеми «Кавказ». Цей клич був девізом Майдану 2014 року, коли уривок декламував герой Небесної Сотні, вірменин за національністю Сергій Нігоян. З початку війни з рашистами згадали вірші Шевченка і про «москалів», і про братів-слов'ян. А скільки мемів на рядки «Кобзаря» гуляє сьогодні в інтернеті! Його перефразовані рядки бачимо на плакатах у метро й на зупинках громадського транспорту. Мабуть, усім знайоме:

Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Стали вам посеред горла, ...

Далі не цитую, хоча скрізь пишуть (особисто я це читала в Полтаві на зупинці).

По-друге, кожен твір Шевченка актуальний. Читаючи його «Послання і мертвим, і живим...», дивуєшся, що кожне слово вливається в саму душу, перевертає свідомість. Звідки поет міг знати про майбутнє свого народу? А знав же! Тому й застерігав нас Тарас-пророк:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра,
А ви претесь на чужину
Шукати доброго добра...

Сьогодні всі відчули, що таке чужина, бо мільйони українців роз'їхалися світами. А все тому, що не слухали Тараса, знали російську мову краще за свою. Та що там – нехтували рідною мовою! А він же застерігав:

Учітеся, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь...

Тому ж Кобзар і закінчує поему-послання словами:

Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Це заклик і до всіх слов'ян, і до нас, українців, бо не вмiли шанувати свою неньку Україну.

По-третє, чи можна забути того, хто перевернув нашу свідомість. «Кобзар» 1840 року став «бомбою», яка підірвала думку, що українська мова – це «малоросійське наречіє». Усього, до речі, 8 творів, але яких! Хто не знає «Катерини», «Тополі»? Ці поеми цитують, читають зі сцени, переспівують сучасні виконавці. Навіть через майже два століття вірші Кобзаря є живодайним джерелом мудрості й краси. Справді, краси нашої природи, наших почуттів і, звичайно, краси рідного слова. Хіба хтось зуміє краще сказати про зустріч соловейком сонця «в темнім гаї» (нехай пробачать мені інші славетні поети), чи про «садок вишневий коло хати»? Ні, Шевченко перший в усьому!

Однозначно, у поетові поєднувались лірик і борець. У нього поруч « усміх, ласка, мати» і «Гонта, що синів свяченим ріже...» (Є. Маланюк). Мені особисто подобається історична поема «Гайдамаки». Ранній романтичний твір. Багато історичного матеріалу про Коліївщину, а паралельно – ніжна розповідь про

кохання Яреми й Оксани. У цьому поєднанні – увесь ранній Шевченко.

Далі Кобзар, звичайно, – трибун. Його заклики: «кайдани порвіте», «кров'ю волю окропіте» – це виклик тогочасній системі. «Заповіт» Шевченка перекладено багатьма мовами світу, його знає кожен українець, як молитву «Отче Наш».

Чи можна забути людину, якій збудовано велику кількість пам'ятників на всіх континентах (хіба що Будді – більше!)

Харків'яни пишаються своїм постаментом у центрі міста. Це творіння скульптора Матвія Манізера – наймонументальніше! У моєму рідному місті теж є сквер імені Тараса Шевченка, де з мармурового постаменту дивиться Кобзар на нас, своїх нащадків. Сьогодні цей сквер – місце прощання з воїнами, загиблими на фронті.

Тарас Григорович – наш, його люблять та шанують дорослі й діти, у його творах знаходять істину всі, хто до них доторкається. Кобзар ніколи не стане прісно згадуваним, бо він і його вірші завжди доречні, актуальні, пророчі.

Тож наш Шевченко завжди з нами, і кожного разу, звертаючись до його творчості як до невичерпного джерела мудрості, згадуймо його «незлим тихим словом» у «сем'ї великій, в сем'ї вольній, новій».

Даніл Гавриш
здобувач освіти 5 класу
Лебединський ЗЗСО I-III ступенів №5
Лебединської міської ради Сумської області
Керівник: Павленко І.М. – учитель
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Україна. Сумщина. Лебединщина... Моя маленька батьківщина. Тут я народився. Тут живу й розмовляю українською мовою. Такою рідною, милозвучною. Пишаюся, що гордо звуся українцем. А ще тим, що земля Лебединщини освячена слідами великого Кобзаря. Тут він знаходив творчу наснагу, мав вірних і щирих друзів.

У центрі нашого міста стоїть пам'ятник Т.Г. Шевченку. Це вдячні лебединці увічнили його перебування на Лебединщині. Після довгого оренбурзького заслання на запрошення подружжя Хрущових приїхав поет на хутір Лихвин Лебединського повіту до їхнього маєтку. Кожен день перебування був сповнений враженнями й новизною. Краєвиди полонили його душу своєю красою та величчю. І подарував Тарас Григорович їм на згадку рукопис свого вірша «Садок вишневий коло хати» з дарчим написом.

Шевченкові вірші – це не просто стрічка слів. Мене заворожує, як він уміє оживляти слова, надавати їм кольору й аромату. Його слова надихають і дають можливість мріяти.

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.
Сім'я вечеря коло хати...

Сьогодні наша країна переживає складні часи. Війна... Тривоги... Сирени... А прочитавши рядочки цього вірша, мрію про мирне життя, де не буде звуків сирен, а буде солов'їний спів. І я разом з моєю родиною будемо в садочку вечеряти та мріяти про наше мирне майбутнє.

Тарас Григорович для мене – не лише поет, а справжній учитель. Я – учень п'ятого класу. У школі ми читаємо його вірші та аналізуємо глибокий зміст. Мене завжди вражає, як він у поезіях вчить любові до рідної землі, боротьбі за свободу та гідність. Читаючи його «Зоре моя вечірняя», уявляю собі, ніби це я розмовляю з Україною, і розумію, як люблю її безмежні поля, синє й прозоре небо, високі гори та глибокі широкі ріки. Його творчість, ніби великий феєрверк почуттів, який розцвітає в серці та робить його теплим і світлим.

Великий Кобзар став для мене прикладом справжнього героїзму. Його шлях від простого селянина до визнаного поета та художника – це історія терпіння та сили духу. Я займаюся спортом, і його приклад допомагає мені досягати вершин, не падати духом, працювати над собою. Він надихає мене бути кращою людиною, прислухатися до свого серця й завжди залишатися вірним своїм переконанням.

Щоразу, коли перегортаю сторінки «Кобзаря», мені стає зрозуміло, що Шевченко – це не тільки минулий, а й сучасний голос українського народу. Його твори не втрачають своєї актуальності й сьогодні, вони продовжують надихати та об'єднувати людей навколо ідеї свободи й гідності.

Мій Шевченко – це не лише ім'я в підручнику, а справжній наставник та приклад для наслідування. Він робить мій світ яскравішим, а дорогу до знань та розвитку – захопливою та цікавою.

Марія Галів
здобувачка освіти 7 класу
Дрогобицький науковий
ліцей ім. Богдана Лепкого
Дрогобицької міської ради
Львівської області
Керівник: Дорик С.Б. – вчитель
вищої категорії, вчитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Над моїм містом часто сходить веселка. Вона виграє різними барвами не тільки на величному муралі, що на майдані Шевченка, а й на самому небі. Бо там... стоїть Кобзар. Ні, не сивочолий дідусь у кожусі, смушевій шапці та постолах, а молодий Тарас, у смокінгу, поли якого розвіває вітер. Стоїть Шевченко гордо й величаво. З високого постаменту, що у вигляді кобзи, його глибокий погляд сягає далеко: бачить і лани, і гори, і простий зморений люд. У руці поета «Кобзар» – наша українська Біблія, яка вчить нас «любитися», «брататися», бути господарями на своїй землі, а ще витерти вдовині сльози й «обійняти найменшого брата».

А тим часом... тече «кров сторіками», «плине кача по Тисині» і лунають похоронні дзвони. Тарас із сумом споглядає, як повз майдан один за одним проїжджають траурні кортежі. Голосять вдови, ридають діти й старці. Невже знову збулося пророцтво Шевченкове:

*Поникли голови козачі,
Неначе стоптана трава,
Україна плаче, стогне-плаче!
За головою голова
Додолу пада. Кат лютує...*

Тепер я розумію, що «Борітеся – поборете!» – то не просто крилатий вислів із «Кобзаря». Це наш єдиний вибір: бути або не бути, жити вільним, незалежним життям «у своїй хаті» чи зникнути назавжди з лиця землі.

Коли розтане сніг і сонце поверне на весну, ми вшановуватимемо пам'ять нашого Пророка – Тараса Шевченка. До підніжжя пам'ятників, уцілілих від війни й понівечених ворожими

кулями, лягатимуть квіти. У небо злинуть ноти «Заповіту». Розійдуться хмари, і синій горизонт знову усміхнеться веселкою. А це добрий знак! Кажуть, що перемога неодмінно буде!

Марія Герасименко
здобувачка освіти 11 класу
Андріївський ЗЗСО I-III ступенів
Андріївської сільської ради
Краматорського району
Донецької області
Керівник: Лісова Ю.В. – учитель
української мови та літератури

ТВОЇМИ ДУМАМИ, КОБЗАРЮ...

Я – українка. Чуєте, люди, як наповнюється моє серце неймовірною радістю, як захоплює подих, як до болю стукає в скронях від гордості за те, що я часточка великого українського роду, бо живу на землі, сходженій моїми предками знатними: Григорієм Сковородою, Іваном Котляревським, Григорієм Квіткою-Основ'яненком, Тарасом Шевченком... На землі, оспіваній багатоголоссям народним, политій кров'ю гарячою, просоченій потом солоним, оплаканій сльозами людськими й возвеличеній працею мільйонів рук натруджених.

Мій початок України рідної – невеличке село Андріївка, що недалеко від Краматорська. Тут ступаю стежинами між шатами зелених алей, і думки вільно біжать удалеч часу.

Мене підхоплює кипучий вир. Я переносуюсь на великий Сорочинський ярмарок – славнозвісність невеличкого українського містечка. Пробираюсь між натовпом заклопотаних людей... І чумаки, і веселі дівчата у вишиваних сорочках із щойно купленими дукатами й шматками оксамиту на спідниці, і купці, й покупці, і сиві кобзарі, які перебирають струни, ятрять душу сумною піснею про правду, – такі мені знайомі, до болю рідні, свої... Побоюючись щось пропустити, я кручусь на всі боки, аби все вловити, запам'ятати. Серед цього шарварку мої очі раптом зустрілися з пильними, щирими, пронизливими очима Тараса... Я бачу, як розглядають вони мене в радісному здивуванні.

Не дивуйся, Кобзарю, я не інопланетянка – я правнука сестри твоєї рідної. Бачиш, схожа на неї, лише долі щасливішої. Я, як і твоя Оксана, ладна в будь-яку хвилиночку заспокоїти тебе, витерти сльози з твого обличчя, та тільки сльози радості за долю

українського народу. Це я, як і Катерина, пішки піду в Московщину, та тільки з тим, щоб сказати росіянам, що вони не наші старші брати, а ми, нарешті, господарі на власній землі. Я твоя Наймичка, згодна служити не лише тобі, а й усьому українському народові, щоб бачити, як щасливо зростатиме мій Марко. Подай мені руку, і ти доторкнешся до самого щастя твоєї матері – України. Он глянь, подивися, українська жінка з веселою усмішкою на вустах, а поруч із нею син – радість материнська. А он, бачиш, щасливий Іван, син твоєї героїні, що «на панщині пшеницю жала...», підіймає до сонця свого правнука й несе на дужих руках у людському потоці, пророкуючи щасливе майбутнє малюкові і його нащадкам...

До нас наближаються дівчата та хлопці. Бач, які вони веселі: музика, танці, сміх. Ще зовсім не стара жінка щось наказує своєму сину-красеню. Ще одна радість на нашій землі, бо материнського «сина в військо віддають...», щоб захищати свою країну від російської навали.

А ось на площі в селі дітлахи. Чи бачив хоч уві сні таких – бадьорих, червонощоких, святково вбраних, щасливих!? Чи можна зрівняти з тими, що зростали у твої часи «мов одірвалось од гіллі, одно-однісіньке під тином сидить собі в старій ряднині...». Пильніше придивися, Тарасе, до мене. Це я – твоя Україна, вільна, нова, щаслива, багата... У вишиванці, тільки нитками розшитій яскравішими, з білими хатами, лише зі стінами вищими, з вишневими садочками, та тільки цвітом пишнішим, з піснями веселими, з обличчями щасливими, долями ясними... А чи впізнав ти наші міста і села? Піднялися красені-будинки, фабрики, заводи, мости, зазеленіли нові парки і сквери, розцвіли тисячі різнобарвних духмяних троянд.

Ні, це не сон, це насправді мальовничі куточки твоєї України. Це ожили думи твої страдницькі, це перетворилися на діаманти твої сльози, це кожне слово твоє проросло пагінчиками золотої пшениці на безмежній ниві.

Дивись, Тарасе, на витвір рук твоїх нащадків. Бачиш, вони гідні тебе. Усі думи, помисли, вірші живуть у серцях українців і ніколи не зітруться в пам'яті народній. Низький уклін тобі від щирого серця. Хай найкращі квіти цвітуть біля підніжжя твого пам'ятника! Хай вечірньою зорею говорить з тобою народ!

Дарина Герасимова
здобувачка освіти 8 класу
Херсонська СШ I-III ступенів №31
з поглибленим вивченням історії, права
та іноземних мов Херсонської міської ради
Керівник: Фесенець Я.Я. – учитель української
мови та літератури I категорії

СИЛЬНИЙ ДУХОМ УКРАЇНЕЦЬ

Сидиш, ніби зі зв'язаними руками та ногами... Тобі затулили рота чи ти втрачаєш голос? Ні, дух мого тіла зникає... Я вже стомилася від цієї боротьби, настільки, що не спроможна ні слова сказати, ні вимовити будь-який звук, ні поворухнутись... Хочеться якось втекти від проблем та сховатися, знайти відпочинок від війни та страждань людей... Проте, чи роблять так українці?! Чи зробив так письменник, сильний духом – Тарас Григорович Шевченко?

Поет був людиною слова, яка ніколи не зрадила б свій дім, свій народ, свою Україну. Він був завжди вільним, навіть думками, попри кріпацтво. Перебуваючи в неволі, незважаючи на заборону, він писав... Писав про все, всюди і завжди. Його цикл поезій «В казематі» розповідає про любов до Батьківщини й віру в український народ. Ті почуття, які він описував на клаптику паперу, настільки сильні, що ними він виховував, мотивував і підтримував українців. Навіть його маленькі, проте патріотичні цитати, змогли передати великий сенс думок своєму народові. «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає», «І на оновленій землі / Врага не буде», навіть у таких звичайних, простих крилатих висловах Шевченка зростає патріотичний дух кожної людини. Який народ український борець виховав своїми творами, таким він і залишиться. Його завжди пам'ятатимуть та шануватимуть у країні та у світі. Слова Шевченка дають змогу говорити, кричати серцем, що я українець. Читайте та цитуйте його, адже саме він проявив себе, як борець за український народ. Саме він є прикладом тих моральних цінностей, які притаманні українському народові.

Не спиняйся ніколи! Борись та захищай свою мову, культуру, народ і майбутнє!

Анастасія Гога

*здобувачка освіти 1 курсу магістратури
спеціальності 014.01 Середня освіта
(Українська мова та література)
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
Керівник: Коваль В.О. – д.пед.н., професор,
професор кафедри української мови
та методики її навчання*

ТВОРЧИСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ЯК ВІЧНИЙ СИМВОЛ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

*«Сьогодні думи Шевченка є невіддільні від дум нашого народу. І тому народ так часто, так охоче звертається до свого поета. Гуманізм Шевченка, його ставлення до людини, його постійна турбота за пригноблених – як це зараз нам співзвучно»
(Павло Тичина).*

Усім добре відомо, що найбільш видатною постаттю в українській літературі визначають Тараса Григоровича Шевченка. Як вказують дослідники, саме з його творчості були закладені основи нової української літератури, які в подальшому використовувались у творах інших письменників, що просували революційно-демократичні настрої в тогочасному суспільстві.

Якщо говорити про моє бачення, то сьогодні популярність поета зумовлена актуальністю для кожного українця тих подій, що були описані Шевченком. Його вміння точно відтворити атмосферу дозволяє читачу самотійно поринути у світ, який описується, та прожити всі ті проблеми, з якими доводиться зустрітись героям. Зокрема, до них можемо віднести такі проблеми як: гноблення українського народу московським царством, постійна боротьба за незалежність та свободу українського народу, пошук кращого життя поза батьківською домівкою, довірливість українських дівчат до московитських обіцянок.

Повертаючись до думки про самого Шевченка, хочу зазначити, що ще зі шкільної програми ми дізнаємось, що поет всім серцем уболівав за Україну, хоча не прожив тут і половини свого життя. Його сумна біографія відома нам ще змалечку, коли вчителі,

перечитуючи його твори на уроках, згадували ті страждання, що випали на його вік через проукраїнські погляди, заборонені в ті часи. Такі відомості не залишають байдужими навіть тих людей, які в сучасному суспільстві вважаються нечужими до проблем інших.

Улюблені твори народу описують всю сутність людського горя та страждань, які доводиться переживати навіть сьогодні. Яскравим прикладом цього слугують такі поеми, як «Кавказ», «Гайдамаки» та «Великий льох», що відображають боротьбу українців за національний дух та українську державність. Актуальність цих творів, на жаль, не вичерпала себе й сьогодні, коли українські сини та дочки, батьки й матері стоять на захисті української свободи та державності. Поет за допомогою символічних образів у загальному відображає нелегке життя українського люду, що не змінюється протягом століть. Таку тенденцію ми можемо чітко простежити в наступних рядках з поеми «Кавказ»: «...Лягло косями / Людей муштрованих чимало. / А сльоз, а крові? Напоїть / Всіх імператорів би стало / З дітьми і внуками, втопить в сльозах удов'їх...». Читаючи ці рядки, ми розуміємо їх значення не лише в теорії, а й на власному досвіді, на превеликий жаль.

Говорячи про творчу спадщину письменника, не можна не згадати й про його сумнозвісні поеми «Катерина» та «Наймичка», в яких ідеться про зламану долю українських дівчат. Перечитуючи сторінки, ми бачимо, що автор не тільки не звинувачує героїнь за їх лиху участь, а й навіть співчуває їм та намагається передати весь жах їхнього становища чи різні особливості характеру, які зумовлюють їхні вчинки. Такі твори слугують гарним прикладом для сучасної молоді, а особливо дівчат, які, не замислюючись про наслідки, з головою пірнають у кохання з хлопцями, не гідними їхньої уваги, та занапащають своє життя.

Окрім вищезгаданого, слід зауважити, що важливе місце у творчості Тараса Шевченка посідають і описи української природи. В кожному творі згадується якась частинка України з такою любов'ю та ніжністю, що притаманна лише справжнім поціновувачам прекрасного.

Підсумовуючи, варто зазначити, що творчість Тараса Шевченка може бути розглянута як путівник в доросле життя. Ознайомлення з творчою спадщиною митця в ранньому віці допомагає сформувати правильне ставлення до себе, свого народу

та навколишнього світу. Гуманізм поета, виражений в кожній стрічці, дозволяє розвинути моральні цінності, які необхідні для існування в соціумі (чесність, співчуття, сміливість, вірність), а національна спрямованість творів дає мотивацію розвивати країну та боротись за її свободу й честь.

Наталія Горбенко
здобувачка освіти 2 курсу
спеціальності 014 Середня освіта
(Українська мова та література)
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського
Керівник: Віннічук А.П. – к.філол.н., доцент,
завідувач кафедри української літератури

ЖИТИМЕ ПОВІКИ!

Яким ви уявляєте собі Тараса Шевченка? Можливо, це чоловік у шапці та кожусі. Або молодик із палітрою в руках. Для мене він постає у трьох іпостасях через призму своєї творчості: юнак-романтик, чоловік-борець і земний перехожий, що не може знайти собі притулку. Чому ж так? І взагалі, яке ж значення геніального поета та його безсмертних рядків у житті сучасних українців? Давайте разом розбиратись.

Молодість – прекрасна пора життя. Усе навколо цвіте й буяє. Світ виграє новими барвами й відкриває перед тобою безліч доріг. А яку ж обрати, щоб не помилитись? Як реалізувати себе серед багатьох таких само талановитих? І взагалі, хто я й для чого прийшов у цей світ? Саме такі питання ставив сам собі юнак, сидячи перед мольбертом із пензлем у руках. Раптом схопився на ноги, підбіг до стола, вхопив перо й почав писати: «Думи мої, думи мої, / Лихо мені з вами!» Згадувалися хлопцеві славні козаки з булавами та бунчуками, що соколами налітали на польські й татарські орди, засіваючи землю ворожими кістками.

Десь там, удалині, чути, як співають-плачуть кобзи та бандури, а над ними все кружляє страшний Чорний Орел. Він собі хитро взяв та й приспав лицарську славу. Поклав її в могилу та й сторожує, щоб часом не вийшла на світ Божий. Як згадалося, то й потекли сльози. Без батька, без матері в чужій стороні. Хто розрадить? А що ж там на Україні діється? Знову біль, страх, муки, неволя, смерть... Ні, не можу мовчати. Треба говорити й освітити словом світ брехні, показати істинний шлях народу. «Мовчи! – казав розум. – Кому ти там потрібен? Нема в тебе й так долі, а ще як злу прикличеш. Нехай лихо собі й далі сміється!». А серце

соловейком щебетало: «Кажі! Хтось тебе почує. Твоїх діток привітають там на Україні. Знайдеться там душа щира і слово ласкаве. Не пропадуть твої думи, виростуть вони безсмертними квітками!». Раптом усе змовкло й завмерло в очікуванні дива. За столом досі сидів юнак, а на світ народжувалась нова зоря правди, яка освітить шлях мільйонам, що блукають у пітьмі брехні.

Дорогою неквапно йшов чоловік. Він оглядав такі рідні забуті місця. Ось там – маленька біла хатина, що потопає у вишневому цвіті, а он далі, на пагорбі, височіє церква, певно, ще часів Гетьманщини. Без хреста, напівзруйнована, пуста. Поруч колись була могила хвацького козарлюги, а зараз – все розкопано, розграбовано. Страшно глянути. А он там під тином лежить чиясь дитина. Маленьке ще, в обірваній свитині, собі їсти просить. А де ж мати? А вона жне пшеницю в пана від зорі та й до зорі. Боляче. Сльози срібним дощем падають на змучену землю. Ні, так жити не можна! Досить терпіти! Потрібно боротися до кінця за волю, за народ. І чоловік знову береться за перо. Пише правдиво, не приховуючи нічого. Та ніхто не озивається. Приспав їх хитрий Нейрон і міцно тримає у своїх лапах. А вони собі йому пісні складають, «царьом-батюшкою» називають. А той чоловік, не мовчить, знай собі пише. А може почують, а може побачать і прокинуться. Якщо не сучасники, то, може, майбутні покоління. Та ні. Брехня, яка століттями не змінювалась, заспокоює тверезий розум і притуплює відчуття небезпеки. «Адін народ і адін язик» ковдрою вкривають покоління. А чоловік той все пише й пише: «В своїй хаті своя правда, і сила, і воля!». І ніщо його може зупинити: ані каземат, ані заслання, ані якісь заборони. Бо щирі слова сильніші за всяку зброю. Їх не можна втримати. Вони летіли журавлями над Україною вздовж сивого Дніпра. Будили ті птиці серця багатьох небайдужих. Тих, у яких зла Катерина не змогла знищити отой дух народу, що ключами б`ється із глибин родючої землі, що передається з покоління в покоління й не згасає в серцях мільйонів. Летіли ті слова й у майбутнє, піднімаючи народ на боротьбу за свою незалежність, за свою Батьківщину. «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте!» .

На лаві сидів немолодий чоловік. Він усе ще тримав перо в стомлених руках і згадував своє життя. Скільки всього було, тільки от серце неспокійне. Не може воно знайти собі спокою. Розум знов

твердив своє: «Покинь уже віршувати. Поглянь, як ця твоя місія зруйнувала твоє здоров`я. Я говорив тобі ще спочатку, що не потрібно було братись за цю працю. Поглянь на свою долю. Он сидить убога, втомлена й змучена. Все життя віддала віршуванню. А хто ж їх читає? Хто встає на боротьбу проти тирана? Ти один? А де ті мільйони? Облиш. Уже час рихтувати вози в далеку дорогу та йти в хату спочивать». «Та ні, не дарма так прожив! – думав сам собі поет. – Ще почує живе слово чиєсь серце й озветься на безсмертний поклик. Не сьогодні – завтра, а може через сто років. І забудеться срамотня давня година, і оживе добра слава, слава України! Хто його знає. А зараз, поки ще можу, писатиму, навіть якщо це буде на офорті. Не мовчатиму!» Та й не зчувся митець, як заснув навіки.

Поховали його на високій горі в Україні, «щоб лани широкополі, і Дніпро, і кручі було видно, було чути, як реве ревучий». Та не слухали пророчих слів Великого Кобзаря. Загравали зі злом, наступаючи знову й знову на ті самі граблі. Українська революція 1917-1921 років, Євромайдан і знов війна. Урок, який ми не можемо засвоїти. Сон, який навіює псевдобрат, знов вкриває мільйони й підступно, як і тоді, так і сьогодні, знищує життя людей. А безсмертні рядки все летять над багатостраждальною Україною: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас сила і воля святая!». Аж раптом щось загуркотіло, щось почало рухатись. То справжні сини й доньки підіймаються на боротьбу з окупантом. Вони, натхненні Кобзаревим словом, вирішили раз і назавжди вирішити долю України. «Ніколи знову», – ось їх девіз. Згадаймо Сергія Нігояна, який у 2014 році на Майдані читав уривок із поеми «Кавказ». Чи, наприклад, військових, які там на перших лініях фронту, як молитву, повторюють безсмертні рядки Кобзаря.

Отже, внесок геніального майстра слова в нашу мову та культуру безцінний. Творчість поета є актуальною і в наш час. Його вірші торкаються серця й пробуджують українців від московського сну. Проте варто докласти всіх зусиль, аби не повторити помилок минулого. Творчість Тараса Григоровича – це ніби підручник, який допоможе нам у цьому. Гортаючи сторінки минулого, сьогодні намагаймося подбати про наше майбутнє. «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі!»/ І все буде Україна!

Анна Горенко
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 012 Дошкільна освіта, хореографія
КЗ «Уманський гуманітарно-педагогічний фаховий
коледж ім. Т.Г. Шевченка Черкаської обласної ради»
Керівник: Загоруйко Н.М. – викладач української
мови та літератури, вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Мені здається, в Україні не знайшлося б такої людини, яка не чула про Тараса Григоровича Шевченка. Безумовно, ця людина зробила величезний внесок в українську літературу, живопис та в суспільне життя.

У школі нам розповідали та зображували Шевченка у поважному віці, в шапці та з бородою. Але ж він не народився одразу таким. У нього, як і в усіх нас, було дитинство, юнацькі роки. Хоч його життя і було важким, але молодий Шевченко був вродливим юнаком. У нього було багато шанувальниць, завдяки його харизмі, вроді, творчості... Продовжувати цей перелік можна ще довго.

Усе ж таки я запам'ятаю, напевне, два образи Тараса Шевченка: його молоде обличчя з виразними очима, гарну підтягнуту статуру та Шевченка – чоловіка середнього віку з бородою, шапкою та очима, які вже багато чого бачили.

На мою думку, портретний образ молодого Тараса має бути провідним, аби молоде покоління усвідомлювало, що письменники-класики часто ще замолоду ставали відомими, а згодом – ушанованими.

Анна Горобець
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 071 Облік і оподаткування
Таращанський технічний та економіко-правовий
фаховий коледж, м. Тараща, Київська обл.
Керівник: Козачук О.І. – викладач української мови
та літератури, вища категорія, викладач-методист

НАШ ШЕВЧЕНКО

Шевченко вчора. Шевченко сьогодні. Шевченко завтра.

Мій Шевченко, наш Шевченко – воістину Пророк і Поводир у слові, голосі й прагненнях мого стражденного народу, моїх давніх і незнайомих предків, у оселях яких був на покуті поряд з іконами. Тоді вони, як і ми сьогодні, жили вірою, що «настане суд, заговорять і Дніпро, і гори!» – і буде вже в недалекому майбутньому «в своїй хаті своя правда, і слава, і воля»... І віра їх була не даремна.

На моє переконання, Шевченко сьогодні для нас, нащадків, – це пересторога вчора та ще десятки років тому всім «живим і ненародженим землякам...», які жили та народилися в незалежній, але, на нашу біду, зросійщеній Україні. Це передбачуване попередження про небезпеку від неправильного вибору, неправильного розуміння майбутнього нації, яке залежало тоді від кожного з нас...

І мимоволі думки ведуть до розмови з Шевченком: «Куди ми йдемо, куди стелиться дорога мого народу, батьку Тарасе? Чому знову виборюємо свій шлях кров'ю наших батьків і синів, понівеченими селами й містами? Чому матері оплакують своїх дітей, коли б мали радіти ними, бо ж «буде син, і буде мати, і будуть люде на землі»? Чому ми, діти, яким би жити й радіти у своїй країні, зі своєю родиною, або поневіряємося на чужій землі, або живемо на рідній в очікуванні чергового сигналу повітряної тривоги, здригаючись від кожного звуку, а більшість із нас чекає звістки від свого батька з війни? Дехто вже й не дочекається ніколи... Невже ти знав, Тарасе, пишучи: «У всякого своя доля і свій шлях широкий, той мурує, той руйнує, той неситим оком за край світу позирає, чи нема країни, щоб загарбать і з собою взять у

домовину», про те, що наша «безталанна Україна» не раз і не два стане місцем боротьби за право бути й жити?

Знав батьку, мій і наш Пророче, бо інакше не боліло б тобі: «І щось такеє бачить око, і серце жде чогось. Болить, болить, і плаче, і не спить, мов негодована дитина, лихої, тяжкої години...

Гірко, що ми, нащадки твого козацького роду, усі були сповиті у твоєму слові, але, на жаль, не всі викохані ним... Знали твоє слово, але не прислухалися, вчили його, але не тримали в пам'яті і серці...І тому дали шанс гієні огненній розростися, щоб вбивати і нищити в 21 столітті нас лише за те, що ми – українці...».

Та впевнено стверджую, що Шевченко живе серед нас, хоч у кожного свій його образ. Мій Шевченко сьогодні – це Сергій Нігоян з Майдану, це Небесна Сотня, це сотні і тисячі тих, хто знає ціну життя і ціну вільної України. Це синьо-жовті прапори, що розвіває їх вітер на площах і майданах сіл, містечок, міст поряд з фото полеглих за Україну... Це очі тих, хто дивиться на мене на площі Слави мого невеликого міста на Київщині.

Пишаюся, що Шевченко живе й житиме в серці мого батька, який мужньо став на захист України і в 2014, і в 2022 році, бо не міг по-іншому. Молю Бога про його збереження і повернення додому, вірю в це і вірю в Україну.

Мій Шевченко сумно поглядає сьогодні з портретів, що залишилися дивом уцілілими в розбомблених школах і бібліотеках моєї країни, це спалені ворогами «Кобзарі» на окупованих територіях, бо ж для них знищити слово Пророка – це «демілітаризувати і денацифікувати» нашу націю. Переконана, хто береже «Кобзар» на захоплених територіях, той воістину відчуває, що оберігає скарб цінніший, ніж гроші чи майно, і нерідко при тому наражає себе на небезпеку....

Більш ніж упевнена, мій Шевченко – це символ Перемоги, це поет Волі, це мотиватор руху, це невичерпний стрим боротьби й вільнолюбства. Це стрижень нації, яка бореться проти лютого ворога. Та, на моє глибоке переконання, краще казати не «мій», а «НАШ» Шевченко.

НАШ Шевченко сьогодні – це рідне українське слово, що починає звучати по-новому й на повні груди. Це відмова свідомої нації від всього, що руйнує та роз'єднує. Це зацементоване в серці й розумі кожного з нас «Борітеся – поборете, Вам Бог помагає!». Це

боротьба тисячів воїнів світла проти зла й темряви московщини, це небайдужість мільйонів українців по всьому світові, які не втомлюються волонтерити й донатити. І все тому, що добре знають: «...Кращого немає нічого в Бога, як Дніпро та наша славная країна..».

Отож, закарбуємо сьогодні в наших серцях Шевченкове слово: «Свою Україну любіть. Любіть її... во время люте. В останню, тяжкую минуту за неї Господа моліть!» – тоді сповняться вони вірою в майбутнє!

Віримо, що НАШ Шевченко завтра – це сьогодні наша любов до України, така сильна, як Тарасова, така вражаюча, що підніме з руїн країну, обітре сльози тим, хто втратив рідних, така мудра, що навчить нащадків цінувати слово Кобзаря, як свободу і незалежність нашої нації.

Уляна Гринчук
здобувачка освіти 5 класу
ЗЗСО Мервинський ліцей
Берестечківської міської ради
Волинської області
Керівник: Коновалець І.В. – учитель
української мови та літератури

РОЗМОВА З ТАРАСОМ

Хто тебе виплекав, віщий поете? З якого ти зерня, наш пророче? Де черпав ти ту силу, щоб стати безсмертним?

Народила тебе велика українська земля – соковита, щедра, плодюча й багата. Викохали маленького білочубого хлопчика, випестили, як ненька ніжить своїм теплом, думи козацькі, легенди запорозькі, а буйні степові вітри дали сили. І дрібненьке зерня пустило коріння – виріс дуб-дубище. Та такий, що розпустив віти по всьому світу. А коріння сягнуло давньої історії народу, який усе життя прагнув волі, боровся з турками, з поляками, і з вражими москалями.

Як є рядках талановитої сучасниці Іннели Огнєвої:

Якщо весь світ здається сірим,
В глибинах серця не сумуй.
Бери палітру – і за діло –
Яскраво з вірою малюй.

А твоя віра, Тарасе, була насправду сильною. Віра в Господа Бога, людей, Україну: «І на оновленій землі / Врага не буде, супостата...». Я черпаю від тебе цю віру, як спраглий з джерела. Бо не похитнулася вона тоді, коли залишився маленьким самотнім хлопчиком без батьків, ні тоді, коли відправили на заслання вперше, вдруге. То ж чи маю право зневірюватися я, бути осторонь того, що відбувається з моєю країною? Мабуть, ні.

Ти наша статуя Свободи, наш Александрійський маяк, титан, що скелю цю тримає. І я опираюся на тебе тут, читаючи в укритті під час повітряної тривоги; маленького пошарпаного «Кобзаря» бере стомлений боєць є перервах між обстрілами; гучно лунає поезія і на барикадах Майдану.

Бо ще Остап Вишня сказав: «Тарас Шевченко! Досить було однієї людини, щоб урятувати цілу націю». Дійсно, правдиве щире слово піднімало людей з колін, надавало впевненості у своїх силах, кликало до волі та боротьби. Боротьби тої, що корінням торкається серця кожної людини, кожного українця. Бо ж змагаємось ми за своє: свою мову, свою правду, свій садок вишневий коло хати, зрештою, за своїх хрущів. Боротьби тої, що горить вогнем в очах кожного воїна: вогнем правди, сили та сміливості. Вогнем тим, що спопеляє всіх ворогів та зігріває дітей майбутнього. Погляньте на наших героїв. Хіба ж не їхні очі на автопортретах Т. Шевченка? Вони там – очі надії, віри, вогню боротьби.

Наш Кобзарю, ти запалив цей вогонь своїм віщим словом з п'ятьма віків. І не згасне він, допоки житиме Україна.

Злата Грінченко
здобувачка освіти 10 класу
Новоукраїнський ліцей №8
Новоукраїнської міської ради
Кіровоградської області
Керівник: Трибулько Л.Л. – учитель
української мови і літератури

ШАНУВАТИ ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО – ЛЮБИТИ ВІТЧИЗНУ СВОЮ

Ми, українці, живемо в епоху швидкого темпу, цифрових технологій, сучасних викликів. Серед усього цього легко збитися зі шляху, тому кожен повинен вирушати на дорогу Долі з Великим Шевченком, його Правдою й Вірою.

Як же популяризувати сьогодні Шевченкове слово? Які заходи підготувати на державному рівні? Відповіді на ці питання пропоную я, Злата Грінченко, десятикласниця однієї зі шкіл Кіровоградщини.

Досліджуючи проблему, я провела опитування серед своїх друзів. Поцікавилася, що допомагає їм зняти напруження після важкого дня та надихає на позитив. Відповіді були схожими: музика, спорт, природа, книги, кіно, театр, власна творчість.

Пропоную реалізовувати ці мрії, створивши мережу арт-кав'ярень «У Шевченка».

Атмосфера затишку. Спокійна, ніжна музика, неперевершені сучасні адаптації поезій Т. Шевченка. Називають же його королем естетики, тому біля входу до кав'ярень доречними будуть картини, які пов'язані із життям, творчістю великого художника. Кобзар обожнював красу, бачив прекрасне в простих, буденних речах. У запропонованому мною закладі має бути стилізований сад, звучати спів солов'я. Юні флористи зможуть розкрити свої таланти, створюючи квіткові композиції, даруючи барви й пахощі нашим творчим вечорам.

Тим, хто хоче відчутти себе новітнім Шевченком, знайдеться місце за круглим столом біля воскової фігури поета. Саме тут молодь читатиме вірші Кобзаря, створюватиме власні, тут відбуватимуться конкурси, вручатимуться нагороди, призи,

найголовніший із яких – річна підписка журналу «Несучасний сучасник». Тематику видання я визначила риторичним запитанням: «Чим нас може здивувати, чому навчити вже й так усім відомий Кобзар?».

Редактором журналу є я, Злата, ще обираю собі помічників з-поміж переможців конкурсу.

Зміст омріяного мною видання

1. Віммельбух «Шевченкові пригоди». Подорожуймо разом із Тарасом!

2. Комікс «Гайдамаки» – шарж, створений на основі однойменної поеми. У цьому коміксі відтворено життя та долю козаків-гайдамаків, які відстоювали волю та незалежність України. Тут передані напруженість і жорстокість того історичного періоду, сила духу, вольова міць героїв, які здатні боротися до кінця за свою свободу. Читач матиме можливість познайомитися з історичними особами та подіями.

3. Мемчики й Шевченко. Один із них:

– Ти знаєш, що скоро 8 березня?

– Знаю...

– І що це значить?

– Що до дня народження Тараса Шевченка один день.

4. Кумедні замальовки із життя та творчості.

А чули про тренд «Букетик із кумиром»? У нашій кав'ярні він є.

5. Великий вибір постерів, печиво з передбаченнями поета:

Борітеся-поборете...

Кайдани порвіте...

Обніміться ж, брати мої ...

Не дуріте самі себе...

Свою Україну любіть.

6. І, як зазвичай, посилання на фільми, вистави, пісні, тести...

Набори листівок, календариків, магнітиків! Це можна пересилати навіть в інші країни, де ми також плануємо проведення заходів, які популяризуватимуть Шевченкове слово: Зустріч-підкаст із сучасниками, мультимедійні презентації, квести, алмазна мозаїка або схеми вишивки бісером картин за творами генія, настільна гра «Шевченкові мему у вишневому садку». У нашій арт-кав'ярні ще й

фотозона! Майданчик для зйомок фільмів. Зацікавило? Тоді вам до нас!

Серця й розуми надихає наш Шевченко. Складний час настав для мого народу. Хтось скаже: «Не на часі твої проекти. Країна виснажена війною...».

Не біймося труднощів! Будьмо творцями життя!

Робімо нашу землю барвистою, квітучою, як заповідав Тарас Григорович Шевченко!

Дарина Груша
здобувачка освіти 10 класу
Лицей с. Павлівка Калинівської міської ради
Вінницької області
Керівник: Білоус О.В. – вчитель
української мови і літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Чи знали ви, що народ і нація – то два різних поняття? Якщо народ – то більше про демографічні параметри та наявність власної території розселення, то нація – це те, чим стали українці, зокрема завдяки Шевченку. І сьогодні, в часи відвертого геноциду з боку сусідньої недодержави, ми мусимо пам'ятати про пласт культурної спадщини, ми повинні пам'ятати про Шевченка.

Дехто може сказати, що не варто брати із собою в майбутнє рудименти минулих епох, що Шевченка потрібно осучаснювати, робити ближчим до інтересів молодого покоління, проте я вважаю, що, йдучи таким шляхом, ми робитимемо саме те, що робив радянський союз – маніпуляцію. Ми мусимо пам'ятати, що Тарас Григорович – постать, значущість якої досягла такого рівня, коли прізвище стає загальною назвою.

«Мій Шевченко» – це ще один тому доказ. Він «...в неволі виріс між чужими...», і все ж, оплаканий своїми, помер теж на чужині. Помер – та все одно живий. Шевченко вже давно не просто людина чи визначний культурний діяч. У епоху, коли його рідну Україну, як і в «Розритій могилі», плюндрують, розриваючи реальні, не метафоричні могили, і на їхньому місці будують багатоповерхівки для «нових маріупольців із-за поребріка» й обговорюють доцільність покупки «разрушки»; коли світова спільнота скочується в антиутопічний світ «1984» чи «Нового дивного світу», українці мають самі для себе бути орієнтиром у цій непроглядній п'їтмі. Біль нашого народу полягає в тому, що ми знаємо лише те, що нам дозволяли знати.

Спочатку дозвіл давала Московська імперія, далі роль старшого брата (чи то пак, ката?) взяв на себе «союз братніх народів» із кривавим стягом. Часом здається, що ми, як та тварина, дресирована божевільним учасником циркової трупи, – без батого й

мотузки продовжуємо намотувати кола. Наша основна задача – перестати дивитись на Тараса Григоровича однобоко, з ракурсу, заданого радянською імперією. Ми повинні поглиблювати наше знання власної історії та культури.

Шевченко сьогодні – це не історична постать, не видатний поет. Шевченко сьогодні – це феномен. Так і мусить бути, бо це ж і є справжня слава крізь віки.

Мій Шевченко – це Максим Кривцов, жорстоко й безжально вбитий росіянами. Мій Шевченко – це Вікторія Амеліна, що теж загинула від ракет росіян. Мій Шевченко – це Макс Кідрук. Мій Шевченко – це Іларіон Павлюк. Мій Шевченко – це Павло Вишебаба. Мій Шевченко – це не конкретна особа, а втілення найкращих рис, притаманних патріотам України, безмежно закоханих у свою державу. Зболених, змучених, але нескорених.

Надія Давидова
здобувачка освіти 8 класу
Княгининівський ліцей
Волинської обласної ради
Керівник: Мислива-Бунько І.Я. –
к.філол.н., учителька української мови
та літератури, учитель-методист

УРОКИ ШЕВЧЕНКОВОГО СЛОВА

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

Скільки разів до мене промовляли ці слова з білбордів, сітілайтів, флаєрів, відеореklam, шкільних стендів! Але хіба раніше я їх розуміла? Очима пробігла, крізь вуха пропустила, головою кивнула. Хіба до того було? Просто афоризм класика, основоположника нової української мови та літератури. Та пекельний лютий 2022 року розпалив жагу до Шевченкового слова, його життєвої мудрості й любові до України та українців. Спрагла юнацька душа забажала щоденно причащатися мудрими й повчальним думками Шевченка: я читаю сторінку за сторінкою «Кобзаря», сумую та горюю разом із Тарасом Григоровичем, сподіваюсь, як і мій Учитель, шукаю відповіді в його творах, щоб Україна мала своє завтра:

*Подивіться на рай тихий,
На свою країну!
Полюбіте щирим серцем
Велику руїну!
Розкуйтеся, братайтеся!
У чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що немає...
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.*

Сам Шевченко, як і його народ, був окрадений російськими царями: кріпак у пана Енгельгарда, а потім арешт і заслання, – і

тільки 9 років фізичної волі. Він був закований у кайдани, посаджений за ґрати, жив під наглядом царської поліції, але... Тарас Григорович завжди був вільний у своїх думках, мріях і сподіваннях. Т. Шевченко з'явився на світ у скрутний для України час, коли народ був закріпачений, колишні козаки та їхні дітунуки занепали духом, зневірилися, з'явився тоді, коли слово стало для українця зброєю, коли вірші нагадували про волелюбність українців, коли Шевченкові настанови ставали життєвими дороговказами для всіх – від малого до старого:

*І на оновленій землі
Врага не буде супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люде на землі!*

І ще раз переконуюся, що сьогодні доля звела мене з Шевченком не випадково: його слова – то мій шлях до розуміння себе як українка, то дорога витворення моєї стійкої національної свідомості; його життя – то уроки любові до рідного краю та до рідного народу, любові, яку не загасили ні царські каземати, ні десятилітнє заслання на чужині:

*Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Щодня пророчі, живі сильні та заповітні слова Шевченка стають для мене уроками чесності, бо «нема зерна неправди» – тільки слава, уроками віри у світле майбутнє України:

*І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечірній
Тихо засіє...*

Щохвилино пізнаю і засвоюю уроки свого Вчителя, Тараса Григоровича, його слова звіряю зі своїми вчинками та думками, бо хочу, щоб «в сім'ї вольній, новій» українці зажили без поділу на «західняків» та «східняків», «бандерівців» і «комуністів», «українськомовних» і «російськомовних», хочу, щоб перемогу здобули разом, виконуючи заповітні настанови Кобзаря:

*Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!*

Миланій Данілевський
здобувач освіти 6 класу
ЗЗСО I-II ступенів - ліцей «Гармонія»
Мирноградської міської ради, Донецька обл.
Керівник: Дашевська О.М. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО – НЕПОХИТНИЙ... (складіть слово із початкових літер абзаців)

Видатним для кожного українця є той день, коли він дізнався про Тараса Шевченка. Я вперше побачив Кобзаря та почув про нього, коли мені до рук потрапили 100 гривень. Тоді спитав у мами: «Хто ця людина й що вона зробила такого, щоб її портрет надрукували на грошах?». Ненька відповіла: «Це український письменник, художник та політичний діяч і великий патріот України. Багато вулиць, закладів названо на його честь». Уже тоді замислився, що теж хочу бути такою видатною людиною.

Оскільки я не ходив до садочка, то про життя письменника дізнався в школі. Звісно, співчував малому Тарасикові, який рано втратив матусю й тата, але дивувався тому, як стійко він тримався, виконуючи всі панські забаганки, бо був зв'язаний ланцюгами кріпацтва, як наполегливо шукав учителя малювання. Можливо, за це доля його нагородила та подарувала виграшний квиток на свободу!

Ій-богу, дуже радий, що моя країна має такого письменника, якого всі називають пророком. Я вірю людям і вчительці, бо моє знайомство із творчістю Т. Шевченка тільки розпочалося. Чим більше читаю віршів, тим сильніше захоплююся Кобзарем. Він закликав любити й поважати нашу Україну, ненавидів кріпацтво й кривдників народу та боровся з ними. У підручнику ми прочитали рядки, які мене збентежили:

Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.
Благословить дітей своїх
Твердими руками
І діточок поцілує

Вольними устами.

Моя Україна зараз незалежна, але знову ридає, бо благословляє своїх синів та дочок захищати її волю. Саме від нас, молодого покоління, залежить майбутнє держави. Діти повинні вчитися любити не тільки свій рідний край, а й народ і свою рідну мову. До цього палко закликав Тарас Шевченко.

Наш Кобзар... Мій Шевченко... Він непохитний **ВОЇН**. Самого немає поруч, але його вірші, як магичні заклинання, додають сили моєму народові, допомагають вірити в перемогу! Тарас Шевченко для мене – це взірець для наслідування, патріот, символ чесності та великої любові до України!

Мар'ян Дем'яненко
здобувач освіти 6 класу
Забрідська гімназія-філія
Великобerezнянського ліцею
Великобerezнянської селищної ради
Ужгородського ліцею
Закарпатської області
Керівник: Лазарь О.В. – вчитель
української мови та літератури

Я І ШЕВЧЕНКО – ЄДИНІ

Не завжди я докладав зусиль, щоб старанно вчитися. Не все полюбляв читати так, як зараз захоплююся цим видом діяльності. Та одна подія в моєму житті зіграла вирішальну роль: перевернула мій внутрішній світ, навчила по-іншому ставитися до сутності буття, дивитися на проблеми. Я почав мислити інакше тоді, коли зрозумів, що ми з Шевченком дуже-дуже схожі, а наші долі, наче зіткані з однієї нитки, тісно переплетені між собою.

Пам'ятаю, як у дитинстві мама читала нам із сестрою казки на ніч. Коли не стало тата, а він героїчно загинув під час виконання бойового завдання в зоні АТО, мені було всього п'ять років. Через рік Янголи забрали матусеньку до себе на небо. Нас із сестрою як своїх рідних прийняла тітка. Здавалося, все добре й життя налагоджується. Тільки спогади не давали мені покою. Часто в школі, після уроків, забившись у куточку, згадував свою сім'ю і ледь-ледь стримував сльози. У думках пропливали кадри із нашого щасливого родинного життя: я малий бігаю по кухні, сестричка солодко спить у візочку, мама готує вечерю, а тато допомагає.

Так було й того незабутнього дня. Я сидів сумний за партою та дивився у вікно, коли підійшла Оксанка. Вона привітно усміхнулася й запропонувала на перерві сходити до шкільної бібліотеки. Я погодився, бо це все ж таки краще, ніж сидіти самотньо двадцять хвилин у класі. У бібліотеці для мене не було нічого нового: високі стелажі забиті книжками. Вони тут ліворуч, праворуч, повсюди на полицях... Що тут цікавого? Коли Оксана вибрала книжку для читання, я слідом за нею зробив так само. Протягнувши руку до верхньої полиці, взяв найтовщу. Це був «Кобзар»...

Прийшовши додому, відкрив видання. Ніколи не забуду: сторінка – й напис великими чорними літерами «Садок вишневий коло хати», а справа тематична ілюстрація. Почав вдумливо читати й сльози ринули солонуватим потоком із очей самі собою. Відтоді я не розлучаюся з книгою, читаю на перервах, перечитую вечорами, вивчаю та декламую поезії на літературних конкурсах, граю самого Шевченка на шкільних святах. І головне – отримую неабияке задоволення. Шевченків «Кобзар» став для мене священною книгою, інструкцією до життя, а сам автор – Поводирем, Пророком, Наставником, замінив батька-матір, навчив працювати над собою, боротися й ніколи не здаватися. Тепер у моїх спогадах живе «садок вишневий коло хати», «тече вода з-під явора», щовечора чекаю на зустріч із «зорею вечірньою», що сходить над горою, а часом сняться біленька хаточка, сивий дід, веселая мати, і чується: як «по діброві вітер виє», як «реве та стогне Дніпр широкий»...

Зараз, як ніхто інший, я добре розумію, який тернистий життєвий шлях випало пройти Тарасу – геніальному митцю, якого Бог наділив багатьма талантами, але не дав щастя-долі. В житті йому не поталанило так, як і мені. Рано осиротів, не обігрітий маминою любов'ю, не захищений батьківською турботою, Тарас Шевченко зумів зберегти у своєму гарячому серці вогонь невимовної любові до людей, до рідної України. Ні сирітське дитинство, ні голод і суворі каземати не змогли згасити іскру віри в душі Митця. Цим сакральним почуттям пронизане кожне його слово, кожен вірш. Мабуть, не знайдеться на земній кулі людини, так палко залюбленої в рідну землю. Ця любов до отчої землі тримала його на своїх крилах у світі, надихала жити й творити.

Отже, збулися пророчі слова Тарасового батька про те, що «з малого Тарасика вийде велика людина». Іноді й мені здається, що цей провісний вислів промовляє тато про мене. У такі хвилини я збираюся думками, налаштовую себе, ніби насичуюся чудодійною енергією та силою, бо щиро вірю, що і з мене також щось «вийде», якщо буду наполегливим, цілеспрямованим, сфокусованим на успіх. Адже сам Кобзар заповідав: «Учіться, читайте, / І чужому научайтесь, / Й свого не цурайтесь... <...> І оживе добра слава, / Слава України, / І світ ясний, невечірній / Тихо засіяє...». Ось чому я і Шевченко – єдині!

Софія Денісова
здобувачка освіти 7 класу
Чернігівський ліцей №22
Чернігівської міської ради
Чернігівської області
Керівник: Шабел Н.А. – учитель
української мови та літератури

ВІДКРИВАЮ ШЕВЧЕНКА

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.*

Т. Шевченко

У дитячому садочку поміж підставок з кімнатними квітами на стіні розташовувався портрет, прикрашений вишитим рушником. Темний одяг та сивина в вусах робили Тараса Шевченка схожим на дідуся. Він здавався суворим, але очі ніби посміхалися. Пам'ятаю, ми вивчили й виконували на свято пісеньку «Зацвіла в долині червона калина», а я, співаючи, раділа й уявляла себе тією дівчинкою-дитиною, що засміялася. Таким було моє знайомство з поетом Тарасом Григоровичем Шевченком. Вихователька читала нам «Садок вишневий коло хати», «Сонце заходить, гори чорніють», розповідала, що Кобзар жив далеко від рідного краю, але думки його були про Україну, про український народ.

Холодної весни 2022 року через війну довелося поїхати з рідного Чернігова. Долаючи непростий шлях, ми на кілька діб зупинилися в оселі лагідної й привітної сивої бабусі, звичайної сільської трудівниці. І яким же було моє здивування, коли одного вечора за довгою невеселою розмовою пані Ніна раптом почала декламувати: «...Аж зареве та загуде, / Козак безверхий упаде, / Розтрощить трон, порве порфиру, / Роздавить вашого кумира, / Людській шашелі», а потім ще і ще... Я слухала, затамувавши подих, й дивувалася двом речам: як ця жінка так багато запам'ятала і як міг Тарас Шевченко бачити майбутнє?

Ніна Тихонівна розповіла, що вірші Шевченка вона знає завдяки її бабусі. Під час Другої світової війни, у холодній хатині,

пригортаючи малу Ніну, отак старенька її й розважала: читала «Катерину», «Наймичку», «Сон»... Напам'ять читала, іноді непомітно витираючи сльозу. Щодо пророцтв Тараса, то я пригадала розповіді вчителів про нашу історію, про віковічну боротьбу українського народу за свободу й зрозуміла, що волелюбність передалася нам від дідів-прадідів і живе в нашій крові. Сам Кобзар змалку відчував у собі прагнення бути вільним і бачив це прагнення в своїх співвітчизниках. Про нашу свободу він першим в історії віршами заговорив до українців, до України, до світу.

Можливо, якби не війна, я про це й не замислювалася б. Можливо, Тарас Шевченко ще довго залишався би для мене дідусем з портрета в садочку та автором ліричного «Тече вода з-під явора»... Але все змінилося. І навколо, і в мені. Хочеться вірити, що все змінилося також і в тих українцях, які донедавна себе українцями не зовсім і усвідомлювали, охоче уподібнюючись москалям та братаючись з ними. Саме від цього «братнього» підступного обману застерігає Тарас. Саме Шевченко об'єднує покоління думкою про нашу славу і волю в минулому й у майбутньому.

Україна бореться за свободу й важким шляхом, крок за кроком, іде до перемоги, йде з шевченковим «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!».

Вікторія Дирів
здобувачка освіти 10 класу
Калуський ліцей №2 Калуської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Дробишевська Л.Є. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

З ВІРОЮ В СЕРЦІ...

Урок літератури перериває протяжне виття сирени. Тривога!..

Школа похапцем прямує в укриття, а в моїх скронях відлунюють слова Тараса Шевченка: «Смійся, лютий враже, та не дуже...».

Його така гаряча й така вірна любов до України та її багатостраждального народу будила не одне покоління українців до непокори, до спротиву, до щоденної клопіткої праці заради утвердження української державності...

Та все ж таки мені ближча і зрозуміліша чомусь саме нині, у часи горя й лихоліть, що темними хустками покривають голови матерів, сестер, дочок і коханих наших героїв-захисників, одна з центральних тем його поетичних і художніх творів: трагічна доля українки в суспільстві – тогочасному... і нинішньому...

І, як я розумію, то не просто одна з тем творчості Кобзаря! Це справді рана, що жевріє в поетовій душі. Образ жінки-кріпачки нерозривно поєднаний у нього з образом власної матері, яку «ще молодю у могилу нужда та праця положила», та рідних сестер – Катрі, Ярини, Марії, які «у наймах виростили» та в яких «у наймах коси побіліли».

Доля жінки в кріпосницькому суспільстві була просто нестерпною. І Великий Тарас одним із перших зібрав воедино всі страждання поневолених українок та вголос заговорив про них, виступив на захист їхніх прав. Навіть назви творів, присвячених жінкам («Сова», «Наймичка», «Відьма», «Сліпая», «Тополя»), свідчать про тогочасне невеселе, радше трагічне, їх життя.

У поезії «Наймичка» Шевченко зображує долю жінки, що змушена працювати в наймах у чужих людей. Ця героїня страждає

від важкої праці, від злиднів та від самотності. Вона мріє про кращу долю, та чи здійсняться ті мрії?

А хіба нині вона краща, та доля жіноча? Так, може, тільки завдяки Кобзарю сучасна жінка на моїй рідній землі почувається вільною, інколи навіть щасливою та успішною... Проте саме зараз, коли пелена горя застеляє її очі, тривоги за синів, що пішли на Схід відстоювати волю Вітчизни, затуманюють розум, а серце обпікає втрата найдорожчих дітей, саме тепер українка не може бути щасливою й упевненою в завтрашньому дні. Вона, як та наймичка Шевченкова, не маючи вже ані дому, ані краю рідного, зібрала, що лишилося, з дітям на руках подалася світ за очі, «на панщину», в Європу...

Знаю, що кожна з них, стомлена важкими думами й неспокоєм за долю синів і дочок, як Шевченкова героїня вірша «На панщині пшеницю жала...», у своїх снах вимріює дитині щастя, гарну й лагідну долю... Проте жорстока дійсність сьогодення не залишає місця мріям, і кожна жінка нині з головою поринає у свою наполегливу працю задля майбутнього дітей, задля перемоги...

Шевченко нині виростає в моїй уяві в образах його портретів, де центральне місце посідає жінка з дитиною на руках. Саме вона завжди була для Кобзаря уособленням Мадонни, світлим і щирим образом, символом чистоти й святості:

Нічого кращого немає,

Як тая мати молодая

З своїм дитяточком малим...

А пророчі та невмирущі Кобзареві рядки:

І на оновленій землі

Врага не буде супостата,

А буде син, і буде мати

І будуть люде на землі... –

для мене виростають у якесь величне передбачення майбутнього моєї України.

Чи ж міг знати Шевченко, що його Катерина знову відродиться й страждатиме від брехні москальської? Від брехні, та не від кохання до московита! Наша Пташка – Катерина Поліщук – страждатиме від ненависті через втрату коханого в підвалах «Азовсталі», через тисячі загиблих побратимів і посестер, через пекло і тортури полону.

Чи міг поет уявити, що оті «тополі» край дороги виростуть у кожному селі й місті його рідної України? Що бідні, безталанні жінки і дівчата виглядатимуть коханих з війни, та багато з них так і не дочекається.

Тарасе, Кобзарю, якби ж ти знав скільки нових героїнь з'явилося для твоєї творчості! Та тільки сюжети залишились ті самі... Я впевнена, що ти написав би поеми і про Аліну Михайлову, кохану легендарного командира Да Вінчі, що помирав у неї на руках, і якого поховала на Аскольдовій могилі в Києві, і про Катерину Поліщук «Пташку», що під свій спів солов'їний залишала тіло коханого на «Азовсталі», а сама виходила в полон до ординців московських.

Та тільки сучасна українка вже не та жертва моральних забобонів і соціальних несправедливостей, як у часи кріпацтва. Вона сильна й смілива, вона воюватиме, боротиметься та народжуватиме дітей, буде страждати, але не зрадить своє кохання: «Єдине, що тримає: я обіцяла йому не здатись» (К. Поліщук). Як не здалась і моя землячка, бойова медикня родом з Калущини на Прикарпатті, Галина Федішин, яка понад півтора року перебувала в російському полоні, та, за свідченнями очевидців, не промовила жодного слова російською мовою, а вийшовши з автобуса під час обміну військовополоненими, мило посміхнулась – і вже наступного дня заручилася з коханим.

Шевченко – мій поет, такий рідний і зрозумілий саме тому, що образ скривдженої українки підніс з кріпацьких низин до вершин вічності, бо бачив у ній духовну красу, обожнював материнство, уславлював вірність і щирість... «Смійся, лютий враже, та не дуже...» Смійся! Поки не відчув усієї люті й усієї сили зболеного серця українки!..

Вікторія Доношенко
здобувачка освіти 10 класу
КЗ «Дергачівський ліцей №2»
Дергачівської міської ради
Харківської області
Керівник: Кіяшко Д.О. – вчитель
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Шевченко – це душа нашого народу, неоціненний скарб, борець за справедливість, вірний син України. Його слова й досі звучать у серцях людей, вони завжди актуальні. Особливо зараз, під час страшної кровопролитної війни з росією, наш біль резонує з кожним вистражданим словом у його творах, з непереможним духом Великого Кобзаря. «Не вмирає душа наша, не вмирає воля... <...> а поки що течуть ріки, кривавії ріки!» – писав Шевченко в поемі «Кавказ». Воля та правда не даються легко. Проте не можна жити, опустивши руки, плисти за течією або впадати у відчай. Потрібно боротися за краще життя, за правду, за долю України. Лише спільними зусиллями, згуртованістю нації, захоплені єдиною ідеєю, ми зможемо бути сильними та непереможними. «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте», – писав Кобзар, закликаючи наш народ до боротьби за свою свободу.

Шевченко – це не просто поет. Його слово несе в собі невичерпну духовну силу, міць, правду, які резонують у душах мільйонів українців. Ми духовно споріднені з Кобзарем, бо маємо спільну історію, культуру й цінності, нас об'єднує любов до Батьківщини. «Любіться, брати мої, Україну любіте! І за неї, безталанну, Господа моліте», – писав Тарас, бо його серце завжди боліло за країну та її долю. Він не міг спокійно жити й дивитися, як страждає його народ: «Та не однаково мені, як Україну злії люди присплять, лукаві, і в огні її, окраденую, збудять...Ох, не однаково мені».

Шевченко писав про те, що близьке й зрозуміле кожному українцю. Він був борцем за волю, справедливість і демократію. Сьогодні й ми відвоюємо свою свободу, майбутнє незалежної

України. Слово Кобзаря надихає нас на боротьбу з ворогом, додає сил і мужності у спротиві російській агресії. Український співак Артем Пивоваров оживляє поезію Шевченка, оздоблюючи музичним звучанням і своїм неповторним голосом, підтримує бойовий дух захисників, відвідуючи військові частини зі своїм проєктом «Твої вірші, мої ноти». Тривожать душу пророчі слова Кобзаря, які линуць голосом Пивоварова: «Страшно впасти у кайдани, умирать в неволі, а ще гірше – спати, спати і спати на волі».

Люди, що боронять Україну, не полишають свої таланти й навіть в окопах співають, малюють, пишуть вірші, грають на музичних інструментах. Так само Тарас Григорович, перебуваючи у засланнях, продовжував створювати картини та твори, незважаючи на суворий наказ і заборону. Така душа українців: вільна, волелюбна, незламна, непереможна.

У нас тече кров пращурів, об'єднаних спільною історією, яку ми повинні зберегти будь-якою ціною. Сьогодні українці пишуть її нову сторінку, бо саме так чинить «вільний народ вільної країни», як називає нас президент Володимир Зеленський.

Шевченкове слово дає нам сили вистояти й дарує надію на краще майбутнє. Скільки не гнобили й не знищували Україну та її культуру, мову, талановитий народ – вона жива й стала сильнішою, міцнішою та єдиною. Я вірю, що моя країна – непереможна, бо має сильних, розумних, обдарованих, мужніх людей, які готові померти заради неї. Тарас Шевченко – гідний представник нашої нації, геній і пророк, справжній патріот. Наступні рядки присвячую йому:

Немає на світі людини,
Яка б не знала Кобзаря.
Він – справжній батько України
І наша вранішня зоря.
Про нього скажуть краще гори,
Дніпро широкий і Дунай,
Верба над ставом і тополі,
Задумливий весняний гай.
Нагріті сонцем, стиглі, оповиті,
Жита несуть безмежний сум,
Ще й досі пам'ятають миті
Шевченківських глибоких дум.

Він геніальний був у всьому:
Митець, художник і поет.
А Заповіт його лунає
Аж від Землі і до комет.

Ангеліна Драпей
здобувачка освіти 10 класу
Бородянський академічний ліцей
Бородянської селищної ради Київської області
Керівник: Шульгач Л.С. – учитель української
мови й літератури, вища категорія

ШЕВЧЕНКО В МОЄМУ СЕРЦІ

Я йду чарівною вулицею свого містечка... Під ногами поскрипує іскристий сніжок, що падає й відразу тане. Підводжу очі до неба – синьо-синьо, аж примружила повіки. Іду далі. Це Центральна вулиця мого селища Бородянки. Нею я ходжу до школи вже десятий рік. Очі мої пробігають по лівій стороні вулиці – там порожні місця, а нещодавно височіли, радівши життю, багатоповерхові будинки. Тепер їх нема... Чорним страшним птахом увірвалась у наше розмірене життя непрохана гостя – війна і внесла свої корективи. Авіанальоти, влучання балістичними ракетами, постійні обстріли з гармат і кулеметів перетворили мою рідну вулицю Центральну на руїни. Але головна площа мого містечка вистояла. Вона велика й простора, є візитівкою мого селища, адже названа на честь великого Кобзаря України – Тараса Шевченка.

На високому постаменті – погруддя поета... Вистраждане... Понівечене... Голова нахилена донизу, лоб та скроня прострелені... Гордий погляд дивиться вниз, мабуть, не хоче бачити це жахіття, що принесла «братня» росія.

Що ти відчував, батьку Кобзарє, коли на тебе націлилося дуло ворожого танка? Хотів захистити рідну землю від цих зайд!? Так, я думаю, що так. Але тебе безжально розстріляно.

Коли бомбили будинки навпроти тебе, що говорило твоє серце? Що відчував ти, коли кричали-благали завалені в підвалах люди? Кати розстрілювали всіх, хто хоч трохи наближався туди, бажаючи допомогти помираючим. Я знаю, твоє «металеве» серце щеміло, боліло, квилило, як та чайка. Серед цих руйнувань ти, Тарасе, уособлюєш ту страшну ціну, яку Україна платить за свою свободу.

Пройшов час, мій край деокупували. Безліч делегацій приїздило до тебе, фотографували, дивились на тебе та дивувались

звірствам рашистів. А ти стоїш донині з похиленою головою. А пам'ятаєш, як ти любив Україну? Ти хотів її бачити вільною й рівноправною з іншими країнами. Ти – докір людській ненависті, заздрості до чужої землі, культури, мови. Ти, Кобзарю, став символом опору українців проти авторитаризму, гніту, імперським зазіханням.

Це мій Шевченко... Шевченко з Бородянки, що й нині височіє на площі мого містечка.

Він вистояв! І ми вистоїмо!

Наша дума, наша пісня

Не вмре, не загине...

От де, люде, наша слава,

Слава України!...

Євгенія Дубяга
здобувачка освіти 9 класу
КЗ «Запорізька гімназія №60
Запорізької міської ради»
Керівник: Травян І.Ю. – учитель
української мови і літератури,
спеціаліст I категорії

ЙДЕМО ЗА ШЕВЧЕНКОВИМ СЛОВОМ

Моє перше знайомство з Тарасом Григоровичем Шевченком відбулося, хоч я тоді цього й не усвідомлювала, від самого народження. Адже народилася я саме в Шевченківському районі міста Запоріжжя. Вже маючи якусь уяву про Кобзаря з дитячого садочка, я була дуже вражена, побачивши великий пам'ятник Тарасові на подвір'ї школи, куди прийшла до першого класу. І вже в школі я дізналась, що Кобзар до Запорізького краю був небайдужим, а його творчість багато в чому пов'язана з ідеєю козацтва.

Про період перебування на Запорізькій землі поет написав своєму другу Якову Кухаренку: «Був я уторік на Україні – був у Межигорського Спаса. І на Хортиці, і скрізь був і все плакав, сплюндрувала нашу Україну катової віри німота з москалями, щоб вони переказалися». Зараз, перечитуючи ці рядки, відчуваю той самий біль за рідну країну, розумію, що історія повторюється. То чому ж, стільки вивчаючи творчість Шевченка, оспівуючи його любов до Батьківщини та боротьбу за вільну Україну, ми знову змушені виборювати незалежність нашої держави? Не дослухались? Чи мають слова Шевченка, дійсно вплив на думки та вчинки сучасних українців?

Переглянувши безліч інформації, відповідь я знайшла в подіях 2014 року. Саме напередодні 200-річного ювілею Кобзаря в Києві відбулася Національна Революція Гідності. Майдан протягом кількох місяців протистояння прикрашали численні портрети Тараса Шевченка. На плакатах із зображенням поета, що їх протестувальники несли на щитах, було написано: «Духовний гетьман Майдану». Словами Тарасового «Заповіту» був наповнений весь український революційний дух. Твори Тараса Шевченка

неодноразово лунали зі сцени Майдану. Особливо зворушено прозвучало виконання всім Майданом пісні «Реве та стогне Дніпр широкий» у вечірні хвилини 18 лютого, коли впритул до Майдану зібралися всі сили режиму, щоб задушити його жорстоким штурмом. Своєрідний **пам'ятник із** суцільного 200-річного дерева осики **Кобзарю було встановлено на Майдані**. Володимир Заєць, самодіяльний майстер-різьбяр з Вінниччини, та близько 7 тисяч людей долучилися до співпраці зі створення народного образу Великого Кобзаря, генія й пророка нашої нації. Люди вірили, що в небезпечну годину з ними дух Тараса й Господь. У той час з'явилася безліч графіті та муралів із постаттю письменника в багатьох містах України. Незаперечним доказом присутності духу Шевченка є нова революційна поезія:

До Шевченка

Тарасе, знову нас в кайдани...
За те, що вийшли на майдани.
Бо все ще правди в Україні
Немає, Батьку, і донині.
Але є віра – в ній і сила –
Що буде Матінка щаслива,
Заколосяться, ніби жито
Слова пророчі Заповіту.

Тетяна Череп-Пероганич.

Тож і зараз, зовсім не випадково, після повномасштабного вторгнення, одним із перших на рекламних щитах України з'явився саме Шевченко. Під час страшної війни образ поета набуває ще більшої сили. Кожен у його творах може побачити події, які зараз відбуваються в нашій країні. В серці кожного, хто сьогодні вболіває за долю України, викарбувані слова Кобзаря: «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас сила / І воля святая!» І саме ці слова символічно відкрилися на білборді у звільненій Балаклії, під зірваним бійцями ЗСУ російським плакатом. Містика? Пророчі слова!

На мою думку, страшні події в нашій країні однозначно змусили людей переосмислити образ Шевченка. Його твори вже не здаються чимось далеким та незрозумілим. А настанови Кобзаря – це вже не минуле, це – наша сучасність. Вони мотивують українців на боротьбу та перемогу. Вони дають зрозуміти всьому світові, що

українці – це нація нескорених героїв. Роль митця значуща та вкрай важлива у вихованні почуття патріотизму та становленні національної свідомості нашого народу. І сьогодні, як ніколи, ми об'єдналися, щоб здійснити мрії великого Кобзаря про вільну Батьківщину: «І на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люде на землі».

І після всього, що нам довелося пережити, і що вже змогли зробити, ми не маємо права підвести сподівання Тараса Григоровича Шевченка. Тож вивчаймо і надихаймося пророчою поезією! Борімося – й переможемо!

Кіра Дундева
здобувачка освіти 11 класу
Главанський ліцей з початковою школою
та гімназією Арцизької міської ради
Керівник: Димитрова Н.Д. – учитель української
мови та літератури вищої категорії

ШЕВЧЕНКО ЗАВЖДИ З НАМИ

Спекотний серпень. Недільний ранок. Чутно спів пташок. Бабуся порається на подвір'ї. Мати рано пішла до школи, вона вчителька. Нібито все добре, але вночі знову лунала повітряна тривога.

Моя країна у стані війни... Війни, що забирає життя найкращих, руйнує наші будинки, залишає дітей сиротами.

...Іду сільською стежкою до школи. У нас сьогодні ярмарок. У голові вирують різні думки, у вухах – навушники (дорогою до школи люблю слухати «класику»). Біля сусідського будинку, на лавці, двоє людей – дідусь та бабуся. Вітаюся (у нас у селі всі вітаються один з одним). Відчуваю, що дідусь хоче зі мною поговорити, виймаю навушники з вух.

– Як справи ?

Знизала плечима, промовила:

– Нібито, все добре, приходьте на шкільний ярмарок.

Іду далі, а вони, старенькі, тихо розмовляють про наболіле:

– Хліб подорожчав, чули?

– Пенсія мізерна... Але у вересні, кажуть, буде підвищення.

– Та ще й ця клята війна... гинуть молоді...

– Учора ховали Миколу з Бахмута...

Повз мене пронісся дорогий автомобіль, поспішають заклопотані перехожі. Таке враження, що всьому світові байдуже. Як же так? Життя стареньких важке, їм теж хочеться жити! А той молодий Микола, що загинув під Бахмутом, – яке життя він устиг прожити?

На душі стає так важко, хочеться змінити світ на краще, хочеться, щоб ці старенькі жили добре, насолоджувались життям, бо скільки їм залишилось?! Хочеться, щоб закінчилась ця клята війна.

З цими думками я підходжу до шкільного майданчика, ярмарок уже почався. Кожен клас продає власні вироби: смаколики, смачні напої, вироби з дерева, із тканини. Ось і мій клас. Ярмарок вирує, нам хочеться заробити більше грошей, які вкотре будуть спрямовані на потреби ЗСУ. У нашій школі ярмарки на допомогу воїнам, мужнім захисникам, стали традицією. Саме так ми можемо допомогти наблизити перемогу, «віддати крихітку себе», відчути, що ти приносиш користь, добро.

Гаслом ярмарку стали відомі слова нашого Генія, Пророка Тараса Шевченка:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава,
І воля святая!

Великий Кобзар – син України, який веде нас до Перемоги. Кожна нація має своїх геніїв, пророків, духовних поводитирів, які в часи найважчих випробувань стають Прометеями, надихають, кличуть. Я впевнена, що з початком війни мій Шевченко не зміг би стояти осторонь. Він би став засновником волонтерського руху, через його руки проходила б зброя, а з нею – книги нашим військовим. Саме він із побратимами чистили б українську землю від рашистів.

Слово Тараса Григоровича Шевченка сьогодні кличе, надихає й перемагає. Воно на вістрі зброї наших захисників і захисниць. Воно перетворилось у справжній палючий вогонь для ворога.

Нещодавно й до нашого села на Одещині надійшла сумна звістка: загинув мій земляк, випускник нашої школи Микола Гранчар (саме про нього говорили старенькі). Добровольцем пішов на захист України. Загинув під Бахмутом, загинув як герой. Під бронезилетом загиблого Миколи знайшли маленький закривавлений «Кобзар» Тараса. Виявилось, що бессарабський болгарин читав Шевченка, цей маленький томик лежав біля серця героя. Закладка в книжці лежала саме на сторінці з пророчими словами великого Кобзаря:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люде на землі...

Ховали Миколу-героя всім селом. У труні поряд із загиблим лежав закривавлений «Кобзар».

...У майбутньому я хочу стати волонтером. Волонтером може стати будь-хто, важливо – мати щире бажання допомогти іншим. Хто надихнув мене на таке рішення? Моя мати, вчителі моєї школи. З початком війни мати «живе» в школі: після занять – плетіння сіток, сортування гуманітарки, проведення благодійних вечорів тощо. Пізно ввечері мати приходить з роботи стомлена, але в очах така радість – відчуття допомоги, наближення Перемоги.

...День вдався, ярмарок закінчився, я трохи втомилася, але бажання бути потрібною, бажання робити добро не дає мені сумувати. Я точно знаю, – ні, я впевнена! – що гроші, зароблені на ярмарку, «нагодують» воїна в окопі, у нього будуть теплі шкарпетки, може, саме на ці гроші будуть закуплені ліки.

День підбігає кінця. Стою під зоряним серпневим небом, вдихаю пахощі квітів, проводжаю прокльонами чергового шахеда, який щойно пролетів над моєю домівкою в бік Ізмаїла чи Рені. Уже не боюся, ні. Думаю про Тараса, про його «Борітеся – поборете!», яке надихає воїнів на перемогу, волонтерів – на святі справи, учнів нашої школи – на бажання долучитися до наближення Перемоги.

Ми – сильна нація! Ми збудуємо вільну Україну, про яку так мріяв Кобзар! Я впевнена: здійсняться мрії великого поета – і українська земля, прекрасна й нескорена, здобуде своє щастя! Слава Україні!

Аміна Жорж
здобувачка освіти 8 класу
Оріхівська філія №3 КЗ «ОЗЗСО «Сузір'я»
Оріхівської міської ради, Запорізька обл.
Керівник: Будім Є.П. – вчитель української
мови та літератури, вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Кобзар, поет, геній, прозаїк, мислитель, пророк... Це все одна людина з дивовижною долею, здібностями й волею до життя. Це Тарас Григорович Шевченко, твори якого важко перечитати, але легко зрозуміти. Понад два століття його творча спадщина вражає нас, вабить і надихає на життя, є тим ковтком свіжого повітря, якого так часто не вистачає. Особисто мене це дивує.

Епохи змінюються, а твори живуть вічно.

Шевченкове слово доносить до нас давню й криваву зросійщену історію, а для мене якимсь магічним чином відкривається телепортал – і я бачу мій зруйнований будинок, розтрощену, понівечену вулицю, знищене місто... Оріхів, такий рідний і стражденний, не бажає коритися ворогові. Плачуть матері, плачуть діти, плаче небо. А в мене, як і в Тараса Григоровича, пекучий біль від того, що

Нема в мене хати!

Не дав мені Бог нічого!..

І хлинули сльози,

Тяжкі сльози!..

Немає і школи. Ніколи вже не пройду її довгими світлими коридорами, не відчиню двері свого класу, не сяду за парту. Замість школи тепер – руїна, полита кров'ю. Знедолені люди, що залишилися в місті, шукали там прихистку, ховалися від вибухів, намагалися зігрітися й зарядити гаджети, щоб почути голоси рідних, а натомість промовити: «Живі».

На них скинули авіабомбу, потім ще одну. Школа стала могилою. Як і в Шевченка, «люте зло», тільки осучаснене, оселилося на тому місці.

Неначе стоптана трава,

Україна плаче, стогне-плаче!

Чим ближче знайомлюся з поезією Шевченка, тим більше вона мені до вподоби. Здається, кожен рядок «Кобзаря» западає в душу. Я починаю глибше розуміти життя, дбайливіше ставлюся до своїх рідних. Мене проймає до сліз розповідь бабусі про те, як її ненька Настя одного ранку під час голодомору пекла вранці чорного гливкого коржика з трав'яного насіння для сина, адже муки в хаті не було, бо росіяни забрали в селян усе зерно. Вона віддала останнє дитині, але з часом побачила на столі половину спеченого «скарбу», яку дбайливо залишив для неї син. Прабабуся ковтала крихти, щедро посолені власними сльозами, й не знала, чи доживе її родина до наступного дня. Як і за часів Тараса, родина хлібороба не мала хліба.

«Лютує голод в Україні», – писав поет, і я з болем розумію, що пережив український народ, які тортури він витримав. До війни з росією для мене це були просто слова.

22 лютого перевернуло мою свідомість. Вибухи, що наближалися, лякали. Надзвичайно холодний березень. Довга дорога за кордон. Десь зупинялися. Хтось пригощав чаєм. Чужа країна. Прихисток. Здавалося, все добре, бо порятунок. Тільки ж чужина. Неначе розірвалося навпіл серце. Неначе скривавлена його частина залишилася вдома.

Телефонувала бабусі, припадала до екрану телефону, щоб хоч краєчком ока побачити, що діється вдома. Говорити не могли, бо сльози душили. Знову згадувалися рядки Шевченка:

Не втирайте ж мої сльози,
Нехай собі ллються...

Не витримало серденько розлуки з рідною землею. Повернулися ми до любої нашому й Тарасовому серцю України. Вірші поетові читали в дорозі, набиралися з них життєвої сили.

Здається, Шевченко написав про все на світі. Якщо мені важко, то шукаю розради на сторінках «Кобзаря», щоб зрозуміти цей божевільний світ. Жити, за заповітом пророка, треба з відкритими очима, не боятися зла й боротися з ним.

Шевченкове слово вічне. Воно мені близьке й зрозуміле, дає сили вистояти в цей складний час.

Катерина Загорулько
здобувачка освіти 5 класу
Краматорська ЗОШ I-III ступенів №11
Краматорської міської ради Донецької області
Керівник: Акользіна Н.О. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

ПОДОРОЖ ДОНЕЧЧИНОЮ

Мій Шевченко – це мила серцю Україна, її безмежні простори, чарівна природа, яку з великою любов'ю описував поет у своїх віршах. Коли читаю рядки Тарасової поезії, то в уяві постають вишневі садочки та білі хати, верби над водою й зелені гаї, лани широкополі й степи, гори, явір та соловейко на калині:

І темний гайок зелененький,
І місяць з зорями сіяв,
І соловейко на калині
То затихав, то щебетав...

Кобзар довгий час жив поза межами країни, до якої линуло його синівське серце, що нестерпно боліло через розлуку з українською землею.

Тисячі українців, як і колись Шевченко, сьогодні вимушені через війну покинути свої домівки й шукати прихистку на чужині. Чимало моїх друзів, однокласників розділили долю вимушених переселенців і проживають поза межами України. Тільки там розумієш, що лише на рідній землі сонце світить по-особливому, хліб пахне краще, бо спечений із українського борошна, навіть повітря вдома зовсім інше, його аромат може відчутти серцем тонкий лірик та справжній патріот, яким і був Кобзар.

Я народилася й живу на Донеччині, де з любов'ю в серці згадують та шанують Тараса Шевченка. Його ім'ям названі вулиці, сквери, парки, площі. У кожному місті є пам'ятники, біля яких проходять державні свята. Я знаю, що поет ніколи не бував у Донецькій області, не милувався краєвидами, які так ніжно оспівував у своїх творах Володимир Сосюра.

Коли я виросту, мрію стати гідом, який проводить екскурсії для туристів. Хочеться на мить уявити, що Тарас Григорович

завітав до мене в гості. Я б узяла за руку поета й показала наш надзвичайно дивовижний та мальовничий край, познайомила з людьми, які прославили його своєю працею.

Разом із Кобзарем вирушаємо в надзвичайно мальовниче місце – Святогірський історико-архітектурний заповідник. Святі гори, так називають здавна місцевість на північному заході Донецької області. Тихо несе свої води Сіверський Донець поміж крейдяними кручами, розлогими верболозами, барвистими заплавами, гаями й перелісками. Сядемо з Тарасом Григоровичем під 600-річним дубом, що зберігся у Святогірському дубовому гаю, послухаємо спів пташок, поспостерігаємо за хмарками та послухаємо поскрипування багатовікового дерева, що пам'ятає цікаві сторінки історичного минулого нашої країни.

Далі ми вирушимо в місто Соледар, де разом із Тарасом Григоровичем розкриємо таємниці підземного соляного світу. Сіль – це те багатство, за яким колись чумаки вирушали в далекі небезпечні подорожі. Я покажу Кобзарю дивовижний світ соляної печери. Для цього опустимося на глибину в 200 метрів. Саме тут, у музеї соледобування, знаходяться унікальні соляні утворення, прозорі кристали та діюча старовинна підземна церква.

Потім із Кобзарем відвідаємо Блакитні озера, що знаходяться неподалік селища Щурове Краснолиманського району. Обов'язково поплаваємо в рідкісному солоному озері під назвою Ріпне (м. Слов'янськ), яке має цілющі властивості завдяки унікальній воді та грязі. Ці джерела манять своєю прозорістю та незрівнянною красою.

Сподіваюся, що відвідані місця позитивно вплинуть на підірване здоров'я Тараса Григоровича й покращать його емоційний стан. Мені так би цього хотілося!

Дуже прикро, що через війну, яка триває в Україні, ми втратили можливість відвідувати свої улюблені місця. Але я вірю, що прийде час, коли настане мир, відродиться наша держава й знову буде квітнути на радість нам і наступним поколінням. Адже про це так мріяв Тарас Шевченко, цього хочуть усі українці: жити в мирній, незалежній державі. Я впевнена, що, побувавши на Донеччині, Тарас Григорович обов'язково написав би поезію про красу та велич цього дивовижного та чарівного краю.

Вероніка Задорожна
здобувачка освіти 5 класу
Новосілківська ЗОШ I-II ступенів
Скалатської міської ради
Тернопільської області
Керівник: Рипула Н.М. – вчитель
української мови і літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*В дні перемог і в дні поразок,
В щасливі дні і в дні сумні
Іду з дитинства до Тараса,
Несу думки свої земні...*

В історії залишаються імена, які з гордістю вимовляє й шанує все людство. До них належить ім'я Т.Г. Шевченка – письменника, художника, громадського та політичного діяча, національного героя.

Тарас Шевченко – символ чесності, правди й безстрашності, великої любові до людини, до рідної землі. Вся його творчість пройнята ненавистю до ворогів і гнобителів народу. Поезії, думи, пісні були й залишаються гнівом і боротьбою мільйонів.

Уже більше як двісті років віддаляє нас від епохи Шевченка часовий проміжок, але слово Кобзаря звучить з новою актуальністю та силою. Його ім'я освячує історичний шлях нашої держави. Шевченкове слово – щит національного безсмертя, джерело невмирущого духу й ключ до скарбів народної душі, що промовляє до всього світу своєю рідною мовою. Він завжди з нами... Як світоч, допомагає нам і сьогодні долати довгу тернисту дорогу до свободи. Шевченко – це взірець нашої нації. І ми, молоде покоління, повинні не тільки пам'ятати та поважати його, але й популяризувати твори Т.Г. Шевченка у всьому світі. Наші серця повинні горіти щирою, непідробною любов'ю до поета. Його творчість всеосяжна, проходить межі часу й простору, є одвічним джерелом оновлення українського народу, завжди з нами, незалежно від того, де ми живемо.

Тарас Григорович Шевченко – ідеальний приклад патріота своєї держави, борця за її незалежність і суверенність, а також

права й думки громадян за допомогою своєї зброї – слова. Він розумів, що, обравши свій важкий хрест боротьби за долю України, треба готуватися до Голгофи. Зійшовши на неї, він не зломився, про що говорять його слова, сказані після заслання: «...караюсь, мучусь, але не каюсь».

Звертаймось до Шевченка у дні щасливі й у дні сумні. Шукаймо в його творах підтримку, пораду, розраду... Пам'ятаймо: з нами Бог, Україна та Шевченко.

Юрій Зінчук
здобувач освіти 8 класу
Спеціальна школа в м. Костопіль
Рівненської обласної ради
Керівник: Дашкель М.Р. – вчитель української
мови та літератури, вища категорія

СПАСИБІ ВАМ, КОБЗАРЮ, ЗА ДУШЕВНІСТЬ!

«Садок вишневий коло хати» – душі вкраїнської пейзаж! Пейзаж, який і досі звучить щебетливими трелями солов'я, дзвінкоголосим дівочим співом, весняним соло саду. Краса, яка ніколи не зів'яне! Слова, які звучатимуть у віках!

Спасибі Вам, Кобзарю, за душевність, за незрівнянний талант Вашого пера! Коли читав цей вірш, вслухався в кожне його слово. Бо кожне слово в цій поезії звучить голосом моєї наймилішої, на верболозах виколиханої Батьківщини.

«Плугатарі з плугами йдуть...». Не одна рілля нашої історії переорана плугом самовідданості та нездоланності її синів. І сьогодні наші Воїни, щохвилини ризикуючи життям, захищають свободу й незалежність, щоб ми змогли, як писав колись Тарас Шевченко, усією сім'єю вечеряти біля своєї ж хати!

Цей вірш наскрізь пронизаний сьогоднішнім, національним колоритом, пахощами маминої вишні, розкішним цвітом українського села. Я впевнений, що не одна зоря запалає в мирному піднебесі України, а матері співатимуть коліскових пісень своїм діткам тихими мирними вечорами!

Весна – пора пробудження й змужніння, пора нових здобутків. Ми відроджуємося в поколіннях піснею, працею:

Затихло все, тільки дівчата

Та соловейко не затих.

Я переконаний, ще не один весняний ранок буде прокидатися від пташиних переспівів та викупаних у сонці вишневих райдуг моєї рідної землі. Немає любові, вірнішої від материнської, як немає й ріднішої землі від тої, де народився, де росте дерево твого роду й втамовує спрагу спогадів джерело поколінь. Тут твій скарб! Твоє натхнення! Життєдайна сила духовних горизонтів праземлі. Мій

Кобзарю, перечитую вкотре цей душевний заповіт і щоразу захоплююся його кожним рядком!

«А мати хоче научати...». Її слова линуть самоцвітами, розсипаються росами, гаптують синеву зоряними нотами, відлунюються сяйвом місяця українських темнооких ночей. Вишневі оркестри парубків-вечорів. Мамині слова мріють зорями, оберегами, пахнуть зеленавим споришем. Ми всі «маленькі діти» своєї матері – Вітчизни. Війна ще більше згуртувала нас, навчила бути сильними й витривалими. Скількох Героїв викохала Ненька! Нам є, чим пишатися та за що їй дякувати.

«Садок вишневий коло хати...». Нація сильних духом людей. Цвіт барвистих надій. Садімо сади добра, віри, подяки! Дні в квітучих картузах ідуть назустріч перемозі.

Спасибі Вам, Кобзарю, за душевність! За ті рядки, що житимуть завжди! Весна перемоги настане! У вишневих садах огортатимуть ніжністю своїх дітей матері! Передранкова тиша торкатиме вершечки ще сонних дерев. Щебетливі концерти солов'їв зачудовано будитимуть перший сонячний промінь. Мовчазна природа знову забринить, заметушиться, оживе, посміхнеться голубінню озер. Широкі ниви, засіяні плугатарями, наллють жита хлібним золотом.

Слава Україні Героям Слава!

Олеся Івашків
здобувачка освіти 10 класу
Калуський ліцей №4 Калуської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Івашків І.Б. – учитель,
спеціаліст I категорії

РОЗМОВА З КОБЗАРЕМ КРІЗЬ ПРИЗМУ ЛІТ

Сиджу біля вікна. Сонце ласкавим промінням гладить моє обличчя, зігріває серце, наповнює єство надією.

Перший подих весни подарував нам Великого Сина землі української, пророка Тараса Шевченка.

Твій день народження, Тарасе, став нашим національним святом. Шевченківські дні пам'ятаю ще із садочка. А потім шкільні літературні вечори, що стали доброю традицією.

На жаль, зараз у нас, Тарасе, радість з журбою обнялася. Ми переживаємо страшні часи. Війна змінила все, змінилася і я. І в такі години випробувань знову йду до тебе за підтримкою, за порадою, за розрадою. Твої пророчі слова допомагають втамувати душевні муки, набратися мудрості і наснаги.

У пам'яті перелистую сторінки твого стражденного буття. Яку ж силу духу треба було мати, щоб у казематі мріяти про сповнене гармонії життя:

Сім'я вечеря коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.

Яку силу волі ти мав, наш духовний отче, як до нестями любив свій рідний край!..

Зараз затих український соловейко, не гудуть хрущі над вишнями, розлетілися по засвітах діти України...

У хвилини розпачу й безнадії бачу тебе янголом-охоронцем поряд із нашими захисниками. Знаю: ти не покинув нас, «дітей нерозумних». Крізь призму літ знов і знову поучаєш:

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра...

Коли брудний чобіт окупанта зайшов на мою землю, ніхто не міг отямитися: невже таке можливе у ХХІ столітті?! Але це є, і все треба якось пережити... і вижити. У важкі хвилини роздумів пригадую слова з поеми «Кавказ», які прочитав на барикадах один із Героїв Небесної Сотні – Сергій Нігоян:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава.

І воля святая!

Душа знову наповнюється вірою й упевненістю. Наразі, це той заклик, який слугує нам дороговказом у майбутнє. Впевнена: воно обов'язково буде щасливим і радісним. Адже ми – нащадки великого й мужнього народу, ми твої нащадки, Кобзарю...

Дарія Ігнатюк
здобувачка освіти 9 класу
Підлісецька гімназія
Кременецької міської ради
Тернопільської області
Керівник: Євдокімова Н.І. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

ГЕНЕТИЧНИЙ КОД ШЕВЧЕНКА

...Старенький будиночок на околиці села – це колиска мого роду. Відчиняєш двері в оселю – і відразу потрапляєш у світлицю, яка давно чекає на відвідини . На покуті – ікони, обрамлені вишитими рушниками, поруч – портрет Тараса Шевченка. Пригадую, як старенька бабуня щиросердно молилася до Всевишнього, а потім, присівши на ослінчик, гукала: «Дарусю, а ходи-но, я щось тобі розкажу». Я, наче вихор, летіла через усю хату, вмощувалася зручно на руках у старенької й уважно слухала розповідь про «велику людину» – Тараса Шевченка. А потім вона ще й наспівувала : «Садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть», а я, маленьке дівча, бігла до віконця та визирала, чи дійсно вже цвітуть вишні... Так, моє перше знайомство з Шевченком відбулося в хатині простої сільської жінки, моєї бабуні. Щороку, коли зацвітають вишні , я не тільки милуюся пишним квітом , а й пригадую цю, дорогу серцю, історію.

Коли наставала найдивовижніша ніч у році, святий Миколай приносив подарунки всім чемним діткам. Диво сталося – я гортаю книжечки про життя малого Тарасика. Як було шкода маленького хлопчика, який пізнавав світ самотужки, бідував, але не падав духом, рухався життєвими дорогами до своєї невмирущої слави...

Уявляючи картини митарств маленького сироти, я то допомагала пасти худобу, то подорожувала за залізними стовпами, на яких тримається небо, то підгодовувала його смаколиками, щоб якимось розрадити, а одного разу навіть узяла дощечку й вугликом пробувала малювати. Звісно, в мене нічого не вийшло, а ось його перші спроби малярства перетворюються в майбутньому на справжні шедеври, визнані митцями пензля.

За вікном колядують, приєднуюся до гурту й я. На гроші, якими мене обдарували, купила сучасну вишиванку та ілюстрований «Кобзар», адже так хотілося бути гідною частинкою гімназійного флешмобу «Мій Шевченко». Ця супер-книга допомогла відкрити по-новому Шевченковий світ поезії!

Сьогодні я себе запитую: «Хто для мене Тарас Шевченко?». Відповідь однозначна: він незримий член моєї родини, він – пророк нації, генетично-духовний код держави. Шевченко – месія українського народу. Магія Шевченкового слова незбагнена, сакральна. Її розшифровували за життя генія, вона відкриває вектори правди та патріотизму в сьогоденні, прийдешні покоління черпатимуть у ній дороговказ та напутнє слово.

Тарас Григорович закодував невмируще:

В своїй хаті своя правда,

І сила, і воля.

Він передбачив, що московити-зайди вкотре розпинатимуть Україну, насолоджуючись ріками крові миролюбивого українського народу. І знову лунатиме його заклик :

Борітеся – поборете,

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая.

Пліч-о-пліч стали на захист святої української землі ті, хто вчора обробляв землю, видобував вугілля, втілював у життя нові плани та проекти, тобто всі справжні патріоти наближають Переможний день! Воїни ЗСУ сьогодні роблять усе можливе й неможливе, щоб побороти неправду, несправедливість, щоб знищити лютого ворога, який вкотре (історично доведено) сіє смерть та винищення українців. Наші захисники зцілюють покалічені долі, відреставровують розбиті мрії. Патріотичні подвиги в боротьбі з ворогами за свободу й незалежність перегукуються з шелестом шевченківських козацьких знамен, брязкотом козацької зброї, стогоном української землі від копит ворожих коней, бій як блискавку, як межу між життям і смертю, між минулим і майбутнім нашого народу. Вектор часу ототожнює сльози матерів, змучені обличчя героїв, хрести на могилах... Усе ніби повторюється з поетичних рядків Тараса в нашому часі. Це фатум, пророцтво, інший вимір, це не підлягає поясненню...

Та раптом морок і туман розвіюються. Грайливий вітерець починає перегортати сторінки «Кобзаря», і я ловлю себе на думці, що:

І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невечерній
Тихо засіяє...

Думки, передбачення Пророка – правдиві та праведні! Шукаю підтримки, поради та розуміння в магічних строфах Шевченківських поезій, які згуртовують в один незламний народ. Пригадую бабусин вислів: «Людина приходить у світ один раз, і повинна залишити по собі добрий слід на землі».

Його слід настільки вагомий та значимий, що кожен українець відкриває в собі генетичний код Шевченка, вивчаючи біографічні факти, закохуючись у поетичні твори, популяризуючи сучасні дослідження науковців. Шевченко – найсучасніший поет усіх часів та народів!!!

Маргарита Калетнік
здобувачка освіти 10 класу
Володимирівський ліцей Межівської селищної ради,
с. Володимирівка, Дніпропетровська обл.
Керівник: Сидоренко В.І. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

НАШІ ПРАЩУРИ БОРОЛИСЯ – І МИ ПОБОРЕМО

Україна – розкішний вінок із рути й барвінку, що над ним світять заплакані золоті зорі. Поема смутку та жалю, краси й неволі... І одна з найсмутніших сторінок у цій поемі належить легендарному поетові казкового українського краю – Тарасові Шевченку.

Тарас... Просторо в цьому імені. У ньому вся історія наша, все буття, найпотаємніші сни. Нас просто не існує без нього: Україна – це Шевченко, Шевченко – це Україна. Уявити себе без Шевченка – все одно, що без неба над головою. Він сьогодні, як ніколи, трагічно злився зі своїм великим нескореним народом.

З початку повномасштабного вторгнення росії до України Тарас Шевченко набув ще більшої популярності серед українців.

Слова Шевченка «Борітеся – поборете, вам Бог помагає!» і зараз, у час воєнного лихоліття, кличуть до бою, вселяють надію на щасливе майбутнє та віру в Перемогу. Наші воїни, зокрема мій тато, який уже більше року воює в Бахмуті, читають поезію Кобзаря в окопах. На плакатах Шевченка «переодягнули із шапки й кожуха в сучасну військову форму». Нині його вважають захисником українського війська.

Для мене Шевченко сьогодні – це його справедливий заклик «і вражою злою кров'ю волю окропіте», щоб знову мирно зацвіли «і лани широкополі, і Дніпро, і кручі».

Для мене Шевченко – це славні «лицарі великі, Богом незабуті», що поклали своє життя на вівтар незалежності й територіальної цілісності України.

Тарас Григорович глибоко переживав за долю України, засуджував байдужість людей, які забували свою історію, не шанували своїх традицій, забували свою мову рідну:

Схаменіться! будьте люде,
Бо лихо вам буде...

Кожен рядок, написаний поетом, – це ніби про сучасну Україну. Якби Шевченко жив сьогодні, я впевнена, він був би на передовій, разом з нашими батьками, дідусями, братами, вчителями-наставниками. І в запеклих боях не було б часу для журби, лише радість за кожного звільнений лан широкополий.

Я назавжди запам'ятала слова нашого вічно молодого, найкращого педагога – Луганського Вадима Васильовича, який учив нас, молодих джурівців, любити свою неньку Україну, боротись за неї так, як заповідав нам видатний поет Шевченко.

Вадим Васильович Луганський... Постійно бринить на вустах його ім'я.

Учитель! Воїн! Захисник! Ми втратили найкращого вчителя. Важко згадувати. Ніби комок у горлі застряг.

«Огонь запеклих не пече», – здається, це саме про Вадима Васильовича написав поет Тарас Шевченко. Вадим Васильович з боями пройшов понад рік війни. Був досвідченим воїном. Звільняв від орків Київщину, Харківщину, Луганщину... Паралельно навчався на військовій кафедрі, незабаром мав стати офіцером. Не судилося...

Серце крається від жалю за всіх загиблих у цій тривалій та лютій війні. Болить душа за мужніх Героїв, які віддають найцінніше – своє життя – для того, щоб ми могли жити.

Тож нехай небо буде прихильним до українських патріотів. Хай здійсняться, нарешті, Кобзареві мрії, і рідна Україна стане достойною правовою державою серед інших світових держав:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Олександра Карабаза
здобувачка освіти 5 класу
Семенівський ліцей №1 імені М.М. Хорунжого
Семенівської селищної ради
Кременчуцького району Полтавської області,
КЗПО «Семенівський будинок дитячої
та юнацької творчості»
Керівник: Заложчик З.В. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист,
керівник літературної студії «Муза»

Я ВІРЮ В ЦЕ, ЯК ВІРИВ І КОБЗАР!

Сьогодні день спогадів...

Ось на світлині я, дошкільнятко, тримаю стареньку книжечку (то ще бабусина була) «Тече вода з-під явора»: ми з мамою вчимо вірш «Садок вишневий коло хати»... Потім питаю: «Мамо, Тарас Шевченко такі гарні вірші написав. А він ще живий?». Мама, діставши «Кобзар» із полички й простягнувши мені, сказала: «Доню, доки ця книга буде з тобою, і ти, гортаючи сторінку за сторінкою, вдумливо читатимеш її, доти й буде живий Тарас Шевченко». Тоді я не все зрозуміла, адже головним моїм завданням було вивчити вірш та виразно продекламувати на конкурсі...

Підходжу до шафи. Бережно обгорнутий у старенькі шпалери «Кобзар». Це моя прабабуся так подбала про нього! На жаль, вона померла, коли мені було дев'ять місяців, зовсім не пам'ятаю її, та беручи в руки книгу, відчуваю запах домівки рідненької й тепло її рук. Найцінніша спадщина перейшла до мами, а від неї – до мене. Наразі книга – мій щирий помічник і порадник. А далі ланцюжок родинного скарбу міцно сплітатимуть мої діти й онуки. І лиш тепер розумію, як зможе жити вічно Тарас Григорович Шевченко...

Я вірю в це, як вірив і Кобзар...

Згадалося, як уперше випадково почула пісню Кузьми Скрябіна «Мені однаково». Заслухалася... Замислилася... Українська пісня... Патріотична пісня... Мій плейлист поповнився ще одним таким твором. Мама, почувши, що я вкотре слухала

пісню, запитала: «Сподобалось виконання?». – «І слова...». – «Тарасові... віковічні...», – підсумувала ненька. А в голові моїй усе лунало:

Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окрадену, збудять...
Ох, не однаково мені.

Уже й сама незчулася, як почала тихенько наспівувати...

...У ту ніч спокійно лягала спати й не хотіла думати, що вже вранці двадцять четвертого «злії люди» нашу неньку Україну «в вогні окраденою збудять»...

Твій біль, Тарасе, крізь роки відчули й ми... І «не однаково» твоє тяжкою раною ятрить на серці... Ти так хотів для нас незламну, вільну й рідну Україну. Упевнено кажу: «Обов'язково буде!».

Я вірю в це, як вірив і Кобзар.

Наша дума, наша пісня

Не вмре, не загине...

Читаю оптимістичні рядки мого духовного наставника – і ураз щезає сум, що огортає душу... Хай у свої десять не все поетове ще розумію, та головне, що черпаю з віковічної творчості: ми здолаємо всі труднощі на шляху до нашого щасливого майбутнього.

Я вірю в це, як вірив і Кобзар.

Читайте Шевченка, слухайте українське! Ви сумніваєтесь, що це зможе наблизити нашу Перемогу?! Я вважаю, це найменше, що можемо зробити. А разом ми зробимо більше!

Я вірю в це, як вірив і Кобзар!

Діана Киян
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 191 Архітектура та містобудування
Кропивницький будівельний фаховий коледж
Керівник: Дергачова О.В. – викладач
української мови, вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

«Досить було однієї людини, щоб уявити цілу націю», – це слова Остапа Вишні. І доволі важко осмислити значення однієї крихітної людини для цілого могутнього народу. Як лише одна постать здатна дати враження про мільйони? Такі люди не просто успішні чи талановиті. Вони – винятки з правил, які спроможні надихнути десятки, а то й сотні майбутніх поколінь.

Складно сказати який насправді «Мій Шевченко», тому що часто нам транслюють його як людину-мученика. Ще частіше нас обмежують енциклопедичним твердженням: «...український письменник, прозаїк, драматург, художник, перекладач, громадський та політичний діяч». Зрозуміло, що це перелік шаблонних «регалій». Проте чомусь замовчують та забувають, що Шевченко – це особистість з почуттям гумору; людина, яка не малювала й не писала за заданим шаблоном, дотримуючись правил; постать, яка не боялася бути собою та говорити те, про що думає, не зважаючи навіть на небезпеку; той, хто зміг позбутися кріпацтва; той, хто був своєрідним денді; сміливець, який відшмагав п'яного дяка, що спав, і втік від нього; той, кого називають «селф-мейд-мен» і про кого Іван Сошенко казав, що в нього вселявся «світський біс». Головне, він – майстерний актор та сценарист свого життя!

Мене дивує поєднання в одній постаті протилежностей, які вражають, адже трапляються раз на мільйон. І саме ця унікальність захоплює. Тарас Шевченко страждав, але не переставав вірити та любити, не втрачав надії. Народився кріпаком, але завдяки своїй талановитості й наполегливості зумів здобути свободу. Був у засланні, але навіть там він не припиняв боротися за свободу Батьківщини. Зумів пройти каземат, але не припиняв вірити в добро. Творив, віддавав усього себе, але при цьому не вигорав. Це

важко навіть уявити, а для нього – це була ява, і ніяк не сон чи марення.

Досить часто я зустрічаю ідеалізацію та романтизацію видатних особистостей. І, звісно, Тарас Шевченко не виняток. Та мені завжди докучали «ідеальні» статті про митців, бо кожен із них – це проста особистість, яка обрала «не шаблонний», а сповнений перипетій шлях. Я захоплююсь знаменитостями та світилами, котрі залишаються «взаємно красивими». Проте інколи таких людей сприймають як щось статичне, наприклад Шевченка, але ж він – звичайна людина, яка любила, співчувала, вірила, сподівалась, страждала, переймалась. І цьому є підтвердження.

Один із цікавих фактів, що стосується й до багатьох із нас, – у Тараса не трималися гроші. Він добре заробляв, але міг швидко витратити їх. Починаючи від недешевих подарунків родичам, закінчуючи тим, щоби витратити їх, гуляючи із товаришами, що є ще однією з ознак звичайної людини.

Буває, дивлячись на людей та хоч трохи пізнавши їхню біографію, з'являються асоціації. Так от і в мене Тарас Шевченко асоціюється з відомим поняттям «віра, надія, любов».

Його віра – незламна, непохитна, безмежна. Вона була основою його творчості та діяльності. Кобзар відверто вірив у добро, в силу духу українського народу та поразку зла. Покладався на Всевишнього, що яскраво простежується в його поезіях. Вірив у силу мистецтва, що воно має здатність змінювати світ. Вірив, що мистецтво може надихнути людей на боротьбу за краще майбутнє. Вірив у важливість людської гідності та засуджував будь-яке насильство й гноблення та стверджував, що всі люди рівні, незалежно від їхнього соціального статусу, національності чи віри. Однією з найважливіших речей уважав свободу. Він сподівався, що українці виборюватимуть право на власну державу та творити новітню й героїчну історію України.

Надія була світлом його життя та надихала творити навіть у скрутний час.

Тарас Шевченко був людиною, яка завжди мала надію на краще майбутнє не тільки для себе, а й для ще не народжених поколінь. Надію, що рідна країна буде незалежною і ніхто не стане на заваді щастю вільного народу з чітко сформованою національною самосвідомістю та єдністю серед українців.

«Любов до рідного краю та народу – найвищий закон мого серця», – казав Шевченко. З величезним серцем він ніс любов у цей світ ще з дитинства, першим проявом якої була пристрасть до природи та малювання, увага до селянського життя.

Він говорив: «...Тяжко, тяжко в світі жить і нікого не любить». Ці слова – своєрідний заклик відкрити свої серця та впливати на світ навколо, а не залишатися байдужими до життєвих труднощів. Можливо, саме в цьому важкому тягарі знаходиться наше дійсне покликання – вміння приносити світло та любов в кожную долю: ймовірно це і хотів нам донести письменник.

Пантелеймон Куліш назвав Шевченка «національним Пророком», визначивши його значущість для українців, бо кожна сторінка «Кобзаря» – це палкий заклик любити свій народ і край, пророчий осуд усякої неправди й неволі, рішучий осуд насильства, релігійного лицемірства та соціальної несправедливості.

Мій Шевченко – той, хто до кінця твердив, що серце вільне, мов струмок, що вибирає свій шлях, несучи тягар своєї нації та мистецтва. Кожен його вірш – це крик душі, яка бореться за право вираження, за вільне слово та національну гідність.

Мій Шевченко піднімав крила не лише над своїм власним стражданням, але й над стражданням кожного українця. Він, як вільний орел, узяв на себе важкий тягар несправедливості, але своєю вольовою витримкою показав, що людина може бути сильною за будь-яких обставин.

Мій Шевченко – той, хто у своїх віршах проніс запалену свічу світла в майбутнє, де Україна вільна, де серце кожного б'ється в ритмі вільної Вітчизни. Він скріплює віру в наше право на гідне життя та свободу слова.

Мій Шевченко – вічний борець за правду, а його слова – ключ до розкриття таємниць нашої національної свідомості.

Мій Шевченко – той самий хлопець-хуліган, що п'ятака «вкрав маленьким у дядка», і зберіг внутрішнього бунтаря до останньої сорок сьомої сторінки свого життя.

Моїм Шевченком пишається весь світ.

Софія Кінащук
здобувачка освіти 10 класу
Голинський ліцей Калуської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Гук Н.Б. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

НАЦІОНАЛЬНА ГОРДІСТЬ УКРАЇНИ

*Нас ворог не скорив, Тарасе, чуєш?
Ми пам'ятаємо твої слова.
Росія нападає, бачиш?
Україна не вмерла, жива.
Злий та лукавий ворог,
Ти його добре знав,
Бо цар той жорстокий,
І тебе на роки заслав.
Чуєш, Тарасе, ракети!
Вони убивають людей.
Є ще війни на цій планеті.
Бо тиран має безліч ідей.
Україну загарбати хоче
Убити весь наш народ.
Не одна мати гірко плаче.
Та не скоримося, уперед...*

Шевченко... У кожному рядочку його поезії можна легко проаналізувати усі ментальні ознаки нашої нації. Його постать, як величезна енциклопедія, що віддзеркалює певну епоху. Український народ під час війни зіштовхнувся з усвідомленням та трансформацією свого місця в історії та ідентичності.

Шевченко став непримиренним суддею політики тогочасного уряду, нескореним та сміливим борцем за правду та волю. Коли Пророка несли для перепоховання дорогами рідного краю, влада направила до Канева величезну кількість військових, боючись народних збурень та повстань. Лякались навіть мертвого, тієї нескореної сили духу, яка струменіла в кожному слові. Тарас Шевченко як фундатор модерної української нації вказав народу

шлях до згуртованості, аби не пролити кров, тому що сам прагнув миру, спокою та свободи. Мене завжди вражала палка любов поета до батьківщини, прагнення зберегти історію та показати українцям шлях до визволення. Тарас Григорович й досі є містичною фігурою, що має життя навіть після смерті.

Послання Шевченка в майбутнє не втратило своєї актуальності й у наш час. Історія повторюється знову й знову, а слова, які нанизані на нитку поезії, мають значення для багатьох поколінь: і тих, що були, і тих, що є, і тих, що будуть жити. Людина, яку оспівує у своїх творах Тарас Шевченко, має жити в згоді із собою та християнськими ідеалами. Пророк наголошує на тому, що треба чинити так, як учать нас Божі заповіді, дотримуватись їх, обирати власну дорогу й бути вільним. Усе своє життя він писав та говорив такими сильними словами, що енергія переповнювала кожную клітинку читача його палких рядків. Кобзар передбачав, закликав, уболівав, бо мав уразливе та добре серце.

Подорожуючи Україною, Шевченко спостерігав, що панству байдуже до духовних та культурних надбань нації, а прості люди пригноблені та неосвічені, бо живуть у кріпацтві. Він був певен, що селяни не мають можливості та коштів навчатися. А так звана еліта не бажає робити внесок у розвиток держави, бо піклується тільки про власні багатства.

Постать Тараса Шевченка для кожного з нас є національною гордістю, а його творчість запалює патріотичним вогнем і бажанням нищити ворога. Саме з його поезій у контексті війни українці черпають силу та віру в перемогу України. Кожен рух у нашій боротьбі ознаменований посланням від Кобзаря.

Могутнє слово Пророка має силу пробудити й відродити в серцях сучасного покоління любов до своєї Батьківщини.

У сприйнятті українців Тарас Шевченко є зразком національної ідентичності. Він символ не лише історичної епохи, а й цілого народу. І цю перлину намагались втоптати в багнюку, принизити, вишукуючи слабкості його характеру. А мені цікаво: якби їх поставити в такі самі умови, які довелось пережити Тарасу, чи змогли б вони вистояти. Напевно, ці «моралісти» не витримали б і сотої частинки тих випробувань, які випали на долю того, хто «...став Володарем у царстві духа». Бережімо ж пам'ять про нього, шануймо кожне слово поетичного Шевченкового намиста, радіймо

з того, що ми дотичні до нації, яка зростила такого «...Велетня у царстві людської культури».

Дмитро Кіяшко
здобувач освіти 7 класу
Чортківська гімназія №6
Чортківської міської ради,
Тернопільська обл.
Керівник: Бенько Л.М. –
вчитель вищої категорії

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко – невтомний борець за волю, правду, незалежність, геній поетичного слова, справжній патріот, вірний син України. На мою думку, для кожного з нас Шевченко – свій, особливий.

Із творчістю Кобзаря мене ознайомила мама ще в ранньому дитинстві. З теплотою пригадую той чудовий та безтурботний час, коли матуся читала мені «Садок вишневий коло хати» і я уявляв щасливу родину за вечерею, наче відчував пахощі вишневого цвіту, чув спів соловейка. Із щемом у серці пригадую, коли у рідній школі на Луганщині ми, дітлахи, одягнені у вишиванки, декламували твори поета.

Я сприймаю Шевченка як людину з ніжною і чуйною душею. Одним із найулюбленіших віршів Кобзаря є «Мені тринадцятий минало». Головний герой твору – тринадцятирічний хлопець. Він милується сонячною погодою, але раптом на душі стає сумно:

І сонце гріло, не пекло!
Та недовго сонце гріло,
Недовго молилось...
Запекло, почервоніло
І рай запалило...

Історія цього хлопчика частково перегукується з моєю долею. Війна вирвала нас, наче рослину з корінням, з рідного місця. Я опинився за тисячу кілометрів від домівки, далеко від друзів та багатьох родичів. Тому рядки «Обернувся я на хати – нема в мене хати» мені до болю знайомі, бо це не лише будівля, а стільки щемливих спогадів, місце, де пройшло моє дитинство. Прикро, що вже не зможу пробігтись стежкою, яка вела мене до школи, що не

буде можливості переступити поріг улюбленого дому. На жаль, відчуття самотності на новому місці для мене теж близьке й пекуче, та інколи, як і в ліричного героя твору, викликає сльози за втраченими й уже не здійсненими мріями.

Для мене Шевченко – вірець для наслідування, яскрава зірка в історії українського письменства. Його твори залишаються не менш актуальними й у наш час. Крім того, вони наснажують вірою в перемогу.

Я щиро захоплююся та надихаюся віршем «Заповіт», бо у творі автор ставить інтереси країни та нащадків вище за своїх. Смерть не лякає поета, він розмірковує про долю Батьківщини, мріє побачити її незалежною, вільною, бажає всього найкращого наступним поколінням. Через багато років українці все ж вибороли незалежність, проте зараз знову наші хоробрі воїни доводять, що Україна вільна й неподільна від Заходу до Сходу, від Півночі до Півдня.

Не менш захопливим та гідним прикладом є життя поета, який не боявся сміливо говорити правду про приниження народу та наругу над ним, закликав до боротьби зі злом, цим самим наражаючи себе на небезпеку. Та безмежна любов до кріпаків-українців, щире бажання їм допомогти, захистити безневинно гнблених були смислом його буття, тому не залякали його ні мури казематів, ні жорстоке, виснажливе заслання. Він подав нам усім зразок незламності, стійкості, мужності в боротьбі за справедливість, за краще майбутнє України. Його творчість, як і його саможертвоне життя, зміцнює наш дух та прагнення жити у вільній державі. І сьогодні з його словами у серцях ми, його нащадки, – нездоланні, непереможні.

Отже, творчість Шевченка торкається самого серця, глибин людської душі. Мій Шевченко – палкий патріот, людина, яка переймається долею свого народу та має активну життєву позицію. Мій Шевченко – ще й великий мотиватор, який закликає рухатися вперед, ніколи не здаватися та робити корисні справи для своєї Батьківщини!

Анна Клевчук
здобувачка освіти 8 класу
Семенівський лицей №1 імені М.М. Хорунжого
Семенівської селищної ради
Кременчуцького району Полтавської області,
КЗПО «Семенівський Будинок
дитячої та юнацької творчості»
Керівник: Заложник З.В. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист,
керівник літературної студії «Муза»

У НАС ВОЛЯ ВИРОСТАЛА...

– Мамо, усе добре, не хвилюйся! Ні, мамо, не потрібно сюди їхати, це далеко, а в тебе здоров'я не для далеких доріг. Руслан з Анечкою ось мене вже навідують, – неквапно поклав слухавку.

Дядько отримав поранення під час виконання бойового завдання. На щастя, у кожного з нас є янгол, він завжди поряд...

– Ти як, дядьку? Болить дуже?

– «У нас воля виростала, / Дніпром умивалась, / У голови гори слала, / Степом укривалась! / Кров'ю вона умивалась, / А спала на купах, / На козацьких вольних трупах»...

– Шевченко?

– Уже вивчала послання?

– Ще ні. Здогадалася. Знаю, що в поета оригінальний стиль віршування – «шевченківський вірш».

– Віриш, Аню, зараз Шевченка найбільше читаю... І «на нулі», коли був інтернет... Шкода, що «Кобзар» ніяк постійно носити з собою... Вірші поета надихають нас, мотивують! Його слова живі рятують там, де й мови не було вже про життя...

Я була така щаслива бачити й чути свого рідного захисника... Стрілочки годинника вправно змінювали свої позиції: незчулася, як потрібно було прощатися...

– Бережіть себе, дітлахи! – наостанок побажав дядько Євген. – Допоки ми виборюємо незалежність, тримайтеся, вам буде найскладніше: у майбутньому зберегти її! Як говорить мій побратим: «Ті з нас, хто виживе, будуть довго мовчати. Бо навіщо

слова про надію, коли вона поруч: стоїть у замурзаних штанцях, чухає руки, обкусані комарами, показує сонцю молочні зуби». А знаєш, так приємно, коли діти надсилають нам листівки, милі іграшки, усе це ми бережемо й тримаємо поруч...

В автівці по дорозі додому наснилося щось дивне... Переді мною гора з книг, а на вершечку – незвичайна: мерехтіла яскравим сяйвом. Дотяглася... Це ж «Кобзар»! Старенький та впізнаваний... Сторіночки горталися одна за одною: «Садок вишневий коло хати», «Заповіт»... Не просто так був даний небесами Україні такий поет... ну аж ніяк не просто...

Ідею зробити «захалавну книжечку» з потужних Шевченкових цитат для наших захисників схвально підтримали члени учнівського самоврядування. Розподілили доручення – і до роботи!

Уперше до рук я взяла «Кобзар» у шість років. Дуже вдячна мамі за те, що вона плекала мені любов до могутнього слова поета, однієї зі складових для побудови міцної нації. Він зміг тоді, ми зможемо зараз! Неначе відчуваю, що дивиться на нас з небес Тарас, пишається нами: його сини і доньки щодня виконують пророчий заповіт: «Борітеся – поборете!»

– Ось і готова книжечка, що рятуватиме життя нашим сміливим і відважним! – з любов'ю промовила Настя.

– «За честь, славу, за братерство, / За волю України!» – зачитувала я прикінцеві рядки книжечки. – Переможемо!

– Думаю, їм сподобається! – тепло усміхнулася Тетянка, складаючи збірочки до коробки.

Де б ми не були, наше українське серце завжди битиметься. Лиш шануючи минуле, активно діючи сьогодні, свідомо дбаємо про щасливе майбутнє! І пам'ятаймо:

Діла добрих оновляться.

Діла злих загинуть!

Від автора. Твір засновано на реальних подіях.

Аміна Колядич
здобувачка освіти 6 класу
Ялинцівська гімназія Піщанської сільської ради
Кременчуцького району Полтавської області
Керівник: Шкоденко Н.А. – учитель української
і зарубіжної літератури, вища категорія

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – НАРОДНИЙ ПОЕТ

Моє знайомство з творчістю Тараса Григоровича Шевченка розпочалося ще в молодших класах, але тільки зараз я можу сформулювати власну думку про талант письменника.

У віршах Шевченка переплелися любов до Батьківщини, до чарівної природи, до народних традицій і віра в щасливе майбутнє України. Поезія чарує душу, вона неймовірна.

По-перше, коли читаю поезію Кобзаря, то все, ніби оживає. Хочеться малювати картини, які постають перед очима. «Садок вишневий коло хати», «За сонцем хмаронька пливе», «Тече вода з-під явора», «Рече та стогне Дніпр широкий» – це не просто вірші, це скарби нашого народу. Від них віє домашнім затишком, любов'ю автора до української родини, до чарівної природи, до задушевної української пісні.

По-друге, вірші Шевченка дуже легко вчити напам'ять. Чому? Бо написані з любов'ю до рідного краю, до простої людини. Рядки віршів лилися з глибини душі поета. Тому, я вважаю, сприймаємо їх із таким теплом.

По-третє, багато віршів Шевченко присвятив дітям («Ми в купочці колись росли», «І золотої, й дорогої...», «Мені тринадцятий минало» та інші). Нелегким було життя майбутнього поета, але терниста дорога вивела його і привела до слави й безсмертя.

По-четверте, це безмежна відданість Тараса Григоровича своєму народу. Було б дуже добре, якби кожен українець так шанував і плекав свою мову, свій край, свою родину. Про це слід пам'ятати завжди. Особливо раджу звертатися до збірки поезій Кобзаря у наш час, коли триває війна:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Пророчі слова поета. Серцем вірю у нашу Перемогу!

Тарас Григорович Шевченко – приклад для наслідування, геніальний письменник, людина з чуйним серцем. Тож будьмо щирими, добрими, чесними, любімо свою Батьківщину! Недарма в народі кажуть: «Які люди, таке й життя буде».

Роксолана Коляса
здобувачка освіти 11 класу
Дрогобицький науковий ліцей ім. Богдана Лепкого
Дрогобицької міської ради Львівської області
Керівник: Мисишин Р.Є. – учителька
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО – КРЕСАЛО НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ

*Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

Т. Шевченко

Тарас Григорович Шевченко – художник, письменник, пророк, людина-феномен, людина-всесвіт. Одна людина, а скільки всього ми можемо сказати, а скільки ще не знаємо та з кожним роком відкриваємо все нове й нове. Його творчість і патріотизм дивують і надихають.

Війна... Сидячи в бомбосховищах, ми всі ховаємося від ракет та ворожих куль і зовсім не знаємо, що буде далі. Нічого вдіяти не можемо, але наш дух – непереможний.

9 березня і діти, й учителі прийшли до ліцею у вишитих сорочках, щоб вшанувати пам'ять Шевченка. Наш дух непереборний, ми єдиний сильний народ, який бореться за свободу, за своє майбутнє і свій вибір так само, як це робив Кобзар. З такою мотивацією та вірою ми зможемо перемогти лютого ворога, як хотіли цього й наші предки. Не дамо, щоб наша Батьківщина була в кривавих руках окупантів. Справді, краще загинути, а не стояти на колінах перед ними.

Війна – це зло, вороги прийшли на наші терени руйнувати домівки, школи, дитячі садки, убивати мирне населення, військових... Після всіх мук, страждань, яких зазнають українці, залишатися байдужими просто неможливо. Ми повинні триматися разом, бути одним цілим. Лише так здолаємо ворога та відбудуємо все. Ця війна нам обходиться дуже високою ціною: пролито море

крові безневинно загиблих людей. Але ми віримо в краще та йдемо до нашої перемоги.

У серці кожного українця відлунюють болем Шевченкові слова:

*Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

У життєвій долі Тараса Шевченка теж було багато випробувань і страждань. Проте він гідно пройшов страдницький шлях, адже сильний, волелюбний дух і витривалість допомогли йому подолати страх і біль. Рідне українське слово допомагало йому в найважчі часи не зневіритися.

Лиш коли прийшла на наші землі війна, ми зрозуміли, якою важливою для нашого народу є мова. Без мови нема нації, нема народу, нема держави. Рідна мова, як і мати, єдина і свята. Прикро, що багато людей і досі не розуміють значення української мови, забули Шевченкові настанови про те, що «...хто матір забуває, того Бог карає». Безліч разів ми можемо почути фразу: «Какая різниця, на каком язике розговаривать». Люди справді не усвідомлюють, що, не вивчаючи рідну мову, знищують у собі національну ідентичність, руйнують себе зсередини.

Тарас Шевченко найбільше мріяв про те, що Україна стане вільною й незалежною, тому й закликав українців порвати кайдани неволі. Боротьба за незалежність та самостійність триває й досі. За весь час існування нашої держави нас хотіли поділити, забрати, вистріляти. Війни, голодомори, революції, геноциди – це все було спрямовано на знищення нашого народу. «Війнами втомлена, та ніким не зломлена», – саме так говорить Святослав Вакарчук у своїх піснях.

Читаймо Шевченка! Черпаймо в нього незламний дух, учімося любити Україну такою самою жертвовною любов'ю, як він. Наслідуючи Тараса, будьмо готові «душу й тіло покласти за нашу свободу!»

Діана Корінь
здобувачка освіти 6 класу
Бандурський ліцей Мигіївської сільської ради
Первомайського району Миколаївської області
Керівник: Дар'єва Н.І. – учителька
української мови і літератури
та зарубіжної літератури вищої категорії

З ВІРОЮ В МАЙБУТНЄ

2023 рік... Зима... Вечоріє... На землю спадають сутінки. Вже майже другий рік триває війна. Через ракетні обстріли зникло світло. У грубці тріщить вогонь, пробиваючись своїми яскравими відблисками через отвори між конфорками, створює затишні зайчики на стінах і стелі. У будинку тепло, за вікном зараз, на щастя, тихо. Слава Богу, ми повернулися до рідної оселі (вимушені були залишати Україну з початком повномасштабного вторгнення). Тепер, нарешті, всі найрідніші поряд: мама, молодший братик, бабуся та дідусь. Але все ж немає щастя й радості на обличчях сімейства.

У такі моменти в житті буває дуже щемно і сумно. Згадуються щасливі дружні сімейні вечори.

Бабуся дістає зачитану книжечку, починає віршувати вголос, щоб розвіяти неспокій, тривогу і хвилювання всієї родини. У її натруджених руках «Кобзар» Т.Г. Шевченка як річ, яка має магічну силу.

Усі уважно слухають невеселу сповідь бувалої людини, ловлять кожен звук Кобзаря, вслухаються в кожне його слово. На обличчях членів родини задума, твори проймають до глибини душі.

І хоча з раннього дитинства знайомі мені милі образи садка вишневого, гнучкої тополі, пшеничного поля, яке розкинулось, наче море широке, білих хаток, співучих працьовитих людей, проте саме зараз Великий Кобзар відкривається для мене по-новому, пророче перегукуються його рядки з сьогоднішньою війною, яку розпочали російські «освабодітелі». Україні й українцям випала нелегка доля. Прекрасну землю, дану Богом, з тихими водами, ясними зорями, широкими степами доводиться захищати вкотре від свого «старшого брата».

Тарас як у воду дивився. «Нема на світі України, немає другого Дніпра...», «Здається – кращого немає нічого в Бога, як Дніпро та наша славная країна...» – тепер, як ніколи раніше, ми розуміємо, що наша країна – найбільша цінність. Наші захисники, воїни ЗСУ, готові битися за неї, бо вона найкраща.

У чарівних Шевченкових рядках велика любов до Батьківщини, біль за її долю, бажання щось змінити, покращити майбутнє свого народу.

Свою Україну любіть.

Любіть її... Во врем'я люте.

В останню тяжкую мінуту

За неї Господа моліть.

Перечитуючи твори Пророка переконаюся, що поет вболіває за долю свого народу. Мріє, що рідний край стане вільним і щасливим. Палко хотів, щоб ненька Україна пригорнула до себе своїх дітей. Отож, він закликає нас боротися за волю.

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

За вікном завиває вітер, повіки стають важчими, сон лагідно огортає мене. Картини квітучої, сильної, заможної країни щасливих та вільних людей спливають уві сні. Споглядаючи солодкі сновидіння, стає так ніжно і тепло на душі. І нехай поки що це тільки сон... Я щиро вірю: Перемога буде за нами! Наше покоління неодмінно буде щасливо жити в «сім'ї вольній, новій».

Встане Україна.

І розвіє тьму неволі,

Світ правди засвітить...

Слава Україні! Героям слава!

Ярослав Корнев
здобувач освіти 9 класу
Білолуцький ліцей Білолуцької селищної ради
Старобільського району Луганської області
Керівник: Микитенко А.М. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, учитель-методист

ШЕВЧЕНКО ЗІ МНОЮ В СЕРЦІ

Чи доводилося вам їздити польовими дорогами? Через відчинене вікно машини вдихаєш на повні груди запах свіжоскошеної пшениці в перемішку з духмяними травами та квітами. Соковита трава, напоєна рясними дощами, сягає колін. Під час чергової зупинки йдеш нею, як по зеленому теплому морю, що не має ні кінця ні краю. Південні жовті степи на небосхилі стрімко впираються в блакитне небо, а тепле ласкаве сонечко засліплює очі.

Я любив подорожувати зі своєю сім'єю, коли поруч відчував затишне плече мами. Штурманом у батька зазвичай був старший брат. Що може бути приємнішим за спільну мандрівку? У такі моменти не хочеться ні про що думати, а тільки насолоджуватись моментом щастя.

Остання спільна поїздка була зовсім не така, і згадувати про неї мені дуже тяжко.

25 лютого 2022 рік... Пам'ятаю, як ми поспіхом збирали речі. У декілька валіз треба було повністю вмістити все наше мирне життя. Я розумів, що відбувається, адже це вже було зі мною в 2014-му. Тільки не знав, куди й на скільки часу ми їдемо. Брала тільки необхідне: деякі речі, теплий одяг, харчі на декілька днів та воду. Востаннє проводжу поглядом свою кімнату. А підручники? Як міг забути своїх помічників у навчанні? Я був упевнений, що уроки відвідувати буду, хоч і сам не знав, де й коли. Поруч із українською літературою стояла збірка Тараса Шевченка «Кобзар», яку мені подарувала мама на день народження. Розмірковувати часу не було. І ось – Шевченко зі мною в поїзді.

Ми їхали такою самою польовою дорогою. Вона була іншою, ніж колись. Поле, покрите снігом, відпочивало. Небо напрочуд важке й синє. Темні хмари загрозливо нависали над нами. Голі

лісосмуги наводили сум. Вікно в машині було зачинене, а так хотілося ковтнути свіжого повітря, бо подих перехоплював страх невідомості. Кожен у своїй тихій задумі. Десь під Куп'янськом на одному з ворожих постів нам суворо наказали повертатися. Далі дороги не було.

Вісім місяців нам довелося жити в не відомому нам до цього невеличкому селі. Окупація...

Раніше це слово не викликало в мене жодних емоцій, а зараз було об'ємним і страшним. Усе змінилося в один момент. Я не ходив до школи, бо вона вже була російською. Підручники за 7 клас стали в пригоді. З мамою – а вона вчителька – надолужували пропущене. А ще довгими вечорами читали разом твори Кобзаря. І вже по-новому переді мною поставали мужні захисники волі та незалежності України, герої поеми «Гайдамаки» – Гонта та Залізняк. Це вони віддали своє життя за відновлення Гетьманської держави, за моє щасливе дитинство. Тарас-бунтар вустами Івана Гонти говорить:

Сини мої, сини мої!
На ту Україну
Дивіться: ви за неї
Й я за неї гину.

А в листі до Г. Тарновського від 25 січня 1843 року поет пише: «Спасибі вам і за ласкаве слово про дітей моїх «Гайдамаків». Пустив я їх у люди, а до цієї пори ще ніхто й спасибі не сказав. Може, і там над ними сміються так, як тут москалі зовуть мене ентузіастом, дурнем. Бог їм звидить, нехай я буду і мужицький поет, аби тільки поет, то мені більш нічого і не треба». Вразили мене ці слова, адже він згадує нашого ворога, що й тоді не сприймав усе українське.

Часто мені сниться, що я літаю. Мама каже, що расту. Літав над Україною й Шевченко:

Летим, дивлюся, аж світає,
Край неба палає,
Соловейко в темнім гаї
Сонце зустрічає.
Тихенько вітер віє,
Степи, лани мріються.
Між ярами над ставами

Верби зеленіють.

І все це наша, моя рідна Україна. Її краса ні з чим не може порівнятися! Читаю ці рядки й уявляю село моєї бабусі, куди я приїжджав щоліта. Як вона зараз? Залишилася моя рідненька на окупованій Луганщині. Коли ми побачимося? Впевнений, що скоро.

Історія моєї мандрівки з «Кобзарем» не закінчилася. Після деокупації Куп'янщини ми поїхали на захід України, а в батька була інша дорога... Зі сльозами на очах згадую ті хвилини прощання. На порозі стояла зібрана дорожня валіза. Непомітно я поклав до неї знакову збірку Тараса Шевченка. Хай вона допоможе татові в протистоянні злу, як колись сам автор нестримно боровся з насиллям над українською нацією. А його слова хай будуть, як завжди, пророчими:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.

Чекаємо на тата з перемогою. І тоді ми зможемо повернутись в невеличке містечко над Айдаром на Луганщині. А поки що на уроках української літератури знайомлюся з маловідомими фактами з життя Тараса Григоровича. Так я дізнався, що його іменем названо один з кратерів на Меркурії. Дивлюсь на тихе блакитне небо та уявляю, що десь там, далеко, є частинка мого співвітчизника – великого та незрівнянного Тараса. Ця думка дає надію, що все буде добре, усе буде Україна, дякуючи нашим мужнім захисникам, моєму любому батькові, а ще – українському генію Шевченку. Так, саме йому, його відомій на весь світ збірці, яка зараз знаходиться в батька та допомагає йому крок за кроком звільняти українські міста й села. Чи бракує мені «Кобзаря»? Та ні, бо в мене з'явилася нова книга «Історія Незалежності України» братів Капранових, які ведуть канал імені Т.Г. Шевченка на YouTube. З ними разом я дізнаюся про темні плями в історії України, про заборону рідної мови, життя і творчість репресованих письменників. Це надихає мене на нові здобутки в навчанні, вселяє віру в те, що Шевченко не помилився, коли пророчив Україні волю й незалежність:

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій

Не забудьте пом'янути
Незлим, тихим словом.

Андрій Корнєєв
здобувач освіти 2 курсу
спеціальності «Сучасна хореографія»
КЗ «Херсонський фаховий коледж
культури і мистецтв»
Херсонської обласної ради
Керівник: Колеснікова В. –
викладач-методист вищої категорії

БОРІТЕСЯ – ПОБОРЕТЕ!

П'ята ранку... Вибух... Здригання землі... Лежу в ліжку, і відчуваю всім тілом вібрації... Широко розплющую очі... Волає телефон... Телефонує тато з відрядження: «Прокидайтеся, мої любі, почалася війна!».

Катаю це слово на язиці. «Війна» – це щось далеке, з підручника, й не вписується в моє реальне життя. Виглядаю у вікно – і бачу величезний стовп диму... Перший приліт по Чорнобаївці... Ніколи не думав, що від страху може німіти шкіра.

Що робити? Так не може бути! Це все не зі мною! Як миттєво зайшли ворожі війська, здається, що так само швидко вони й підуть. Згадую слова тата: «Війни починаються за одну мить, але дуже повільно закінчуються». Та ні... Це безглуздя... Ми ж цивілізовані люди...

Будильник. Уже сьома... Завжди ледве продирав очі в цей час, а зараз ніби життя промайнуло перед очима за дві години... Мама каже: «Сьогодні в школу не підеш, я тебе не пускаю». Це ті слова, які мене завжди радували, але не сьогодні... Я згоден сидіти на нудних уроках, учити вірші, аби лише зупинилося все це!

Бабусі написали, що прийом пацієнтів у лікарні скасовано. Звичайного робочого графіку не буде, переходять на нічні чергування. Її перша зміна – сьогодні...

Ідемо з мамою до магазину. Я ніколи не бачив таких черг. Люди дають поради один одному про дві стіни та тривожний чемодан. Усі купляють їжу, не розбираючи, що саме, головне – вижити.

По телебаченню показують величезний натовп людей, що стоїть на вокзалах, які вже не працюють, автомобільні потоки, що прямують до кордону з Польщею. Невідомість... Як страшно!

Не думав, що доживу до сутінок, але на дворі вже темно. Декілька разів повз будинок пролітає літак, ховаємося в коридорі, я обіймаю маму. Вона тихенько схлипує.

Дзвінок бабусі з чергування. Вона розповідає про командира, що втратив на Антонівському мосту всіх своїх солдатів. А їм було по вісімнадцять. Вони лише на чотири роки старші від мене. Чую в телефонній трубці звіриний стогін контуженого командира. Від цього звуку кров, ніби крига, застигає в кінцівках.

Наче метроном в голові звучать: «Борітеся – поборете!». Звідки це? Наче в школі недавно щось таке проговорювали. «Борітеся – поборете»... Чому від цих слів кайдани на серці слабшають? «Борітеся – поборете»... Так це ж Шевченко! Скільки він написав про московитів, наче у воду дивився! Скільки оспівував наш славний волелюбний народ, що боровся століттями за СВОЄ! Так і є! Бо ж ми – козацького роду! «Борітеся – поборете» – це вже моя мантра, що надає впевненості й сили підняти голову. Не перший раз страждаємо від хворих ідей сусідів, але ми гідно давали відсіч! Не відступимося й зараз!

У цей день, 24 лютого 2022 року, Кобзар урятував мою душевну рівновагу, перезавантажив та надав впевненості й сили жити та боротися. З того дня я несу в серці мудрість Шевченка та віру в ЗСУ.

P.S. Звичайно, в цьому дописі можна було б розвинути думку, спираючись на цитати відомих людей про Кобзаря, на кшталт вислову В'ячеслава Чорновола: «Україна починалася з Тараса і починатиметься з нього знову й знову». Або: «Шевченко – це голос душі українського народу, його крик, сльози, стогін і разом з тим поклик гніву», – писав Браніслав Нушич. Можна продемонструвати знання текстів «Кобзаря», що стали пророчими, аби підтвердити свої думки. Та все можна, але буде банально, бо це МІЙ Тарас! Ніколи не думав, що буду вдячний школі за вивчені вірші. Це тепер моя особиста молитва на щодень, що надає віри й сил жити далі, боротися на своєму фронті. ПЕРЕМАГАТИ!

Борітеся – поборете, вам Бог помагає !!!

Вероніка Котурбас
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності «Кухар; кондитер»
ДПТНЗ «Отинійський професійний
ліцей енергетичних технологій»,
смт Отинія Івано-Франківської обл.
Керівник: Ідзі Н.І. – викладач історії, спеціаліст

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Близько двох тисяч років тому на світ з'явився Месія, Викупитель, Христос. Слово сина бідної Марії змінило світ, подарувало спасіння. А в березні, 210 років тому народився хлопчина, який став «володарем у царстві духа», нашим українським Пророком. Стараюся збагнути, як народжений матір'ю кріпачкою і сам кріпак «став борцем титанічної сили». Доля відміряла раннє сирітство, поневіряння в наймах, талант, який не можна було розвинути, розлуку з рідною землею, понад десять років заслання, а потім – невсипущий нагляд жандармів до останніх років життя.

Я захоплююся його сильним духом, вольовим характером. Адже складні життєві обставини не зламали його, а навпаки загартували як сталь. Схиляю голову перед стійкістю, витривалістю цієї людини. Що давало сили прожити таке коротке, але таке талановите і яскраве життя? Думаю, що тільки Боже провидіння. Адже місія була важка – стати провідником правди, розбудити народ.

Коли читаю Шевченка – щоразу відкриваю нові грані його величі. Осмислення ним історичних подій актуальне, на превеликий жаль, і до сьогодні. Недарма його твори звучали і в криївках, і на барикадах, і зараз піднімають дух наших воїнів на фронті. Змінюються часи, покоління, переконання, і тільки ворог України залишається той самий.

То нищить Січ, то морозить в Сибірах, то відбирає останню картоплину, то хоче перетворити нас на сіру масу, на довгих сімдесят, то ще тридцять хоче керувати, наставляючи своїх посіпак. Шевченко засуджує всю сутність загарбницької політики Москви. Це вона «неситим оком на край світу заглядає, чи нема країни, щоб

загарбать». Та не вдається, бо в нас, українців, як сказав Пророк, «в своїй хаті своя й правда, і сила, і воля». І хоч агресор кидає всі сили, щоб зламати нашу міць, він боїться, що розкуються незабаром заковані люде, настане суд, заговорять і Дніпро, і гори, і потече сторіками кров у синє море...».

Мій Шевченко – це незламні «лицарі великі, Богом не забуті», що впевнено виборюють право жити на своїй рідній землі. Ворог знає, розуміє, що в тилу й на полі бою нашу землю тримають титани. Такі самі, яким був і Тарас Шевченко. Так, бо слово Тараса вміє голубити рідну землю, плакати з покривдженими, гострим лезом різати пороки немудрих. Воно стелиться думами, б'ється хвилями Дніпра, тьохкає соловейком, громом гримить заповітом.

Я переконана, що найприємніше для людини звучить рідна мова. Тому й для Шевченка була «разніца», як говоритимуть його сучасники й нащадки, чи не стануть манкуртами, поріддям без роду і племені. Він «на сторожі коло їх поставить слово».

Бо зараз, як ніколи, мова стала ідентифікатором – свій чи чужий. Бо мовою звучать окопи, мовою зустрічаються й прощаються, мовою «плине кача» і лунає гімн. Тому для мене Т. Шевченко – це символ нескореності, стійкості, мужності, мотиватор руху вперед.

Вірю, що прийде час, і на всіх площах наших сіл і міст зберуться люди перед хрестами й пам'ятниками, на Алеях пам'яті та синьо-жовтих цвинтарях, віддадуть данину пам'яті, тим, хто поліг у боях, у доземному поклоні постануть перед тими, хто повернувся, крилами любові обіймуть усіх, хто не дочекався, об'єднуються братолюбством, бо це буде наша найважливіша зустріч. Зустріч із твоєю перемогою, Україно! Зустріч із твоєю, Тарасе, мрією:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
І буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Нехай життєствердне, пророче слово Т.Г. Шевченка захищає нас від розпачу! Нехай пророчі слова Шевченка стануть реальністю! І вже наші сучасники продовжують замовляти на перемогу й щасливе майбутнє:

Дай, Боже, Україні Україну!
Дай, Боже, їй піднятися з руїн

І вистоять у такі складні хвилини.
Дай сили й волі ти моїй країні.
(Є. Колодій)

Єлизавета Кравченко
здобувачка освіти 11 класу
СЗШ I-III ступенів №4 з поглибленим
вивченням англійської мови
Горішньоплавнівської міської ради
Полтавської області
Керівник: Вусик М.О. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, старший учитель

«ГОДИНА ТЯЖКАЯ НАСТАЛА, НАСТАЛИ ТЯЖКІІ ЛІТА!..»

*Минають дні, минає літо,
А Україна, знай, горить;
По селах плачуть голі діти:
Батьків немає...*

Війна... всепоглинаюча, ненажерлива чорна діра, яка без останку забирає все те, що дороге серцю: батьків, дітей, братів, сестер, коханих... Прикро казати, але світ став іншим, він уже не той, за який боровся Шевченко. Гроші, зброя, хабарі, ракети. Невже ми здатні вбивати собі подібних? Люди знецінюють такі прості речі, як тиша, здоров'я, час, родина... Немає нічого важливішого за сім'ю, хоча й пізно це розумієш.

А я розумію. Мій тато вже більше ніж вісім місяців знаходиться в зоні бойових дій. Що я відчуваю? Біль? Страждання? Я відчуваю сум, я сумую за татом. Ми завжди мали особливо теплі відносини, ми – одна команда, удвох проти всіх. Мені так його не вистачає...

Мої близькі втомилися від переживань, безсонних ночей, вічних очікувань. Хоч і підтримуємо зв'язок, але дуже складно зберігати ясність думок і не падати духом. Але я знаю: ми йому потрібні, а він потрібен нам.

З дитинства я захоплювалася віршами Шевченка, вони приваблювали своєю щирістю і любов'ю до України, уже тоді його вічні твори давали відповіді на всі запитання. Хто ми? Ми – українці, волелюбний сильний та незалежний народ.

Прочитайте знову

Ту ю славу. Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть... та й спитайте
Тоді себе: що ми?
Чиї сини? яких батьків?
Ким? за що закуті?

Кожна дитина, кожна доросла людина, і той, хто в розпачі, і той, хто шукає істину, – усі звертаються до Шевченка. Кобзар у своїх творах для всіх поколінь залишив поради.

Я думаю, кожен знає вірші Тараса Григоровича, хоч і не всякий зможе їх зрозуміти. Усі його твори пронизані нескінченною любов'ю до України. Вони вчать нас цінувати свою Батьківщину, охороняти й оберігати її. Розуміючи глибокий сенс творів Шевченка, його творчість стає близькою до душі.

Прочитавши вірші Шевченка, усі приходять до цього висновку. Кобзар вселив у нас жагу до перемоги такими творами, як «Мені однаково, чи буду», «І мертвим, і живим», «Заповіт» та багато інших. Усі вони мали колосальне значення у формуванні мене як особистості, моїх поглядів на світ та його сприйняття. Але особливе місце в моєму серці займає поема «Гайдамаки». Уперше з нею мене познайомив тато. Твір нагадує мені спокійні часи, коли я була дитиною. Тоді я із задоволенням слухала татові історії про хоробрих козаків, волелюбний народ, відважних воїнів і силу нашої єдності.

Я випускниця. Це мій останній рік у школі. І щоранку, прокидаючись, думаю про тата й сподіваюся, що він у безпеці. Я вклоняюся й щиро дякую нашим військовим, які бережуть наш спокій, щодня крок за кроком наближають нам таку жадану, довгоочікувану перемогу.

Для нашого покоління Тарас Шевченко – приклад волелюбності та незламності, взірець для майбутніх поколінь, яким він залишив безліч творів у спадщину. Пройшло багато років з моменту їх написання, але вони досі є для нас життєвим гаслом. Творчість поета невмируща, вона ще багато століть буде жити в серцях українців, надихати на великі звершення, змушувати йти

далі, до Перемоги. Розумію: ми, українці, не віддаляємось від Шевченка, а навпаки – стаємо до нього ближче.

Згадується один момент: після деокупації Балаклії в місті почали здирати пропаганду росіян із білбордів. На одному з них під триколом виявився вірш Тараса Шевченка:

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.

І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

**І от, як завжди, у нагоді постають слова Шевченка.
Вони так потрібні нам.**

Поліна Криволап
здобувачка освіти з курсу
спеціальності «Оператор з обробки
інформації та програмного забезпечення»
ДНЗ «Шосткинський центр професійно-технічної освіти»,
м. Шостка, Сумська обл.
Керівник: Мехедок І.О. – викладач української мови
та літератури, зарубіжної літератури,
вища категорія, старший викладач

ПРОРОК КОБЗАР

Україна. Блакитно-сіре небо, зтягнуте гірким димом. Обгоріле поникле жовте колосся, яке вже ніколи не перетвориться на запашний хліб. У небі кружляє чорно-білий птах. Він височіє над землею, над моєю рідною країною, наче хоче щось сказати, про щось попередити.

Придивляюся пильно. Невже це сам Тарас Григорович Шевченко, якому й досі болить за Україну? Здається, справді, це Кобзар, пророчі слова якого чую крізь віки.

Він бачить усе, що коїться в країні: у вогні зникають села та міста, люди зі сльозами на очах, з болем у серці кидають свої домівки та тікають з України.

Хто ж знав, що слова Тараса Шевченка, написані майже два століття назад, стануть пророчими?! Я зрозуміла це, коли тієї лютневої ночі життя моєї країни перетворилось у пекельний сад. І відтоді усвідомила, що Тарас Шевченко – мій учитель, до якого потрібно прислухатися, твори якого треба читати повсякчас і вдумливо.

Поезії Шевченка написані майже два століття тому, а своєї актуальності не втратили й досі. Читаю та розумію, що нічого не змінилось. Звідки знав Кобзар, що пугінська орда щосили вдарить по Україні? Звичайно, у його час вже була така ж біда: «Байстриюки Єкатерини сараною сіли». Ось і сьогодні вони топчуть, паплюжать нашу рідну землю. Убивають, катують українців. Нищать, грабують оселі. Забирають усе: пральні машини, телевізори, навіть собачі будки. Вантажать на машини та везуть на свої болота. Усе точнісінько, як тоді:

Москалики що заздріли,
То все очухрали.
Могили вже розривають
Та грошей шукають...

Недаремно Тараса Шевченка вважають пророком. Він ніколи не довіряв московитам, бо дуже добре знав їхню суть. Ось чому вся творчість Кобзаря несе в собі величезне емоційне навантаження. Крізь призму його творів відчуваю психологічний стан Кобзаря, який віддзеркалюється й у мені. Людина з черствою душею, байдужим серцем ніколи не напише таких поетичних, сповнених любов'ю та емоціями рядків, які, знову ж таки, виявилися пророчими:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?

Сьогодні, ось уже майже десять років, триває боротьба мого народу за свою незалежність, триває й досі війна. Українці сміливо боронять свою землю від ворогів. І не впадати у відчай, хоробро захищати та звільняти від загарбників свою країну допомагають пророчі слова Кобзаря:

Борітеся – поборете
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава,
І воля святая!

Так, ми будемо боротися, як заповідав наш Шевченко. Українці вже давно зрозуміли, що тільки воля – це життя. Якщо між вільним або ситим, вибрати хліб із салом, то врешті-решт ця ситість буде також утрачена. Усі українські патріоти цю просту істину засвоїли давно, а тому ні гулаги, ні колючі дроти не змогли перетворити наш народ на покірних рабів. Наші Герої поклали і досі кладуть голови у цій страшній війні, щоб українські діти мали хліб і свободу у своїй країні. Завдяки ЗСУ розвалиться росія – країна зла та жорстокості, підлості та загарбництва. Вірю, що станеться так, як казав Кобзар:

Церков-домовина
Розвалиться... і з-під неї
Встане Україна.

І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить...

Нікому не спинити наш рух країни до незалежності та волі. Цей рух, як сонячний промінь вранці, що крізь всі перешкоди темряви проникає в людські серця, думки, душі. Він, як струмок, що долає кригу навесні, тече та живильною водою наповнює землю. Свободи дух, закладений у наші серця, оспіваний словами Кобзаря-пророка, тече в наших жилах. Його нікому не вичавити з нас! Ми знаємо, ми віримо, що здійсниться все, про що писав наш пророк Тарас Шевченко:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

І вже скоро я побачу знову свою улюблену країну такою, як колись.

Україна. Блакитне небо, освітлене яскравим промінням сонця. Густе жовте колосся, яке вже скоро перетвориться на запашний хліб. У небі кружляє чорно-білий птах. Він височіє над землею, над моєю рідною країною, і я чую його голос, свій голос, голос нескореного народу:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!

Вікторія Крижан
здобувачка освіти 2 курсу
спеціальності 184 Гірництво
(Маркшейдерська справа)
ВСП «Гірничий фаховий коледж
Криворізького національного університету»,
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.
Керівник: Дьогтева Т.Л. –
викладач філологічних дисциплін,
вища категорія, викладач-методист

ФЕНОМЕН ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – ЦЕ ГІДНІСТЬ, ДУХ І ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

*Шевченко народився із
серцем борця і розумом генія.*

Стефан Ткачук

У кожного народу є талановиті митці: мислителі, поети, художники, композитори... Саме вони є обличчям своєї нації, звеличуючи її серед інших націй світу. Тарас Григорович Шевченко – видатний поет, геній українського народу. Великий Кобзар – це образ людини великої сили волі, великого розуму й могутніх почуттів. Він подарував безцінні духовні скарби не лише Україні, а й людству в цілому.

Без імені Тараса Григоровича Шевченка не можна уявити нашої літератури, нашої культури, нашої країни. Його творчість невмируща, адже є яскравим зразком найрізноманітніших видів мистецтва. Великий Кобзар був мислителем, поетом, прозаїком, живописцем, гравером, а ще – активним громадським діячем, що віддав усі свої сили на боротьбу за волю свого народу, за українську культуру, відкривши перед кожним Справжнім Українцем шлях у майбутнє.

З плином часу все більше переконуєшся, що поезії Шевченка – то одкровення, пророцтва для минулих, сучасних і прийдешніх поколінь українців. У своїх творах митець пробуджував любов до України, кликав сильних звільнити її від пут, вселяв у слабких надію й віру.

Поет Іван Гончаренко присвятив Шевченкові такі слова:

Усе отак, як він хотів:

Лани, Дніпро, і гори-кручі,

І люди вільні і могучі

Розбили пута...

І навіки

Засіяла праведна зоря,

І спомина сім'я велика

Свого поета-кобзаря.

Популярність Великого Кобзаря з роками зростає. І йдеться не лише про Шевченка-поета, а й про Шевченка-художника, адже живопис і поезія тісно переплелися в роботах митця. Ще видатний Леонардо да Вінчі говорив, що «малярство – це німа поезія, а поезія – промовисте малярство». Ці таланти Тарас Григорович не розгубив навіть у тяжкій неволі. І живопис, і мистецьке слово для поета стали потребою, вираженням його творчого духу.

Цікавим є відгук Івана Франка про творчий геній Кобзаря: «Коли б мені прийшлося одним словом схарактеризувати поезію Шевченка, то я сказав би: се поезія бажання життя. Свобідного життя, всесторонній, нічим не опутаний розвій одиниці і цілої суспільності, цілого народу – се ідеал Шевченка, котрому він був вірним ціле життя».

А відомий сучасний живописець, графік, педагог, керівник арт-студії Едуард Межул розповідає, що його студійці дуже легко сприймають мистецькі твори Шевченка й охоче пишуть свої роботи за мотивами поезій Кобзаря: «Його поетичні рядки й малюнки дуже сучасні. Студійці із задоволенням роблять копії малюнків і легко вчать вірші». Художник називає Тараса Шевченка українським Рембрандтом.

Що ж стає поштовхом до народження Світочів Людства?

Говорять, що зрозуміти характер, тип мислення людини, внутрішній світ, прагнення, побачити талант особистості допомагають її ім'я та прізвище. А що, як спробувати осягнути постать Тараса Григоровича Шевченка, вслухавшись у прізвище поета?

Ш – шанований, оскільки твори митця перевидаються й сьогодні, про нього написано сотні книг, знято документальні й художні фільми, навіть складено чимало легенд, казок, прислів'їв.

Е – емпатичний, тому що в поемі «Катерина» автор бере сторону спокушеної й покинутої москалем дівчини, відсторонюється від морального осуду Катерини сільським людом.

В – відданий, адже митець на перший план завжди висуває ідеї національного й соціального визволення українського народу.

Ч – чесний, бо народна мудрість говорить, що хто чув Тарасову мову, той вірив його слову.

Е – епохальний, адже в різні часи пам'ятники й монументи Кобзареві було зведено не лише в Україні, а й за її межами: Молдові, Румунії, Канаді, США, Франції. А найоригінальнішим вважається монумент у Римі, що представляє Шевченка в образі античного філософа з піднятою у привітанні правою рукою.

Н – непохитний, тому що десять років неволі-солдатчини витерпів у сухих казахських степах, у ненависних казармах, але переконань своїх не змінив.

К – карколомний і ризиковий, про що свідчить напис на невисокому підніжжі пам'ятника Тарасу Шевченку у Вашингтоні: «Присвячений... борцеві за незалежність України та за волю усього людства, який під... колоніальним пануванням закликав до нового і праведного закону...».

О – опальний, пригадаймо, що за написання поеми «Сон», де зневажливо говориться про імператорську величність, Шевченка було призначено рядовим у окремий корпус із заборонаю писати й малювати.

Саме такі риси визначають талант і вдачу великого Сина України. І від того, чи знайдеться місце для Тараса Шевченка в душі кожного з нас, залежить, ким ми станемо. Адже для усього світу вже багато десятиліть ім'я Великого Кобзаря є беззаперечним символом волелюбної й незалежної України. Поет ставив на сторожі життя українського народу своє Слово, завдяки якому моя нація буде жити вічно!

Катерина Крицька
здобувачка освіти 5 класу
Отинійський ліцей Отинійської селищної ради,
с/мт Отинія Коломийський р-н,
Івано-Франківська обл.
Керівник: Данищук О.В. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Шевченко... Хто він? Відомий український письменник, який для більшості став ідеалом? Чи той, хто відзначився своїми прекрасними картинами й загальновідомою «Катериною»? Можливо, насуплений дядечко, який писав вірші про нужденне життя тогочасної України? Чи просто маленький хлопчисько, який дивувався стовпам, що підпирали небо? Мабуть, для кожного із нас Кобзар різний і по-своєму особливий.

Мій Шевченко відомий, сучасний, модерний, але не повністю осягнутий. Енергійний, веселий, навіть бешкетник у дитинстві. Неймовірний хлопчик-сирота, що випромінює великий талант, який запримітили всі: і п'яний дячок, і жорстокий пан Енгельгардт, і пізніше відомі художники Брюллов та Сошенко...

Мій Шевченко – це слово-музика: «зацвіла в долині червона калина, ніби засміялась дівчина-дитина»; це слово-краса: «за сонцем хмаронька пливе, червоні поли розстилає, і сонце спатоньки зове у синє море...»; це слово-соловейко, яке щебече українською «в лузі на калині»; це слово-затишок: «садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть...»; це слово-зброя: «Борітеся – поборете!»; це слово-молитва: «А всім нам вкупі на Землі єдиномисліє подай і братолюбіє пошли»; це слово-пророк: «Мій Боже милий, знову лихо!..»; це слово-життя: «І на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі».

Шевченкове слово – прихисток для нашої нації. Бо хто ми на цій грішній землі без Тараса? Особливо сьогодні, коли ненависний ворог безжально знищує нас. У центрі мого селища красується пам'ятник Шевченку, біля якого колись ми вшановували пам'ять

Генія українського народу. А сьогодні на площі перед Кобзарем у скорботі збирається вся громада, щоб віддати останню шану тим, хто повертається додому «на щиті». А він дивиться й наче промовляє: «І вам [слава], лицарі великі, Богом не забуті...».

Вірю, що зовсім скоро збудеться пророцтво Кобзаря й «понесе ревучий з України у синєє море кров ворожу», і «помоляться на волі» всі українці.

Мій Шевченко – невичерпний і нескінченний...

Олексій Кришталь
здобувач освіти 9 класу
Середня загальноосвітня
школа №54 м. Києва
Керівник: Гугелик А.В. –
заступник директора з НВР,
вчитель української мови I категорії

УКРАЇНЦІ – НЕЗЛАМНА ТА СИЛЬНА НАЦІЯ

24 лютого, коли росія нахабно вдерлася до моєї рідної землі, я страшенно злився. Ні, я не був наляканий, я вперто вірив, що ворог відступить. Українці – незламна та сильна нація, ніхто й ніколи не забере нашої землі. Ніхто й ніколи! Слава Україні! Слава ЗСУ! Ціною власного життя українці відкривають нову сторінку в історії своєї держави. Нічні бої плавно перетікають у досвітні, усюди дим, пожежі та нестерпний гуркіт.

Невже правда на боці того, хто сильніший? У кого більше танків, ракетних систем та дронів-камікадзе? Убити людину – секунда, якась непоказна та швидка секунда, і розв'язати війну дуже легко.

Але дух українців незламний. Хоч ракетами стріляй, дрони напускай, хоч стріляй з міномета – він невмирущий! За рік війни українці пережили багато всього, пам'ять відмовляється вірити в усі події, що сталися, відмовляється сприймати дійсність, яка видається занадто кривавою. У кожному будинку тепер замість музики волає тривожна сирена, замість яскравого світла та сміху – свічки та «Кобзар» Тараса Шевченка. Постать поета наразі стала зброєю, а також символом нескореності та захистом.

Коли я був маленьким, бабуся часто розповідала мені різні магичні історії. Її дзвінкий голос переходив у шепіт, і я поринав у сакральний світ української душі, а саме – поезії Тараса Григоровича Шевченка.

– Розумієш, в українській культурі Тарас Шевченко єднає нашу націю та цілі покоління родин, а ще в ній приховані усі таємниці української душі, – тихо розповідала вона, а голос урочисто декламував вірші славетного Кобзаря.

Я люблю слухати історії бабусі та читати разом із нею унікальні поезії Шевченка. Це можливість зберегти віковічні традиції та знання наших предків.

У своїх поезіях Тарас Григорович висміював російського агресора, це актуально було в ті часи, актуально й зараз. Путін, як той російський цар, прагнув аби всі боялися його та корилися. Але нічого не вийшло. Народ повстав у єдиній боротьбі проти злого та кривавого тирана. Українців не здолати, вони не збираються одягати кайдани та ставати на коліна. Ніхто й ніколи не зможе знову запрягти їх у ярма. Українці єдині, як ніколи, за стільки століть, вони волонтерять, допомагають один одному та вірять у перемогу. Російський цар у творчості Тараса Шевченка – зажерливий брехун та боягуз. Гадаю зараз нічого не змінилося й Путін демонструє саме такі якості разом зі своєю чисельною армією. Революція Гідності та російсько-українська війна почали формувати в суспільстві зовсім новий образ Тараса Григоровича. Він став увічненим прикладом для наслідування, героєм, що пройшов крізь століття.

Тарас Шевченко для України і в Україні житиме вічно. Він сьогодні органічно, як ніколи, злився зі своїм великим, нескореним народом і твердо ступає повсюдно у вільній державі, підсвідомо та свідомо через уста кожного з мучеників нації, незалежно від віку, промовляє до кривдників. Поет був кріпаком, а потім став вільною людиною, яка змінила свідомість українців. Він завжди сміливо висловлював свою точку зору. Саме за це полюбили його українці – і ця любов стала маркером у тогочасній війні проти Росії. Шевченко боровся за правду та відстоював інтереси народу без тіні лукавинки. Уся його творчість закликає до боротьби та наповнює силою. Лідер, що своїми промовами підняв волелюбний дух української нації. У Києві зробили офіційну виставку патріотичних плакатів, де представлено два десятки робіт, у яких фігурує образ поета, художника, громадського й політичного діяча Тараса Григоровича Шевченка. Його поезії завжди сучасні та доречні, глибокі та визнані в усьому світі. Постать Тараса Шевченка є підґрунтям української ідентичності та суверенності української нації, що приведе Україну до перемоги.

Ніка Кротова
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 022 Дизайн
Національний університет
«Запорізька політехніка»
Керівник: Онуфрієнко Г.С. –
д-р філос. у філол. науках, доцент,
доцент кафедри «Українознавство
та загальна мовна підготовка»

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Ти нам залишив
прагнення високі,
Шляхи священні,
по яких іти...*
Микола
Палієнко

Писати есе про геніального національного поета й талановитого українського художника, який у планетарному вимірі є символом національної гідності, героїзму та мужньої боротьби українців за свободу, – це прагнути охопити неохопне, що викликає в мене пряму асоціацію з недсяжним бажанням охопити вічність. Це завдання напередодні 210-ої річниці від дня народження Кобзаря сприймаю таким саме складним, відповідальним, але вельми почесним, як і восени 2023 року свою першу участь у XIV Міжнародному мовно-літературному конкурсі імені Тараса Шевченка, де за творчу роботу здобула призове місце в університетському етапі серед усіх учасників із різних курсів та факультетів нашого багатопрофільного Національного університету «Запорізька політехніка».

Щоразу при підготовці творчих робіт мої внутрішні діалоги з Тарасом Шевченком, героями його поетичної й живописної творчості, яку з жодною іншою в цілому світі не сплутати, набували нової актуальності для мене як індивіда, бо своєю енергетикою духовно збагачували мене, пожвавлювали мої роздуми про життя взагалі і свій шлях в обраній професії, спонукали мій рух уперед і в навчанні, і в малюванні, і в громадському житті.

Подорожі мої Шевченковою творчістю, «зустрічі» мої з героями його поетичних творів не обмежуються лише згадками про шкільні уроки української літератури. Опановувати поетичний і мистецький доробок Тараса Шевченка я продовжую, бо знаходжу невичерпне джерело для свого творчого натхнення й інтелектуального розвитку, розширюю світоглядні обрії, усвідомлюю величний поступ національної історії та розумію траєкторії розвитку самобутньої української культури. Мій Шевченко – це неосяжного таланту геніальний творець, поет, прозаїк, мислитель, громадський діяч, національний герой й унікальний вчитель, який і нині поруч, допомагаючи плекати красу в сучасному живописі, милуватися красою української мови, відчувати глибину почуття патріотизму й долати попри різноманітні перешкоди всі життєві труднощі завдяки внутрішній силі, людській гідності, своєму бажанню жити і творити.

Багатогранна творчість Тараса Шевченка настільки захоплює і надихає, а внесок митця в розвиток української культури настільки незбагненний, що говорити про Шевченка як тільки про поета або як тільки про художника є недопустимо, неповно, замало. Втім, мене як майбутнього дизайнера безкінечно цікавить постать Тараса Шевченка через призму образотворчого мистецтва. Знаючи про велику кількість написаних ним картин, я все ж постійно дивуюся тому, що їх намалював звичайний хлопчик, який вчився на художника уривками то в дяків, то в малярів, то в академії мистецтв. На думку мистецтвознавців і дослідників, картини Тараса Шевченка є дуже професійними, хоча й не зовсім стабільним було та навіть не повністю закінченим його спеціальне навчання. Для мене це є прикладом того, що для успіху й визнання найбільш значущими є не тільки хист, талант, освіченість, але й завзятість, щоденна робота над собою, постійне прагнення самоосвіти та самовдосконалення. Також мені до вподоби те, що Шевченко розкриває себе як багатосторонній митець, малюючи ілюстрації до власних літературних творів. Яскраво резюмує творчий шлях Кобзаря афоризм Ліона Фейхтвангера «Талановита людина – талановита в усьому!», знайомий мені з цікавих університетських занять про риторику, її закони й мистецтво презентації. Картини Тараса Шевченка мають своєрідну емоційність та етнічну виразність, зображення правдиво відтворюють фрагменти життя

того часу. Найупізнаванішою серед усіх, безумовно, є «Катерина» – ілюстрація до однойменної поеми. Майстерність Тараса Шевченка надає Катерині вразливості й сили одночасно, вона стає символом непохитної духовної сили українських жінок. Цікаво, як зараз ця та багато інших Шевченкових картин «заграли» на новий лад – українські дизайнери одягу все частіше використовують етнічні принти й малюнки, зокрема й картини Шевченка, які в сучасному втіленні по-новому випромінюють свої барви. Це яскравий приклад вдалої позачасової інтерпретації культурної спадщини України, яку вже, здавалося, можна було б згадувати лише як творчість минулого.

Поетична криниця мудрості Тараса Шевченка, як і потужна енергетика його унікальних мистецьких творів, надихали й продовжують надихати творчих людей на нові ідеї. Мене водночас і вражає, і наснажує Тарас Шевченко як витончений майстер, якому під силу було втілити засобами образотворчого мистецтва ті самі почуття, які виражав палким словом у своїх поезіях. Його художня майстерність глибоко вражає своєю емоційною силою, енергетикою та проникливістю. Кожен штрих, кожна тінь на Шевченкових полотнах – це своєрідні засоби невербальної комунікації, яка переносить глядача в той світ, який відчував сам художник. Картинні твори Тараса Шевченка сповнені почуття національної ідентичності, глибокої любові до рідної землі, українських краєвидів та потрясають гостротою ілюстрації соціальних проблем. Тож мій Шевченко – це унікальний національний поет, який могутнім словом і нині бореться за права людини, і талановитий національний художник, що створив шановані й сучасним світом шедеври, що викликають захоплення та незабутні враження, глибокі роздуми й патріотичні почуття. Його творчість стала для мене справжньою криницею мудрості, джерелом творчого натхнення, «вікном» у світ почуттів і думок великого генія, відданого своїй любій Україні. І саме через це «вікно» я сприймаю постать Тараса Шевченка й пишаюся ним – учителем і натхненником, наставником і провідником, духовним світочем та своїм творчим компаньйоном. «Твого сумління й мужності уроки / Ми бережем і будем берегти» (Микола Палієнко).

Аліна Левик
здобувачка освіти 7 класу
ЗЗСО «Шимковецька гімназія»
Збаразької міської ради
Тернопільської області
Керівник: Давимука Я.М. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія

ПРАВДИ СЛОВО, СВЯТОЇ ПРАВДИ ТА ЛЮБОВІ

«Істинний патріот – це живий стовп нації! Це той, хто береже цілість роду, виховує родину в порядності й національному дусі, береже в родючому і красивому стані землю, яку дали йому», – любить, правда дещо по-своєму, цитувати Мирослава Дочинця моя бабуся.

А ще вона розказувала про домашній «Кобзар», що зберігався в чудернацькій шухляді, яку завжди закривали на замок, і тоді її очі світилися якимось по-іншому, а у голосі чаїлися нотки гордості.

«Іноді її (шухляду. – А.Л.) зі скрипом відкривав мій батько, – вела тиху бесіду бабуся, – і світлиця наповнювалася таїною та величчю. Бо окрім «Кобзаря», у тому родинному схронку береглася пожовкла від часу Біблія, скріплена по вертикалі палітурки жмутком такої ж вицвілої нитки.

Своєю дитячою уявою я не розуміла того, чому старенькі «Кобзар» та Біблія вартісніші за нові книги в ошатних оправах. Чого замацані сторінки, а де-не-де й пошкоджені деревним шашілем, такі дорогі для батька. Але зимові вечори мають пріоритети укорочувати денну суєту та збагачувати людину через спілкування у родинному колі.

Стежиною пошуків цих цінностей ведуть мене й зараз оці книги. Учуть любити ближнього, піклуватися про немічного, подати голодному, не ображати молодшого, шанувати батьків, поважати однолітків та молодших за себе.

У них відповідь на поставлене запитання через призму законів моралі та права. З упевненістю можу сказати, що головними чинниками моралі споконвічно були ідеали добра, милосердя,

людяності, такі категорії, як честь, гідність, працелюбність – це «Наймичка» Тарасова нам передає.

Передусім шануємо почуття любові до батьків. Ця етична вимога, що відповідає Божій заповіді «Шануй вітця твого і матір твою». До батьків, як правило, звертаємося на «Ви»: до матері «мамо», «nene»; до батька – «батьку».

Суворо засуджуємо сімейну ворожнечу; родинне життя (за Біблійними законами) ґрунтуємо на засадах щирої співдружності, краси взаємовідносин, людяності, поваги до свого родоводу.

Важливого етико-естетичного значення набув і характер стосунків із односельцями. «Нехай не шукає ніхто свого власного, але кожен – для ближнього», – ця християнська заповідь має бути надзвичайно шанованою в народі, щоденно виявлятися в милосерді, доброті, повсякденній готовності прийти на допомогу ближньому в сьогоднішній надважкий час – це «Кавказ» засилає нам клич. Саме це зумовлює високу культуру українства, що ґрунтується на практичній взаємодопомозі, моральній підтримці, людяності, делікатності. Сусідська допомога повинна здійснюватися завжди з охотою, радістю, урочистим піднесенням.

Ніяке горе не є настільки великим, як страх перед ним. Якщо будемо докладати свій розум до всього того, що стається з нами, то ніщо у світі не стане нам перепорою чи гнітом на тому шляху, який нам призначено. Ми, українці, ніколи не нарікали на свою долю, ані на людей; не засуджували чужий вибір чи пристосовувалися до нього – це Шевченкові «Гайдамаки» думками витають.

Однією з найважливіших вимог моралі вільної людини залишається діяльна любов до людей, що насамперед виявляється у наданні допомоги ближньому. Головним моральним обов'язком залишається поміч тій людині, яку спіткало нещастя. Зернини цієї моральної чесноти в шкільному середовищі спостерігаються, коли проходять акції «Сильні духом» або «Зігрій солдата». Цьогорічна коляда збиралися, як ми кажемо, не «на список», а у благодійну скриньку, яка весь час знаходилася в гімназійному вестибюлі. Приємним виявилось те, що у скриньці було досить багато гривень, хоч школярі, які проявили милостиню, залишилися невідомими. Висновок напрашується сам собою – людські чесноти залишаються на першому місці, ще не втратили значущості в наш тривожний час

війни – це поезія «Мені однаково чи буду...» утверджує дух сьогодення.

Моральним обов'язком кожного громадянина є збереження таких чеснот, як честь і гідність. Із давніх часів шанувалося почуття національної гідності, відраза до фізичного й духовного рабства – це чується голос поеми «Іван Підкова».

Великим безчестям важається національна зрада та зречення рідної мови. «Я мови своєї не продам», – так говорилося у часи найскрутніших випробувань.

«Слава Україні!», – промовив востаннє, сміливо дивлячись у вічі путінських недолюдків, український ВОЇН. Бо відцуратися рідної мови – означало б позбутися закодованих у ній категорій вільної людини: Добра, Правди, Честі, Відвертості – усієї діалектики морального. Адже саме в ній криється соціальна, національна, загалом людська гідність, зрікаючись якої, людина втрачає не лише кровні зв'язки з народом, але і власний морально-психологічний стрижень – стоголосить «Розрита могила».

«Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється – ожива,

Як їх почує!.. Знать од Бога

І голос той, і ті слова...», –

завершила бабуся свою розповідь, гортаючи пожовклі аркуші батькового Шевченка, а, тепер уже й мого.

А, може, це – діалогія-послання зі старої шухляди для нас у сьогодення?!

Давид Лемчик
здобувач освіти 9 класу
Ліцей №2 м. Копичинці Копичинецької міської ради
Чортківського району Тернопільської області
Керівник: Лемчик Н.В. – педагог-організатор,
I категорія

УКРАЇНА В ОГНІ... УКРАЇНА В ВІЙНІ... УКРАЇНА В СЕРЦІ...

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люди на землі...*

Т.Г. Шевченко

Читаючи твори Тараса Григоровича Шевченка, все ж віримо в омріяну перемогу, в те, що настануть мир і злагода в нашій країні. Але, повертаючись у реальність, розуміємо, що сьогодні, як ніколи, важко всім, хто бореться за рідну Україну, за її волю, за справедливість і честь. Герої нашого часу щодня йдуть до небесного війська, щодня скроплюють землю кров'ю й потом, читають вірші Т.Г. Шевченка та підносять дух українського війська. І нам здається, що ми вже чули про ворога, вже мали насторожитись, та наша людяність, демократія, чесність заперечували думки про війну у ХХІ столітті. Наш Кобзар заповідав не вірити москалю:

Кохайтесь, чорнобриві,
Та не з москалями,
Бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.

Саме в російсько-українській війні, яка триває зараз, ми побачили жорстокість нелюдів у катуванні дітей, дівчат, жінок... Страх, крик, психологічна травма, вбивство й не тільки залишилися в кожній жертви після звірств москаля...

А тим часом ми маємо змогу проживати своє життя, вже не таке,

як було, але все ж жити, працювати.

У нашому містечку, яке є невеличким, вже 7 героїв, що полягли у війні. І про кожного з них можна говорити, який він добрий, молодий, спортивний, мужній, чесний, та все зі зв'язкою був. Однак, у пам'яті вони житимуть завжди, їх подвиг є надзвичайним, вони поклали найцінніше – своє життя – за нашу волю, за те, щоб ми жили. Коли дивишся в екрани телевізорів та інтернет, не хочеться вірити, який жах вороги творять на українській землі, з нашими людьми та військовими. Та все ж ми розуміємо, що ця боротьба була й буде, тому повинні стояти до кінця на захисті України від орди, як заповідав Шевченко. Сьогодні ми пишаємось нашими захисниками і захисницями, які є справжніми патріотами своєї землі, які боронять її в сирих окопах, бліндажах та полях. Велика шана й дяка за ваш подвиг сьогодні! Українці героїчно обороняють свою землю, але ціна є надвисокою – власне життя. ЗСУ, волонтери, медики добровольці несуть великий хрест, тому допомагаймо й ми своєю жертівністю, своїми донатами, своїми справами підносимо дух української армії.

Пригадую, як улітку після тривалого часу наші жителі вийшли знову зустрічати Героя, який помер за нас у війні, який боровся за наше майбутнє. Було спекотно, але людей зійшлося чимало, потрібно було чекати, кортеж затримувався, та люди не розходилися, а навпаки все більше приходили. І ось ця мить, коли від малого до старого віддають останню шану Герою, коли і сльози,

й сум переплітаються, а слова стоять комом у горлі. Так, ми вистоїмо, але ціна нашої перемоги є болючою, важкою. Проїжджає на щиті воїн, ми опускаємося на коліна, молимося й затримуємо подих. Здається, все, можна вставати, але для сім'ї, родини це – тільки початок життя без сина,

чоловіка, батька. Огортає душу пустка від наших буднів, від страшних новин та виснажених сердець.

Час сповільнюється, але пливе. Приходиш на цвинтар і молишся на могилах цвіту Вкраїнської держави, ще раз оплакуєш їх. У думках витає: якби було по-іншому, що ти ще не встиг сказати, побачити, зробити... І тут знову сльози, співчуття нашим незламним Героям, нашим відважним воїнам, які й зараз у різну погоду боронять нас із вами. Кажуть, час лікує рани. Можливо, але

час не зітре з пам'яті ці страшні злочини, які ще до кінця не відкриті для простого населення. «Герої не вмирають», але що ми бачимо – вмирають, зникають безвісти, а рани так і не загоюються. Ще трішки – і Україна встане з колін, Бог почує наші молитви й допоможе українському багатостраждальному

народові.

Віримо у перемогу, віримо у ЗСУ, віримо та довіряємо медикам і волонтерам, живімо для майбутнього, але яким воно буде, залежить від нас сьогодні. Тому не будьмо байдужими, вивчаймо історію українського народу, яка споконвіку скроплена кров'ю, страхом, вбивством та виселенням з рідної землі. Любімо й прищеплюймо дух патріотизму нації, дух моральності нашим дітям. Пам'ятаймо, що героїчні протистояння українського народу, які ми вивчали, є й сьогодні. Історія твориться щодня, тож будь її частиною, будь її окрасою!

Тож йдемо до перемоги разом:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Слава Україні!

Героям Слава!

Вікторія Лисенко
здобувачка освіти 10 класу
Новоолександрівський ліцей
Новоолександрівської сільської ради,
Херсонська обл.
Керівник: Швиденко О.М. –
директор ліцею, учитель української
мови та літератури, старший вчитель

МАЙБУТНЄ ШЕВЧЕНКОВОЇ МАДОННИ

Укотре переглядаю картину «Катерина»: образ розлогого дуба, його зламані гілки, засмученого селянина, гордого офіцера, схарапудженого песика і босонової дівчини-українки, засмученої, скривдженої, ображеної долею, але світлої, незламної у своїй вірі. Унікальний образ жінки-матері на полотні, написаний Тарасом Шевченком у 1842 році, нагадує людству в усі віки про найвищі моральні цінності. Відразу на думку спадають рядки вірша Леоніда Кисельова:

Доки буде жити Україна
В теплім хлібі, в барвних снах дітей –
Йтиме білим полем Катерина
З немовлям, притнутим до грудей.

Цілком погоджуюся зі словами поета, адже Україна житиме доти, доки материнство буде захищене, доки маленькі українці бачитимуть яскраві сни, доки пахучий хліб лежатиме на столі, доки нога ворога не ступатиме на нашу землю.

Головна героїня однойменної поеми Тараса Шевченка Катерина – своєрідний символ нашої Батьківщини, а її трагедія – це не лише особисте горе дівчини, а лихо всієї України, зрадженої Московією і нею ж зневаженою. Кожна мати-українка ніби Катерина великого Кобзаря, на котру росіяни накликали біду. Адже тисячі жінок, ошуканих сусідом-агресором, змушені проводити на війну своїх дітей.

Катерина в перекладі з грецької – чиста, непорочна, свята, у святцях великомучениця. Кожна мати чиста душею, має нести тягар переживань і страждань за своїх дітей-воїнів. А кляті москалі,

крім загарбницьких цілей, не мають жодних моральних принципів та якостей.

Яскравим прикладом уособлення всіх українських матерів, які, на жаль, не дочекалися синів з війни, є мати Олександра Мацієвського, Парасковія Михайлівна. Як тяжко цій жінці усвідомлювати, що її дитина вже не повернеться до рідного дому, але при цьому вона пишається сином-героєм, який став на захист України. Мати воїна, як і героїня Тараса Шевченка, страждає через лихо, спричинене москалями.

...бо москалі – чужі люде,
Роблять лихо з вами.

Тарас Шевченко

Боже правий! За що страждають матері України? Захисти їх від лиха, збережи їхніх дітей задля примноження роду українського, задля миру на землі, задля спокою дітей! Тема Шевченкових творів переплітається з творчістю сучасників:

Жінки і війни – два коротких слова,
В них – біль і кара, злоба й майбуття.
Коли ж про жінку повелась розмова,
Скажу, їй людство вдячне за життя.

Ганна Верес (Демиденко)

Діти це майбутнє, запорука нашого народу в цьому буденному, неспокійному світі. Доки народжуються українці, доки є надія:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як моя мати молодая
З своїм дитяточком малим.

Тарас Шевченко

Від початку війни багато діток постраждало, тисячі вкрадено на територію агресора. Уряд нашої держави ухвалює рішення, щоб кожна дитина повернулася на свою Батьківщину, до своєї родини. Нещодавно сирота Богдан Єрмохін з окупованого Маріуполя зміг переїхати від окупантів на рідну землю. Цей випадок непоодинокий, що доводить нам думку великого Кобзаря ще раз:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати

І будуть люде на землі!

Катерина Тараса Шевченка зазнала кривди від москаля, а
кожна мати-українка – це страдниця, яка несе на своїх плечах часи
воєнного лихоліття. Ворог заслуговує гідної кари, адже ненька та
цвіт нації – то недоторканне, як свобода й суверенітет України!

Тільки би вона донесла сина

До свого народу, до людей.

Біле поле. Біла Катерина

З немовлям, притнутим до грудей.

Леонід Кисельов

Мирослава Лушпа
здобувачка освіти 8 класу
НВК «Сергівська ЗОШ I-III ступенів - ДНЗ»
Удачненської селищної ради
Покровського району
Донецької області
Керівник: Огарко А.І. – вчитель
української мови та літератури,
I категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко... Геній. Пророк. Світоч. Прометей українства, волі, сили духу, незалежності. Наш Тарас мав єдину зброю – слово, тож передав її нам, своїм нащадкам, як дорогоцінний скарб.

Шевченка я чула, коли мама вчила вірші зі своїми дітками в школі. Я слухала, запам'ятовувала. Роки йшли... Гортаючи збірку «Кобзар», розумію, що кожен рядок поета пронизаний такою неосяжною правдою, яка звучить сьогодні, як ніколи, актуально. Слово глибини. Слово вічності. Слово серця.

Кожна країна має визначну, центральну постать, яка протягом сторіч залишає відбиток у серцях багатьох людей. Таким символом нездоланної української нації, чия велич та могутність охоплює увесь світ, є Тарас Шевченко. Його твори і досі не втрачають своєї актуальності й перечитуються. Саме він є патріотичним символом України.

Україна — це світ, який щодня, щохвилини оточує людину. Великий поет закликав:

Свою Україну любіть
Любіть її. Во врем'я люте
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть...

І це не пусті слова в устах людини, яка поклала життя в боротьбі за відродження нашої національної свідомості. Лише тепер, у пору тяжкої, безжальної, страшної агресії ворога, усі українці усвідомлюють віще Кобзареве слово, прислухаючись до науки Учителя. Для нас, українців, батьком нації є Тарас Шевченко!

Мій Шевченко! Сильний духом, з вольовим характером, наставник молоді.

А сьогодні здригається Україна від кожного вибуху. Бринять серця... Материнські сльози, дитячий плач, кров патріотів, пролита заради спільної мети, однакові скрізь і в різні часи. Здригнулося й наше село від болю! Ворожа ракета розбила мою рідну школу. Три поверхи знищено, а одна стіна вціліла, на якій зображений портрет Шевченка! (У кабінеті української мови та літератури). Дуже важко на душі, коли розумію, що більше не зможу зайти до школи, сидіти за партою. Він міцно тримався, похмуро дивився й не скорився ворогу:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Сльози вчителів, дітей, батьків, односельців ... Шевченко оберігав стіни рідної школи, не дав ворогові зруйнувати її вщент:

Отаке-то було лихо

По всій Україні!

Гірше пекла...А за віщо,

За що люди гинуть?

Кобзарю, напевне, твоя душа зараз літає десь там, під небом, разом із янголами та святими, закриває своїми крилами нас, наших воїнів, наше село. У центрі села стоїть пам'ятник Т. Шевченку. Викарбувані слова на постаменті:

Ти нам залишив прагнення високі,

Шляхи священні, по яких іти

Твого сумління й мужності уроки

Ми бережемо і будем берегти.

Я ніколи про це не просила... А сьогодні стану на коліна... Змилуйся, Господи, над нами... Пожалій... Не дозволяй нас нищити... Ми ж теж люди, як і всі інші народи на Землі. Ми терплячі... Ми працьовиті... Ми сильні... Ми хочемо жити... Я не хочу нікуди їхати... Тут моя рідна земля... Тут мій рідний дім, школа... (А я впевнена, що відбудуємо). Тут мої мама, сестричка, татусь, який нас захистить.

У моєму серці – Україна! А це і Тарас Шевченко, захисник цієї жменьки землі, яка зараз закрила собою увесь світ, стримуючи

квітучими вишиваними грудьми тисячі ворожих ракет. Шевченко вірив у майбутнє:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син і буде мати,
І будуть люди на землі.

Живи, бийся, синьо-жовте серце. Бо ж «нема на світі України, немає другого Дніпра!»

Павло Мазанько
здобувач освіти 5 класу
КЗ «Харківський ліцей №114
Харківської міської ради»
Керівник: Задорожна О.М. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, к.філол.н., доцент

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Я Павло. У мене справжнє українське прізвище, яке походить від хат-мазанок – Мазанько. Мені десять років. Я народився й живу в місті-герої Харків.

Мій регіон був примусово зросійщений. Це відбувалося сотні років поспіль. Хоча здебільшого він російськомовний (поки що), але в жодному разі не проросійський – тут живуть українські люди, які мають проукраїнські погляди та користуються українською символікою. Також тут досить поширене зображення Тараса Григоровича Шевченка – символ стійкості й незламності українського духу. У кожному закладі освіти та культури, у державних установах, на всіляких заходах бачимо банери з цитатами Кобзаря, пам'ятники поетові є в кожному населеному пункті. Проникливий погляд Шевченка дивиться на нас із муралів багатьох будинків, зображення Тараса Григоровича та фрагменти його творів розміщують на сувенірній продукції.

Я завжди звертав на нього увагу й радів, що він нагадує світу, як треба палко любити рідний край, плекати солов'їну мову, бути відданим патріотом, як боротися за нашу культурну спадщину та наскільки багато український народ перетерпів страждань.

З початком повномасштабного вторгнення банерів із цитатами Тараса Шевченка, які підтримують моральний дух українців, стало ще більше. Кобзареве слово надихає кожного берегти таку цінну волю й боронити рідний край: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!», «Вогонь запеклих не пече!», «Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями, бо москалі – чужі люди, зроблять лихо з вами!». Підсилені візуально, ці вислови потужно підтримують мою віру в Перемогу!

Згодом у соцмережах з'явилося йбагато мемів-зображень Тараса Шевченка – у формі ЗСУ, з жовто-блакитним смужками на обличчі, на позиціях, на тлі українських пейзажів та національних стягів. Глибокий зміст мають і картини-двовзори сучасного художника Олега Шупляка, який присвятив Кобзареві цілу серію зображень. Усі ці мистецькі зразки мають на меті підкреслити активну громадянську позицію Тараса Шевченка. Водночас образ Кобзаря дійсно додає сил та наснаги на боротьбу за справедливість й незалежність українського народу, за збереження волі та всієї нашої культури, надихає кожного брати посильну участь у великій справі. Кобзар нагадує, як він любив, боровся, захищав знедолених, не зраджував і ніколи не здавався. З нього беруть приклад ЗСУ, з нього повинен брати приклад кожен українець.

Тарас Григорович Шевченко – мій символ багатостраждального минулого, складного теперішнього й, неодмінно, щасливого майбутнього України. Тому не побоюся сказати, що Шевченко – мій натхненник, мій дороговказ, мій духовний взірець.

Анна Малєєва
здобувач освіти 2 курсу
спеціальності 121 Інженерія
програмного забезпечення
ВСП «Київський фаховий коледж
комп'ютерних технологій та економіки
Національного авіаційного університету»
Керівник: Кабаненко А.М. – викладач-методист
української мови та літератури, вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО

...Мій Шевченко? Так, мій... Як і кожного мертвого, і живого, і ще не народженого українця...

9 березня, 2022 рік...

Маріуполь, розірваний снарядами, тоннами вибухівки, горить... Немає будинків – самі цегляні кістяки; немає стрімких проспектів і затишних скверів – вирви, купи землі й каміння; немає людей... А пам'ятник Кобзареві?... Отой, що біля Театрального скверу? Напізруйнований ворожою автоматною чергою. Під обстрілами український воїн, зупинившись на мить, промовляє як молитву: «Як понесе з України... кров ворожу...», бо знає: воюють не тільки армії, але й національні символи, серед яких – наш Шевченко; тому й битися буде до останку, щоб захистити свою землю.

Уже протягом кількох тижнів тривають запеклі бої й на «Азовсталі». Важко сказати, скільки саме людей переховуються в підземеллях-укриттях. Ідеться про сотні, а то й тисячі – військові, їхні дружини й діти, цивільні – стомлені, виснажені, поранені... Хтось притишено стогне, тамуючи біль; хтось у маренні – ніби на передовій; матір заколисує немовля; жінки намагаються налаштувати поїсти хоча б пораненим та дітям; медики готуються надати термінову допомогу...

Один із командирів полку «Азов», який не раз зустрічався зі смертю віч-на-віч, втрачав побратимів у боях, промовляє:

*Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні*

Її, окрадену, збудять...

Ох, не однаково мені...

«Мені однаково...»

Озвалися побратими:

– Друзі, вшануймо Шевченка. Сьогодні ж 9 березня...

– «Ніхто на світі не втече! / Огонь запеклих не пече...».

– «Свою Україну любіть. / Любіть її... Во время люте. / В останню тяжкую минуту / За неї Господа моліть»...

– Мій Шевченко, наш Шевченко..., – прошепотіла дівчина, яку так хотілося назвати Пташкою. – Він поруч із нами і в цей важкий час, – і чорним підземеллям полинула пісня:

По діброві вітер віє,
Гуляє по полю,
Край дороги гне тополю
До самого долу...

«Тополя»

Спів перериває виття сирени, лунає наказ одягнути броню й каски – отже, буде летіти щось надважке й руйнівне. Тримайся, Азовстале!

9 березня, 2023 рік...

У київському метрополітені, де віддалені звуки сирени та вибухи все одно чути, де люди шукають захисту від ворожих снарядів, знайшла прихисток і я. Звичайно ж, налякана, приголомшена, стомлена й розгублена, уже навіть не розумію, коли уява та дійсність переплітаються, створюючи якісь ірреальні картини... «Кохайтеся, чорнобріві, / Та не з москалями, / Бо москалі – чужі люде, / Роблять лихо з вами»... Серед снігів стоїть нещасна Катерина, пригортаючи до себе дитину... Скільки болю, відчаю, смутку в її погляді, але ж як щиро звучать її слова до мене: «Єсть на світі доля, / А хто її знає? / Єсть на світі воля, / А хто її має?»... І вже ніби я сама хочу втішити Катерину, підтримати, але: «Чорнобрива Катерина / Найшла, що шукала. / Дунув вітер... – / І сліду не стало»...

Я прокинулась - у руках «Кобзар». Наснилося? Можливо... Сьогодні ж у коледжі я зі сцени читала Шевченкову «Катерину»... А потім – повітряна тривога, укриття..

9 березня, 2024 рік...

Я стою на Чернечій горі в Каневі... Холодно, дме пронизливий, змішаний з дощем і снігом вітер, Дніпро перевертає сиві хвилі... Простір розриває повітряна тривога! Але в моїх руках – квіти, а в серці – полум'яні слова: «*Не вмирає душа наша, не вмирає воля...*». Я прийшла до мого Шевченка, як уже приходили й ще прийдуть сотні, тисячі, мільйони, аби не втратити силу духу, віру в те, що «*на оновленій землі врага не буде....*».

9 березня, 2025 рік...

Перемога!.. У Києві, на майдані Незалежності, по-особливому урочисто звучить гімн України, лунають залпи салюту! Люди безкінечною рікою йдуть саме сюди... Усі схвильовані, зворушені, не стримують сліз радості... Увагу привертає юнак, який щойно з передової; у руках – Шевченків «Кобзар»:

– За Україну! За рідну землю! За батьків і дітей наших! Мій Шевченку, ми перемогли! І в музеях новітньої історії поряд із портретами воїнів-героїв, військовими документами та артефактами буде й ця книжка, адже саме Кобзареве слово гуртувало нас, било на сполох, нагадуючи раз у раз:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас сила
І воля святая!
«Кавказ»
Слава Україні!*

Віталій Мантуляк
здобувач освіти 11 класу
Старокривотульський ліцей
Тисменицької міської ради
Керівник: Зборовська М.П. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший вчитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Шевченкові слова пророчі... Вони звучать у душі кожного українця якимось неповторним відгомонам. Щовесни, коли тануть сніги й земля оживає знову, цей диводзвін серця нашого озивається оновлено. Ми кожен раз повертаємося до його мудрості і слави.

Я також припадаю своїм юним серцем до «Кобзаря». Ще й ще раз перечитую далекоглядні рядки Великого Шевченка. «Кобзар» можна й наспівувати від першого до останнього рядка. Бо писався він на основі фольклорних творів, болем і тугою за свій народ було просякнуте кожне слово. Це слово поета живило, надихало, тішило селянську душу, кликало до зброї, вселяло віру в краще майбутнє. Воно ламало перешкоди, кріпило серце у боротьбі з вогором, ставало мечем у критичну хвилину. До нього прислухалися всі...

Чого навчає нас, моє покоління, сьогодні Тарас Шевченко?

Черпаємо у творчості поета глибоку науку безмежної любові до рідного краю. Западають у душу слова: «Нема на світі України, / Немає другого Дніпра...». Здається, що вони є актуальним зверненням до українців саме нині. Як хочеться, щоб його пам'ятали всі наші земляки, яких жорстока війна розкидала по далеких світах. Із особливою любов'ю, ніжністю поет розкриває картину весняного українського вечора у вірші «Садок вишневий коло хати...». Стіни каземату, де писав Шевченко, ніби розступилися, щоби впустити шматочок утраченого ним світу. Може, вже ніколи не побачить його Тарас Григорович. Може, й не було вечора саме такого. Але зараз він побачив його в усій привабливості й чарівності, як ніколи раніше не бачив.

Гострота відчуття, біль утрати, глибоке розуміння передати красу рідного краю – усе вилилося у величезне пережите щастя творчості. Свою любов до України, невимовну тугу за нею

Шевченко вклав у маленьку вербову гілочку... По дорозі до Новопетровського укріплення зустрілася поетові гілочка вербова. У ту ж мить пригадалися йому і батьківська хата, де біля двору росла верба, й село, і рідна Україна, і ніжний голос матері. Хіба ж він міг залишити ту гілочку й далі лежати серед дороги? Ні, забрав із собою і посадив. Як не дивно, вона прийнялась, і через деякий час зазеленіла, а потім і справжнє дерево виросло. Згодом Шевченко посадив ще дерева – і виріс цілий парк. Це був спомин про Україну, яку так віддано любив поет. Там любив відпочивати і творити.

Натхненною для мого похоління є тема жінки у творчості Кобзаря. Особливо жінки-матері, чиї руки доглядають нас, чия молитва береже від зла й напастей, чиє слово благословляє на життєву дорогу. Він бачив у ній найвищу та найчистішу красу світу. Жіноча недоля – не просто одна з тем Т.Г. Шевченка. Це його біль і жаль, особиста образа та прикрість, це частинка його власного життя. Це його матір передчасно в могилу «нужда та праця положила». Сестри поневірялись у наймах, там і завершили своє життя. Це й страдницька доля Оксани, що пізніше вилилась в образах Катерини, відьми, сови, наймички, сліпої... А «Причинна», «Тополя», «Русалка», «Утоплена», «Лілея»? У кожній із них своя, окрема історія нещасливого кохання, нещасливого через соціальні умови.

Однак образи Шевченкових дівчат та жінок не лише багатостраждальні, а й, як правило, високоморальні. Він підніс жінку-кріпачку, жінку-матір на найвищий п'єдестал чистоти, глибини й вірності почуттів, моральної краси та материнської величі.

І ще хочу висловити свої роздуми щодо поеми Тараса Шевченка «Кавказ». Твір був болісним відгомном душі поета через утрату щирого товариша Якова де Бальмена. Він загинув на Кавказі під час війни із горцями. Ця поема була цілковитим запереченням загарбницької війни російської імперії. Автор звинувачує в смерті Якова де Бальмена не народи Кавказу, а ненависницьке самодержавство. Бо глибоко розумів суть тієї війни. Шевченко затаврував усі загарбницькі війни: «Лягло костьми / Людей муштрованих чимало. / А сльоз, а крові?». Поет мужньо стверджував, що волелюбний народ не можна знищити. Нескорену силу втілено у безсмертному образі Прометейя. Він є уособленням

незнищеності духу. Серце Прометея «знову оживає і сміється знову».

Твердження безсмертного Шевченка є актуальними й сьогодні для нас, для України. 24 лютого 2022 року відбувся черговий акт російської агресії – повномасштабне вторгнення, що змінило життя не тільки України, а й усього світу. Війна принесла українцям багато горя, жаху, непоправних втрат, зруйновано цілі міста. Проте на тлі страшних випробувань укріпилася жага Перемоги та віра в неї. Пророчо звучать слова Великого Кобзаря, адресовані народам, які борються за незалежність: «Боріться – поберете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!».

Вони звучали й на Майдані під час Революції Гідності. А от сьогодні вкотре доводять, що в українців прокинулося почуття відповідальності за майбутнє країни. Ми з гордістю вголос вигукуємо: «Слава Україні! Героям слава!».

Споконвіку щедрою і благословенною була українська земля, бо вона дала світові Великого Кобзаря, перед генієм котрого схиляється кожен. Він велетень духу, співець народної свободи. Шевченко – це той, хто живе в кожному з нас. Він – як сама душа нашого народу – правдива і світла, щира й безсмертна.

Яна Мацішин
здобувачка освіти 10 класу
Коломийський ліцей №4
імені Сергія Лисенка
Коломийської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Матвійчук Л.Р. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший вчитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Одного разу я попросила свою найкращу подругу закрити очі й уявити Тараса Шевченка.

- Тараса Григоровича?
- Так.

Спочатку я спіймала її здивований погляд, але потім вона вирішила пристати на мій експеримент.

– Уявила. Ну такий кремезний, із глибоким і трішки втомленим поглядом з-під густих брів, старшого віку, великі вуса, ніби занурений у роздуми.

Я усміхнулась. Усі, кого я раніше просила про подібне, ніби змовилися й слово в слово описують один і той самий образ.

– А можеш сказати, хто на цьому пам'ятнику зображений? – показую подрузі приготовлену завчасно світлину.

– Гм, хтось молодий, енергійний, досить привабливий... Навіть не... Стривай-стривай! Невже він, Тарас Шевченко?!

І знову спостерігаю схожу реакцію. Чомусь пам'ятник Тарасові Шевченку у Вашингтоні [2], який був відкритий у далекому 1964 році, сильно різниться від того образу, який більшість собі уявляє. Молодий чоловік із упевненою поставою, з відкритим обличчям мужньо дивиться вперед. Він готовий до викликів, готовий до боротьби. І, на мою думку, це не просто бурхлива фантазія канадського скульптора українського походження Лео Мола, вихідця з Хмельниччини [1].

Тарас Шевченко й був таким: симпатичним у молодості, веселим та компанійським, умів закохувати в себе й сам закохувався не один раз, він був геніальним поетом, чудовим художником, він

був правдолюбцем, не боявся говорити вголос те, про що думав. Розірвавши вузи кріпацтва, він отримав змогу показати світові свій хист і талант, а ще взявся озвучити те, що боліло йому як людині, яка вийшла з простого люду, але тонко відчував усю несправедливість того часу:

Отаке-то на сім світі
Роблять людям люде!
Того в'яжуть, того ріжуть,
Той сам себе губить...

«Катерина»

Мій Шевченко, це насамперед ось такий енергійний Тарас, який своєю поезією, своїм прикладом бунтував проти людської нерівності, соціальної несправедливості.

Так, не все йому вдавалося: як витончена творча натура, він ішов по життю, спираючись на свої емоції та переживання. Усі свої вагання та роздуми він виливав у своїх поезіях. Він не приховував свого відчаю, коли впадав у нього, і не приховував свого смутку:

Тільки я, мов окаянний,
І день і ніч плачу
На розпутьях велелюдних,
І ніхто не бачить,
І не бачить, і не знає –
Оглухли, не чують;
Кайданами міняються,
Правдою торгують.

«І мертвим, і живим, і ненародженим...»

Тарас Григорович Шевченко не був однаковим. Він був сильним і місцями піддатливим. Він десь помилявся, а десь був, без перебільшення, Пророком. Він був великим Поетом, але був і Людиною, з її слабкостями та ваганнями.

Мій Шевченко – різний. І цим він цікавий. Коли він не тільки дивиться з-під крилатих брів, але й по-юному відкритий до невідомого. А ще мій Шевченко завжди прагне волі: в думках, у діях, у виборі. Ніякі імперські сили не змогли заборонити йому мислити і творити. Скільки він дихав, стільки він був вільним, незважаючи ні на заслання, ні на важкі випробування. Він був вільний духом, він був вільний думкою.

Свобода виборюється у бою. І ми це бачимо сьогодні. Життя Шевченка – це також постійний бій: за право бути вільним, за право творити й говорити вголос правду від імені свого народу, бій зі своїми ваганнями та відчаєм.

Мій, точніше наш, Шевченко – це справжній Воїн, який сповнений сил і натхнення, який закликає кожного з нас нізащо не здаватися, вперто й мужньо відстоювати своє право жити вільними, до безтями закохуватися, мріяти про прекрасне, творити щось добре й бути по-справжньому собою, бути Українцем чи Українкою.

Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше – спати, спати,
І спати на волі...»
«Минають дні, минають ночі...»

Список використаних джерел

1. Лео Мол. *Вікіпедія*. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Лео_Мол
2. Меморіал Тарасові Шевченку (Вашингтон). *Вікіпедія*. URL:
[https://uk.wikipedia.org/wiki/Меморіал_Тарасові_Шевченку_\(Вашингтон\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Меморіал_Тарасові_Шевченку_(Вашингтон))

Віталій Мельниченко

здобувач освіти 8 класу

Милуванська філія Тисменицького ліцею

Тисменицької міської ради, с. Милування

Івано-Франківської обл.

Керівник: Дуткевич Н.М. – вчитель

української мови, I категорія

ШЕВЧЕНКОВЕ СТОГОЛОССЯ

Люблю пофантазувати. Інколи уявляю себе художником, що стоїть на березі розбурханого моря. Беру аркуш паперу, пензлик і... Один штрих, другий, змішую палітру фарб і малюю море. Воно в мене безкрайне, з високими хвилями, що гордо підіймаються темно-синьою стіною, то піняться, то опускаються. Тоді море стає лагідне, покірне. У безхмарному небі летять додому ключем журавлі. Вони курличуть, а останній оглядається, когось кличе. На березі моря сидить козак, що на чужині шукав свою долю. Він, здається, хоче полетіти з птахами. От якби йому крила журавлині! Полетів би до батька, неньки, молодої дівчини, що її покинув. Розбурхане море грає, міниться, волає до козака. Тільки він на чужині не хоче ні з ким говорити:

Думав, доля зустрінеться – спіткалося горе...

На мою думку, людина може бути щасливою тільки у рідному краї. Як передати палітрою фарб козацьку долю? Намалюю від берега шляхи, які заросли тернами. Чи пройде їх козак? Не зможу знайти відповідь і у вірші Шевченка. Мені здається, що ліричний герой змагається з долею. А чи це не сам поет?

Хочу допомогти козакові. Ще трішки пофантазую – і наш герой вже серед відважних козаків на Запорізькій Січі. Трави колишуться від вітру, хлопає в казані каша, чується свист шабель і шалений гуркіт коней, що галопом мчать із козаками. Захоплююсь їхньою мужністю, звитягою. Козаки-відважні воїни, захисники рідної землі, що борються за віру, гідність, свободу.

У поемі «Іван Підкова» Тарас Шевченко згадує славне минуле запорожців, де вони «панували, здобували і славу, і волю». Я відчуваю гордість за козаків. Вони безстрашні й сильні, не бояться труднощів, навіть під час негоди співають. Перед нами постає

сильний, відважний отаман Іван Підкова. Козаки називають його «батьком» за розум, розсудливість, рішучість. Вони вірять своєму отаманові.

Поема є актуальною й сьогодні. Зараз справжніми козаками є мужні українські воїни, які захищають Україну від рашистів, що вбивають, гвалтують, нищать міста і села. Захисники й захисниці виборюють свободу ціною власного життя. Українці не скорились ворогу! Не перевилися козаки на українській землі!

На другому плані мого малюнка люди, яких пробудило Шевченкове стоголосся:

...Схаменіться, будьте люди!

І покликало виборювати незалежну, соборну, твою, мою, нашу Україну. Своїм кришталево чистим у святій істині словом поет закликає:

*Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!*

Він із нами в метро, в укриттях, під кулями на передовій. Я вірю в пророчі Шевченкові слова:

*І оживе давня слава,
Слава України,
І світ ясний, не вечірній
Тихо засіяє...*

Одягаю чорнобривцеву вишиванку, пригортаю до грудей Шевченків «Кобзар». Я – українець!

Анастасія Монарха
здобувачка освіти 10 класу
Годилівський ЗЗСО I-III ступенів
Великокучурівської сільської ради
Чернівецького району Чернівецької області
Керівник: Лунгул В.В. – учителька
української мови та літератури,
учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО – ЦЕ ВОЛЯ Й НЕЗЛАМНІСТЬ, ЯК САМА УКРАЇНА

Кажуть, що діти швидко дорослішають під час біди. Так сталося і з нашим поколінням, коли почалася повномасштабна війна 24 лютого 2022 року... Все, про що раніше мріяла, стало якимось другорядним, маловартісним. Щоденні тривоги, ракетні небезпеки, знищення міст і сіл, сирітство, полон, заплакані матері, зустріч Героїв навколішки, щоденна Загальнонаціональна хвилина мовчання за загиблими – усе це стало нашою новою реальністю.

І тепер, під час війни, в моє життя прийшов новий Шевченко – воїн, борець, захисник. Хоча Тарас писав у період кріпаччини й боровся з іншими ворогами, проте він наш сучасник, адже яким би не був час, найголовнішим для кожного з нас є воля!

Вдивляючись в обличчя нашого воїна, який повернувся через двадцять місяців з полону й цілує рідну землю, я розумію, що таке воля, якої чекав Тарас Шевченко, будучи кріпаком і відбуваючи заслання.

«Свобода! Свобода!» – вигукував Шевченко й кидався на шию своєму другові Іванові Сошенку, коли отримав відпустку. «Не плач, мамо, я вже вдома», – телефонує звільнений з полону воїн матері... «Велике щастя бути вольним чоловіком...», – писав наш Кобзар.

Слово «воля» для мене тепер стало символом рідної України. І віддунує воно в моєму серці голосом Тараса Шевченка: «Встане правда! Встане воля!».

Усе життя Великий Кобзар прагнув волі й розумів, що вона дається тільки в боротьбі, тому й закликав:

Борітеся – поборете,
Вам бог помагає!

За вас правда, за вас сила
І воля святая!

Україна бореться з ненависним ворогом у важких боях. Ми віримо в Перемогу, бо інакше не може бути, адже наша Україна – сильна, нескорена, нездоланна, як той безсмертний Прометей з поеми «Кавказ». Наш Пророк і Геній Тарас Шевченко теж вірив:

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.

Тарас Шевченко для мене є прикладом титанізму та стійкості, як наші «кіборги». «Вони вистояли, не вистояв бетон», – так говорять зараз про захисників Донецького аеропорту, які в нелюдських умовах тримали оборону 242 дні. Серед них був і мій рідний дядько Вова – Володимир Бузенко. Вдивляючись у такі рідні риси обличчя на гранітному пам'ятнику, пригадую, як любив він творчість Шевченка, цитував його вірші й захоплено розповідав про самого поета. «Кобзар» був з ним завжди, навіть на війні. Побратими дяді Володі передали нам ту збілочку, яку наша родина береже як найцінніший скарб. Я знаю, що до останньої хвилини під шаленим градом ворожих куль з моїм дядьком-героєм був у думках Шевченко, який надихав своїм словом на подвиг.

«...я по плоті і духу син і рідний брат нашого безталанного народу...», – писав Тарас Григорович. Шевченко для мене – воїн, борець, захисник цілісності й незалежності нашої землі, українського народу. Якби йому довелося жити в наш час, він, не вагаючись, пішов би захищати рідну неньку Україну під позивним «Кобзар». Я часто бачу Тараса на картинах у військовій формі. Дуже хотілося б, щоб він знову став тим «модником», як говорили про Тараса, бо любив гарно одягатися. Та зараз мій Шевченко на фронті знищує ворогів, наближаючи Перемогу й щасливе майбутнє:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

А ще мій Шевченко є втіленням сімейного затишку й тепла. І хоча не мав він дружини й дітей, та завжди про них мріяв:

Поставлю хату і кімнату,
Садок-райочок насажу...
Присняться діточки мені,

Веселая присниться мати...

Я щаслива, бо у мене є велика родина: тато й мама, сестричка й бабусі та дідусі. Але тільки тепер я розумію, що таке міцна сім'я, підтримка рідних. Мій тато пішов добровольцем на фронт у лютому 2022 року. Скупі телефонні розмови, повідомлення «У мене все добре. Як ви? Люблю, цілую», постійна тривога, безсонні ночі й очікування нової звістки від тата, щохвилинні молитви ще більше згуртували нашу сім'ю. І тепер я, як і Тарас, мрію про той щасливий час, коли ми знову зберемося усією родиною під квітучою вишнею біля хати, святкуватимемо Перемогу. А тато читатиме улюблені вірші Шевченка, з якими прилянуть хрущі й соловейко, дівочий радісний спів і щасливе мирне життя в найкращій землі – Україні, бо, як писав Тарас Шевченко:

Здається – кращого немає
нічого в Бога, як Дніпро
та наша славная країна...

Марія Мордик
здобувачка освіти 6 класу
Запорізька гімназія №97
Запорізької міської ради
Керівник: Бужинська Ю.О. – учитель
вищої категорії, старший учитель

ОГОНЬ ЗАПЕКЛИХ НЕ ПЕЧЕ...

Шевченко – мій супергерой! Уперше його велич я усвідомила, коли наша вчителька розповіла нам про Революцію Гідності. Тоді, за її словами, Кобзар жив у наметах, сидів на варті біля вогню, разом із майданівцями під кулями стримував натиск силовиків. Одкровенням для мене стало, коли я почула як вірменин Сергій Нігоян, учасник Євромайдану, який невдовзі загинув (22 січня 2014 року, у День Соборності України), цитував героїчну поему «Кавказ». Його погляд був настільки глибоким і пронизливим, що нагадав мені самого Шевченка. Відтоді я й зацікавилась життям і творчістю Великого Кобзаря, бо вперше усвідомила значення слів «я на сторожі коло їх поставлю слово».

Я дякую долі, що живу саме цей час, бо, як і Шевченко, відчуваю свою причетність до подій, які відбуваються сьогодні. Я – свідок процесу формування нації, нескореної, незламної, величної! Нації Шевченка! І хоч повсякчас мене охоплює невимовний біль за пролиту кров наших захисників, загибель цивільних громадян та особливо безневинних дітей, із високо піднятою головою гордо на весь світ говорю: «Я – українка!».

Я – українка! Мій супергерой – Шевченко! І це не той старий дідуган, якого ми звикли бачити на портретах. Це правда, що заслання добряче підірвало його здоров'я, але це все одно був молодий чоловік, який дожив лише до 47 років.

Мій Шевченко 24 роки був кріпаком, 10 років провів на засланні у Казахських степах і мав лише 13 років повноцінного життя. За цей короткий період він пройшов шлях від раба до академіка, який закінчив Петербурзьку академію мистецтв, намалював понад 800 творів, опанував надскладну техніку офорту (а це техніка Рембрандта, Дюрера, Гої).

Мій Шевченко знався на трендах світового мистецтва та все життя займався саморозвитком. І якщо в художньому мистецтві він здобув професійну освіту, то в поезії був самоуком. Маючи лише початкову освіту, він створив себе сам.

Мій Шевченко любив салонні тусівки й богемні посиденьки, хоч часом і усамітнювався та мріяв мати хатину в селі. Це був сучасний денді, здатний підтримати будь-яку розмову про театр, музику, малярство. Він був дуже товариський, компанійський і щирий, був душею товариства. Одягався за останнім словом моди, і навіть замовляв кравцеві ескізи своїх фраків.

Мій Шевченко хотів створити міцну родину й дуже любляв жіноче товариство, але мрія його не здійснилась. Він любив гарний алкоголь, але не був пияком, як тепер дехто йому закидає.

Мій Шевченко – це людина з усіма людськими якостями. Він був кардинально різний – і в малярстві, й у поезії, і в побуті. Любив пожартувати й міг «приперчити» словечком, але найголовніше – не бажав, щоб йому поклонялися.

Мій Шевченко – це приклад стійкості, мужності, нескореності та незламності українського народу, частиною якого є я й моя родина!

Глеб Москальов
здобувач освіти 1 курсу
спеціальності «Експлуатація суднових
енергетичних установок»
Херсонський морський фаховий
коледж рибної промисловості
Керівник: Ніценко Н.Л. – викладач,
вища категорія, старший викладач

ТАРАС ШЕВЧЕНКО Й РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Ти народився в роки кріпацтва у віддаленому селі, батьки днями без вихідних працюють на панських полях під спраглим сонцем, їжі, щоб прогодувати свою родину, майже немає, і ти з юного віку так само, як і твої батьки, маєш тяжко працювати, аби хоч якось зі своїми рідними прожити ще один день, твоє життя та власна думка нічого не вартують, для всіх ти є розмінною монетою, а якщо словом, то непотребом. Отримати освіту ти так само не маєш змоги, твоє майбутнє вже вирішене іншими. З такою картиною твої шанси вийти в люди прирівнюються до нуля. Але ти сільський хлопець з села Моринці Звенигородського повіту Київської губернії, тебе звать Тарас і ти повен амбіцій та ідей, заради яких ладен зробити будь-що, аби дійти до своєї мети. Твої патріотичні погляди зрозуміє не кожен, перед тобою буде виростати стіна беззаконня, мрія, яка була закладена з дитинства, вже здається нездійсненною, але ти йдеш зі своїм словом переконання до українського народу, переконання, яке з часом надасть Україні рішучості в діях та свободу в слові.

Упевнений, що вступ вже дав певне уявлення про видатного українського поета, прозаїка, драматурга, художника, фольклориста, етнографа – Тараса Григоровича Шевченка. Розповідати про літературний спадок, який після себе лишив митець можна годинами. Автор багатьох неймовірних віршів та творів залишив після себе слід величезної слави, яка й досі крізь століття залишається гордістю для України та її народу. Палкі заклики поета, щодо боротьби за свободу Батьківщини та її майбутнього залишаються актуальними й на сьогоднішній день.

Багато хто з українців погодиться, що крім геніальності у літературному слові, Тарас Шевченко залишив після себе безліч пророцтв, які мають неабияке значення для України, особливо у реаліях сьогодення. У творчості митця нерідко можна зустріти елементи, які дуже тісно пов'язані із нещодавніми діями, або подіями, які ми спостерігаємо й зараз. Так, як і застереження, митець дає пораду народу України для його подальшої перемоги над ворогом. Пророк без прикрас доводить свою думку, і хоче донести читачеві, що перемога для України буде, але лише ціною крові її дітей та затятою боротьбою яка принесе безліч болю та страждань. Через серйозність своїх намірів поет чітко підкреслює свою позицію та відношення до ворогів українського народу.

Як справжній патріот своєї Батьківщини, я маю бажання висловити й власну думку. З початку повномасштабного вторгнення російських військ на територію моєї Батьківщини-України, та пробувши в окупації рідного міста Херсона, яке страждає й досі щодня від рук російських загарбників, хочу сказати, що всі слова та пророцтва видатного українського митця Тараса Григоровича Шевченка – справдилися. Боротьба за незалежність нашої з вами держави продовжується. Машина зла та поневірянь прагне закувати нас у кайдани. Лише затаєна боротьба здатна знищити нашого ворога. Як заповідав нам наш батько Тарас: «Борітеся – поборите!». Це гасло є сьогоденним символом віри у перемогу українського народу над п'ятою страждань, яке закриває яскраве небо української свободи! Я не політик та не військовий експерт, але мені достатньо і власної думки та любові до своєї Батьківщини аби сказати «Ні!» поневоленню своєї нації!

Тарас Григорович Шевченко присвятив ціле своє життя аби донести до кожного українця любов до рідного краю та своєї Батьківщини. Дивлячись на такий безцінний дар та внесок, я пропоную нам братам та сестрам України, оберігати нашу з вами матір, а разом із нею історію, культуру та співучу мову нашого сильного, незламного народу!

Марія Мохтан
здобувачка освіти 9 класу
Криворізька гімназія №93
Криворізької міської ради
Керівник: Мохтан І.Ю. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, вчитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Важко знайти в Україні людину, яка б на запитання: «Хто такий Тарас Шевченко?», – відповіла б: «Не знаю».

Але для кожного покоління моїх земляків наш видатний Кобзар уособлює щось своє, часто мало пов'язане із реальною особистістю поета.

Люди старшого віку, що зростали в радянські часи, уявляють Шевченка хлопчиком-сиротою, кріпаком, який зазнав багато прикрощів від панів, тому закликав усіх вставати, поравати кайдани і полити власну волю кров'ю своїх ворогів. Вони звикли на всіх шкільних портретах бачити Тараса в шапці та кожусі, не маючи ні найменшого уявлення про те, коли й навіщо він їх одягнув. Насправді ж наш поет у часи навчання в Петербурзькій академії мистецтв був надзвичайним модником, носив дорогий макінтош, а згадане вище вбрання приміряв лише один раз спеціально для написання портрета...

Покоління 40+, що виросло в період становлення України як незалежної держави, вже сприймає Кобзаря дещо по-іншому. Для моєї мами, наприклад, Шевченко – це не тільки його «Заповіт», а й «Гайдамаки», «Кавказ», «Великий льох», «Наймичка». Тому, крім «...кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями...», вона цитувала мені «...довго-довго кров степами текла, червоніла...», «Борітеся – поборете, вам Бог помагає...»... А автор цих рядків постає як людина, що глибоко знала історичне минуле свого народу, поважала прагнення до свободи й уважала боротьбу за неї святою справою.

Сучасна молодь по-новому відкриває для себе Шевченка завдяки творчості відомих музикантів. Адже «Думи мої» у виконанні Артема Пивоварова – це дійсно музичний шедевр, а

«Мені однаково» у виконанні Кузьми «Скрябіна» звучать настільки неповторно й органічно, що можна цілий день ходити, мутикаючи цю мелодію, а вона тобі зовсім не набридне.

Наше сьогоднішнє суспільство досить строкате за віком, освітою, рівнем життя, але Шевченко єднає всіх: тих, хто втратив житло у Бородянці й останнє, що бачив там, то був розстріляний пам'ятник Кобзареві; тих, хто захищав «Азовсталь» і викарбовував поетові слова на стінах підвалу між бомбардуваннями; тих, хто малює меми з Тарасом у сучасному військовому однострої з «джавеліном» у руках, бо знає, що він стояв би пліч-о-пліч за рідну землю, якби мав таку можливість.

Мій Шевченко – це збірний образ, що формувався поступово разом із тим, як я відкривала його для себе: «Садок вишневий коло хати»....; хлопчик, що шукав стовпи, які підпирають небо; підліток, який без тіні жалю відшмагав різками п'яного сільського дяка, пригадавши йому всі свої та чужі кривди; гарний молодий чоловік на портреті, дбайливо й охайно вишитому хрестиком у кабінеті української мови рідної гімназії, яку я не відвідую через війну; модник і гульвіса, який любив жінок і міцні напої, але залишався до глибини душі українцем, навіть живучи в стольному Петербурзі... А тепер це ще й улюблений герой мемів, автор текстів пісень Артема Пивоварова й розстріляний у Бородянці пам'ятник...

Я думаю, що й цей образ ще не повний. Щодня я відкриватиму для себе нового Шевченка, наскільки глибоким, багатогранним, неповторним він був, є й залишиться для всіх наступних поколінь українців. Адже кожен геній – це насамперед людина, що має власні вади й чесноти. Не варто їх ідеалізувати, але варто віддавати їм належну шану.

Тарас Григорович – наш славний предок, гідний визнання й наслідування...

Ось такий він, мій Шевченко!

Дарина Найда
здобувачка освіти 9 класу
ЗЗСО «Шимковецька гімназія»
Збаразької міської ради, Тернопільська обл.
Керівник: Вавричук Г.Ф. – вчитель
української мови і літератури,
вища категорія

ШЕВЧЕНКО – ЦЕ УКРАЇНА

Школа для нас на довгі літа , а то й на все життя стала другою домівкою, храмом науки, дороговказом майбуття. Але не вдалося зазнати радощів шкільного дитинства нашому Кобзареві, великому митцю України, чиє ім'я відоме всьому світові, тому доводилось здобувати ази науки «у бур'янах».

Втім, Тарас Шевченко змалку прагнув стати талановитою людиною. І це йому вдалося. Саме він є патріотичним символом України, генієм і пророком українського народу! Протягом усього свого творчого шляху видатний митець навчає нас і всі покоління не бути байдужими до рідної землі, незважаючи на всі труднощі та перепони.

Шевченко – це Україна. У ньому наша історія, наша мрія, наша надія. Шевченко був справжнім народним співцем, бо з дитинства знав і любив простий український народ, знав його страждання, бо сам їх пережив. Через усе життя проніс великий Кобзар палку любові до рідної землі, до неньки-України, у своїх творах нагадував про минулу славу України.

Ім'я великого Кобзаря ми часто згадуємо й будемо згадувати, бо він подарував нам безцінний скарб. Цей скарб – його чудові твори, в яких струменить любов до Батьківщини й турбота про її майбутнє. З дитинства в мене є віра в Господа, це влилось у мої думки і серце органічно та природно.

Десь так само там виникла й любов до рідної мови, літератури та культури. Так у моєму житті з'явився й Шевченко. Уявляючи поета, бачу тонкі пальці з легким пилом від чорної вуглинка на кісточках. Моє перше знайомство з Кобзарем відбулося в початковій школі. Саме тоді я потрапила в той чарівний куточок нашої рідної землі з духмяними пахощами вишні й гулом хрущів,

де минало босоноге дитинство поета. Шевченко полюбився мені так само природно, як і загалом поезія, мистецтво чи музика. Мені просто припало до душі читати «Кобзар», бо сприймався він легко, рими добре запам'ятовувались, подобалось читати та фіксувати в пам'яті нові й нові вірші. Навіть поступово почала писати власні поезії:

Усім відомий нам Кобзар
Відчув недолю для землі,
Про це писав у своїх віршах,
Що Україна буде у пільмі...

Велику силу духу мав наш соловейко, який до нестями любив свій рідний край. Він був глибоко занурений у важку реальність свого часу, і його ставлення до війни відобразилось у збірці «Кобзар». Шевченко вбачав у війні велике лихо, втрату людської гідності та безперервне порушення прав людини. Відчував біль та горе кожного воїна, що втрачав своє життя на полі бою:

Бідняк плаче, багач скаче,
А влада грабує.
Бідний люд синів убитих
На війні ховає.
Багач ситий і пихатий
Весілля справляє.

Страшна війна спалила садки, села, міста. Тому й приходиш ти до мене, Тарасе, у хвилини відчаю й безнадії, тому й бачу я тебе, мов янгола-охоронця, поряд із нашими воїнами, які захищають наш спокій, наше навчання в школі, де часто звучить сигнал: «Повітряна тривога!».

Споконвіку бореться Україна зі своїми московськими ворогами. Слова Тараса Григоровича лунають завжди й усюди, піднімають на боротьбу народи, підтримують наших солдат, наших сміливих воїнів, підтримують людей, котрі втратили будь-яку віру в щасливе майбутнє. Ти ,Тарасе, не покинув нас напризволяще . Ти з нами до кінця, до Перемоги. А я вірю, що вона прийде дуже скоро. І брудний чобіт окупанта піде геть із рідної землі. Москалі палять і руйнують все, що їм нагадує про Україну: школи, пам'ятники, бібліотеки, дитячі садочки. Але ми – сильна нація, ми – українці! І як ти сказав, Тарасе, так і тримають наші ЗСУ:

Борітеся-поборете!

Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Ми, нащадки поета, повинні брати приклад, як потрібно долати зневіру, не втрачати надії у світле майбутнє України. Тому й наші захисники борються за своє місце під сонцем, за свою мову солов'їну, за славу історію предків, за національну культуру. Тарас Шевченко вірить: коли ці кайдани розпадуться, настане світле майбутнє України, вона зведеться на рівні ноги й «тихо засіяє» в сузір'ї передових європейських держав.

Мій Шевченко сьогодні в строю! Він на війні разом із солдатами, оплакує розбиті міста й села України. І саме Кобзар підтримує бойовий дух наших захисників у жорстокій війні. Одягнений у військову форму він живе в окопах, йде в бій із бійцями:

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люди, наша слава,
Слава України!

Тарасе, ми з гордістю говоримо тобі, що ніхто й ніколи не поневолить горду волелюбну націю, ім'я якій-УКРАЇНЦІ! Поки в нашій країні залишатиметься хоча б один українець, Шевченкове слово житиме, мрії великого Кобзаря здійсняться, Україна здобуде своє щастя! Адже своїм життям, своєю українською вдачею Шевченко дав нам приклад доброго українського патріота, непохитного борця за волю, натхненного апостола правди, миру й братання. Він гуртував нас, збирав до купи, єднав у великий український народ!

Слава Україні!
Героям слава!

Василь Науменко
здобувач освіти з курсу
спеціальності «Лісник, тракторист-машиніст
сільськогосподарського (лісогосподарського)
виробництва категорії «А1», «А2»,
водій автотранспортних засобів категорії «С»
ДПТНЗ «Лебединське вище професійне
училище лісового господарства»,
м. Лебедин, Сумська обл.
Керівник: Курило А.О. – викладач
української мови та літератури

РОЗМОВА ПОКОЛІНЬ

На війні природа перетворюється на свідка трагедій і зберігає сліди воєнних злочинів. Поле бою, раніше гармонійне й живе місце, тепер перетворилося на поле спустошення та зруйнованої краси. Замість пісень пташок і аромату квітів у повітрі відчувається запах гарматного пороху й палючого диму. Сонце, що здійсмається з-за хмар диму, розфарбовує небо у відтінки червоного та сірого. Деревя, що колись тут стояли, тепер різані, обірвані, а їхні крони, мов гіллясті каркаси, здається, пам'ятають своє колишнє життя. Поля, що раніше були засіяні врожаєм, тепер перетворилися на розриті траншеї. Металеві частки та залишки зброї ковзають серед землі, створюючи невеликі пам'ятники воєнному жаху. Замість тихих річок та струмків, що вигравали на світанку, розповзлися сірі калюжі та виямки, засмічені уламками й трупами техніки. Птахи стають свідками страшних подій, і їхній спів перетворюється на нечуваний плач. Спокійна ніч, яку колись засліплювали зірки, тепер перетворилася на чорну глухоту.

Серед глухоти затихлого бою, де панує лише мовчання та розпушений порох, поранений воїн відчуває, як його сили вичерпуються. Важко дихаючи, він упав на землю, дозволяючи собі на мить відпочити від тяжкості військових обов'язків. Земля під його тілом холодна і тверда, але водночас вона надає йому певну стійку опору. Очі пораненого військового заплющуються, і він поглиблюється у свій внутрішній світ, де відчуття болю і втоми поступово зливаються зі спокоєм землі. Навколо нього тліють

уламки, які давно втратили свою колишню силу. Загалом панує мертво мовчання, порушене тільки далеким гулом, що доноситься здалеку. Його пошматоване тіло, одягнуте в амуніцію, як буденна реальність у тіні війни.

Земля навколо пронизана запахами важкої артилерії, але серед цього смертельного аромату воїн відчуває тонкі пахощі трав та землі, що нагадують йому про коріння – його дім. Втомлені очі віддзеркалюють біль, але в них горить вогонь надії. Він відчуває брудну холодну землю під собою і дивиться в безмежне небо. Його руки вкриті слідами бою, але все ще тримають зброю – символ його вірності країні. Воїн роздумує про своє життя, про те, як багато він не встиг зробити, що залишилось незавершеним. «Так багато мрій, так багато планів», – шепоче він, вдивляючись у безкраї небеса. «Мої руки могли б обіймати кохану, пестити дитину, прихилитись чолом до старенької мами», – подумав він. Заплющуючи очі, воїн поринає у світ мрій і фантазій. У його мріях відбиваються спогади про мирне життя, про чисті поля та гори, які ще недавно були його домівкою. Він мріє про запах рідної землі, про теплі сонячні промені, що ось-ось зігріють його. Ця непомітна пауза, що повернула його у щасливе та безтурботне дитинство, перервалася. Схиливши голову, поранений воїн віддається владі сну, щоб на мить втекти від жорстокої реальності, маючи надію, що десь серед сну він знову знайде той спокій, який втратив у хаосі війни. Намагаючись упорядкувати стукіт серця, воїн заглибився у свій сон. Самоконтроль порушився, нервові клітини напружились – воїн відчув свої судини зсередини. Світло віддзеркалює безвість, стримує день, зупиняє кров.

Раптом на горизонті видніється образ величного Тараса Шевченка. Воїн відчуває його присутність, ніби душа зустрічає свого давнього друга. Тарас стоїть там, серед поля, неначе живий витвір іншого виміру часу. Його очі випромінюють мудрість і доброту, вони дивляться на воїна з розумінням і підтримкою.

– Воїне, – говорить Шевченко, його голос, як мелодія, що розсівається в тиші. – Ти кладеш своє життя за рідну землю, і в тобі живе той вічний вогонь, що й у мене. Воїн відчуває, як слова Шевченка гріють його душу, вони як ліки для його розтерзаних серцевих ран. Тарас простягає руку, і воїн відчуває важіль, що піднімає його душу вгору. Разом вони мандрують через час і

простір, відвідуючи місця його минулого та майбутнього. За кожним кроком він відчуває себе все сильнішим, готовим до нових випробувань.

– Воїне, я бачу в твоїх очах вогонь боротьби та біль війни. Ти втратив багато, і серце твоє, як і моє колись, важко переживає тягар військового

життя. Вороги підтримали наступ на українські землі. Тому на долю народу випали тяжкі випробування.

Треба крові, брата крові,
Бо заздро, що в брата
Є в коморі і на дворі,
І весело в хаті!

«Уб'єм брата! Спалим хату!» –

Сказали і сталось. (Уривок з поеми «Гайдамаки»)

– Так, Тарасе. Це важке випробування. Інколи здається, що мене розриває на частини від болю та жаху.

– Знаю, що серце твоє страждає, але пам'ятай, що в нашого народу закарбована мудрість «Життя не має ціни, а воля дорожча за життя». Наш ворог той, хто забуває, що кожна людина має право на гідність і свободу, той, хто стоїть на шляху до світлого майбутнього.

І зорі лічим, гречку сієм,
Французів лаєм.

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.

І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава
І воля святая!

(З поеми «Кавказ»)

– І що робити, коли труднощі здаються безкінечними? Коли світ навколо став сірим і безжиттєвим? – питає воїн.

– Справжня сила полягає в тому, щоб підійматися після кожного падіння, не втрачаючи віри в себе. Пам'ятай, що ви – не лише ті, хто переживає війну, ви – носії духу нашого народу.

У всякого своя доля

І свій шлях широкий,
Той мурує, той руйнує,
Той неситим оком
За край світа зазирає,
Чи нема країни,
Щоб загарбать і з собою
Взять у домовину.
(З комедії «Сон»)

– Але наші люди страждають. Мої товариші, мої побратими... Вони піднімають прапор перемоги, але ціну цієї перемоги так важко прийняти.

– Так, воїне, біль втрати важко передати словами. Проте в кожній сльозі й у кожному кроці нашого народу, хоч би як це не було важко, тліє світло нашої невмирущої долі. Чи може моє слово заспокоїти твоє серце, повне болю війни?

– Дякую, Тарасе. Ваші слова – натхнення для мене, навіть, серед цієї жахливої тиші. Ви завжди були й залишаєтеся символом національного героїзму для нас, українських воїнів. Як ви дивитесь на той шлях, яким рухається Україна сьогодні?

– Мій сину, я дивлюся на свою землю з небес і вірю в майбутнє України. Ви, герої на передовій, несете священний обов'язок – захищати рідну землю від ворогів. Нехай вас супроводжує сила і мудрість.

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!
(З поеми «Кавказ»).

– Ми відчуваємо вашу підтримку, Тарасе. Ви завжди писали про свободу та гідність. Чи вірите ви, що Україна здатна вибороти свою свободу?

– Так, мій друже. Вірте у себе й у силу нації. Україна має глибокі корені та велику історію. Наша країна, як герой великого епосу, переживає випробування. Та у кожному випробуванні має

місце власний епілог. Ти – її син, а твоя сила – це доля України. Пам'ятай про це, воїне, навіть коли серце твоє болить. Ваша справа праведна, і ви пройдете шляхом слави та перемоги. Завжди тримайте свою гідність, а вона стане вашою найдорожчою зброєю.

Смійся, лютий враже!

Та не дуже, бо все гине –

Слава не поляже;

Не поляже, а розкаже,

Що діялось в світі,

Чия правда, чия кривда

І чиї ми діти.

Наша дума, наша пісня

Не вмре, не загине...

От де, люде, наша слава,

Слава України!

(З вірша «До Основ'яненка»)

– Дякую, Тарасе. Ваші слова – натхнення для мене в цей важкий час.

– Життя непередбачуване, але в тобі, в кожному воїні, знаходиться та сила, яка здатна змінити рідну Україну. Завдяки тобі знову настане ранок свободи. Не час тобі помирати, воїне, повертайся на землю та здобудь перемогу, бо наша воля – твоя воля, і вона нескорена, як і наш народ!

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син, і буде мати,

І будуть люде на землі!

(З вірша «І Архімед, і Галілей»)

Очі пораненого воїна зустріли новий день. Ледве підвівшись, воїн відчув під ногами тверду землю, яка вітала його теплим прохолодним світанком. «Я живий», – крикнув він. У пам'яті промайнули слова Тараса Шевченка, що лунали в його сні. Якась невидима сила народилась із глибини душі. «Здобудь перемогу, бо наша воля – твоя воля», – промовив воїн і рушив далі, звільняючи клаптик за клаптиком землі, бо в серці велика мета – свобода українського народу.

Аліна Нікіта
здобувачка освіти 6 класу
Спасько-Михайлівський ЗЗСО I-III ступенів
Новодонецької селищної ради
Донецької області
Керівник: Нікіта Т.З. – учитель
української мови та літератури,
зарубіжної літератури, I категорія

ТАРАСОВЕ НАМИСТО

Намистинка перша. Народження

Я народився. Відкрив очі і побачив матусю, рідну хату...
Найбільше люблю дивитись на вишиті рушники на покуті. Вони
захоплюють своєю чарівністю. Тільки згодом я зрозумів, що то
українська душа в тому шитті.

Намистинка друга. Дитинство

Я щасливий. Сиджу серед дороги, порпаюсь у пилюці, хочу їсти, але
я щасливий. Бачу синє безмежне небо над головою, мрію побачити
ті стовпи, на яких воно тримається. Найбільше у світі люблю свою
матусю, ніжну, чуйну.

А ще – Катерину, хоч іноді отримую від неї на горіхи.

Намистинка третя. Сирітство

Я сирота. Вперше в житті я відчув біль, що пронизує до кісток, ніби
павутиною обплутує мозок, виймає душу, роздирає на шматки.
Більше немає ніжних слів, лагідних обіймів. Закінчилось
дитинство. Я – сирота!

Намистинка четверта. У пана Енгельгардта

Я малюю. З пензлем у руках я забуваю про всі негаразди, поринаю у
світ фарб, фантазій і мрій. Але кріпацька доля повертається.
Найбільша мрія – воля.

Вона, як хмаринка в небі, з'являється й тане, з'являється й
тане...

Намистинка п'ята. Омріяна воля

Я вільний. Мене друзі викупили з кріпацтва. Нарешті переді мною
відчинилися всі двері. Я поїхав в Україну, в наймилішу країну для
мого серця. Те, що я там побачив, вразило й засмутило мене. Злидні
та безправ'я мого народу не дають спокою. Я не можу мовчати.

Слова, як ріки, течуть віршами.

Намистинка шоста. Неволя

Я заарештований. Мої думи, розсипані на папері, не залишилися непоміченими катом мого народу. За будь-який прояв любові до України суворо карають. Покарання не оминуло й мене. Ось я в казематі. Найважчою стала заборона писати й малювати. Туга за Батьківщиною роз'їдає душу, повсякденна солдатська муштра притупляє розум, вбиває тіло, але неволя не зробила мене іншим, бо це був би вже не я.

Намистинка сьома. Знову на волі

Я звільнився! У мене багато мрій: купити на Батьківщині хату, одружитися з українкою, господарювати, виховувати дітей... Але не судилося. Спочатку кат мого народу не пускав в Україну, а потім виявилось, що на засланні підірвав здоров'я. Тільки після смерті

збулась моя мрія:

Як умру, то поховайте

Мене на могилі

Серед степу широкого

На Вкраїні милій...

Я навічно оселився в рідній Україні і в серці мого народу.

Ася Оболонкова
здобувачка освіти 10 класу
Запорізька гімназія №107
Запорізької міської ради Запорізької області
Керівник: Бабиченко Л.Б. – учитель
української мови і літератури

СТЕЖКОЮ ДО ШЕВЧЕНКА!

Запоріжжя... Хортиця... Кінець серпня... Тиша... Йду прадавньою стежкою неподалік Дніпра, якою ходять всі туристи, і спиняюся, вражена. Він тут був! Читаю напис на кам'яній брилі: «Був я уторік на Україні – був у Межигорського Спаса. І на Хортиці, і скрізь був, і все плакав...». Так, тут, у моєму місті, був Тарас Шевченко. Ого! Не кожне місто цим може похвастатися!

А чому плакав? Місто ж красиве, умите Дніпровими водами! Думаю: але ж це сьогодні воно таке, а то було так давно, та й місто тоді називалось Олександрівськ!?

Я йду стежкою до Тараса, бо для кожного він був і є свій, тільки свій, супроти однотипності шкільної програми. І кожний у різні часи йшов і йтиме до нього своїм і тільки своїм шляхом. Головне, щоб на цьому шляху не зупинитися! Я це зроблю, бо ми повинні йти в його час, щоб зрозуміти сьогодні себе.

І диво продовжується: виявляється, є фільм-спогад «Стежина до себе» про перебування Т. Шевченка в нашому козацькому краї, і так само в останній місяць літа, коли ще допікає спека. Точно встановлено – він тут був у серпні 1843 року. Дивуюсь: отой вирізьблений напис на граніті, як виявилось, – неповний! Дочитую: «...сплюндрували нашу Україну катової віри німота з москалями, щоб вони переказилися». Це з листа Тараса Шевченка до письменника Якова Кухаренка від 26 листопада 1844 року, що є точним підтвердженням перебування Шевченка на Хортиці.

Мандрівний «учений чоловік» був на Січі, переправлявся туди човном із Романом, сином селянина Прокопа Булата, у хаті якого в селі Вознесенівка зупинявся, «вклонився Діду» – Ненаситецькому порогу, розповідав, «...як цариця... степи запорозькі / Німоті ділила. / Та бахурям і байстрюкам / Люд закріпостила», пив воду із

Козацької криниці, що в Громушиній балці, з якої й піднімається Тарасова стежка, якою йду!

З відомих причин поет утаємничував себе і свої гостини, лише Роману Прокоповичу зізнався, ким є насправді. Звісно, з часом таємне стало відомим багатьом, а відтак з'явилося чимало переказів і легенд, які побутують і сьогодні. Згадують, що то був молодий, привабливий собою й приязний чоловік, розумний і грамотний, котрий часто малював і писав. Його слова, що «степи запродані... німоті», – правдиве відображення факту, бо йдеться про передачу колоністам земель Запорозької Січі після її зруйнування Катериною II. Хазяйновиті німці вирубали на будови й паливо ліси на острові, а їхні вівці дуже швидко обскубли квітучі схили Хортиці. Ось чому в тому ж листі до Я. Кухаренка Т. Шевченко лаяв німців і москалів.

Який же він прозорливий! Поет запевняв усіх, хто його слухав, що недалеко той час, коли настане кінець їхній владі та їхнім привілеям, переконував люд, що землю у багатів одберуть і передадуть тим, хто в поті чола робить на ній. Так і сталось!

Тарас Шевченко мандрував місцями козацької слави, яка вабила його, бо саме козацтво – та бунтівна й волелюбна сила, яка проросла в душах українців геном волі, й сьогодні нуртує, кличе здобути волю.

«...і вражою, злою кров'ю волю окропіте...», – згадується Шевченкове. Вірю – так буде: згинуть вороги й ті перевертні, як поет називав українців, які з корисливою метою нехтували національними та соціальними інтересами народу, згинуть усі ті, хто посмів іти до нас кривавою стежкою.

Йду своєю маленькою стежкою до Тараса, щоб напитися тієї живлющої води з його слова!

Дмитро Осьмак
здобувач освіти 1 курсу
за професією «Електромонтер з ремонту
та обслуговування електроустакування»
ВП «Регіональний центр професійної освіти
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
Керівник: Барзилович О.Ю.

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Україна – земля вільна, де кожен крок – відданість і віра. Ти, Тарасе, в нашій серці живеш Словом і думкою, вічно молодий.

Твої вірші – ніби ріка Дніпро, нестримна сила, що несе відвагу. Ти воскресаєш у кожному слові, запалюєш серця, як свічка вночі. Твоя творчість – це вічний вогонь, що освітлює душі поколінь. Ти боровся за права, за волю й залишив слід у нашій історії. Шевченку, ти – наш національний герой, символ віри, незламності й вільності. Твої слова – це наша скарбниця, джерело натхнення й сили.

Кожен рік 9 березня Україна та багато країн світу відзначають день народження Тараса Шевченка. Цей день – це не лише свято для всіх любителів української культури, зокрема літератури, а й нагадування про те, як важливо пам'ятати й шанувати наші національні символи та героїв.

Якщо б ви зустрілися зі мною в день його народження біля пам'ятника Тарасу Шевченку, наприклад, у м. Дніпро, ви могли б спостерігати багато емоцій та подій. Сам пам'ятник, високий і могутній, що стоїть посеред Монастирського острову, і нагадує про шану, яку має Тарас Шевченко серед українського народу. Люди збираються біля нього, щоб згадати життя і творчість поета, декламують вірші, розмовляють про те, як Шевченко змінив українську літературу та культуру, а також про те, як його творчість вплинула на формування української національної ідентичності.

День народження Кобзаря – це час, коли ми згадуємо не лише його величну літературну спадщину, а і його трагічну долю. Шевченко був не лише талановитим поетом, а й активним борцем за свободу та права українського народу. Він був сильним, незламним духом, прагнув до вільного, справедливого та гідного життя для українців.

Сьогодні, коли Україна знову в боротьбі, ми згадуємо тебе, Тарасе. Твоє значення в сучасному житті – це пам'ять, що не вмирає, – як весна. Ми вдячні тобі за твою відданість, за твою творчість, твої слова. Ти – наш герой, наш Міцний Голос, що несе надію та віру в краще майбутнє. Шевченко не лише минуле, а й сьогоднішня, яке ми несемо в своїх серцях. Ти – Мій Шевченко, завжди поруч, завжди вдячний за твою творчість та відданість нації.

Не буде в тебе, враже, роду, скінчиш, сплюндруєш себе сам,
Козацькому роду нема переводу, навіки ти собі затям.
Бо мислиш, може, що кістками людей незнайдених ніде,
Собі залижеш власні рани і далі в путь свою підеш?

Уже не буде так ніколи, уже не стане, як колись,
Молю тебе, моя Вкраїно, ти знову квітни, відродись,
Живи в віках, роди народи, давай життя на цій землі,
Бо в твоїх надрах міць козацька, бо ми дочкИ твої й сини.

Від автора

Ілля Патевський
здобувач освіти 5 класу
Запорізький ліцей №71
Запорізької міської ради
Керівник: Шеховцова О.А. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, учитель-методист

«СВОЮ УКРАЇНУ ЛЮБІТЬ. ЛЮБІТЬ ЇЇ...»

Коли ми тримаємо в руках 100 гривень, ми скоріше за все не думаємо про те, хто там зображений і які слова там написані. Ми думаємо про те, що можемо ними заплатити, купити щось. Та чи все на світі можна купити й за все заплатити грошима? Якимось я все ж прочитав на купюрі слова Кобзаря («Свою Україну любіть. Любіть її...»). Поет ніби нагадує нам, що не можна продавати рідний край, не все можна виміряти грошима, особливо Батьківщину, її красу.

Моє знайомство з творами Тараса Шевченка почалося ще до того, як я міг усвідомити його велич для України. Ця книга, як і Біблія, завжди була в нас удома, і вдома в моїх бабусь та дідусів, а також у багатьох моїх друзів, як я потім дізнався. На ній написано «Кобзар».

Уперше в дитячому садочку я вчив вірш Шевченка, і мені сподобалося, що він легко вчиться й там красиві, зрозумілі слова про наш край – красивий і рідний. У школі я дізнався про долю поета й про те, чим він заплатив за прагнення здобути волю України. Мій Шевченко – це насамперед людина, яка любила Україну й віддала за неї своє життя. Я згоден з тим, що він – символ нації та приклад справжньої любові до Батьківщини.

Я знаю, що під час Революції Гідності на Майдані одним із перших загинув юнак – Сергій Нігоян. І слова Тараса Шевченка, які хлопець прочитав на барикадах, можна вважати закликом для нас і сьогодні:

Борітеся – поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Сьогодні за всяку ціну наш народ виборює право на життя, на свою Україну. І наша родина пам'ятає про ці слова Тараса Шевченка: ми з мамою та бабусею займаємося волонтерством, а тато з побратимами нищить ворога на полі бою. І в цьому наша любов до рідної землі – красивої та безцінної.

Максим Патлатюк
здобувач освіти 8 класу
КЗ «Вінницький технічний ліцей»
Керівник: Щаслива Р.О. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Ви чуєте гірке дитяче ридання? То плаче маленький Тарасик, побитий паном Енгельгардтом за перемальований портрет...

Ви чуєте важкий схлип? То судорожно зітхає дорослий Тарас у вогких казематах Орської фортеці...

Ви чуєте стогін? То українська земля захлинається від сліз, пролитих за часи війн, поневірян, загарблень та знущань над її народом...

А десь далеко, в іншому вимірі, за всім спостерігає Людина-Взірець, Людина-Символ України, Людина-Фокус – Тарас Григорович Шевченко.

Людина, що залишалась вигнанцем у суспільстві, попри те, що його талант був визнаний та оцінений. Попри свої здібності він у соціальному та політичному світах завжди опинявся на щабель нижче. Можливо, тому йому відгукнулася доля Айри Олджрідж. Мабуть, Тарас Григорович відчував його біль і поневіряння; хотів усяко підтримати актора. Він завжди ставав на захист обездолених і знецінених, убачаючи в кожному з них самого себе.

Так само Кобзар відстоював українську мову і був одним з найяскравіших борців за неї. Саме в його творах вона запалала гнівним вогнем до ворога, заіскрилася безліччю барв шани до Батьківщини. Саме з неї, на думку Генія, розпочинається патріотизм! Мова рівнозначна таким поняттям, як рідний дім, батьківська хата, материнське тепло. Можна оволодіти багатьма мовами, але Шевченко закликає нас навчатись чужому, не цураючись свого!

Переслідуваний за вільнодумство та любов до України російським царатом, Тарас Григорович прожив нелегке життя. Більша його частина минула на чужині. Але він не зрікся рідної мови, хоч би й міг цим самим полегшити своє буття. Не став

прислужником російської імперії в мовній царині, а земляків-перевертнів, які вчинили заради власного добробуту інакше, зневажав.

Саме твори Майстра – діаманти української літератури, гордість нашої нації. В них – уся історія народу з найдавніших її початків, через сучасність Шевченкових часів і в невпинній марші у майбутнє – наше сьогодні! Поет вірою й правдою служив своєму народові, стояв на сторожі його інтересів.

Усе життя Кобзар мріяв про іншу долю для України, він віддав усі сили, щоб урятувати українську культуру. З плином часу все більше переконуєшся, що поезії нашого Митця – то одкровення, які він висловив на адресу минулих, сучасних і прийдешніх поколінь українців.

Важко визначити, коли Геній був потрібніший рідному народові: чи в ті жахливі часи, коли він був поневолений, чи сьогодні, коли Україна вкотре страждає від москалів. Наш Митець тримає вічний зв'язок із нами через свої вірші та вболіває за гірку долю України...

Ви чуєте страшне чоловіче голосіння? То Тарас Григорович тужить за українцями, котрих убив клятий сусід; за вщент розбитими містами й селами; за біженцями; за знищеними культурними пам'ятками; за вигорілою землею з усім живим, що на ній було... Боляче Генію, що неуважно читали його настанови та дороговкази, що дозволили ворогу втертись у довіру...

Не плач, Тарасе! Вистоїмо, поборемо, зміцніємо, окропимо вражою кров'ю землю і заживемо великою, вільною, новою Сім'єю... Аби лиш ти пишався нами! А для наступних поколінь залишимо послання: «Любити Шевченка – любити Україну, любити Україну – любити Шевченка».

Любов Пахомова
здобувачка освіти 6 класу
Кам'янська гімназія із структурним
підрозділом початкової школи
Вигодянської сільської ради
с. Кам'янка, Одеська область
Керівник: Пахомова Л.В. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія

МІЙ ШЕВЧЕНКО – ЦЕ МОЯ РОДИНА!

Мальовниче село Червона Гірка. Я, маленька дівчинка Люба, мешкаю тут разом із батьками й бабусею. Дуже люблю весну, коли село потопає у вишневих і яблуневих садках. У п'ятому класі ми вивчали вірш Тараса Шевченка «Садок вишневий коло хати». Вивчила його напам'ять, розказала рідним і зрозуміла, що ця поезія про нас!

Садок вишневий коло хати
Хрущі над вишнями гудуть...

Коли настає весна, наша родина любить обідати й вечеряти в саду під вишнею. Обідаючи, ми насолоджуємося ароматом весняних квітів, квітучих вишень та гудінням бджіл і хрущів. Вечірньої пори, слухаючи соловейка, татко починає насвистувати, ніби передражнює його, а той відповідає, аж захлинається від співу. Як це красиво й весело! Матуся, яка любить, щоб на городі все росло й буяло, навчає мене доглядати за рослинами. А бабуса в нас любить співати народних пісень, як ті дівчата з вірша поета.

Мій Шевченко – це моя родина, оспівана ним у поезіях, соловейко, що співає край городу в куцах, бджілки, які гудуть біля своїх вуликів.

Мій Шевченко – це закоханий у пейзажі митець. Це патріот, який боровся з царизмом за свій народ, за кожную, оспівану ним родину.

Доля і творчість Тараса Шевченка мене все більше й більше захоплює. Я стала учасницею конкурсу ім. Т. Шевченка, в громаді посіла друге місце. Творчість Тараса Григоровича навчає мене любити рідну землю, гідно її захищати. Від часів Шевченка й до

сьогодні ми боремося за право жити у своїй країні. Захищаючи Україну, загинув мій сусід Юрчик, йому було всього двадцять п'ять років. Мені важко було сприйняти його загибель. Але я вірю, що Україна переможе:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати...

Вадим Покровський
здобувач освіти 7 класу
Херсонська ЗОШ I-III ступенів №47
Херсонської міської ради
Керівник: Хамзаєва В.М. – учитель
української мови і літератури

МІЙ ПРИКЛАД НЕЗЛАМНОСТІ

*Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
Ось де, люде, наша слава,
Слава України!*

Кожна держава має свого генія-пророка. У нашій історії його ім'я тотожне з такими поняттями, як символ волі, незламності, сміливості та національної ідентичності. Його творчість підіймала та підіймає бойовий дух кожного українця, а щире слово закликає до боротьби за незалежність.

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Так, йдеться про Тараса Григоровича Шевченка, Людину, яка в нашій пам'яті на все життя та століття. У Кобзаря завжди знаходилися потрібні слова, такі необхідні кожному з нас. Для мене особисто постать Тараса Шевченка асоціюється з козацьким непереможним духом, щирою вірою у вільне життя та непохитною надією на краще майбутнє. Ще в шестирічному віці я почув рядки його вірша «Садок вишневий коло хати», від яких так тепло стає на душі та згадую село, моїх рідненьких бабусю й дідуся та улюблені вареники з вишнями... Тарасе, ти нагадуєш мені про найщасливіші часи без війни.

Зараз мені дванадцять. Читаючи рядки твоїх поезій, вкотре розумію, що недарма тебе звать Пророком. Перебуваючи в окупації, я на власні очі бачив нелюдів, їх жахливі вчинки. Саме ці рядки Шевченка цитували майже всі херсонці:

Так, поводили себе, як хазяї, захотіли – вдарили, захотіли – забрали будинок, машину... А постріли в обеззброєних людей на

мітингах проти «руського мира»?! А скільки закатованих! Обшуків осель мирного населення! Топтали своїми брудними черевиками підлогу моєї рідної школи, нищили в класах нашу символіку. А після деокупації Херсона, мій заклад уже вп'яте потерпає від обстрілів. Що ж ви вмієте? Тільки нищити! Іноді думаю, що було б, якби ти жив сьогодні, у наш час? Думаю, що ти б знайшов потрібні слова для свого народу та для «брата москаля». Я впевнений, що ти був би серед наших мужніх захисників і виборював незалежність.

Кожен українець знаходить щось для себе у твоїх віршах – вони живі, справжні, вічні. Бо ти любив Україну по-справжньому, був патріотом, тому все своє життя прославляв країну хліборобів. Сьогодні тисячі наших воїнів мужньо тримають оборону за свою вільну й незалежну, щоб жодний «руський мір» не прийшов до нашої домівки:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі!

Ольга Поліщук
здобувачка освіти 11 класу
Славутський ліцей
Хмельницької обласної ради
Керівник: Тарасюк С.В. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО – МІЙ ГЕРОЙ!

Тарас Шевченко... Кобзар... Поет... Художник... Хто він? Простий українець чи величний пророк? Скільки людей – стільки ж і думок.

Мені особисто імпонує вислів відомого художника Л. Жемчужникова про Шевченка: «Він був живою піснею... живою скорботою і плачем. Він босими ногами пройшов по колючих тернах; весь гніт епохи впав на його голову; не було спокою цьому вдовиному сину. Але інколи він підносився духом, пробуджував і зароджував, підтримував і зміцнював в кожному – то піснею, то словом, то власним життям – правду і безмежну любов до сіроми. Вийшовши з простого народу, він не одвертався від жебрацтва і злиднів – ні, навпаки! – він і нас повернув лицем до народу, і змусив полюбити його і співчувати його скорботі. Він ішов попереду, вказуючи і чистоту слова, і чистоту думки, і чистоту життя».

На мою думку, Тарас Шевченко – людина з важкою долею, але незламним духом. Для нього Батьківщина стала сенсом усього життя, а ті події, які відбувалися в його Україні – вічним болем. Які б злигодні свого життя він не переживав, але душевні рани за рідну землю боліли все дужче. За свою життєву позицію Великий Кобзар віддав усе, але так і не змінив її.

Але якби він жив у наш час, чи ввійшов би в історію як борець за Україну? Поміркуймо разом, як наші буремні події могли б вплинути на Кобзаря, власне, мандруючи сторінками української історії.

Розпочнімо з часів Другої світової війни... Тараса Григоровича я бачу як учасника УПА, адже його радикальність у поглядах щодо незалежності України «пасує» до цієї організації. На мою думку, він

би з легкістю став, як мінімум, командиром одного із загонів УПА. Його відвага закликала б до боротьби, додавала сил іншим. І, читаючи слова присяги воїна УПА: «Я, воїн Української Повстанської Армії, взявши в руки зброю, урочисто клянусь своєю честю і совістю перед Великим Народом Українським, перед Святою Землею Українською, перед пролитою кров'ю всіх Найкращих Синів України, ...буду боротись за повне визволення всіх українських земель і українського народу від загарбників та здобути Українську Самостійну Соборну Державу..», я чую крізь роки заклик Тараса до пробудження: «...вставайте. Кайдани порвіть і вражою злою кров'ю волю окропіте...».

А тепер перемістимося до події, ближчої до сьогоднішнього. Шевченко завжди був свідомим українцем, тож події Революції на граніті не оминули б і його. За ті два тижні він би не з'їв ні крихти, адже воля дорожча за життя. Його їжею була б творчість – вічна і непокірна муза, що не покидає нашого Генія ні на мить.

Найбільша мука для нього, як на мене, – це не мати можливості творити, виливати душу на папері, як це було під час заслання. Якщо асоціювати його з реальною людиною, учасником тих подій, то це був би Олександр Доній – один із організаторів Революції на граніті, журналіст, громадський та політичний діяч. Їхні долі і шляхи аж надто схожі. Адже у них було одне переконання на двох, що відіграло важливу роль у становленні незалежності України та стало значним поштовхом для Помаранчевої революції.

Ще однією подією, яка б не обійшлася без участі Великого Кобзаря, була б Революція гідності. Це героїчна й водночас трагічна сторінка історії України.

А що таке Євромайдан? Майдан – це, передусім, мікрофон, динаміки, і поки люди слухають один одного, поки люди спілкуються, є розмова, люди стоять, стоять міцно, стійко, знаючи, за що. Я впевнена, що Тарас Григорович був би гучним і нестихаючим «голосом» Майдану, стояв би на барикадах у перших рядах. І, незважаючи на жорстокість придушення мирного протесту спецрозділом «Беркут», він би боровся до останнього, боровся так, як і славетна Небесна Сотня. Можливо, Шевченко став би й живою легендою цих подій. Проте, я знаю точно, що він був би там!

Якби зараз Тарас Григорович був живий, і не важливо, якого б він був віку, він, як справжній патріот, воював би в лавах ЗСУ проти

окупантів. Він міг бути вусатим дядьком, зі зморшками й життєвим досвідом за плечима, або хлопцем у розквіті сил, сповненим патріотичними почуттями та жагою до свободи.

Я не знаю, був би він воїном Азову, оборонцем Бучі, Херсону чи Ізюму, але точно знаю, що він повністю віддав би себе цій справі. Тарас Григорович так тонко відчував, що його пророчо-закличні слова, адресовані українцям: «Борітеся – поборете, вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля свята!» – точно матимуть щасливе завершення: «...на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люде на землі».

Шевченко міг би прожити безліч життів, і в кожному міг би бути різним. Але я вірю, що МІЙ ШЕВЧЕНКО жив би для України, виборюючи волю для свого народу.

Творчість Генія української культури підігрівала б серця українців, збуджувала кожную клітиночку, не даючи залишатися осторонь будь-яких подій. Вона розлетілася б світом, оспівуючи героїчну боротьбу нашого народу, і сколихнула б не одне людське серце, а добра слава про поета-бійця жила б століттями.

Марія Попова
здобувачка освіти 2 курсу
спеціальності 014.01 Середня освіта
(Українська мова та література)
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький
Керівник: Ковтюх С.Л. – к.філол.н., професор,
професор кафедри української
філології та журналістики

ТАРАС ШЕВЧЕНКО БЕЗ ФАЛЬСИФІКАТУ

«Мужик у шапці й кожусі», «співець народного горя» – такі асоціації про Тараса Григоровича, на жаль, і досі актуальні для частини суспільства. Подібні стереотипи нав'язані обмеженістю глибини знань про спадщину Творця правдивого слова та сфальсифікованим образом, який був створений «комуністичним нашим другом». Неправдиво-штучний Шевченко (ця муміфікована постать «бідного селяка») повинен зникнути навіки-віків. Натомість справжній Пророк має наново відкритися для люду саме зараз, у часи чергової рашистської повномасштабної війни проти України. Ми повинні зрозуміти важливість давно написаних Тарасових слів: «А москалі і світ Божий в путо закували».

Явище фальсифікату Шевченка було зручним для кожної влади, яка правила на наших теренах і в добу царського деспотизму, і в епоху комуністично-радянської сваволі... Чому ж ворогам усього українського вигідна підробка Великого Кобзаря? Тому що вона маскує Шевченкову правду про велич і богообраний шлях нації. Надзвичайний інтелектуалізм його вулканічних рядків є для суспільства тією непогрішною оптикою, яка допомагає розпізнати, хто – друг, а хто – супостат. Сила його Слова наводить страх на супротивників, на ЗЛОдіїв різного ґатунку. З іншого боку, твори Тараса Григоровича розвивають критичне мислення, спонукають до роздумів, а ось цього процесу дозволити широким масам суспільства будь-яка антагоністична влада не прагне. Таїти у віддаленому кутку національного письменництва видатного митця – також не варіант, люди можуть запідозрити лихе, а ось створити образ «страдника селянської неволі» (Є. Маланюк) – найлегша

справа. Так і з'явився примітивно-поверхневий Шевченко, знайомство з яким у радянській школі тривало декілька уроків – і все, на цьому зась!

Наприклад, «в хорошее советское время» програмну поезію громадянського спрямування «Заповіт» трактували з погляду пропагандистського кліше «дружби народів», спотворювали глибинні сенси, закладені автором. Красномовні рядки: «І мене в сім'ї великій, / В сім'ї вольній, новій, / Не забудьте пом'янути / Незлим тихим словом», – пояснювали, на жаль, прототипом «союзу п'ятнадцяти республік-сестер», а не омріяним Кобзарем образом вільної України...

Радянські рупори мас пропагували зрощення нашої Батьківщини-неньки з їхнім «російським царством», удосконалювали міф про старшого брата. І вищевказані слова Тараса Шевченка нібито підтверджували цю думку. Дуже вдалий хід радянської пропаганди! Саме ці слова написав Провідник української нації, це його бажання, його заповіт нащадкам, тож і не виступиш проти такого наміру. По-іншому трактували популяризатори марксизму-ленінізму й рядки: «Як понесе з України / У синєє море / Кров ворожу... отойді я / І лани і гори – / Все покину, і долину / До самого Бога / Молитися...». Проголошене сподіване передбачення Тараса Григоровича про щасливе буття українців без втручання в їхнє життя московитів було замінене думкою про винищення всіх «ворогів» радянської влади, котрі й заважають Україні розквітнути, зажити щасливим життям, де «садок вишневий коло хати, / Хрущі над вишнями гудуть, / Плугатарі з плугами йдуть». Вдале маскуванню сутнісного закаламутило очі й розум багатьом.

Не новими є погляди, що Тарас Григорович – узагалі русофіл, пише ж бо російською до деяких знайомих у листах, у власному щоденнику закарбовує нотатки цією мовою, деякі твори складає «на русском языке». Наводили як аргумент відому цитату з епістоли до Г.С. Тарновського від 25 січня 1843 року про те, що Т. Шевченко надішле поему «Слепая» (1842), «по-московському скомпоновану. Щоб не казали москалі, що я їх язика не знаю». До речі, указаний твір на той час був єдиним, написаним російською мовою. Знову-таки зміна оптики з головного на ірреальне. Щоб домогтися більшого розголосу про кривду, яку чинять московити, Кобзар у

деяких творах використовував їхню мову, аби вони усвідомили, що коїть царська влада з українським людом. Листи ж Т. Шевченко писав російською переважно до приятелів-земляків А. Міцкевича, чи до осіб інших національностей, або до офіційних установ. До речі, і в часи новітньої російсько-української війни московська пропаганда намагається привласнити нашого Пророка, недолуго доводячи, що він – російський письменник. Однак це лише їхні хворі фантазії.

Неможливо оминати проблему релігійності Шевченка. Радянська пропаганда й тут усе перевернула догори дном. Ідеологи марксизму-ленінізму виставляли Тараса Григоровича богоборцем та запеклим атеїстом, наводячи як приклад нарікання на Бога в сатиричній поемі «Сон»: «Наробив Ти, Христе, лиха!»; рядки із «Заповіту»: «...а до того я не знаю Бога» тощо. Шевченко-антихрист – ще одне гасло, яким намагалися його затаврувати. Де ж правда? Суть у тому, що Тарас Григорович був глибоко віруючою людиною. Іван Огієнко (Митрополит Іларіон) писав: «Хто глибоко й по-синівському любить Бога, як рідного батька, той часом і поводить з Ним, як зо своїм батьком». Тому Великий Кобзар, як люблячий син, висловлює до Господа свої претензії, іноді навіть невдоволення. Про Шевченкову чисту та щиру віру у Всевишнього свідчить, крім іншого, видання «Давидових псалмів», лист до М. Рєпніної 1850 року, в якому Тарас Григорович пише, що Євангеліє – це втіха, читає його щоднини, щогодини.

Згаданий на початку вислів «мужик у шапці й кожусі» теж просякнутий духом підробки. Насправді це був створений Шевченком живописний образ свого «Я», який мав би в найяскравіших барвах розкриватися перед українським людом. А його цинічно перетворили на портрет «замурзаного холопа». Чому ми повинні переінакшувати власну свідомість щодо сприйняття постаті Кобзаря, якщо він прагнув саме таким постати перед нами? Примітивно-порожнє розуміння знищить нас самих. Слова Галини Тарасюк спонукають замислитися й інакше потрактувати це гостре питання: «Не скидайте з Шевченка шапку, а свою зніміть перед ним!».

Фальсифікаторських свідчень різного ґатунку, на жаль, можна наводити ще багато. Однак уся їхня суть зводиться до одного: очорнити образ Українського Пророка, применшити його

колосальне значення для «мертвих, і живих, і ненароджених». Стільки десятиліть підступний північний сусід намагався знівелювати геніальність творінь Шевченкових, їхню актуальність для української нації. Навіть зараз, коли перечитуєш «Кобзаря», ціпеніє серце, стигне кров від рядків майже двохсотлітньої давнини, що описують нібито реалії сьогодення. Закарбовані на папері внутрішні переживання письменника, якому цього року святкуватимемо двісті десять років з дня народження, надзвичайно пророче й правдиво відлунюють у серцях і свідомості моїх сучасників: укотре московитська неволя на окупованих територіях, знову свавілля ненависних нащадків описаних митцем кацапів, багряна кров на безмежних українських степах, знову боротьба за власну землю, домівку, незалежність...

Шевченків вогонь, закарбований у ДНК української нації, має спалахнути з новою силою і спалити дощенту наших ворогів, як внутрішніх, так і зовнішніх, бо «не вмирає душа наша, не вмирає воля. І неситий не виоре на дні моря поле. Не скує душі живої і слова живого». Ми просто не маємо права здатися, зневіритись у пророчих гаслах Тараса Шевченка – геніального Поводиря України: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!».

Ілона Пуравець
здобувачка освіти 8 класу
Новоукраїнський ліцей №6
Новоукраїнської міської ради
Кіровоградської області
Керівник: Аношкіна Г.Г. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

ПОДАРУНОК ДОЛІ

За зеленими лісами й широкими степами, на смарагдових луках, серед життєдайної української природи розкинулося село Моринці.

...Тихесенько вітер віє,
Степи, лани мріють,
Між ярами, над ставами
Верби зеленіють...

Тяжко тоді жилося людям: пани знущалися над ними, здоров'я підривала тяжка виснажлива праця на панщині. Ні щастя, ні радості...

Аж ось одного ранку в хаті Григорія та Катерини Шевченків заблимав яскравий вогник, який осяяв усе навкруги. Здивувалися мешканці! Та це було знамення: народився незвичайний хлопчик. Ім'я йому дали гідне – Тарас.

Росло хлоп'я, ніби його поливали цілющою водою. Не по роках допитливе й наполегливе. Якось уранці Тарасик розплющив оченята й побачив казковий світ. Його босі ніжки впевнено зробили перший крок, щоб пізнати нове й незвідане.

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно...

Із цієї хвилини хлопчик палко полюбив цю землю. Простуючи польовою стежкою, почув, як хтось виводить тужливу мелодію. Смуток огортав душу Тараса, проте він ішов усе далі. Невдовзі побачив Тополю, підійшов ближче. Зашелестіло Деревце, вітаючи подорожнього. Аж раптом обернулася Тополя на вродливу дівчину.

О Боже мій милий!
За що ж ти караєш її, молоду?

– Хто ти? – запитав здивовано.

– Доля, – відповіла та.

І завела Доля пророчу пісню, яка сповістила, що стане Тарас Кобзарем – співцем рідного народу, провісником волі України.

– Але, хлопче, – мовила красуня, – мушиш бути готовим до тяжких випробувань Долі.

...Спливали вервечкою роки, підростав Тарас. Його серце наповнювалося співчуттям нещасним селянам-кріпакам, проймалося глибокою ненавистю до поневолювачів.

Чи Бог бачить із-за хмари

Наші сльози, горе?

Повсякчас підлітка бентежило питання:

– Як? Як допомогти бідному народові?!

Важкими й крутими шляхами водила Доля Тараса від порогу батьківської хати. Через деякий час привела хлопця до панського двору.

Ходімо ж, доленько моя!

Мій друже вбогий, нелукавий...

Будище. Вільно...

А згодом Тарас потрапляє до Петербурга. Ото було часу для роздумів! Багатство панських покоїв, розкішне життя багатіїв безмежно вразили юнака, змусили по-іншому поглянути на життя.

Із глибини душі, немов із темного льоху, впливали жахи, які викликали розповіді земляків про підневільне життя в Україні.

Мій любий краю неповинний!

За що тебе Господь кара,

Карає тяжко?

Чим зарадити рідній землі?!

Стражденна доля українського народу не давала йому спокою.

...Та не однаково мені,

Як Україну злії люди

Присплять, лукаві, і в огні

Її, окраденую, збудять...

Ох, не однаково мені.

І вмить блискавкою промайнула думка: провісник Долі. Як кришталеве джерельце, з'явилися рядки:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава.

І воля святая...

***

Поховайте та вставайте,

Кайдани порвіте!

***

І на оновленій землі

Врага не буде, супостата,

А буде син, і буде мати,

І будуть люде на землі!

Кожен Шевченковий рядок пронизаний болем, розпачем та закликком до нащадків:

Свою Україну любіть,

Любіть її ... Во врем'я люте.

В останню тяжку минуту

За неї Господа моліть.

Відпливли у вічність століття, а твори Тараса Шевченка захоплюють усе нові покоління, загартовують сучасників, пробуджують почуття відданості й любові до України-матері.

Пророчі рядки Великого Кобзаря і сьогодні підтримують вільний дух і незламність українського народу в боротьбі з окупантами. Триває кривава, виснажлива війна. Ціною власного життя наші Герої боронять свободу рідної землі, захищають наші мрії, наше щасливе майбуття:

Україно, ти моя молитва,

Ти моя розпука вікова...

Громотить над світом люта битва

За твоє життя, твої права.

(В. Симоненко).

Безперечно, Україна переможе неодмінно! Крізь вибухи ракет, виття сирен, плач дітей Шевченкове «Борітеся – поборете...» наближає нашу Перемогу!

Безсмертним закликком лунають слова Пророка: «Ніхто на світі не втече! Огонь запеклих не пече...». Це невмируще гасло стало символом усіх захисниць і захисників, які боронять нашу державу, звільняючи її від російської орди.

Великий Кобзар заповідав нам бути вільним народом, бути господарем на рідній землі. Пам'ятаймо, що українці – нація переможців, яка має право бути вільною в себе вдома!

Наша дума, наша пісня

Не вмре, не загине.

От де, люде, наша слава,

Слава України!

І в ці буремні дні боротьби України за мир і Перемогу над ворогом нехай помножують наші сили слова поета:

Шевченко – наш!

Він – для усіх століть!

Він – як Ісус Христос для України!

Візьміть його вогню, хоч крапельку візьміть –

І вас вже не поставлять на коліна!

Народ наш не поставлять на коліна!

(Василь Кобець)

Діана Рибак
здобувачка освіти 5 класу
Ліцей с. Пиків Іванівської сільської ради
Вінницької області
Керівник: Вітюк Г.І. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший вчитель

МІЙ ШЕВЧЕНКО

С-сильний
К-креативний
А-актуальний
Р-реалістичний
Б-безстрашний

Тарас Шевченко – видатний письменник України. Цей Митець залишив нам чималий творчий скарб. Ця геніальна людина стала символом української нації. Народившись у бідній родині, хлопчик ще не знав, що в майбутньому поведе за собою весь народ своїм словом і безмежною любов'ю до Батьківщини. Він є прикладом сильної духом і непохитної людини, яка, незважаючи на випробування долі, не зрадила своєї мрії та прямувала до неї маленькими, але впевненими кроками. Він доводить, що головне в житті – займатися справою, яка полонила твоє серце.

Для мене Великий Кобзар – приклад, який намагається нагадати кожному з нас, як важливо не забувати про те, що українці – вільний і могутній народ. А ми – його нащадки, які повинні виконувати його заповіт.

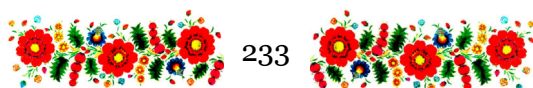
Тарас Шевченко є гордістю і взірцем для наслідування. Моя родина шанує творчість улюбленого поета. Пам'ятаю, як змалечку матуся розповідала мені Кобзареві вірші. Можливо, тоді я ще нічого не розуміла... Але пізніше, вивчаючи вже прості істини, усвідомила, ким я є й що зможу зробити, коли стану дорослою, для України і тих, хто поруч. Тарас Шевченко є тією яскравою зіркою, яка осяває шлях українського народу.

Мій Шевченко – це дух свободи, який звучатиме в кожному ударі мого серця, особливо, коли я читаю його настанову: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля

святая!» Єдине, що я хотіла б сказати у відповідь, це: «Почекайте, Тарасе Григоровичу, ще трішки! Ми виконаємо Ваш «Заповіт» і Україна знову стане вільною та квітучою країною».

Вероніка Руденко
здобувачка освіти 10 класу
КУ Сумська гімназія №1
м. Суми Сумської області
Керівник: Ключева О.М. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший вчитель

ЛИШЕ САМОВІДДАНІ ВОЇНИ ЦЕЙ ВРЯТУЮТЬ СВІТ

*Лише самовідданні воїни цей врятують світ
Так, як Шевченко Тарас
Своєю поезією українців відведе від бід.
До єдності закликатиме нас!
Поет заспіває Україні дифірамби,
Як не крути – не заховатися від правди,
Бо хоробрі янголи переможуть людей злих.
З Шевченком ідемо до перемоги
Ми заповіді читаємо його.
Україна прагне лише суверенітету і свободи.
І миру великого.
Тоскно виють нічні сирени.
Заховане світло, лише пітьма.
Солдати пройдуть жорстокі терени.
Захлинається у крові земля.
Не можу плакати, бо сліз немає.
Безжурно дивиться сім'я.
І не кажіть, що зла немає.
Путін його ім'я.
Це злий диктатор, президент росії.
Що землі захотів наші забрати.
Ховаємось від ворожої агресії.
Нас, українців, не здолати!*

Тарас Шевченко, названий батьком української нації, на сьогоднішній день лишається визначальною фігурою для всіх українців. У сучасному контексті, в часи Європейського Майдану та російської окупації, слова Шевченка звучали особливо потужно. Його твори стали гідним лейтмотивом для тих, хто обирає шлях

волі та незалежності. Висловлюючи свою точку зору відверто, чесно, Шевченко став символом боротьби за правду та справедливість.

Дух великого Тараса Шевченка, який завжди був із гострим відчуттям несправедливості та прагненням до свободи, вкорінився в серцях воїнів. Вони, подібно до Кобзаря, відчували в собі мудрість, яка народжується з глибокого розуміння цінностей та потреб свого народу. Під зоряним небом, серед заплутаних стежок воєнного шляху, воїни ЗСУ ділилися віршами Шевченка, що зберігали в собі магію та силу слова.

Слова поета, які виспівували любов до рідної землі та готовність жертвувати заради неї, вривалися в душі воїнів, надихаючи їх на великі вчинки. Дух Шевченка виявився каталізатором їхньої рішучості та волі. Такі воїни, проникнуті духом Кобзаря, стали не просто борцями на передовій, але й патріотами, які втілюють в життя ідеали великого поета. Вони несли не лише вагу бойових обов'язків, але й спадщину Шевченка, щоб вони, як і сам поет, стали символом відваги та вільної волі свого народу. Саме зараз постать Тараса Шевченка є непереможним символом, що сприяє зародженню непереборної сили об'єднати народ та розкрити всьому світові правду про війну. Це не просто боротьба за територію, це захист культурної та національної ідентичності, це визнання власної гідності та права бути вільним. Поезії Шевченка несуть ідеї єдності, об'єднуючи серця різних людей. Його герої встають на захист не лише своєї рідної землі, а й ідеалів гідності, свободи та правди. Вони стають патріотами своєї країни не лише в часи війни, але й у щоденному житті, примножуючи силу та об'єднуючи всіх, хто вірить у краще майбутнє. У часи війни Шевченкові слова набувають особливого звучання. Вони стають вогнем, який розганяє темряву невпевненості й підстерігає єдиний шлях до перемоги – шлях єдності.

Стефанія Руденко
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 035.01 Філологія.
Українська мова та література
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Керівник: Ромас Л.М. –
к.філол.н., доцент, доцент кафедри
філології та мовної комунікації

МІЙ ШЕВЧЕНКО

«Садок вишневий коло хати, / Хрущі над вишнями гудуть, / Плугатарі з плугами йдуть, / Співають ідучи дівчата, / А матері вечерять ждуть...». Відомі всім нам рядки з дитинства. У нашій історії є імена, які ввібрали в себе живу душу українського народу та стали частинкою нашого життя. Серед них є ім'я Тараса Григоровича Шевченка. Його поезія вже декілька століть викликає в людей почуття гордості, виховує національну гідність, спонукає усвідомити себе приналежним до нації українців, а мудрість його поезій успадковується, передається з покоління в покоління. Тарас Шевченко вклав важливі духовні основи в українську націю. Ми своєю чергою маємо берегти та розповсюджувати ці знання, цінності та ідеї.

Ви спитаєте, а для чого нам це? Усе дуже просто, ось аргументи.

Перша духовна основа – це свобода. Поет розумів, що немає й не може бути вільної та щасливої землі, допоки скрізь «Людей у ярма запрягли. Пани лукаві...». Відомо, що до теми волі Шевченко звертався не один раз, писав і про кріпосницький лад, і про панування гнобителів, і про знущання визискувачів. Іноді його охоплювала тяжка туга від того, що над ним, наче як та чорна хмара, звисав весь цей тягар соціального та національного гніту. Однак, у його творах ми все ж відчуваємо віру в народ, у його перемогу, відчуваємо велику любов до життя. І хочеться сказати, що прекрасною буде Україна, у ній – «...зеленіють / Широкії села, / А у селах у веселих / І люде веселі. / Воно б, може, так і сталось, / Якби не осталось / Сліду панського в Україні».

Шевченко вже на початку своєї творчості виявляв закоханість у красу рідної землі. Він писав про те, наскільки реальний світ є прекрасним і неповторним. Стверджував, що людина має право на щастя, щиро цінував красу праці людей та надзвичайність природи. У більшості рядків ми можемо відчутти цю трепетну радість, адже: «Тяжко жить на світі, а хочеться жить: / Хочеться дивитись, як сонечко сяє, / Хочеться послухать, як море заграє, / Як пташка щебече, байрак гомонить...». Кожен рядок оповитий цією безумовною любов'ю. Коли читаєш такі рядки, здається, що ти сам зараз, як «Зацвіла в долині / Червона калина, / Ніби засміялась / Дівчина-дитина...».

Патріотизм Тараса Григоровича був великим, він прагнув об'єднувати українців навколо української національної ідеї, яка в різні часи була різною. Він уважав, що захист інтересів України є справою загальнонародною. Для людей його слова були ніби життєдайним джерелом, і його думки були зрозумілі кожному. Усе життя він був вірним своїй ідеї. Вірив у силу народу, в те, що суспільний прогрес неминучий. Варто лиш згадати рядки: «І на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде мати, / І будуть люди на землі». Великий Кобзар був переконаний, що все правдиве та людяне знайде шлях до справедливості, і «Оживуть степи, озера, / І не верстовії, / А вольнії, широкії. / Скрізь шляхи святії / Простеляться...».

Сьогодні, у часи російсько-української війни, слово Тараса Шевченка звучить як заклик: «Борітеся – поборете!» є підтримкою кожному солдатіві в окопі, надає надії в тяжкі хвилини. І ми віримо Шевченкові, бо він все життя боровся з Російською імперією, прагнув розворушити пам'ять народу, нагадати йому про його мужність і незалежність предків. Народ, природа, життя та праця становили для поета невичерпне джерело прекрасного. І ми маємо це не просто зберегти, а й передати нащадкам. «Ну що б, здавалося, слова... / Слова та голос – більш нічого. / А серце б'ється – ожива, / Як їх почує!..».

То ж слово Шевченка сьогодні живе і наближає перемогу світла на темрявою!

Софія Руднева
здобувачка освіти 11 класу
Кремінський ліцей №5
Кремінської міської ради
Луганської області
Керівник: Уманська Т.О. – учитель
вищої категорії, учитель-методист

НАРОДЖЕННЯ ПРАВИЛ ПЕРЕМОГИ

У важкий час війни, коли обстріли накривають Україну, як важка морська хвиля кораблі, як ніколи хочеться отримати якусь слушну пораду від мудрої людини. Від людини, яка так само пережила трагедію руйнації державної цілісності, страждання народу, неволю. На думку, звичайно, спадає Тарас Шевченко. Його вірші просякнуті ідеями та порадами для кожного з нас. Тож спробуймо дослухатися.

«Борітеся – поборете! / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!». Ця настанова говорить про військових і волонтерів, які невпинно борються за «волю святую». Вони – опора держави. Описати їхній неоціненний, вагомий внесок в оборону можна цитатою самого Великого Кобзаря: «Свою Україну любіть. / Любіть її... во время люте. / В остатню тяжкую минуту / За неї Господа моліть». Ця порада справді важлива для нас, адже закликає поважати захисників і захисниць Батьківщини, цінувати їхню діяльність і допомагати «в остатню тяжкую минуту». Наші військові справді заслуговують на глибоку повагу, тому не потрібні пояснення, бо останні слова багатьох з них – це молитва за життя України й побратимів, їхні слова б'ються в кожному з нас невпинною вірою в перемогу.

«Не дуріте самі себе! / Учітеся, читайте, / І чужому научайтесь, / Й свого не цурайтесь», – друга порада, до якої нам варто дослухатися. У світлі сучасних подій ці слова набувають нових значень: на теренах українського інформаційного простору розгортається жахливий проєкт ворогів «Майдан-3», який прагне роз'єднання нашого народу, і мене хвилює те, що ніхто не хоче вірити в його існування. Саме в контексті необізнаності в

медіапросторі, неспроможності відрізнити ботів російської пропаганди від правди я розумію цю пораду. Дуримо самі себе, бачимо ворога одне в одному. Ця порада є важливою, аби запобігти руйнуванню єдності нашого народу, адже росіяни, як переконує Тарас Шевченко: «...розбойники не ситі, голодні ворони» («Холодний Яр»). Маємо перемогти в цій кібервійні, дослухавшись до пророчого застереження митця.

«Кохайтесь, чорнобриві, та не з москалями, бо москалі чужі люде, роблять лихо з вами». Ця порада є важливою для наших дівчат, адже ми не хочемо, щоб такі безчинства сталися бодай ще раз. «Кохайтесь ж, любіться, як серденько знає», але, я вважаю, все ж без москаликів. Убережімо генетичний код від свавілля й тоталітарності, плекаймо волю й демократію в жилах.

«Поховайте та вставайте, / Кайдани порвіте. / І вражою злою кров'ю / Волю окропіте», – остання порада, яку хотілося би згадати з віршів Великого Кобзаря. Поет закликає розірвати багатостолітні пута, навішені на український народ російською імперією. Немає цьому кінця, але саме ми, саме зараз маємо зірвати ці кайдани з усього українського. Мені ще згадуються мудрі глибокі переконання Пророка: «Церков домовина / Розвалиться... І з-під неї / Встане Україна. / І розвіє тьму неволі, / Світ правди засвітить, / І помоляться на волі / Невольничі діти!» («Стоїть в селі Суботові...»). Це реалії нашого майбутнього. Поборемо! Вистоїмо! Переможемо!

Ці настанови, як коктейлі Молотова, полетять у кожного росіянина, який мордує наших хлопців у полоні. Книжки й обізнаність спалять всі мільярди доларів, яких коштує операція «Майдан-3». Відмовимо ворогам у будь-якій співпраці. Повернемо всіх викрадених дітей, за яких так болить серце. Порвемо кайдани віковичних політичних міграцій. Повернемося додому. Додому... До нашого спільного єдиного УКРАЇНСЬКОГО дому!

Валерія Салюта
здобувачка освіти 5 класу
Кролевецький ліцей №6
Кролевецької міської ради,
Сумська обл.
Керівник: Сенченко Т.П. –
учитель української мови
та літератури, вища категорія

СПОВІДЬ ПЕНЗЛИКА

Я – пензлик тринадцятирічного Тараса. Можливо, один із перших, предвісник майбутнього таланту. І мій Шевченко – живописець, майстер, віртуоз. Не маючи науки за плечима, він малював серцем і душею, як бачив, як відчував.

Мріючи про волю, згадуючи розповіді про відчайдушних гайдамаків, пастушок дивився на широке небо і передавав мені свої імпульси. Так у зошиті оживали блакитні обриси на видноколі. Тарасик споглядав пшеничне поле, спостерігав за його коливанням – і на аркушику з'являлися колосочки, що розвивалися на буйному вітрі й нагадували про незламний дух його пращурів. Рясне, широке, безкрайне поле поступово змінювала привільна блакить.

Мій Шевченко – страдник. Я відчував його гіркі думи, тривожні спогади, невимовну тугу й жаль. А він виплескував на папір свої сподівання, що оживали разом із українським жовто-блакитним стягом, який проглядався крізь поєднання синього неба та пшеничного поля.

Мій Шевченко – спостерігач. Він володів унікальними даром помічати найменші деталі й утілювати їх за допомогою образних засобів. Ось і лелека отам, у кутині, десь у піднебессі, майже невидимий, але таки символічний.

Прапор бадьоро тріпоче на волі, підхоплює білого бузька і передає йому благу звістку:

Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте,
В останню тяжку минуту
За неї Господа моліть.

Мій Шевченко – пророк. Він завершив малювати і побіг заганяти ягнят, а мене ще довго хвилювали неозорі ниви, де серед польових волошок і ромашок закарбувалися рядки з майбутніх поезій «Кобзаря»:

... і потечуть
Веселі ріки, а озера
Кругом гаями поростуть,
Веселим птаством оживуть.

А серед небесної блакиті проглядалися віщі слова Тараса:
«Борітеся – поборете!»

Я, маленький пензлик, який допомагав Тарасику образно передавати чарівну красу рідного краю, так і залишився назавжди в дитячих спогадах як першовідкривач його таланту, як талісман, як святиня.

Марія Самоїленко
здобувачка освіти 6 класу
Лицей №13 «Успіх»
Полтавської міської ради
Керівник: Боцула О.М. –
учитель української мови
та літератури, спеціаліст

ДОЛЕНОСНІ СЛОВА ШЕВЧЕНКА

Я прокинулася від сильного невідомого звуку. У кімнаті задрижало скло... Землетрус? «Спи, все добре, мабуть, літак дуже низько пролетів», – заспокоїла мене мама. Проте коли побачила її очі, я зрозуміла – трапилося щось жахливе. Вона обійняла мене та маленьку сонну сестричку й прошепотіла: «Війна!».

Вранці ми зібрали найважливіші речі, акваріум із рибками, клітки з хом'ячками та вирушили до бабусі з дідусем. Вони мають великий теплий підвал. Ми планували їхати за кордон. Але в одну мить усе змінилося... Коли вночі пролунала повітряна тривога, ми побігли в підвал. Мама випадково зачепила рукою купу старих пошарпаних книг, які впали на підлогу. На сторінках однієї збірки червоними літерами виділялися доленосні для нас слова: «В своїй хаті своя й правда, / І сила, і воля. / Нема на світі України, / Немає другого Дніпра, / А ви претеся на чужину / Шукати доброго добра»... «Ми нікуди не їдемо! Не будемо тікати з нашої землі! Залишаємось вдома!» – категорично вирішила мама.

Слова видатного поета Тараса Шевченка змінили долю не тільки нашої родини. Кобзар незримо бореться з нами пліч-о-пліч, підтримує бойовий дух, надихає та згуртовує наш багатостраждальний народ. Майже два роки завдяки Богу, хоробрості ЗСУ та пророчим словам Великого Кобзаря ми живемо та боронимо нашу славу Україну! Так, після звільнення від рашистської окупації містечка Бородянка на Київщині, світ серед інших руйнувань побачив і спалюваний пам'ятник Шевченку. Бронзове погруддя Великого Українця орки розстрілювали, немов людину. Влучили в чоло та скроню. Сьогодні

це погруддя стало одним із символів нескореності нашого народу.
Він вистояв! І ми вистоїмо!

Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине.
От де, люде, наша слава,
Слава України!

Сабріна Сангінова
здобувачка освіти з курсу
спеціальності 071 Облік і оподаткування
ВСП «Кам'янець-Подільський фаховий коледж»
Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Керівник: Боровисюк Т.В. –
викладач української літератури,
вища категорія, викладач-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО: РОЗБУДУЄМО УКРАЇНУ-«ХАТУ»

Не поет – бо це ж до болю мало...

Євген Маланюк

Святий Боже, стань щитом для наших звитяжних Захисників,
щоб не брала їх зброя ворожа! Укріпи дух їхній...

Чи вже ж любо людей мордувать?

А надто сердешну мою Україну.

Що вона зробила?

За що вона гине?

Ми ненавидимо війну, її потворне обличчя. Усіма фібрами душі. Ми відчуваємо ненависть до тих, хто приніс в Україну безмежжя людських страждань та масштаби руйнувань, океани сліз та безодню поневірянь. У кожній клітині нашого тіла – гіркота-полин, бо *«Дніпро, брат мій, висихає, / Мене покидає, / І могили мої милі / Москаль розриває»*.

Ми виборюємо Перемогу.

«Мій краю прекрасний, розкішний, багатий!», обіцяємо тобі,
що скоро буде: *«Всі пузаті до одного / В землю провалились!»*.

Ми захистимо Україну. Ми повернемо свободу всій українській землі. Ми більше не житимемо в жахіттях війни. Ми будемо лише пам'ятати...

«І знову іменем Христовим / Возобновим наш тихий рай»!

МИ ВІДБУДУЄМО УКРАЇНУ, створимо нову українську Хату. У кращих українських традиціях.

Місцину для нової Хати обрали вже давно наші сиві пращури: древляни, тиверці, уличі, волиняни, хорвати, сіверяни, поляни. Ось

тут, між 44° 23' і 52° 25' північної широти та між 22° 08' і 40° 13' східної довготи. Бездоганний, унікальний вибір!

Час закладин нової Хати також заздалегідь визначений; влітку, 24 серпня. З волі народу.

Застосуємо будівельну магію: в горщику перемішаємо фарби: синьо-волошкову, золотаво-пшеничну, зелено-барвінкову, калиново-червону, додамо вишневого цвіту, дніпрової води, степового вітру, чорноморського піску. Хлюп! Неймовірна краса!

Перший камінь закладемо ми, господарі майбутньої Хати, то буде усвідомлення: *«В своїй хаті своя й правда, / І сила, і воля»*. Перша підвалина.

Старший майстер – *«жива Козацька тая кров, / Чиста, свята!!!»* – будуватиме хату відповідально, шанобливо, бо він – *«Споборник святої волі»*, він принципів гетьмана *«в золотім жупані»*. Майстер даватиме клятву, поклавши руку на Пересопницьке Євангеліє: *«Я волею народу обраний, присягаю дбати про благо»*.

У сволок нової обов'язково перенесемо міцний сволок зі старої хати: *«Не вмирає душа наша, не вмирає воля...»*. Цей старий міцний сволок – минула слава України, гордість за минуле українського нашого народу. Козаки та гайдамаки, Герої Крут, Розстріляне Відродження, шістдесятники, Герої революції гідності й уже нові Герої – Герої російсько-української війни: всі вони зажили собі вічної слави. Імена гордих і волелюбних українців (їх мільйони!) та їхні діяння – надійний сволок нової Хати. *«Хвала вам, лицарі святії»*. Під голову сволока закладемо мудрість: *«Діла добрих оновляться, діла злих загинуть»*.

А далі толока! Автентична традиція. Магніт соціальної єдності:

І брат з братом обнялися

І проговорили.

Слово тихої любові.

Навіки і віки!

У заміс глини вкинемо найцінніше: українське слово, яке завжди стоятиме *«на сторожі»* господарів Хати. Ладнається робота!

Занесемо у Хату ковану скриню, яка передається у спадок від покоління до покоління, зберігаючи пам'ять роду, традиції, родинне тепло. А в скрині добра: і мудрість Сковороди, і

незламність Стуса, і міцний удар Кличка, і слово-постріл Остапа Вишні; і пісня на Євробаченні, і пісний борщ із сушеними карасями зі свіжою капустою, і гуцульська трембіта, і два кольори на рушнику. Не порухувати добра-зілля!

І спалахне тепло-затишно вогонь у печі. І зайде в Хату чоловік середнього зросту, широкоплечий, міцної будови, вуса та борода. Він благословить нову Хату хлібом-сіллю, погляне на ікону на покуті, уквітчаним вишитими рушниками. Прорече він напуття: *«Моліться Богові одному, моліться правді на землі...»*.

І зовсім скоро народяться та підуть з цієї Хати у світ *«вольний, широкий»* філософи та конструктори, поети та дизайнери, фермери й аналітики, президенти та лікарі. І пам'ятатимуть вони науку свого прадіда-пророка: *«І чужому наuczайтесь, й свого не цурайтесь»*.

Не раді в новій Хаті *«Суєсловам, лицемірам, Господом проклятим!»*.

І *«медведику»*, і *«безбожному царю»*, і *«царям поганим»*, і *«вражій бабі»* зась до нової Хати!

***

Біленька Хата: оповита квітінням вишень, гудінням хрущів, дівочими піснями. І небо пахне зорями.

Щаслива Хата: *«І, по-моєму, нема прекраснішого, нема солодшого видива»*. Повернувся бузько (вісник щастя!), заклекотів. Більше в рідне гніздо не вцілить снаряд.

Велика: 603 628 км², 24 світлиці і прекрасна тераса з видом на чорноморське узбережжя.

***

Чуєте тиху молитву? Це ВІН молиться-уберігає... За Україну молиться? Ні, за світ всенький...

*А всім нам вкупі на землі
Єдинодуміє подай
І братолюбіє пошли.*

Марія Сапегіна
здобувачка освіти 8 класу
Полтавський ліцей імені А.С.Макаренка
Полтавської обласної ради
Керівник: Пузир Я.В. – учитель
української мови та літератури,
I категорія, старший вчитель

ОГОНЬ ЗАПЕКЛИХ НЕ ПЕЧЕ!

Україна... Скільки болю пережила й переживає донині наша країна з багатовіковою історією. Минають роки, століття, все змінюється. Проте, є те, що буде існувати завжди – незламний український народ. Саме ми здатні боротися до останнього, жертвуючи всім, що маємо. **Прагнення до свободи** та самостійності є визначальною цінністю українців, що давала насагу й сили залишатися собою в усі часи.

Історія боротьби українського народу за незалежність налічує століття важких випробувань – починаючи з моменту виникнення Київської Русі й дотепер. Ідеї національно-визвольної боротьби, державної незалежності, заклик до рішучих дій проти насильства є ключовими у творах багатьох українських письменників різних часів та епох. Усі вони зробили значний внесок у пробудження й формування національної свідомості українського народу. І в наш час надзвичайно актуальними є твори й Тараса Григоровича Шевченка, у яких він закликає українців скинути ярмо, боротися проти гноблення та робити все, щоб бути вільними.

У своїй відомій містерії «Великий льох» Кобзар говорить про проблеми політичної свідомості, що призвели до втрати державності та національного поневолення. Але водночас він не втрачає надії і свято вірить, що український народ зуміє згуртуватися і зробити все, щоб бути вільним. Він знає, що колись це відбудеться, мріє про те, щоб колись його нащадки повалили своїх тиранів та збудували міцну державу, край, де кожен зможе бути господарем у своєму домі, незалежним та самостійним.

Зараз на думку спадають слова, які нещодавно прочитала мені моя мама: «Одного дня нас стане більше, і біль, розділившись на всіх, зникне, як сонце зникає в океані...». Це речення з роману

української письменниці Вікторії Амеліної, яка загинула від російської ракети у липні 2023 року. Ці слова є ніби продовженням усіх тих заповітів, які нам залишив Тарас Шевченко у своїх віршах, закликаючи нас об'єднатися, бути разом, боротися разом, адже тільки так ми можемо перемогти і бути вільними, зможемо вистояти та пережити весь жах цієї великої війни:

*І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, не вечерній
Тихо засіяє...
Обніміться ж, брати мої.
Молю вас, благаю!*

Мені здається, що тільки з початком російсько-української війни мільйони українців перечитали та сприйняли твори Тараса Шевченка абсолютно інакше. Його вірші, поеми для багатьох наших громадян зазвучали по-новому, слова набули тих значень, які і вкладав у них наш Кобзар – ми нарешті почули й осягнули думки митця, ми визріли й пізнали суть його мислі. «Нема на світі України, немає другого Дніпра», – це вже не просто рядки з підручника української літератури. Зараз для кожного з нас вони набувають сакрального значення – ми віднайшли свій скарб. Ми нарешті зрозуміли, що наша країна – найбільша цінність, тому ми готові битися за неї, бо вона – найкраща. Бо ніде так не сяють зорі та не світить сонце, як під рідним небом.

Правдою є те, що впродовж багатьох років українці потерпають від одного злого ворога – росії, через неї загинуло дуже багато цивільних людей та військових, що стали на захист нашої держави, покинувши свої теплі домівки.

Саме зараз наші захисники та захисниці тримають оборону й не дають ворогу пройти вперед на українську землю. І надзвичайно щемко бачити, як цінують на фронті все українське, все наше, рідне: вірші українських поетів, пісні українських музикантів, картини українських художників. Наші воїни на своїх бронезилетах пишуть цитати з поезій Шевченка, беруть собі позивні «Шева» або «Кобзар», декламують на камеру твори Тараса. І все, що відбувається в нашій країні, свідчить про те, що наш народ прокидається, ми стаємо національно свідомими, починаємо розуміти важливість рідної мови, літератури, культури. Зараз саме

за це віддають свої життя наші найкращі громадяни, цвіт нашої нації. І дуже хочеться вірити, що їхній подвиг не буде даремним, бо ми обов'язково переможемо. І, що найголовніше, назавжди запам'ятаємо, якою ціною ми отримали свободу, незалежність та волю.

Хай нам у цій борні допомагають слова, з якими через віки до нас звертається Тарас Шевченко, адже так хочеться вірити, що поряд із воїнами, які пішли у засвіти, зараз і Кобзар споглядає з високих небес і захищає Україну:

*Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

Ангеліна Севастьянова
здобувачка освіти 6 класу
Олександрівська гімназія
Запорізької міської ради
Керівник: Рязанова О.С. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, учитель-методист

«САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ...»

«Садок вишневий коло хати»... Мій Шевченко саме в цих рядках. Я, маленька дівчина семи років, біжу за бабусею, яка несе повні відра води. Сонце ніжно простягає промені між дерев. Вишневий сад, я вражена його красою. Квіти були такими білими та ніжними, що здавалося, вони зроблені з мережива. А запах! Він був такий солодкий і приємний, що я не могла відірвати носа від квітів. Мені так хороше. Хочеться сміятись – і я сміюсь. Від щастя й легкості життя. Це мій Шевченко:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть...

Сонечко потихеньку сідає, вечір приходить у село. Мама з бабусею пораються біля столу, бо пора вечеряти. Я сиджу на призьбі та вдихаю аромат вечері. Ах, як смачно!.. Ви відчуваєте?

За великим столом збирається наша велика родина. Вареники з капустою, смажена картопелька, пироги, домашня ковбаска, крученики, вергуни – смачота!!! Це мій Шевченко: «Сім'я вечерея коло хати...», – і рідні Пологи Запорізької області. Дорослі розповідають, як прожили день, згадують цікаві історії про родичів та сусідів, бабуся – про своє дитинство, як вийшла заміж, як народила дітей. Слухаю із захопленням. Я така щаслива, що маю чудову родину! «Вечірня зіронька встає», ми йдемо відпочивати:

Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих.

І так щоліта. Здавалось, ніяка сила світу не зруйнує цей затишок і спокій. Навіщо?!

Аж раптом все змінилося в одну мить: «Москалі – чужі люде, роблять лихо з вами».

Перший вибух, який чітко почули місцеві жителі, – підірваний українськими військовими міст на новій трасі до Запоріжжя, щоб ворог не зайшов у село. Першого березня, зранку, зникли світло та зв'язок, не було води. Десь з 10-ї години ранку почалася стрілянина з автоматів. Люди дізнались, що на околицях міста стала на захист українська тероборона.

Ми гралися з друзями на вулиці, коли почалися постріли. Стало дуже страшно, тому порозбігалися по домівках. Бабуся взяла мене за руку й сказала, що потрібно сховатися в підвалі. Ми спустилися вниз і сіли на підлогу. Я була така налякана, що не могла говорити. Постріли продовжувались. Я боялася, що ми помremo. Бабуся гладила мене по голові й говорила, що все буде добре. Вона намагалась заспокоїти, але я плакала. А пророчий Шевченко нагадує :

Україно, Україно!
Ненько моя, ненько!
Як згадаю тебе, краю,
Заплаче серденько...

Вже майже два роки рідне село під окупацією. Бабуся знайшла притулок у Чехії, але серце там, у рідному селі. Я бачу, як рідненька витирає сльози. І в її сумних очах – мій Шевченко:

Та не однаково мені,
Як Україну злії люди
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

Я вірю, що Україна відновиться після цієї війни. Вірю в український народ, який є сильним і непохитним. Вірю в українську армію, яка захищає свою країну з такою мужністю. Вірю в міжнародну спільноту, яка підтримує Україну в її боротьбі за свободу.

Україна – це країна з багатою історією та культурою. Це країна з талановитим народом, який прагне до демократії та свободи. Це країна Шевченка:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Україна заслуговує на те, щоб жити в мирі та процвітанні!!!

А мій Шевченко дає сили мріяти про наш «садок вишневий
коло хати» і сподіватися на скоріше повернення додому.

Тетяна Серетна
здобувачка освіти 8 класу
Тернопільська СШ I-III ступенів №29
з поглибленим вивченням іноземних мов
Тернопільської міської ради
Тернопільської області
Керівник: Ситар Л.Д. – вчитель
української мови та літератури

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко – ім'я, яке для кожного означає щось своє. Для мене це – велична постать, бо він видатний український поет, художник, політичний і громадський діяч, який залишив по собі величезну творчу спадщину, зробив неоціненний вклад у духовну скарбницю людства. У його поезіях лунає сильний дух, віра, нездоланне прагнення українців до справедливості та бажання бути господарями своєї рідної землі.

Т. Шевченко є символом українського народу. І це назавжди. Його сила, погляди, волелюбний дух, нескореність, духовність у серцях багатьох українців. Він заклав цей фундамент, а ми вивчимо його слово й передамо майбутнім поколінням.

На мою думку, сьогодні, як ніколи, є актуальними його твори. Читаючи їх, ми можемо знайти відповіді на багато питань щодо сьогодення та майбутнього нашої держави. Рядки поета: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!», – сповнені закликами до боротьби та незламності українського народу. Особливо сьогодні, коли в країні триває війна, ці слова вселяють віру в нашу перемогу. Ми боремося, тому подолаємо ворога.

А ще Кобзар закликав українців вивчати історію та не соромитись свого походження: «Учіться, читайте, і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь, бо хто матір забуває, того Бог карає». Я думаю, що людина, яка прагне знань, намагається дізнаватись щось нове, вивчає свою культуру та історію, розвивається духовно, цінуватиме свободу та буде боротися за справедливість, бо Шевченкові слова якраз і пробуджують національну свідомість мислячих та освічених людей. Із вуст поета

звучать гнівні слова: «Доборолась Україна / До самого краю. / Гірше ляха свої діти / Її розпинають».

«Історія мого життя складає частину історії моєї батьківщини», – які пророчі слова Тараса, бо кожен його твір – це безмежна любов до людини й рідного краю. Як завжди, в часи випробування та боротьби за волю українців, великий Кобзар знову є з нами. Його слово – це слово людського єднання, духовності.

Я вважаю, що Шевченка не тільки читають та перечитують, а й дослухаються до його слів, які відзеркалюються в кожному українцеві. Його творчість – невмируща. Мене Кобзар надихає рухатись вперед, не зупинятись у досягненні мети, щоразу нагадує, що я належу до народу вільного й могутнього. Він вчить мене бути сильною, відважною та вірити у свої сили.

Аліна Симоненко
здобувачка освіти 9 класу
ОЗО «Миронівський академічний ліцей №3
Миронівської міської ради
Київської області»
Керівник: Симоненко Л.Б. –
заступник директора з виховної роботи,
учитель-методист, вища категорія

ВЕСЕЛКОВА СИЛА КОБЗАРЯ

9 березня 1814 – 24 лютого 2022. Між цими датами – часовий проміжок у 208 років. Саме в такому віці став Тарас Шевченко на захист України разом зі своїм народом. У чому секрет його феномену, його сили? Відповіді на ці питання я спробувала знайти в інтернеті. Матеріали були цікаві, але не задовольняли мене. Тоді вирішила поспілкуватися зі штучним інтелектом. Він відповів: «Титан... Громовержець... Співець горя народного...». Я, звісно, погоджувалася з усіма доказами, але це не була очікувана мною відповідь... Написала йому про своє незадоволення й раптом отримала відповідь, яка приголомшила, здивувала:

– Мав Кобзар Силу незвичайну, невичерпну, бо «веселковою» називалася, – відповів штучний інтелект.

– І що це означає? – запитала я.

– А те, що Бог, передбачаючи поетову нелегку долю, подарував йому Силу Веселки. І заграв його талант неймовірними барвами, засяяв, заіскрився.

– Он воно що! Це дуже цікаво. Продовжуй, будь ласка, – попросила я.

– Залюбки. Ти, напевне, пам'ятаєш, кольори веселки?

– Ще б пак. Хто їх не знає? Перший колір...

– Фіолетовий, – не дав мені закінчити думку ШІ (так буду його називати, щоб було швидше й легше розповідати). – Так от, цей колір подарував Тарасові душевний спокій, упевненість у своїх силах, готовність до боротьби.

– Тепер мені зрозуміло, що саме фіолетовий був його натхненником, коли він писав:

Борітеся – поборете...

За вас правда, за вас сила

І воля святая!

– Так, ти маєш рацію, – промовив ШІ. – Наступний колір – синій, який став нарижним каменем, крицею в його характері, виховав у Кобзаря незламність.

– Ось звідки його непохитність, – промовила я. – Лише така людина як він, будучи тяжкохворою, думала про майбутнє народу й заповідала:

... вставайте,

Кайдани порвіте

І вражою злою кров'ю Волю окропіте. ..

– Твоя правда, дівчино, – погодився зі мною ШІ, – це неймовірно, змушує задумуватися кожного... Та не відволікаймося. Далі мова піде про голубий колір. Для Шевченка він уособлення віри, сили духу.

– Віра, сила духу, – повторила я за ШІ. – Є правда у твоїх словах. Напевне, дивлячись у безмежну небесну височінь, черпаючи з неї натхнення, із поетового серця злинули пророчі слова-настанова:

Наша дума, наша пісня

Не вмре, не загине...

– Слушна думка. Гадаю, так воно й було, – відповів мій невидимий співрозмовник і якусь хвилину помовчав.

– ШІ, агов, ти зі мною? На черзі зелений колір. Що тут ти можеш сказати? – порушила я тишу.

– Що я можу сказати? – перепитав він. – Зелений – це життя! Саме він дав Кобзарю розуміння того, що українцям треба єднатися, щоб здобути волю.

– І як схвильовано звучать його заповітні слова, – не змогла стримати свої емоції, – коли він закликав українців:

Любіться, брати мої,

Україну любіте...

– Ти молодець, усе правильно розумієш, зауважив ШІ. – А зараз мова піде про жовтий колір, який асоціюється зі свободою, волею. Як сонце не можна закрити хмарами, так не можна в людини вбити прагнення бути вільним.

– І, звісно, стільки років перебуваючи в кріпацтві, на собі відчуваючи всю ницість рабства, Тарас писав пристрасні слова, натхненний саме ним, життєствердним кольором сонця:

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля...

– Так, погоджуюся з тобою, – промовив мій співрозмовник і замовк.

– А що ж тоді символізує жовтогарячий колір? – запитала я.

– Він символізує саможертвність, самозречення. Кобзар, не вагаючись, не розмірковуючи, поклав своє життя на вівтар боротьби за волю рідного народу.

– І тоді, – продовжила я, – народяться зболені слова:

Караюсь, мучуся... але не каюсь...

– Маєш рацію, – відповів ШІ. – Це справді так. І, нарешті, червоний колір. Як ти думаєш, що він символізує?

– Я гадаю, що червоний колір символізує Тарасову безмежну синівську любов до України.

– Безперечно, – підтримав мене співрозмовник. – Червоний колір заповнив всю його душу. Це була така самовіддана любов до зневаженого, закріпаченого, уярмленого рідного краю, яка виливалася зболеними словами.

– Зачекай, – зупинила я ШІ, – пригадаю сама. Ось що він писав:

Свою Україну любіть.

Любіть її... во время люте...

– Дякую, ШІ, ти зумів мене здивувати. Я багато дечого зрозуміла... І хоча зараз війна, хоч так непросто на фронті, упевнена: ніколи, ніколи вороги не зможуть здолати народ, якого веде у бій

Слово Шевченка,
Любов Тараса,   Веселкова Сила Кобзаря...

Анастасія Сіннік
здобувачка освіти 10 класу
КЗО «Нікопольський ліцей «Гармонія»
Дніпропетровської обласної ради»
Керівник: Костюченко В.І. –
учитель української мови і літератури,
вища категорія, учитель-методист

ЛЮБОВ І БІЛЬ

Ніколи не замислювалася над тим, як сильно можу любити. Зрозуміла це тільки тоді, коли клята війна викинула мене з рідного дому, змусивши шукати притулку в чужих краях. Саме там, далеко від рідного міста, відчула, як мені не вистачає того, що з дитинства було поруч: щебетання птахів біля вікна зранку, яскравих зірок у небі, тепла й любові рідних і близьких людей. Порятунком ставали спогади про Україну, яка була і далеко, і близько. Далеко, бо я перетнула багато кордонів. Близько, бо рідний край завжди в серці. Як колись Т. Шевченко линув серцем і душею до своєї рідної землі, так і я линула до Батьківщини. Моя Україна, мій Шевченко – це безмежна любов і великий біль, які живуть у мені щосекунди. Навіть у снах я бачу її, неню, скривавлену, але таку прекрасну та нескорену.

Летим... Чи бачиш, Кобзарю, ти красу й велич нашого краю? Летим українським небом, де сонце розцвітає, неначе золотий квітник. Бачимо нескінченні простори степів, де трави хвилюються в ритмі вітру, немов творять поетичний танець землі. Милуємося могутнім Дніпром, чії води обіймають береги, як материнське лоно своїх дітей. Течія ріки грає симфонію природи, а кручі та пороги свідчать Усесвіту про історію незламного народу. Очам розкриваються величні міста, неначе перлини-намистинки нашої Батьківщини: стародавній Київ, витканий із історії; витончений Львів, поетичний, мистецький; славне Запоріжжя, оспіване в козацьких думках. Занурюємося в обійми Чорного моря, де хвилі шепочуть легенди минулих століть, а береги буяють веселковими барвами. Вершини гордих Карпат підіймаються до небес, як могутні обручі, що оберігають серце України. Цей дивовижний мікс

казкових лісів, кришталевих водоспадів та струнких смерек – дзеркало щирої української душі, по вінця сповненої краси:

І все то те, вся країна,
Повита красою,
Зеленіє, вмивається
Дрібною росою,
Споконвіку вмивається,
Сонце зустрічає.
І нема тому почину,
І краю немає!

Летим.... Чи чуєш, Кобзарю, як стогне земля українська від болю та розпачу? Її трави не колосяться в танці весняного вітру, а зігнулися від важкої сльози. Поле, колись родюче, тепер укрите шрамами розлук і втрат. Мовчки течуть ріки, уже не співають свою пісню радості. Вода, яка колись носила на своїх хвилях щасливу долю, тепер стала свідком страждань мільйонів людей. Криваві ріки віддзеркалюють трагічні сторінки нашої історії, де кожен вільний потічок стає свідком болю, рішучості та незламності:

Споконвіку Прометея
Там орел карає,
Що день божий довбе ребра
Й серце розбиває.
Розбиває, та не вип'є
Живущої крові, –
Воно знову оживає
І сміється знову.

Летим... Земля тремтить від розпуки: вона втрачає своїх дітей. Кожен крок на цьому полі – це болюча рана. І навіть у темних тінях траурних хмар, які обертаються над нами, ми чуємо сум Великої Матері, яка втрачає своїх найкращих синів і дочок. Материнський розпач і мука втілилися у віках і образах: тінню схилилася згорьована Катерина над Київською Мадонною із її немовлям біля метро; над херсонкою, яка біжить полем, закриваючи собою від снарядів дитя; над усіма матерями України:

Великомученице! Села
Минаєш, плачучи, вночі.
І полем-степом ідучи,
Свого ти сина закриваєш.

Летим... Чи чуєш, Кобзарю, німі сльози дітей-сиріт, яких відірвала війна від материнської любові та батьківських обійм. Вони ростуть на руїнах свого щасливого дитинства, що зникло під тінню ворожих танків. Школи, які колись були джерелом мудрості та знань, тепер чорніють обірваними книгами під пилом завалених стін. Скалічені стрілки часу висмикнули вікна, зруйновані коридори перетворилися на вулиці спогадів. На сторінках обгорілих зошитів, де ще вчора розкладалася майбутність, тепер лежать підступні тіні війни, обтяжені зруйнованими надіями. Відлуння покинутих класних кімнат і розбитих дошок ятрять душу. Звуки сміху, що колись наповнювали коридори, зараз затихли, а на шкільних подвір'ях вітер ганяє рештки мрій, неначе розтрошене скло надій. Музеї, де виткано ковдри історії, тепер стали загубленими казками, а їхні напівзруйновані стіни – свідками злочину окупантів. Творчість і культурна спадщина пали під вогнем ворога, що темною силою виступає проти самої суті людськості. Зруйновані музеї, убиті митці, спалюжена пам'ять – це рани на тілі нації, відкриті та беззахисні, що кричать про безглуздість війни, бо ворог підступно вторгся в святилища знань і культури, зриваючи нитки спокою і краси. Проте кожна руїна стає свідком злочину, а кожна образа спонукає нас до боротьби та відновлення:

Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поле.
Не скує душі живої
І слова живого...

Тривожний звук сирени проникає в мої сни, виводячи мене зі світу неспокійних сновидінь. У перших миттєвостях здивування реальність об'єднується зі звуками тривоги, але невдовзі усвідомлюю, що не маю причин для страху. У каденції звуків я чую тебе, Кобзарю. Слова, які линуть із серця та душі, торкаються моїх внутрішніх струн і трансформують тривогу. Це не тільки сигнал небезпеки, це заклик до боротьби, сутність якого втілена в ритмах безсмертної мови:

...вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю

Волю окропіте.

Розпорошений закликом сон перетворюється на мелодію національного протистояння великій біді, де кожен, незважаючи на пронизливий біль, черпає сили в безмежжі своєї любові до України, до Шевченка, мого Шевченка, нашого Шевченка.

Альона Склярова
здобувачка освіти 6 класу
Гімназія №3 міста Рубіжного
Луганської області
Керівник: Долинська І.Г. – вчитель
української мови і літератури

СОНЦЕ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

*Кобзарю!
Знов
до тебе я приходжу,
бо ти для мене совість і закон.
Ліна Костенко*

На мою думку, не можна згадати жодного поета, в якого б не було хоча б одного вірша про Тараса Григоровича Шевченка. Ліна Костенко, Марія Пригара, Володимир Підпалій, Максим Рильський, Уляна Кравченко, Євген Маланюк, Дмитро Білоус – всі вони писали про нашого Кобзаря, як про сонце українського народу. Так в чому полягає його феномен? Чому люди й зараз звертаються до славетних рядків за підтримкою, допомогою, розрадою, зі щитом або на щиті, але завжди з Україною в серці й томиком віршів Шевченка біля грудей.

По-перше, Тарас – це наша історія. Це кріпацтво й гайдамаки, князівська доба в Україні, яскраві історичні постаті та суспільство.

По-друге, він писав про людей і для людей. Для знедолених кріпаків і невільників, для українців. І прочитавши його вірші тоді, і почувши його слова зараз, кожен може сказати – це для мене, це про нас.

По-третє, Шевченко – наше майбутнє. Вільна та сучасна Україна, в якій зростатимуть наші діти та онуки:

І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

Підсумовуючи, можемо зазначити: «...бо хто ж то знає, скільки йому років / І скільки він живе тисячоліть?», але ніколи не втратить актуальності. І нині, живучи у ХХІ столітті ми намагаємось подивитися в минуле і спитати: «Що скажеш, батьку?» .

І він нам обов'язково відповість:
Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь.
Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Того діти цураються,
В хату не пускають.

Софія Сокол-Черніловська
здобувачка освіти 4 курсу
спеціальності 014.01 Середня освіта
(Українська мова та література)
Таврійський національний університет
імені В.І. Вернадського
Керівник: Шарагіна О.В. – к.філол.н.,
завідувачка кафедри слов'янської
та романо-германської філології
ННІ філології та журналістики

«КОБЗАР» В ОКОПАХ

Ранок 3-го вересня 2022 року. Сьогодні ми звільнили ще один населений пункт – село Дмитрівка Харківської області. Але якою ціною... На жаль, «Франко» загинув – це був мій однокласник. Ми з ним багато чого пройшли в цьому житті! Разом зростали в маленькому селі Трійця, ходили в садок, а потім – у школу.

«Франка» насправді звали Іваном. Ще з дитинства він обрав собі такий позивний, бо захоплювався творчістю Каменяра. Він навіть у бригаді був найфайнішим, бо мав бронжилет із вишивкою.

З ним ми були в Києві на Майдані в ту ніч, коли «беркут» побив кийками студентів. Батьки про це не знали, адже ми сказали, що просто поїдемо на екскурсію до Києва, хоча й це було надзвичайно небезпечно у той час.

Тоді Іван врятував моє життя. Я йому вдячний за це життя! Тієї ночі мене зачепила куля, навколо було море крові. Якби не «Франко» та його вчасно надана медична допомога, то я б не розповідав Вам цю історію. А я його не вберіг... Пробач мені, друже! Твій подарунок завжди біля мого серця.

Щодня я втрачаю найкращих воїнів, але тримаюся, хоч іноді дійсно можу зронити сльозу. Мене звати Сашко, та в бригаді я «Кобзар». Чого саме так? Бо надзвичайно люблю творчість Тараса Григоровича Шевченка, а його пророчі слова допомагають мені в бою.

Я завжди беру із собою кишеньковий «Кобзар» – подарунок «Франка», а ввечері читаю його в холодному окопі (зв'язку й інтернету тут немає). Привчив своїх хлопців, тому часто під гучним

свистом ракет читаємо Т. Шевченка та дякуємо за прожитий день: хтось розповідає про свою кохану, батьків, а хтось – про синочка, який народився чотири дні тому...

Уже 4-те вересня 2022 року. Разом із хлопцями розвозимо гуманітарну допомогу людям у селі – ці нелюди з чорними душами знищили всі магазини та хати. Село стало мертвим, а люди, мов живі трупи, тинялися в пошуках їжі.

Одна бабуся розповіла нам історію про свою внучку Марійку, яку рашисти згвалтували й не давали підійти до тіла дитини, поки та не померла. Одразу згадалося: «...москалі – чужі люде, роблять лихо з вами». Т. Шевченко ще тоді розкрив всю сутність москалів. Їхня жорстока доброта – ніж у спину, смерті невинних людей!

Пані Надія запросила нас до напівзруйнованого будинку. Зайшовши до хати, я побачив святі образи та розтрощений портрет Кобзаря, який ледь виднів під власноруч вишитим рушником господині. Виявляється, що рашисти, окрім горя й смерті, познуцатися також і над портретом митця – пекло їх. Тієї миті я усвідомив, що ми недаремно очищаємо українську землю від цієї нечисти. І слова пророка підтверджують це: «Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте!».

Ніч із 5-го на 6-те вересня 2022 року. Ми з побратимами поступово витісняємо рашистів. Іще трохи – і будемо в Ізюмі. Складні бої, важко стає дихати, але без страху, без боязні ми йдемо у бій. За себе не боюся – переживаю за хлопців, щоб вцілили й вистояли.

Перед боєм в окопі всі зачитали молитву, а я ще й «Кобзаря» – очі відшукали такі слова: «Я так люблю мою Україну убогу, що проклену святого Бога, за неї душу погублю!». А я готовий не тільки душу, а й тіло заради неї!

Свист! Вибух! Бачу кров, своїх побратимів... Далі не пам'ятаю, бо втратив свідомість... Я тільки відчув, що в мене запекло біля серця, ніби розжареним ножем розсікли шкіру.

Пізніше, вже у шпиталі Львова, мені розповіли, що моє серце врятував кишеньковий «Кобзар», який подарував мені Іван. У ньому й застряг уламок від ракети. Та якби не книга Пророка, то я б помер!

Іван Солдатов
здобувач освіти 5 класу
Криворізька гімназія №86
Криворізької міської ради
Керівник: Денисенкова І.С. – вчитель
української мови та літератури

ЛИСТ ДО КОБЗАРЯ

Шановний Тарасе Григоровичу, славетний Кобзарю!

Пишу Вам, щоб розповісти про нашу славу Україну, про наше сьогодні, про важкі часи, які переживає країна та її народ. За вікном ХХІ століття – це час цифрових технологій, поступу, інтернету, коли є можливість розвиватися, ставати кращими та досягати вершин, мріяти про щасливе та світле майбутнє. Та це майбутнє в нас хочуть забрати.

Ви жили в тяжкі та буремні часи. Мріяли, щоб Україна стала незалежною та суверенною державою, щоб на нашій землі шанувались мова, культура, історія народу, а люди були щасливими та вільними. Тарасе, Ви не були політиком чи військовим, та Ваше гостре й правдиве слово надихало на боротьбу мільйони.

Любов до рідної землі, яка обов'язково повинна бути незалежною державою, лунає в кожному рядку: «В своїй хаті – своя правда, і сила, і воля».

Минули століття, та українці продовжують боротися за ті самі цінності, за які боролись і Ви. Наша Батьківщина, Тарасе, страждає від кровопролитної війни, яка приносить багато болю й горя, сліз матерів та дітей. Ця війна триває вже майже десять років, а повномасштабне вторгнення почалося 24 лютого 2022 року. За Вашого життя Російська імперія прагнула знищити українців як націю, зараз історія повторюється. Ваші сини та доньки – мужні захисники та захисниці – ведуть героїчну боротьбу за волю й незалежність. Цим нелюдам не зламати наш козацький дух, не забрати жодного клептика рідної землі. Нація об'єдналась, щоб дати відсіч лютотому загарбнику, який знищує наші міста та селища, вбиває та катує українців. У цій боротьбі, де панує зло, ми не єдині – з нами весь світ. Тому я свято вірю, що наша країна обов'язково

переможе. І буде, як у Ваших найвідоміших рядках, що надихають мільйонів українців:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Ми, Ваші нащадки, славетний Кобзарю, будемо робити все, щоб рідна ненька Україна ніколи не стала на коліна перед ворогом, подолаємо всі труднощі та здобудемо Перемогу!

Безмежно дякую, Тарасе Григоровичу, за Вашу віру та любов до рідної землі, до українців. Минають віки, а слово великого Кобзаря живе та ніколи не загине!

Вікторія Солонцова
здобувачка освіти 8 класу
КЗ «Кам'янська гімназія»
Василівської міської ради
Запорізької області
Керівник: Шевчук В.І. – вчитель
української мови та літератури

«КОБЗАР» – МІЙ ДУХОВНИЙ СКАРБ

*Беру «Кобзар» – безцінний скарб духовний,
І, українкою будучи завжди,
Горджуся, що на українській мові
«Кобзар» я маю щастя осягти.*

М. Заводовський

Часто мені сниться сон, в якому я, мале дівча, у рідному Кам'янському, серед розбитого обійстя на згарищі нашої хати, ніби щось шукаю та серед обвугленої цегли знаходжу дорогу мені книжечку – «Кобзар» Т. Шевченка. Як би мені хотілося, щоб книжка вціліла! Тішу себе думкою, що, можливо, бабусині ікони над полицкою з книгами стали її оберегом. Для мене ця книга з дарчим написом «Солонцову Василеві» була безцінною, бо вона навіювала мені спогади про тата й про те, як я вперше потрапила до світу Шевченкової поезії. Неодноразово «Кобзар» був моїм помічником і другом на уроках української літератури.

Із творчістю великого українського поета, мислителя й художника я познайомилась у початковій школі. Читаючи «Садок вишневий коло хати», «Зацвіла в долині червона калина...», «Тече вода з-під явора», милувалась чарівною природою України. Підростаючи, я дізнавалась більше про життя і творчість Тараса Шевченка. А зараз, в умовах сьогодення, зокрема холоднокрівної, жорстокої війни між Україною та росією, я почала розуміти глибину творчості Великого Кобзаря. Час від часу, коли глибше занурююсь у книжку, здається, що вітрила переносять мене до минулих часів, коли ніби сам поет переміщується поруч зі мною, розповідає про свої враження та почуття, про важливість любові до своєї землі та до свободи.

Довгими зимовими вечорами всією родиною шукаємо розради в електронному «Кобзареві», часто читаю бабусі Шевченкову «Катерину». Згадую свою домівку, школу та рідне село, «неначе писанка, село», яке зараз розстріляне, розбите, але не скорене. І таких зруйнованих українських міст і сіл сотні, найстрашніше – гинуть люди. Торкнулася біда й моєї родини: ворожий снаряд лишив життя дідуся, бабуся теж сильно постраждала. І знову подумки гортаю сторінки «Кобзаря»:

Мій любий краю неповинний!
За що тебе Господь кара,
Карає тяжко?

Почуваюся зараз, неначе пташка в клітці, бо не маю змоги навіть краєм ока глянути на рідне і близьке серцю Кам'янське. Вже майже два роки минуло, як клятві вороги лишили мене найдорощого – моєї маленької батьківщини. Згадалися рядки із вивченої напередодні війни поеми Т. Шевченка «Іван Підкова»:

Україно, Україно!
Ненько моя, ненько!
Як згадаю тебе, краю,
Заплаче серденько...

У моєму житті зараз існує особлива ниточка, яка пов'язує мене з творчістю і з життям Тараса Григоровича. Це ниточка любові до України, надії на повернення додому та віри в перемогу. Я вважаю, що Кобзареві слова стали для кожного українця не лише літературною творчістю, але й джерелом натхнення та патріотизму.

Великому Тарасові ніколи не була байдужою доля України:

Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую збудять...
Ох, не однаково мені.

То хіба ми маємо право змиритися з тим, що зараз коїться в Україні? Вороги хочуть поневолити наш народ, знищити нашу культуру, нашу мову, нашу історію, прагнуть, щоб ми стали манкуртами. Але вони повинні знати, що «не вмирає душа наша, не вмирає воля». Окупанти бояться сили, величі, могутності українського Генія. «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас сила / І воля святая!» – це не просто цитата,

розміщена на білборді десь у Бакалії чи на стіні будинку поблизу Майдану, це – Символ! Символ українського народу за свободу та незалежність. Це дороговказ, це те, що нас надихає на боротьбу та перемогу.

Я дуже хочу, щоб мій сон був пророчим, і 210-та Шевченкова весна постукала у віконця українців зі звісткою миру й перемоги. І тоді, як і мріяв поет, «на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі». Звертаюся до всіх українців словами нашого Пророка:

Свою Україну любіть.
Любіть її... Во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

P.S. Звістка з просторів інтернету: українські воїни серед уламків розбитого будинку знайшли видання «Кобзаря» 1917 року. Можливо, і мій духовний скарб уцілів...

Діана Стрілець
здобувачка освіти 9 класу
ОЗО «Матвіївський загальноосвітній
НВК «Всесвіт» Матвіївської сільської ради
Керівник: Мостова С.Л. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

«НЕХАЙ РОЗРУХА ЗАРАЗ ТА БЕЗЛАДДЯ...»

*Нехай розруха зараз та безладдя,
і грізний ворог оточив,
борітеся – й поборете ви ката,
бо правдонька за нами все ж стоїть.*

Жорстока війна порушила мій спокій, спокій України. Нашим ворогом стала росія, яка підступно вдерлася на нашу територію та майже два роки обстрілює міста й села ракетними ударами, намагається їх захопити. При цьому гинуть не лише військові, а й мирні жителі. Руйнуються об'єкти інфраструктури, знищуються пам'ятки культури й історичної спадщини нашої країни. Українці тримаються, сміються лютому ворогові у вічі, цитують Кобзаря.

Безумовно, мені також не байдужа доля моєї держави, її майбутнє. Знову й знову звертаюся до Тебе, далекоглядний Пророче Тарасе, осмислюю кожне Твоє слово, чую Твій голос, який крізь віки закликав до боротьби за свою Батьківщину.

Наразі Ти близький мені по духу, у Твоїх жилах тече козацька кров. Знаю, що для Тебе дуже важливими були Запоріжжя, Великий Луг, оскільки в 1843 р. відвідав Хортицю, а потім написав: «Торік був на Хортиці й скрізь був і все плакав: сплюндрували нашу Україну катової віри німота з москалями, щоб вони переказилися».

Ні, не переказилися... Сьогодні плачу я, плаче вся Україна, плаче моє Запоріжжя. Складається враження, що Ти, Кобзарю, передбачив те, що нині відбувається в моїй країні. Своїми творами попередив, що на нашу державу чекає тяжка війна з російським агресором, показав, що ідея «руського миру» не нова, вона існувала й у той час.

Так, існувала... Існує й тепер. Хоч я ще тільки дев'ятикласниця, але постійно стежу за кожним кроком ЗСУ, переймаюся їхніми поразками й перемогами, бо там мій татко, мій брат, які з першого дня повномасштабного вторгнення стали на захист України.

Усім серцем відчуваю, що Ти, мій далекоглядний Поете, поряд із моїми рідними, нашими Захисниками, додаєш їм сміливості й упевненості в боротьбі з нелюдами.

Ворог за Твоїх часів був той самий, що і зараз – москалі. Тому й Твої вірші є актуальними та звучать по-особливому: «...москалі – чужі люде, роблять лихо з вами».

Справді, роблять... Це лихо в усьому: в жорстоких катуваннях, депортації, руйнуваннях житлових будинків, гвалтуваннях... Гине цвіт нації – молоді юнаки та дівчата... Сьогодні я пишаюся нашими односельцями-захисниками, які віддали життя за свою територіальну цілісність та відзначені державною нагородою України – Орденом «За мужність» III ступеня (Фітак Віктор, Шамараков Олександр, Козубенко Олександр, Коломоєць Андрій, Растворов Олексій). Низько схиляю голову перед матерями моїх подруг – співачок-волонтерок Семейкіної Світлани та Спіциної Христини, життя яких обірвала ворожа ракета. Скільки ж ще таких смертей?!. Слава про них не поляже...

Упевнена, ми все витримаємо, бо мій народ, як Прометей із Твого «Кавказу», Тарасе, виростає до символу серця українського народу, яке розбивають, але яке вічно залишається живим, бо ніхто не здатний випити «живущої крові». Тому мої українці проявляють стійкість і перемагають. Бо Твоє, Кобзарю, «Борітеся – поборете ви ката, бо правдонька за нами все ж стоїть!» надихає та мотивує. Переконана, обов'язково поборемо!

Українці сьогодні обійнялися, об'єдналися. Жителі мого села випросталися на повен зріст і на весь світ заявили, що вони таки є народом. Кожен, як може, допомагає нашим Захисникам і Захисницям. Дорослі в'яжуть шкарпетки, плетуть сітки, шиють, роблять окопні свічки, печуть хліб, донатять. Я та мама не відстаємо від них. Робимо смаколики своїми руками, створюємо креативні малюнки. Такими діями кожен із нас наближає Перемогу.

Упевнена, вона неодмінно настане. Ворог буде покараний жорстоко та справедливо. Не довго доведеться йому сміятися, у

цьому я цілком переконана. Слава про героїчні подвиги наших Захисників та Захисниць не поляже. Ми – майбутнє покоління – будемо писати свою історію, розповідатимемо нашим нащадкам, що діялося в Україні у XXI столітті.

Хочеться вірити, що настане судний день і Твої, Світоче, пророчі слова з «Великого льоху»: «І повстане Україна, і розвіє тьму неволі, і помоляться на волі невольничі діти» здійсняться сьогодні. Ти вірив кілька століть тому, а я мрію тепер, що майбутнє України буде щасливим.

«Нехай розруха зараз та безладдя, і грізний ворог оточив...», але українці сильні та згуртовані, вони готові об'єднуватися не лише, щоб дати відсіч ворогу, а й для майбутнього розвитку країни. Упевнена, що я теж є маленькою силою могутньої України й робитиму все можливе для її щасливого майбуття після війни.

Твої прогностичні слова, Тарасе, вже зараз збуваються завдяки мужнім українським воїнам і силі українського народу: «І на оновленій землі Врага не буде супостата, А буде син, і буде мати, І будуть люде на землі».

Я – українка, всю себе буду віддавати служінню Україні. Ти, Борцю за правду, даєш мені натхнення і сили, «...бо правдонька за нами все ж стоїть».

Хочу, щоб життя продовжувалося, щоб світило сонце, щоб повернулися живими мої рідні, щоб ми сміялися на своїй землі.

Денис Тарасенко
здобувач освіти 1 курсу
спеціальності «Пожежна безпека»
Вінницький транспортний фаховий коледж
Керівник: Дмитрик О.В. – викладач
української мови, вища категорія

ПРОДОВЖЕННЯ БУДЕ...

Якби мені випала нагода телепортуватися, я хотів би повернутись на два століття назад та серед сотень тисяч найвідоміших українців неодмінно обрав би його – успішного письменника, поета, затребуваного художника-портретиста, ерудованого мислителя, праведника й захисника – того, хто не зрадив Україну. З академіком, скульптором, викладачем, автором картин та гравюр, поліглотом, харизматичним оповідачем та любителем дотепно пожартувати і, як стверджують, власником нереально оксамитового тембру – найвидатнішою людиною тієї епохи – я хотів би натоптувати кола, гуляючи містом. Це про таких в одній подобі пишуть крізь віки. Сьогодні Шевченко, якого ми звикли бачити переважно в кудлатій шапці та в кожусі, зливається з моїм героїчно нескореним народом, який упевнено захищає свою свободу, волю, незалежність, символізує боротьбу з нашими вочевидь, а досі – прихованими ворогами. Упевнений, ми знайшли б спільну мову навіть через століття, бо однаково відчуваємо лють до тих, хто намагається нас знищити: його і наше все – у далекому для мене ХІХ столітті, мене й мою націю – у ХХІ. А ще, чомусь так думаю, саме він почув би мій крик душі та зазирнув би в неї глибше, відчув найсокровенніше, бо за всіма джерелами інформації, яку я знаходив про нього, умів робити це тонко, монохромно... Ми навіть подискутували б про її існування, бо що ж насправді особисто я знаю про душу, крім того, що на цьому роблять піар амбітні релігієзнавці, сучасні психологи, модерні філософи, новомодні міфологи, які ще й досі досліджують її, зіставляють факти, доводять, що вона – безтілесна сутність. Упевнений, Тарас повідав би мені про те, що його душа свого часу була сплюндрована, а от убити її тим клятим москалям таки не вдалося. І в цьому ми з ним спільники: вона в нас точно є, бо всередині вогнем пече, нестерпно

болить; боліла свого часу в нього, болить по-своєму й у мене, болить у кожного з нас дуже індивідуально, не маючи при цьому, судячи з теорій, тілесної оболонки. Волів би я при незапланованій зустрічі почути душевне на кшталт: «А що для тебе особисто, синку, Україна та наша мова?», щоб, не переводячи подиху, на одному диханні, зі щемом у тій самій зболеній душі відповісти: «О Великий Кобзарю, з її іменем асоціюється моє сповільнено-пришвидшене серцебиття, мій синхронно-асинхронний ритм, моя здійснено-нездійснена мрія, жива донині надія, немеркнуча віра й навіки взаємна любов, як у свій час це було з Вами». І ці слова стали б тільки початком моєї відповіді на його запитання. Обов'язково повідав би йому про той учинок, за який тепер трохи соромно, але який мав місце бути в моєму житті на початку буремного 2022 року. Цікаво було б почути, чи засудив би мене за нього незламний та надзвичайно сильний духом Тарас? Та якби навіть й так, то це аж ніяк не було б виправданням з мого боку, але я все-таки спробував би передати ті відчуття, які переживав по-своєму, ще не зовсім по-дорослому, у свої повні п'ятнадцять, коли опинився там, де ніколи не хотів бути навіть у мріях, куди мене з мого дому, з моєї землі вигнали теперішні кати мого народу, відібравши найсвятіше, намагаючись позбавити майбутнього. Із трепетом у серці, із болем у ньому я б залюбки, поринувши в неприємні спогади дворічної давності, продовжив: «Щоразу, коли чув про неї на каналах ментально чужого TV, на частотах зовсім нерідного радіо чи таких же чужих FM-хвилях, я затамовував подих і, поспішаючи чи навіть біжучи, уповільнював ходу, аби дослухатися й хоч краєм вуха почути такі до болю милі, рідні, возвеличені в усьому – і в моєму єстві тим більше – слова «Україна», «українські воїни», «українці»... А от усвідомив це не відразу, а лише після перетину митниці як особа, чия біометрія поповнила сумну статистику. Бо за кордоном ми – далеко не діаспора. Тепер українці по світу не з власної волі. Але за власним бажанням у ньому доводять, що варті того, щоб мати свої кордони, бути господарями на своїй землі, відстоюють своє право жити, перемагають кожен на своєму рівні, досягають вершин навіть на чужині, ніби гарантуючи безпеку усій спільноті Туманного Альбіону, США, ЄС... Хоча, кажуть, з переїздом до іншої країни ми втрачаємо 80% своєї особистості. Безумовно, бо, комунікуючи з носіями мови, доводилося «проганяти» текст через translator, але

не тому, що вміння спілкуватися обмежено українськими кордонами, а тому, що володіння українською бере гору будь-де! Нею думав. Нею послуговувався. Нею плакав. Нею мовчав. Нею надсилав молитви у Всесвіт. Вона жила в мені як невід'ємна складова моєї сутності, мого буття, мене самого. Вона ж бо, врешті, – мій ідентифікатор. Через те й володіння рідною від народження яскраво виражене. Воно буквально домінує. І я в цьому плані не зміг обманути навіть пальці рук, котрі звикли торкатися клавіатури і друкувати текст українською! Уявіть собі, Тарасе Григоровичу, що мої пальці пам'ятають, де шукати кожен літер на ній, хоча для продовження навчання я користувався люб'язно презентованим європейцями потужним гаджетом з англійськими алфавітно-цифровими символами, натискаючи на які думав: от би змогли відповідним знаком згенерувати переможний код сміливо-відданих нації, ініціюючи нове в технічному прогресі, та ще й без сприяння ШІ й ChatGPT».

Можливо, дещо з цього для мого співрозмовника мало б формат нісенітниць, проте я, зважаючи, що все може зупинитися в одну мить і доволі непередбачувано, резюмував би чимось урочисто-піднесеним: «Я по-своєму докладаю зусиль, повірте. Я роблю максимально сильне для мене, бо надлюдське роблять наші мужні, хоробрі, віддані, вірні, безстрашні захисники й захисниці. Я, удосконалюючись, веду боротьбу на своєму освітньому фронті. Для мене священним обов'язком є пам'ятати те, за що віддають життя мої ровесники, за що віддали стукіт власного серця 35 випускників мого коледжу, через що ллють сльози їхні матері, що невимовним болем закарбовується всередині мене живого і, що зовсім не дивно, немає позитивних емоцій уже понад 700 днів поспіль. Про це писали й Ви, але іншими словами та в іншому вимірі часу».

Так у моїй уяві через гіпотетичне перенесення зі сфери фантастики народився цей легендарний образ, що вже два роки поспіль живе посеред нас і гучним відлунням доносить з минулого: «...молися, сину, за Україну...», додає сміливості та впевненості кожному справжньому українцю, з тих, що знають все про війну в ХХІ столітті та повернулися, щоб одними з найперших побачити Перемогу на власні очі.

І вже тут я готовий озвучити вголос та назагал: «Я ностальгував, бо обожнюю її. Будь-якою люблю. Вірю, що вона неодмінно перетвориться з попелу у цвіт, з випалених ущент міст – a city in the city. Життя з усією його різноманітністю в Україні неодмінно розпочнеться. We continued...».

Гліб Тертишиний
здобувач освіти 10 класу
КЗ «Мажарський ліцей»
Кегичівської селищної ради,
с. Мажарка, Харківська обл.
Керівник: Семенець С.І.

КНИГА, ОБПАЛЕНА ВІЙНОЮ

Тримаю в руках книгу «Три літа» Шевченка. Приніс її мені мій сусід Сергій, який приїхав із Салтівки (це один із житлових районів Харкова). Хлопцю 10 років, а погляд його мені здався таким дорослим, і це – не дивно. Він мені розповів, як російська ракета знищила школу, в якій він навчався, як він переховувався разом із батьками в бомбосховищі. Одного разу, повертаючись знову в безпечне місце, він знайшов біля згарища школи книгу Шевченка й узяв її з собою. А коли вже приїхав в село до бабусі, приніс мені, бо знав, що я збираю колекцію рідкісних книг. І я тепер хочу ще раз перегорнути її сторінки, бо саме в ній – вірші поета про побачене та пережите під час подорожі Україною.

Чи то мені здалося, чи то й насправді на мене з обкладинки «Трьох літ» дивився молодий Шевченко. У його погляді було щось таке загадкове та водночас сумне. Він наче щось хотів мені розповісти. У його очах я побачив сотні запитань... Мені скоріше захотілося заглянути в цю книгу та знайти там щось для себе нове. Серце чомусь так сильно калатає. «Чому?» – сам себе запитую. Звичайнісінька книга, і є сотні таких самих! Ні! Немає! Ця книга – оберіг! Ця книга – послання Шевченка нам українцям! Ця книга, обпалена війною, залишилась у згарища, як доказ нам, що ми – незламна нація, що ми – волелюбний, нескорений народ.

Гортаючи книгу, я звернув увагу на підгорілий листок. На ньому був вірш «Розрита могила», написаний поетом 9 жовтня 1843 року в Березані. Читаю перші рядки поезії: «Світе тихий, краю милий, // Моя Україно, // За що тебе сплюндровано, // За що, мамо, гинеш?» – і розумію: наскільки вони є наразі актуальними. Знову гине наша ненька від русні проклятої, захотілося їй знову наші могили розрити («І могили мої милі // Москаль розриває...») та знищити нас, як націю. («Сини мої на чужині, // На чужій

роботі.) Велика кількість українців ще до війни виїхала за кордон заробляти. Дехто з синів повернувся на рідну землю, щоб домівки захищати. Але більшості з них байдуже, що буде з Україною! А ось ці рядочки, які вони влучні й зараз :«А тим часом перевертні // Нехай підростають // Та допоможуть москалеві // Господарювати». Мабуть, в усі часи були люди, які за гроші й «матір рідну продадуть!». Скільки зараз зрадників, колаборантів, які чекають «руський мир» на українській землі. І найболючіше те, що через їхню зраду гинуть цивільні люди: діти, жінки. У 1844 р. Шевченко писав Я. Кухаренкові: «Був я уторік на Україні, був у Межигірського Спаса. І на Хортиці, і скрізь був і все плакав. Сплюндрували нашу Україну катової віри німота з москалями, щоб вони переказилися». Щоб ти зараз сказав, Тарасе, побачивши зруйновані рашистами міста та села України?! Харків, Ізюм, Херсон, Бахмут, Бучу, Куп'янськ... Як ти, мабуть, радів, що Україна нарешті стала незалежною, що українці почали господарювати на своїй землі. І уже за тридцять років стала впевнено на ноги, багато мала ще планів, щоб стати міцною, економічно розвиненою, демократичною європейською країною. Але історія знову повторюється, і москаль лізе відтяти в нас найцінніше: землі, надра, території великих міст, бо все йому мало, бо все йому щось увижається. Та тільки ця війна набагато жорстокіша. Сучасне озброєння нищить нас сотнями, тисячами. Горить земля, горять будинки, помирають діти, жінки, старики. Гинуть захисники, мужні козаки, які зветься воїнами ЗСУ! Але вони зі сталі, дух їх міцний. Вони встали, кайдани порвали «І вражою злою кров'ю // Волю окропіте», як ти і заповідав.

Ще багато сторінок мною було перечитано й по-новому осмислено. Все точно тоді нашим Кобзарем було передбачено. Слова його про Україну і її боротьбу з ворогом зараз неабияк є актуальними. Знову мій погляд падає на сторінку, з якої на мене дивилися слова і неначе промовляли: «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнєє посланіє».

Це посланіє від Шевченка нам, сучасним українцям, щоб ми нарешті зрозуміли «В своїй хаті своя й правда, // І сила, і воля. // Нема на світі України, // Немає другого Дніпра...».

Я загорнув книгу. Знову на мене з обкладинки дивився Шевченко, але погляд його був уже іншим. У ньому побачив якесь

світло, впевненість і рішучість. І зрозумів: Шевченко завжди знав, що милішої за рідну землю немає у світі, та вірив у кращу долю для українців. Тож і ми повинні виконати всі його заповіді. А найголовніше зараз: довести всьому світові, що ми – волелюбна, нескорена нація. Ми є носіями гену, який передається нам з покоління в покоління, і нас не можна просто так знищити!

Поставив книгу на місце і подумки подякував хлопцю, який приніс «Три літа». Тепер вона стоїть на почесному місці серед інших книжок.

Марія Тетельбаум
здобувачка освіти 5 класу
Запорізька єврейська гімназія «ОРТ- Алеф»
Запорізької міської ради
Керівник: Колосовська О.П. – вчитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Я дуже багато часу проводжу з дідусем. Батьки на роботі, ввечері домашні клопоти. А дідусь любить читати мені книжки, гратися, слухати, як я тренуюся грати на скрипочці. Мене дивує, скільки він знає віршів напам'ять. Дідусь знає їх з дитинства, а ще заучує нові, бо вірить, що так відганяє старість. Найулюбленіші твори – це вірші Шевченка. У школі на уроках літератури вчителька нам розповідала про життя Тараса Григоровича. Я поспішала до дідуся, розповісти йому цікаву історію. Впевнена, що він все це знав, але вдавав, що ніколи не чув про життя нашого Тараса Григоровича. Потім дідусь згадав вірш «Мені тринадцятий минало...» – і тут сталося диво. Самі собою почали «виринати» наші вірші за мотивом твору Шевченка:

Мені десятий рік минало
Мені десятий рік минало,
Я з шафи книжечку взяла.
І раптом щось ніби засяло –
Вірші Шевченка я знайшла.
Уже покликали до чаю,
А я собі на самоті
Читаю книгу... і не знаю,
Чого цікаво так мені.
Рядки Шевченка ллють рікою,
Потужно, як Дніпро-ріка,
Як риба, з течії лускою,
Блищать поетові слова.
Тут нашого народу смуток,
Тут долі давнішніх людей.
Культури нашої набуток,

Важка наука для дітей.

Тепер я точно можу сказати не тільки «мій дідусь», але й «мій Шевченко».

Анна Тимошенко
здобувачка освіти 9 класу
Гімназія №25 Полтавської міської ради
Керівник: Гриненко Н.В. – учитель
української мови та літератури

ТАРАС ШЕВЧЕНКО В МОЄМУ ЖИТТІ

Тарас Григорович Шевченко. Ім'я, яке знають мільйони, яке лунає в серці кожного українця, який цінує мир і свободу. І сьогодні, коли наш народ захищає рідну Україну від ворога, ми не можемо не згадати пророчі слова Кобзаря:

Борітеся – поборете,
Вам бог помагає!
За вас правда, за вас сила
І воля святая!

Пригадую моє перше знайомство з ім'ям видатного поета, художника, громадського діяча й безмежного патріота України.

Під час літніх канікул я поїхала до бабусі. За годину автобус був уже на місці. Ми зупинились на горі, і всіх захопив краєвид давнього села.

З місця, де жила моя бабуся, виднілись гарно побудовані хатки, вулиці й більше за всіх Челядна гора прямо посеред села. Одного вечора бабуся розповіла про Тараса Григоровича Шевченка, який часто приїздив до свого друга Олександра Чужбинського, поміщика, колишнього власника села. Десь поблизу цієї гори знаходився будиночок, в якому кілька разів зупинявся Кобзар.

Наступного спекотного дня, гуляючи з подругами, ми прямували до Челядної гори. У затишному місці, під розкішним кущем калини, забіліла кринична цямрина. Підійшовши ближче, я побачила невеликий кольоровий портрет Великого Кобзаря під склом – його вміло вмонтували в цямрину. Під портретом вирізьблений напис «Криниця Шевченка». Душу охопило хвилююче почуття. Невже й справді з неї пив свіжу прохолодну воду славний поет, ходив цими стежками, бачив красу цього невеличкого села?!

Ми збирались уже йти, як тут нас покликав чоловік, Григорій Степанович, і сказав:

- Я живу в будинку, який відвідував Тарас Григорович.

І запропонував нам прийти й подивитись на цю оселю. Звичайно, ми не могли відмовитись. Поки йшли, він розповідав, що цю хату побудував ще його дідусь, який був шевцем. І Шевченко приходив до нього для того, щоб полагодити взуття. І про цей випадок дуже часто згадували в його сім'ї.

Ось ми вже й біля цієї старенької оселі. Таке відчуття ніби вона глибоко вгрузла в землю. Нас запросили до хати. Я дуже обережно заходжу крізь низенькі двері, мов у столітню давність. Там стояв великий стіл, була дуже трухла підлога та брудні вікна. Але я звернула увагу, що на темному дереві сволока залишилося карбування... «Тут був Шевченко. Може, й сидів на цій лавці», – ця думка ще довго хвилювала мене. Бо важко було уявити, що знаходжусь у місці, де колись перебував Тарас Григорович Шевченко.

Тим часом господар хвалився:

– Не хочеться мені руйнувати дідизну, хоч вона, звісно, віджила своє. Руки не підіймаються ламати стару хату, щось ніби стримує. Пам'ять про Шевченка стримує. Нехай ще постоїть.

І сьогодні, коли я почала вивчати твори Тараса Григоровича, я зрозуміла, що його пророчі слова та віра в краще майбутнє України, житимуть вічно. У своїх творах він описував життя й боротьбу українського народу, він зазірав у його душу та відкривав її перед світом.

Тарас Шевченко – це символ національної гордості й віри у світле майбутнє, це голос протесту та надії для мільйонів, це постать української і світової культури, яка завжди залишатиметься в серцях людей.

Для багатьох військових, які сьогодні захищають рідну Україну, його творчість стала джерелом натхнення, вона навчила любити Батьківщину палко й безмежно, як любив її Шевченко. Нехай дух Кобзаря береже душі захисників України та всі вони повернуться живими й неушкодженими до рідної оселі.

І я впевнена, що ми переможемо, відбудуємо зруйновані міста, насаджаємо квітів – і наша Україна стане найпрекраснішою у світі.

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Софія Тиніна
здобувачка освіти 5 класу
Криворізька гімназія №91
Криворізької міської ради
Дніпропетровської області
Керівник: Мокряк О.І. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

ТАРАСОВА ВЕРБА

Сьогодні наш день виходити в школу. Як ми на нього чекаємо! У класному чаті повідомлення: «Діти, п'яті класи на очні заняття запрошуються у...» – отримує найбільше вподобайок. Це шалена реакція зголоднілих за звичайними шкільними буднями учнів! Ми все розуміємо: наше укриття не може одразу вгніздити всіх завзятих гімназистів, тож терпляче чекаємо на свою чергу. Наша безпечна підземельна школа дуже затишна. Учителі все літо малювали на стінах повітряні кульки – це наша мрійлива зала. На зеленому зацвіли ромашки – квітковий клас. А тут різнобарвні веселкові смуги – це елітна зала, тут зовсім як у класі: парти, дошка, висока стеля й навіть телевізор. А ще є кімната із зірками: зірки на стінах сріблясті й навіть під стелею мерехтять, і ті великі покручені теплотруби над нашими головами одразу перетворюються в моїй уяві на дороги.

У нас урок літератури, вивчаємо творчість Тараса Шевченка періоду заслання. Ми нагострили вушка до нашої вчительки, а в руках у неї прутик, вербовий. Цікаво... І так таємничо тут, у підземній школі, звучить історія про Тарасову вербу, а в уяві оживають, наче в коміксах, картинки: ось самотній поет сумно озирається, а навколо бідні кущики казахських степів. А в спогадах пахощі вишневих садків і кучерявий, наче зефірки, їхній білий цвіт. Знічев'я встромив гілочку в бідний ґрунт, полив раз, другий... І сталося диво: прижилася верба. Тепер їх двоє.

А вчора пані Оксана показувала автопортрети Тараса Григоровича, і на тому, що після заслання, поет – зовсім дідусь, а вчителька каже, що там йому 43 роки. А потім в інтернеті ми дивилися портрет Тараса Григоровича у військовому строї. Хлопці

сказали, як справжній командир штурмової бригади «Лють», з автоматом, грізний такий!

Яким я собі уявляю Шевченка в наш час? Я думаю, що він би точно не ховався від війни і не переїхав в іншу країну. Тарас Григорович пішов би захищати суверенність нашої держави. Можливо, він би відвойовував Харківську область разом із моїм татом або визволяв Херсон? Поет завжди мріяв, що колись його батьківщина стане незламною суверенною державою. Він любив свою рідну мову, бо в нерівній боротьбі вона була його зброєю. Він так гаряче любив свою Україну ! І так урочисто для мене звучать Шевченків заклик:

Свою Україну любіть.
Любіть її...во врем'я люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Поезія Кобзаря нікого не залишить байдужим, вона надихає любити свій народ, рідну мову та закликає бути вільними й незалежними! Це символ незламності та свободи української нації!

Дали відбій тривоги, тож урок літератури ми закінчуємо вже в нашому класі. А вербову гілочку вчителька поставила у воду, щоб пустила коріння. Навесні посадимо під нашим вікном і будемо дбайливо поливати. І навіть придумали , як назвемо її –Тарасовою!

Яна Тітуренко
здобувачка освіти з курсу
спеціальності Журналістика
(Реклама і зв'язки з громадськістю)
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, м. Миколаїв
Керівник: Філатова О.С. – д.філол.н.,
професор, завідувач кафедри журналістики,
реклами та PR-технологій

БАЗА ВІД ТАРАСА, АБО ЩО СКАЗАВ БИ ШЕВЧЕНКО ПРО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКУ ВІЙНУ, ЯКБИ ЖИВ У НАШІ ДНІ

У серцях українців живе особлива любов до рідної країни і життєздатним джерелом її є тисячолітня історія, мова, традиції, культура. Видатний український поет Тарас Григорович Шевченко є символом відродження країни, а й його поезія – осередком невичерпної мудрості. Якби Тарас жив у наші дні, то його думки, безсумнівно, були б про долю України, про відсіч агресорам-москалям та ненависть до загарбників-московитів. Наразі саме це в умовах повномасштабної війни є найважливішим для кожного свідомого українця.

Пам'ятаю, як одного разу, на початку вторгнення, я копіювала рядки Шевченка й надсилала в чати ворогів, нагадуючи словами Тараса наш ультиматум росіянам:

...не втечете
І не сховаєтеся; всюди
Вас найде правда-мста; а люде
Підстережуть вас на тоте ж,
Уловлять і судить не будуть,
В кайдани того окують...
І на хресті отім без ката
І без царя вас, біснுவатих,
Розтнуть, розірвуть, розіпнуть,
І вашей кровію, собаки,
Собак напоять...

Сьогодні, через майже два роки війни, цитую ці рядки з гордістю за те, що маю, принаймні, можливість це робити вдома – на благословенній українській землі. Ці слова відображають глибокий патріотизм та бажання вигнати ворогів і тиранів з окупованої території. Шевченко як пророк майбутнього бачив загрози нашій незалежності та закликав до єдності народу в ім'я свободи. На мій погляд, таке ставлення чітко відображено у ставленні українців до війни між росією та Україною.

Українців від росіян відрізняє глибоке розуміння волі й сил моралі. Такі люди, як Тарас Григорович, завжди стають на захист правди та справедливості. Ця війна для нього, ймовірно, була б агресією та злочином, які слід відверто засуджувати. Він виступив би за скорішу перемогу України, за відновлення її території та повернення біженців додому.

«Наша дума, наша пісня / Не вмре, не загине... / От де, люде, наша слава,

Слава України!» – так писав Тарас Шевченко в поезії «До Основ'яненка». Я вивчила ці рядки напам'ять ще маленькою і, вочевидь, тоді цілком не розуміла їх глибокого сенсу. Зараз я чітко усвідомлюю значення думок нашого Кобзаря. Його слова відображають глибоку повагу до української мови й історії як виразників української ідентичності та культурного надбання. Цілком очевидно, що в сучасних умовах Тарас Шевченко висловлював би обурення, ненависть і зневагу до будь-яких спроб московитів знищити національну ментальність українців. Як представник народу, виразник його духу й волі, застерігав би від втрати свободи та підкреслював ідею захисту рідної землі, адже «...грим розправить зла бурю, / І буде жить Україна».

Осмилюючи значення шевченкового слова в умовах війни з рашистами, варто звернути увагу ще на один факт. Як відомо, погляди Шевченка формувалися не лише політичними реаліями того часу, а й історичною ситуацією, пов'язаною з обмеженнями прав українців у російській імперії. Фраза «кохайтеся, чорнобриві, та не з москалями» стала не лише виразником емоційної насолоди від рідної краси та самобутності, але й утіленням національного гордівливого ставлення до вибору коханих та самостійності в рішеннях про особисте щастя в ріднім краю. На жаль, багато українців до війни активно спілкувалися та співпрацювали з

росіянами, і тільки після повномасштабного вторгнення згадали Шевченкову пораду, котра набула нового смислового наповнення. Прийшло розуміння:

В чужому краю
Не шукайте, не питайте
Того, що нема
І на небі, а не тільки
На чужому полі.
В своїй хаті своя й правда,
І сила, і воля.

Отже, уявивши, що Тарас Григорович Шевченко живе у наш час, ми переконуємося в тому, що його поетичні рядки – це справжній осередок мудрості. Його філософське осмислення російсько-українських відносин та заклик до свободи та справедливості як перевірки єдності народу, необхідності захисту власних цінностей – від духовних до територіальних – є актуальними для нашого часу. Саме це здатне підтримати дух гідності та волю до спротиву. Вочевидь, утвердженням таких ідей активно займався б великий Кобзар, якби застав цю війну...

Тетяна Тодорова
здобувачка освіти 7 класу
Випаснянська філія №2
ОЗО «Випаснянський ЗЗСО»
Мологівської сільської ради
Білгород-Дністровського району
Одеської області
Керівник: Тодорова Т.П. – вчитель
української мови та літератури

ШЕВЧЕНКО ПЕРЕКОНАВ

Пролунав дзвоник. Розпочався урок української літератури. Ми розгорнули підручники та зошити, слухали пояснення вчителя. У коридорі почулись тупіт і збуджені голоси – до класу забігла наша «свята трійця». Вибачившись, Данило, Єгор та Михайло сіли за парти і почали записувати тему уроку. Раптом Данило обурився:

– Знову Шевченко?! Коли родився? Коли помер? Коли викупили з кріпацтва? Щороку одне й те саме! Набридло!

А коли хлопці дізналися, що вдома треба вивчити напам'ять ще й вірш Кобзаря, Єгор підтримав товариша:

– То конкурс Шевченка, то твір про Шевченка, а тепер ще й вірш Шевченка! Нудно!

У класі запанувала тиша. Усі дивилися на нашу вимогливу вчительку й чекали на її реакцію. На диво, Тетяна Петрівна мовчала і чомусь дивилася не на хлопців, а у вікно. Заклякли і хлопці, зрозумівши, що перегнули палицю. Далі вчителька сказала те, що усіх нас дуже здивувало:

– Мабуть, недостатньо ми говоримо про Тараса Григоровича, якщо Данило та Єгор такої думки.

Хлопці невдоволено завовтузилися на своїх місцях, тихо перемовляючись. Дуже серйозне обличчя філологині розпливлося в усмішці:

– Хоча, ви маєте рацію. Сучасним підліткам нецікаво читати поезії, написані двісті років тому. Пропоную вам трьом, незадаволеним, написати свій вірш, вивчити його напам'ять і виразно прочитати на наступному уроці. Домовилися?

– Легко! – вигукнув Данило.

– Сподіваюся, ви впораєтеся із завданням і доведете нам усім, що віршоскладання – не така вже й важка справа.

Пролунав дзвоник, і ми зайнялися своїми звичними справами – занурилися в телефони, окрім «святої трійці». До кінця занять хлопців не було чути, що дуже дивувало вчителів. Бешкетники тихо сиділи на своїх місцях, зосереджено водячи ручками в зошитах. Сміттєва урна в кутку класу вже доверху наповнилася зібганими папірцями – невдалими спробами юних поетів. Ми з цікавістю спостерігали за однокласниками, з нетерпінням чекаючи на їх поетичний шедевр.

Минуло кілька днів. І ось нарешті урок української літератури. Коли настала черга Данилові, Єгору та Михайлові відповідувати, кожен з них вийшов на клас і прочитав напам'ять... заданий учителькою вірш Шевченка.

Тетяна Петрівна похвалила хлопців за виконане завдання, але все ж таки поцікавилася:

– Ми сподівалися почути поезії, написані вами особисто.

– Я склав вірш, – запевняв Данило, – але хлопці не затвердили, сказали, що навряд чи мій твір читатимуть через двісті років, як поезії Шевченка.

– А я рими ніяк не міг підібрати, – дуже серйозно промовив Михайло. – Кудись повтікали з голови.

Єгор узагалі не виправдовувався. Стояв насуплений, з-під лоба поглядаючи то на друзів, то на вчительку:

– Вибачте нас, ми не подумали. Мій батько у відпустку приїхав з «нуля». Я не хочу, щоб він дізнався про цю витівку. Тато розповідав, що його побратими із зруйнованої школи взяли кілька книжок. Серед них був і «Кобзар». У темні холодні ночі при світлі окопної свічки читають воїни вірші Шевченка й дивуються, що у шкільні роки, у мирний час зовсім по-іншому сприймали їх зміст. А зараз Кобзареві слова допомагають захисникам давати відсіч рашистам. За часів Шевченка український народ потерпав від колоніальної політики сусідньої держави. Та й сам Тарас Григорович постраждав, як і ми, від Росії. Вибачте, будь ласка, мене... нас.

Єгор нахилив голову, ховаючи почервоніле обличчя. На підлогу капнули скупі, але щирі дві сльози. Вчителька підійшла до хлопця й обійняла його:

– Передай вітання і подяку своєму татові, він виростив хорошого сина. Хай береже себе.

...Минуло кілька місяців. Ніхто вже не згадує хлопцям їхню витівку на уроці української літератури. Вони продовжують бешкетувати, запізнюватися на уроки, але тепер завжди вчать вірші й гарно їх декламують. Мабуть, Шевченко переконав.

Валерія Топал
здобувачка освіти 10 класу
Стрюківський ОЗО Стрюківської сільської ради
Березівського району Одеської області
Керівник: Вдовіченко О.М. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, вчитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Я ніколи не шкодую про те, що витрачаю багато додаткового часу на перечитування художніх творів (цю іскру бажання глибоко пізнати зміст художнього шедедру запалив наш учитель, який постійно говорить, що начитаність – це орієнтир у житті). І з кожним разом оцінюю, усвідомлюю, роблю висновки по-іншому.

У кожному класі ми вчили творчість Кобзаря. Здобуваючи знання, набуваючи досвіду (а я вже в 10 класі), перечитувала його славнозвісний «Заповіт». І завжди осмислювала постать таланту по-новому. Що він хотів нам донести цим твором? Це питання ставила собі, обговорювала з друзями-однодумцями.

Тарас Шевченко пише послання «Заповіт» у подвійно-ненормальному стані. Перший – це криза. Другий – патологічний стан. Дослідники говорять: коли поет пише вірш, він у ненормальному стані (його ще називають інспірація). Кажуть, не можна їсти борщ і одночасно писати вірші. Потрібне натхнення.

Є творці-візіонери – це креативні індивідуальності, які пишуть під впливом внутрішньої сили і не дають звіту, що вони пишуть. Чому, що? Їх не цікавить. Шевченко – відносно чистий візіонерист. Він писав поза своєю волею (хотів бути художником). Поза його волею почали приходити образи з України, «відключається» і пише. Він не може не писати. Що дали вірші? Солдатчину і більш нічого.

Так от «Заповіт» – вірш настільки далеко пророчий... 2014 рік – 200-річчя з Дня народження Тараса Григоровича. Думалось: ось і здійснилась мрія поета на його велику річницю, бо «як понесе з України у синєє море кров ворожу» (наголос на перший склад, він вносить смисловий нюанс: йдеться не про кров ворога, людини, а про кров чорну, погану, ворожу). Шевченко мав на увазі, що має

відбутися самоочищення національного організму, який має позбутися цієї крові.

20 лютого 2014 рік, масовий розстріл людей під час Революції Гідності. З України тікає янукович та його свита «кровосісів». Здавалось, це й була кров ворожа. Однак не так сталося, як гадалося.

Не може ще Тарас «і лани, і гори» покинути й полинати «до самого Бога молитися», не відбулось сьогодні оновлення України. До речі, далі не Шевченко відмовляється від Всевишнього («а до того я не знаю Бога»). За ці слова церква хотіла відлучити його. Потрібно дивитись на перший рядок – «Як умру...». Після смерті поет володіє своєю душею. Жива людина може сказати, а після смерті душа вибирає свій посмертний шлях. Для християн це неможливо.

У самому вірші непрямо сказано, що відбудеться очищення, і нація буде жити добре, бо «як понесе з України... отойді я...».

Далі осмислюю, чому в поезії повторюється слово кров «в**ражою**» (тут подвійний наголос). На мою думку, ці рядки свідчать саме про сьогоднішню російсько-українську війну. Нині наші воїни окупаційною «в**ражою** злою кров'ю» волю кроплять. А цей ритуал означає певну якісну зміну.

Т. Шевченко ще тоді нам сказав, що оновлення України без боротьби двох ворожих сил, без війни між світлим і темним не відбудеться.

Це твір, на мою думку, – філософський, пророчий, а не суспільно-політичний.

Невже раби з боліт думають, що вони здатні й зможуть перемогти вільних українців – нащадків скіфів, сарматів, запорозьких козаків? Український народ переможе загарбників-супостатів, навалу з московії.

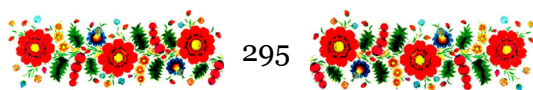
І буде в нас сім'я велика, вільна, нова! Головне – не втрачати надію, як не втрачав поет. Тоді все буде добре.

І я щаслива, що він був, є, буде вічно, поки живий наш народ. Пишаюся тим, що до рівня творчості Т. Шевченка у світі ніхто ще не піднявся (це визнано вченими Кембриджського університету – одного з найстаріших та найдавніших у світі).

Пишаюся, що і я одного роду-племені з нашим великим Тарасом.

Слава тобі, мій Тарасе Григоровичу!
Слава Україні!

Анна Тріль
здобувачка освіти 8 класу
Мар'їнський ЗЗСО I-III ступенів №1
Мар'їнської міської військово-цивільної адміністрації
Покровського району Донецької області
Керівник: Кліпакова І.М. – учителька
української мови та літератури I категорії

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Тарас Григорович Шевченко – ім'я, що відоме не тільки Україні, але й усьому світові. Хлопець сирота, кріпак від народження, солдат у вигнанні, але наділений надзвичайними талантами. Він геніальний письменник, поет, прозаїк, художник, громадський та політичний діяч. На його честь названо багато державних закладів та вулиць, є чимало пам'ятників. Найвідоміша збірка поета – «Кобзар» стоїть на полиці чи не в кожній бібліотеці світу. Він – символ надії для кожного українця. І в кожного українця Шевченко – свій.

Мій Шевченко – це затерта палітурка «Кобзаря», що стояв у книжковій шафі й за яким вчилася моя бабуся, моя мама та мій хрещений. Ця книга така старенька, що аж літери на сторінках в окремих місцях повитиралися.

Перше моє знайомство із творчістю Тараса Шевченка відбулося за шкільних часів. Уперше слухала вірш «Садок вишневий коло хати», і саме тоді я потрапила в той чарівний куточок нашої рідної землі із духмяними пахощами вишні й гулом хрущів:

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть...

Тарас Григорович мріяв про щасливе гармонійне життя. Він до нестями любив свій рідний край і все, що його оточує:

Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм проросло...

Безумовно я захоплююсь письменницьким талантом Кобзаря, його твори надихають, змушують замислитися, усвідомити

важливість єдності та свободи. Біль за Україну й віра в її відновлення:

Смійся, лютий враже!
Та не дуже, бо все гине –
Слава не поляже...

Сьогодні наша країна переживає важкі часи, сповнені трагічних подій. В Україну прийшла війна: десь діти не дочекалися батька, мати – сина, а дружина – чоловіка. Багато українських дочок та синів виборюють незалежність України, та, на жаль, багато хто з них спостерігають за нами вже з-під небесного раю й моляться за спасіння держави. Поезія Кобзаря сповнена любові до Батьківщини й закликає боротися за її волю та піднесення:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Усім серцем відчував, як усе-таки тяжко його неньці Україні, переймався за її майбутнє, хвилювався за неї і благав людство отямитися. Просив не покидати рідний край і шукати щастя на своїй землі. До його слів варто прислухатися всьому світу.

Творчість Шевченка не обійшла й духовні людські цінності. Він завжди закликав любити свого ближнього, допомагати й співчувати одне одному, бути добрими й щирими.

Минуло багато років із дня смерті цього чудового письменника, проте Тараса Григоровича Шевченка пам'ятають і досі. Щороку ми вшановуємо пам'ять Кобзаря, щороку влаштовуємо різноманітні заходи, згадуємо його твори, декламуємо їх. І щоразу ми відкриваємо для себе зовсім іншого Шевченка. Український талант, письменник, художник... Хочеться назвати його одним словом – нескорений.

Насамперед, Шевченко є великим патріотом. Боротьба за українську культуру, за вільне існування української мови було принциповою позицією письменника: «І возвеличимо на диво / І розум наш, і наш язик...». Це й стало гаслом, якому Шевченко був вірний до останнього свого подиху.

Сьогодні як ніколи маємо єднатися навколо Шевченкової мудрості, щоб здійснилися, нарешті, його пророчі слова про те, що «на оновленій землі / Врага не буде, супостата, / А буде син, і буде

мати, / І будуть люде на землі». Безперечно, постать Великого Кобзаря – це, та основа, яка живить українську націю, дає їй сили й наснагу, надихає на перемоги. І я вірю, що незабаром наша земля на повні груди вдихне повітря свободи. Інакше й бути не може!

Владислава Усольцева
здобувачка освіти 11 класу
Уманський ліцей №2 Уманської міської ради
Черкаської області
Керівник: Чернишева Л.А. – завуч,
учителька української мови та літератури

ПОДАРУНОК

Мені подарували щось дуже цінне. Дерев'яна шкатулка, ніби в підковах, важка. Я несла її додому, не дуже дивлячись під ноги. На ній тяжкі сліди залишали чорні залізні троянди, перегортаючись з однієї пелюстки на іншу, ледь не ламаючи поодинокі листки на тоненькому стеблі. Вони були покриті плівкою іржі, що справляло враження, ніби навіть смерть уже померла, а вони роками все бережуть живу надію в цій шкатулці.

Я сіла на заднє сидіння таксі, поставивши шкатулку поруч. Водій був балакучим, аж надміру. Він почав розповідати, як викликала сьогодні таксі бабуся та потім всю дорогу хихотіла зі своїх несмішних анекдотів, а мене не відпускали ті троянди... Я поглянула на них – вони все спокійно спали, надійно приховуючи таємницю елегантного симбіозу дерева та заліза. Їх було три, маленька сім'я... Кожна з них гула гучною тишею, мовляв, галас родини – це спокій сердець. А де вони, ваші серця? Заховалися в пелюстках, чи їх уже немає зовсім, бо почорніли й стали напівзмертвілими, щоб їх зачепити не можна було більше?

Приїхавши додому, я сіла на коліна на підлозі перед таємничою шкатулкою. З однієї зі сторін багатогранного тіла в тріщині між двома дошками виднівся край клаптика паперу. Я спробувала витягнути його, але він, пофарбований у дивний колір охри від пензля безсмертно-вічного Його Величності Часу, почав рватися, зойкаючи від болю. Тоді мені довелося шукати сили у своїх руках, аби відкрити шкатулку повноцінно. Зусиль багато, але це можливо.

Нарешті троянди піддалися, бутони стали пишними квітами і шкатулка охоче відімкнулася сама. Зсередини на мене хтось дивився. Аж лячно стало на мить. Портрет із зображенням ясного Шевченкового обличчя, але тепер такого серйозного й

зосередженого з уважним, проникливим і вдумливим поглядом очей, що вдивлялися своїм сіро-блакитним, ба навіть «сивим», кольором, бо ту волошкову блакить поступово поглинали ще не погаслі вуглики, холодні ззовні, гарячі всередині. Опущені брови прикривали царство безмежних, але чітких, наче лезом прорізаних, меж між сірістю сталі та чорнотою ночі. Такі ж опущені козацькі вуса, здавалося, зараз оживуть і жваво підскочуть в ласкавій усмішці, і тоді й очі засяють, і зморшки, що таки подекуди були, почнуть метушитися безкраїм степом лиця. А той степ, наповнений співом пташок і ароматом польових квітів, ніби закликав поглянути на решту вмісту шкатулки.

Обережно піднявши портрет, я побачила дві книги. Одна з них – «Історія Русів». Та сама «Історія Русів», хронологія датування створення якої коливається в межах 1760–1840-х років, та сама книга із зеленою обкладинкою, що справила таке велике враження на Тараса, остаточно сформувавши його світогляд. Її ж влучно й лаконічно доповнював «Кобзар». Старенький збірник поезій 1840 року з ледь пожовтілими сторінками. Найперші «Думи мої, думи мої», далі «Катерина», «Тополя», «Думка», «Перебендя», «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч»... Збірниця віршів, про яку великий Франко сказав: «Ся маленька книжечка відразу відкрила немов новий світ поезії, вибухла, мов джерело чистої, холодної води, заяснила невідомою досі в українському письменстві ясністю, простотою і поетичною грацією вислову».

Я гортала її неквапливо, повільно, щоб не розбудити й не злякати дотиками незнайомих рук, щоб вона далі залишала свій запах на моєму одязі. Раптом із неї випав окремий папірець. Він був складений вдвоє, тож було видно, що він явно не був якоюсь вирваною сторінкою, що загубилася серед своїх. Розгорнувши його, починаю читати:

«Я тоді жив в Яготині в родині Репніних. Писав я, але враження читачів розділилися. Були і докори теж, передусім найбільше мені перепало за мову, мовляв, сільську, мужичу, діалектну... Я спробував писати по-руськи, думав довго, з кострубатою незграбністю фланірував коридорами і залами, але відразу відчув штучність. Проте «надрукований був мій російський вірш «Тризна». Друг знайшов його в мене і засміявся своїм симпатичним сміхом.

– Ти читав? – спитав я.

– Кажучи правду, ти краще пишеш по-нашому.

– От спасибі! А дехто хотів одурить мене, зачепить, знаєш, авторське самолюб'є, так я ж і сам бачу. Швець знай своє шевство, а в кравецтво не мішайся, – додав я з усмішкою».

Так-то тепло мені на душі стало, що свій розуміє свого... Але утиски нашої мови як чинилися, так і чиняться. А питаю-но таке... Бачили ви у цьому житті вічне бодай щось? Я ні. Не думаю, що ви так. Тому припиниться і це колись».

Листопад 1843р.

І його підпис. Довгий, повноцінний і впізнаваний.

– Припинилося вже! – вигукнула я. Але в думках роїлося те саме, що нагадувало мені, що не припинилося. Мовою ми пишемо, ми говоримо, але аж доти доки ця ракова пухлина на тілі планети нав'язливо розвиватиметься, не припиниться це. І ти, наш безсмертний Кобзарю, не спатимеш спокійно. Ми твої геніальні поезії читаємо-вчимо у школах з року в рік, але, знаю, зовсім не цього ти хотів. Бо хотів ти, щоб не ходили ми спіральною замкненою лінією, розірвали її та через оцей вузький прохід пішли жити своє життя і створювати, будувати його так незалежно, наскільки незалежними між собою є рафлезія-квітка й метелик. Ми підемо, ми створимо, ми побудуємо, несучи тебе навіки в серцях. Дякуємо!

Р.С. «Доля переслідувала його в життя скільки лиш могла. Та вона не зуміла перетворити золото його душі у ржу, ані любов до людей у ненависть і погорду, а віру в Бога – у зневіру і песимізм. Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті: невмирущу славу і все розквітаючу радість, яку в мільйони людських сердець все наново збуджуватимуть його твори».

І. Франко

Руслан Филип'юк
здобувач освіти 9 класу
ЗОШ I-III ступенів с. Зозулинці
Заліщицька міська рада Тернопільська область
Керівник: Гаврилюк Л.В. – вчитель
української мови та літератури
вища категорія, старший вчитель

**«У НАС ЄДИНА МЕТА – УКРАЇНА СВЯТА,
НЕЗДОЛАННА НІКИМ І НІКОЛИ»**

*Грім Кобзареві струни
через віки людей розбудить*
В. Бровенко

Нелегко знайти приклад, коли б одна людина, поєднавши в собі талант поета, живописця, мислителя, так помітно піднесла духовність цілого народу, як це зробив Тарас Григорович. Писати і боротися... Таку неоціненну ношу він взяв на себе свідомо й проніс її через усе життя з гідністю.

Тарас Шевченко...Провісник волі, добра, правди, любові, який підкорив весь світ «незлим тихим словом», і постав на сторожі свого уярмленого народу, своєї наймилішої серцю землі – України. Шевченко не лише любив – він страждав любов'ю до України. Його роздуми над долею рідної країни змушують любити свою мову, свій рідний край. Постать Шевченка – це постать пророка, співця народного. Кожен його твір – це перлина, яка бунтує, закликає, вчить, просить. Це цілюща криниця натхнення майстрів слова, до якої наближаємося і ми, щоб у мудрому творчому доробку знайти пораду, знайти себе. Таку вершину справжньої синівської любові до рідної України, до її народу було знайти в той час важко. Твори його хвилюють, змушують дивуватися його громадянській мужності, пророцтву й думати над тим, хто ми є, які ми є, для чого живемо на світі. Це одвічні питання цілих поколінь. Він дарував вічність українському слову, передбачав майбутнє відродження. І кожен вірш Шевченка – це біль серця за рідний розтерзаний край, це його душа, надія і страждання.

Сьогодні, як ніколи, актуальні його рядки з поеми «Кавказ»: «Борітеся – поборете, вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і

воля святая». Сьогодні ми, як колись і Кобзар, боремося за волю, за мову, за своє право просто жити... Ми несемо в собі війну вибухами й дитячими сльозами, втратою рідних і криками вночі, бо війна – це горе і сльози. Чорні крила її закрили голубе небо. Вогненна віхола боляче обпалила кожную українську родину. Колись я мріяв жити в таку епоху, яка була б яскраво закарбована в історії України. І тільки тепер усвідомив, що моє сьогодні - це народження нової нації, це люди, які випрямили спини і встали з колін, міцно взявшись за руки; це вже не «хохли» й не «бидло», а істинний народ України, який цілому світові показав свою незламність, віру, любов до рідної землі, здатність за неї віддати життя в боротьбі з «врагом – супостатом». Повірити ніхто не міг, що росія, так би мовити, «добрий сусід», зазіхне на нашу землю. Зриваються бомби, ревуть гармати, знищені будинки, лікарні, заводи, школи, дитсадочки. Ми бачимо й переживаємо те, що не бачив і не переживав жоден народ у світі за останні півстоліття. На наших очах міста перетворюються на попіл, але ніщо з цього нас не зламало, бо ми бачили справжні дива. Хоча сьогодні я навчаюсь у школі під сигнали повітряної тривоги, але маю змогу здобувати знання, вносити свою частку в наближення Перемоги. Нас не здолають сирени, тому що ми торуємо свій шлях у війні: займаємося волонтерством, збираємо продукти, теплі речі, засоби особистої гігієни для ЗСУ.

Ми щиро вдячні людям, які крок за кроком очищують рідну землю від лихої напасті, саме вони ведуть наш народ до такої омріяної Перемоги. Я вдячний нашим захисникам і захисницям за надлюдські зусилля, які вони докладають, аби ми могли зустріти нові світанки й цінувати життя. Рашисти спалили нашу «Мрію», бо думають, що не народимо нову й не полетимо. Вірю: ми помстимося за вбитих наших маріупольців, замучених по гостомелях і бучах, відбудуємо наші міста й повернемося у свої домівки заради тих, хто не повернувся.

Згуртуймося та берімося завзятіше за чепіги плуга, орючи ниву нашої надії, нашої волі, щоб вродила вона рясним урожаєм, наберімося наснаги з Шевченкового джерела, і нехай справдиться Тарасове пророче:

І забудеться срамотня
Давня година,

І оживе добра слава,
Слава України.

Єднаймося навколо Шевченкового слова, його твердості й мудрості, що є основою нової України. Ми так потрібні їй. Наш святий обов'язок – відродити Батьківщину для новітньої слави, для щастя й згоди. Шевченко, спалахнувши зорею першої величини, вірив, що ця зоря світитиме нам вічно! І я в це вірю... Я вірю у свою Україну, у її майбутнє без сліз і болю...

Так, я хочу жити в такій країні. А вона недалеко. Ця держава поруч – ще проривається крізь терни, піднімається з-під завалів, але вже світиться, хоч і не вельми яскравим світлом. Та це не біда... Надходить наш час. Від нас залежатиме, чи цей тендітний пуп'яночок розквітне в пахучу квітку, чи загине, обшарпаний морозами й негодами... Ні, не загине... Не дамо... Не маємо права цього допустити в ім'я загиблих бійців за Україну...

Заради самих себе ми побудуємо найкращу країну у світі. З крові та попелу, зі сліз та заліза, з наших мрій та сподівань, з болю та щастя ми збудуємо нові будинки й парки. Так буде! Я знаю!

То ж візьмімось міцніше за руки, любі українці!

Слава Україні!

Героям слава!

Роман Хамуляк
здобувач освіти 7 класу
Калуський ліцей №2
Калуської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Пасека Н.М. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, старший вчитель

ШЕВЧЕНКО ЖИВЕ В КОЖНОМУ З НАС

Тарас Шевченко – це не просто поет, художник, пророк. Шевченко – це яскрава зоря, яка освічує шлях кожному поколінню українців. Шевченко – це могутня сила слова, яка надихає на нові звершення. Шевченко – це велич духу, яка об'єднує нас у незламний народ. Для кожного Шевченко свій і різний, але для всіх він один – мудрий, всевидячий, впертий і непохитний.

У моїй сім'ї до Шевченкового слова ставляться з великою шаною і благоговінням. У його «Кобзарі» кожен віднайшов для себе улюблені рядки.

Я ще тільки семикласник. У моє життя Шевченко увійшов такими милими й рідними кожному українцю «вечірньою зорею», «садком вишневим коло хати», «рожевою хмаронькою», а ще грізними та потужним закликком до дії:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

Для моєї старшої сестри, у якої нещодавно народилася дитина, Шевченкове слово – це багатостраждальна жіноча доля, це вічна материнська любов. Її улюбленими рядками є такі:

У нашім раї на землі
Нічого кращого немає,
Як тая мати молода
З своїм дитяточком малим.

Для моєї мами, вчительки української мови і літератури, Шевченко – це титан слова, велетень духу, наша національна

гордість, геній у повному розумінні цього слова. Вона дуже часто цитує такі слова із «Кобзаря»:

Учітесь, читайте,
І чужому навчайтесь,
Й свого не цурайтесь.

Для тата Шевченко – це великий українець, якому завжди боліла доля рідного народу, це символ нескореної любові до Батьківщини, бо тільки справжній патріот міг написати такі рядки:

Я так її, я так люблю
Мою Україну убогу,
Що проклену святого Бога,
За неї душу погублю!

Для бабусі Шевченко – це борець за волю, захисник убогих і знедолених, це символ єднання всіх українців:

Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати.

Для дідуса Шевченко – це пророк-месія, який наворачтає нас, українців, із манівців на широкий шлях боротьби за свободу та незалежність, а його слово – це голос століть, який говорить про дійсність, яку переживаємо сьогодні:

Не смійтеся, чужі люде!
Церков-домовина
Розвалиться... і з-під неї
Встане Україна.

Для мого дядька, який зараз захищає нашу Україну на першій лінії вогню, Шевченко – це воїн, побратим, герой, чиє слово – це зброя, могутніша за дрони й крилаті ракети. Кобзареве «Борітеся – поборете!» кличе в бій, підтримує й надихає.

Ось таким є Тарас Шевченко для мене та моїх рідних – щирим і добрим, чесним і справедливим, мудрим і грізним, великим і незламним. Ми пишаємося нашим Великим Пророком, і він живе в серці кожного з нас.

Марія Хлівна
здобувачка освіти 10 класу
Обухівський ліцей Обухівської селищної ради
Дніпровського району Дніпропетровської області
Керівник: Лисенко С.М. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, учитель-методист

ЗНАЙТИ В СОБІ ШЕВЧЕНКА

Тарас Шевченко...

Це справді могутній і щедро багатогранний талант, який зріс на живильному ґрунті й усім своїм художницьким чуттям був спрямований на добро, на творення й утвердження найбагородніших ідеалів вселюдського гуманізму, високої правди й суспільного процесу.

Що ж означає вислів-заклик «Знайти в собі Шевченка!»? Я думаю, це – відкрити для себе поезію, думки якої імпонують тобі та породжують хвилі емоцій. Таким твором для мене на сьогодні є вірш «Мені однаково, чи буду...»:

В неволі виріс між чужими
І, не оплаканий своїми,
В неволі плачучи умру
І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій – не своїй землі.

Життєвий шлях поета несе на собі відбиток довгого перебування в кріпацькій неволі. Та й пізніше, коли Шевченко був викуплений з кріпацтва, все одно твердить, що волі не було, бо довелося жити в Україні як «на нашій – не своїй землі». Як мене хвилюють саме ці рядки, бо я, на жаль, є свідком того, що багато моїх співвітчизників живе на нашій, але все-таки «не своїй землі».

Шевченко як людина з глибоким історичним мисленням розумів, що діяння Кирило-Мефодіївського товариства – це тільки початок поступового накопичення визвольної енергії народу, що його молоді друзі, якими оволоділа національна ідея, здатні розбудити й повести за собою тисячі інших людей. Тому, можливо,

спираючись на історичне минуле, доросле населення сучасної України на виборах віддали свій голос і поклали надію на нових людей в політиці. Але Шевченко ніби передбачив майбутню хворобу під назвою «малоросійство». Але він дав нам і ліки від цієї нашої – свій «Кобзар», серед віршів якого й поезія «Мені однаково, чи буду...». Шевченко надзвичайно точно передбачив проблему української нації, що дамокловим мечем висить над нами, українцями, вже кілька століть і яка стала чи не найзлободеннішою проблемою сьогодення.

Отже, життєвий подвиг Тараса Шевченка та його нев'янучий «Кобзар» – світло, яке зігріває нас, коли ми читаємо його вірші. Починаючи з 5 класу, рік за роком ми піднімаємося на вершину його творчості. І хочеться вірити в те, що вже у 9 класі ми хоч трохи зможемо дорівнятися до розуміння його творів, величі духу Кобзаря. Бо так по-сучасному звучать і вражають слова, що стали ще одним Шевченковим заповітом:

Свою Україну любіть
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжку минуту
За неї Господа моліть.

Назарій Царик
здобувач освіти 5 класу
Княжицький лицей Броварської міської ради
Броварського району Київської області
Керівник: Юрченко С.І. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, старший учитель

«САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ...»

Із Тарасом Шевченком мене познайомила бабуся. Як і більшість моїх ровесників, я відвідував дитячий садок. Але, на превелику радість, улітку садочок не працював, а оскільки мама й тато працювали, то доглядала мене саме бабуся. Який це був час! Уранці ми бігали з нею босоніж по росі, заряджаючись енергією та здоров'ям, потім трішки працювали на грядках (я обов'язково допомагав), а коли сонечко підіймалося вище, йшли на прогулянку в ліс. Але знайте мою бабуся! Час завжди потрібно проводити з користю. Тому під час прогулянок ми писали літери, поєднували звуки, вивчали напам'ять вірші. Спочатку це були віршики про трактори, автомобілі, конструктори, а коли мені виповнилося п'ять років, бабуся серйозно сказала: «Час переходити на інший рівень», – і поклала переді мною товстелезну книгу.

Я ледве підняв її, погортав сторінки й відклав убік. Ця книга не справила на мене ніякого враження: малюнків немає зовсім, довгі рядки літер, нічого цікавого. Бабуся, побачивши мою байдужість, не здалася. Через декілька днів я отримав «Дитячий кобзар» із чудовими ілюстраціями. І перший вірш, вивчений мною напам'ять із цієї книги, був «Садок вишневий коло хати...». Не скажу, що було легко. Перші два рядки зрозумілі, адже біля нашого будинку росте молодий сад, і я вже бачив, як весною, як тільки сяде сонце, починають літати хрущі. А чому «плугатарі з плугами йдуть»? Хто такі плугатарі? Чому вони ходять?

І тут на допомогу прийшли прадідусь і прабабуся: саме в їхній літній повітці я й побачив плуга, з яким ходили плугатарі. А дід Іван детально розповів, як сам після визволення села від німців ходив за таким плугом чотирнадцятирічним хлопчиком, бо дорослі чоловіки були на війні; як тяжко працювали з бабусею в колгоспі,

як згодом він, працюючи ковалем, не одного такого плуга зробив. Колись малий Тарас любив слухати розповіді свого діда Івана. Як я його розумію! Адже й мене захопили спогади моїх прадідуся й прабабусі. На жаль, їх уже немає з нами, але вони назавжди залишилися в моїй пам'яті.

І теплого вечора, коли ми з батьками вечеряли на терасі, я вдивлявся в зоряне небо та вгадував: а якою ж зірочкою вони світять. А десь рядом гули хрущі, заводив пісню соловей у кущах калини. І так добре та спокійно, так затишно... Та це було до війни. Тепер ми прислухаємося не до співу птахів, а до виття сирени. Але я вірю, що незабаром знову буде мир та спокій, бо про це написав мій Шевченко, знайомство з яким відкрило для мене історію моєї родини. А Шевченко не помиляється.

Злата Черкес
здобувачка освіти 8 класу
ОЗО «Білогородський лицей №1»
Білогородської сільської ради
Бучанського району Київської області
Керівник: Проценко О.А. – вчитель
української мови та літератури,
I категорія, старший учитель

ПОЕТ, ЯКИЙ ЖИТИМЕ ВІЧНО

*Поет не той, хто пише через сльози
Поет не той, хто пише про любов
А той, хто вранці від думок морозних
Прокинеться в руці з своїм пером.
Німий Колір*

І скільки письменників у світі... І кожен із них зробив впливання в глибоке озеро літератури, влив свою краплю. Так, я часто порівнюю літературу з глибинами земних водойм. Вона така сама бездонна та прозора. Бездонна, бо не можна перечитати всіх творів світу, деякі з них приховані в блокнотиках маленьких поетів. Прозора, бо кожен надає їй свій колір та забарвлення, свою фарбу.

Фарба та поезія – це ті речі, які роблять світ яскравішим, розфарбовують та описують. Людина, яка володіє пензлем і пером, – напевно, своєрідний чарівник. «Та невже?» – подумали ви. Хто не намалює деревце та не напише короткий опис? Та, вживаючи вислів «володіти», я мала на увазі робити те саме впливання у світове озеро мистецтва. Не кожному дано Богом заряджати картини клаптиком магії, яка перенесе вас у казку. Але була людина... Яка робила це так професійно, що, на думку деяких, його не перевершив ніхто... Перенесемося на декілька століть назад.

25 лютого 1814 року, село Моринці Київської губернії, у родині Григорія Шевченка та Катерини Бойко народжується третя дитинка. Мати хоче дати ім'я Дмитро або Юрій, а тато наполягає на Тарасі. Послухали батька, так і з'явилося ще зовсім невідоме на той час ім'я – Тарас Григорович Шевченко. З дитинства хлопчик цікавився народною творчістю. У дев'ять років помирає мати. Батько одружується вдруге, а Тарас має не дуже хороші стосунки з

мачухою. Незважаючи на це, хлопчик учиться писати та читати у дяків, допомагає по господарству. Минають роки дитинства і настає підлітковий вік... У тринадцять він пас ягнят десь за селом і вперше відчув таке потрібне йому тоді кохання та підтримку, а як п'ятнадцятий минало – художній хист у ньому помітив один чолові'яга.

Це був мешканець села Хлипнівці, маляр. Хлопчик стає козачком Енгельгардта. Він проходить тяжке життя кріпака, багато труднощів і поневірянь. У шкільних підручниках він пише, щоб його згадали незлим, тихим словом... Та чи був Шевченко ідеалом насправді? Який він у очах сучасних школярів? Яким Шевченка бачу я?

Біографія відомого українського письменника вивчається щороку за шкільною програмою. Але вона така ідеальна. Насправді, Шевченко не був ідеальним чоловіком, який просто сидів та писав поезії в себе за столом. Безумовно, це було невід'ємною частиною його життя, але доля не дала йому писати в рідному селі, змальовуючи краєвиди рідних околиць. Умови склалися так, що Шевченко писав у полоні, в'язниці, потім був змушений спалити свої твори через заборону писати українською мовою. Решту поезій він зберігав у взутті. Життя поета було сповнене неочікуваних поворотів. Однією, можливо, не до кінця вивченою, сторінкою його життя є тема кохання. Тарас знаходив час і для нього. Фактом є те, що йому подобалися молоді дівчата, значно молодші за нього. А першим коханням була сусідка Оксанка, але невдовзі дівчину віддали заміж за кріпака Сороку, а Шевченко до кінця свого життя шукав у дівчатах її риси. Чорноброва, миленька полячка Ядвіга була юнацькою захопленістю поета, саме своєю «милотою» схожа на Оксану. Вона навчила його польської мови. Наступним коханням стала вже молодша дівчина Амалія Клоберг, чий образ з'являється в «Художнику». Насправді, Шевченко мав багато дівчат, які йому подобалися, про них я могла б написати окрему розповідь. Але за життя він так і не створив власну сім'ю. А ще він любляв одягатися за модними трендами та грати в азартні ігри. Але ж він теж звичайна людина, чи не так? Кожен має право на щастя, відпочинок...

Ось вам Тарас Шевченко, який ледь не в кожному вірші згадує Бога. До речі, поговоримо про відношення Шевченка до Всевишнього. Він здебільшого двояко ставився до нього.

«Милосердний Бог – моя нетлінна надія», – казав поет. Та не завжди його твори говорять це. Іноді, читаючи їх, ми можемо думати, що поет прославляє Ісуса, але насправді у творах він передає дещо зворотне послання й пише, що він більше не має довіри до Спасителя. Погляди Тараса Шевченка щодо релігії залишаються одним із найбільш дискусійних питань. Але його батьки були віруючими людьми, тому саме вони прищепили любов до Бога. У 1827 році Шевченко деякий час навіть служив у священника Кирилівської церкви Григорія Кошиця.

Звичайно, у школі нам не можуть розказати про всі погляди й уподобання поета, про які ми нібито й не мали б знати, але є достатньо цікаві моменти й у мистецтві. На мою думку, у шкільному курсі ім'я Кобзаря повинне бути не лише в літературі, а й у мистецтві.

Ще змалку крейда та вуглинка були для Тараса неабиякою радістю. Він обожнював малювати – стіни, лави, стіл... Малював у хаті й надворі, вдома та в гостях... Він написав понад три десятки автопортретів. А ще любив малювати жінок, людей, картини звичайного життя селянина. Розглянемо достатньо маловідому картину Пророка «Старости», 1844 року.

На картині зображені поважні люди, що вирішують важливі питання. Парубок засилає старостів до батьків дівчини, а вона перев'язує їх рушниками. Я саме так сприйняла цю картину – кожен робить це по-своєму. І ось воно, пензель великого митця. Йому вдалося зацікавити картиною так, щоб глядач зміг уявити цей момент і відчувати українські традиції.

Звичайно, окрім мистецтва, гріх не згадати історії. Кобзар – один із небагатьох, що має пам'ятники та монументи по всьому світу! В Україні та світі є 1384 пам'ятники Шевченку. Це найбільша кількість! Його знають усюди, його творчість вивчають, цитують, наслідують. Він – велич нашого народу, його голос і душа! Немає такої людини, яка не знає, хто такий Шевченко.

– Я не писав. Я плакав і сміявся.

Благословив, співав і проклинав.

Сказати правду – мало турбувався,
як я при цьому збоку виглядав....

Ліна Костенко

Мабуть, письменниця-шістдесятниця, як ніхто, відчуває зараз біль і переживає за долю України. Її слова, як і слова Шевченка, пронизані духом патріотизму й незламності. Та часи маємо різні... Ліна Костенко живе в демократичній державі та вільно висловлює думки (не завжди так було!), а Шевченко сповна заплатив за волю й бажання писати.

Але все ж повернемося... Хто для мене «мій Шевченко»? Насамперед, людина, яка дарує мені атмосферу та мотивує. Багато його поезій чудово можуть описати погоду за вікном, моральний стан, підняти настрій або допомогти розібратися в деяких питаннях. І якби ми раніше занурювалися в його поезії глибше, то зрозуміли б настільки він був правий. І ми, читаючи Кобзаря, думали, що він пише про людей свого часу, але ж ні! Подивімося правді в очі – він як ніхто інший знав і відчував долю України, тому звертався до нас, а ми не чули... Лиш послухайте, як звучать зараз його слова:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.

Саме тому в його віршах я знаходжу свій улюблений колір, саме тому Шевченко розфарбовує мій світ! Саме тому його творчість торкається самих глибин моєї душі, бо він жив, живе та буде жити в наших дитячих серцях! Його душа, мрії та сподівання житимуть, доки житиме Україна! А вона обов'язково стане вільною, незалежною, незламною, нездоланою, моєю й нашою Батьківщиною!

Владислав Черниченко
здобувач освіти 1 курсу
спеціальності «Біотехнології та біоінженерія»
Національний університет біоресурсів
та природокористування України, м. Київ
Керівник: Сидоренко І.Г. – к.філос.н.,
доцентка кафедри культурології

ПОЛУМ'Я ДУХУ

Тарас Григорович Шевченко. Це ім'я стало спільним для людей багатьох епох та поколінь. Як вогнище, що не може пустити від себе мандрівників. Як вогнище, що об'єднує своїм теплом, тому що поза межами нашого безхмарного та тривіального комфорту нас чекатиме холодна смерть. І хтось має виконати зобов'язання бути цим вогнищем, аби суспільство могло жити в теплі – у теплі соціальної єдності. Не в останню чергу це стосується наших діячів, оскільки культурне тепло – це передусім люди, вторинним проявом дій котрих є різноманітність фігур та ідей нашого середовища. Деякі виконують соціальну роль, дехто – культурологічну, хтось – політичну. Прагматичність концепцій зазвичай ми не розглядаємо, тому що, з одного боку, ми не маємо змоги квантифікувати міру корисності, а з іншого – для нас, українців, має бути важливо бути терпимими до наших побратимів. Дмитро Донцов правильно зазначав, що нехай це буде Драгоманов чи Винниченко зі своїми безглуздими марксистськими ідеями, але ці ідеї є нашими. Нехай це будуть похилі дерева, що доживають віку та що зяють своєю неприступною та сухою тишею, але ці дерева – наші, ми маємо на них право та маємо пишатися ними попри все. Дехто каже, що потрібно загасити вогнище та починає витанцьовувати навколо нього, поки смерть споглядає за нами з-поміж дерев. А дехто переконає, що холод – єдина мета життя, якщо дивитися на це в сенсі – «Життя – суцільний іспит».

Шевченко й був тим самим вогнищем: можливо, моментами похмурий, але до болі тихий, який має свій сакральний колір. Він, як обличчя нашої історії, як і всі аспекти нашого буття, має бути вказівником. Це не означає сліпо слідувати його словам, але приймати факти поза паралелей необхідності тих часів. І, можливо,

зараз не вчать його біографію у школах Англії, Німеччини та Франції, але, якщо ми, його нащадки, не будемо пробивати гробами таких особистостей, як Шевченко, собі шлях вперед, ми не зможемо довести право на існування. І тут ми вже торкаємось питання культурологічної концепції політичної заангажованості. З одного боку, ми зустрічаємо певну сентиментальну замріяність погляду Шевченка на долю України: «Зажурилась Україна – така її доля!». А з іншого – холодна політична революційність та віра у «справедливість рівності» як спосіб здобути свободу від кріпацтва. Це цілком зрозуміло для різкого ентузіазму здібної особистості, талант котрої був зачинений за воротами тодішньої неукраїнської системи. На мою думку, саме в цьому полягає наша трагедія, що позбуває певний аристократичний принцип буття та ієрархічної відданості, що має бути справжньою свободою для свідомої людини. Кирило-Мефодіївське братство до приходу Шевченка проймалося більш ліберальними мотивами та керувалося строгим раціоналізмом із прогресистською та реформаторською нечіткістю М.І. Костомарова. Провідна роль віддавалась соціальній рівності та ілюзорним надіям на контрастну миролюбність, що зможе лише однією своєю наявністю здолати сили темряви. Їх праці були просякнуті любов'ю до всього слов'янського та безмежно близькі для сердець знедолених українців. З появою Шевченка сенс та напрям руку перемкнувся на революційним демократизм. Дух непокори Тараса Григоровича, революційність – саме це унаслідувало братство.

У ХІХ сторіччя з'являються соціально-культурологічні ідеї про народи-пани та народи-плебеї. Шпенглер називав їх «фелaxами». Шевченко позначав панські народи «лицарськими синами» та «козаками». І саме другим типом, насамперед народом, що плекає надії на «славу», який шукає ірраціональності посеред затьмарених марев плебейських принципів, бачить великий Шевченко нашу суспільність. Нас цікавлять не «економічні незгоди», але відсутність свободи й те, що «у ярмах лицарські сини». Плебей сумує без «соціальної справедливості», очікуючи її хоч і під тираном, натомість панство характеризується тугою за свободою, що здобувається будь-якою ціною. Шевченкові слова: «Нема на світі України, немає другого Дніпра» та інші безцінні рядки. «Тяжко мені сиротою на сім світі жити; свої люде – як чужії, ні з ким

говорити» вказують на потугу до виконання обов'язку служити своїм людям в ім'я своє та в ім'я своїх дітей, бо інакше: «Ні з ким, і нікому не сказати святого слова». Дехто дорікав: «Шевченку не вистачає широких ідей нових часів!». Саме та задуха космополітизму та «людяності» й зароджує духовне та від того соціальне рабство. Шевченко виспівував ті часи, коли предки наші були всіма зненавидженими. Тоді вороги наші були просякнуті страхом і тому не вдавалися до нападу. Ці ідеї надто довго сиділи у затінку, саме тому наше щастя часто не віддається землею.

Держава, з погляду нашої інтелігенції тих часів, уявлялася лишень апаратом насильства. І при цьому, як і в статутах кирило-мефодіївців, усе це підкріплялося антидержавною концепцією «народоправства». Усе вбачалося в досяганні максимуму соціально-економічних інтересів широкої маси. Держава будується насамперед на духовних засадах, менталітеті окремої правової одиниці. Липинський згадує: «Відчуття національної приналежності впливає із почуттів і вимірюється тільки почуттям, а не культурою чи походженням». Тарас Григорович Шевченко виріс в Російській імперії, де йому довелося отримувати відповідне навчання та спілкуватися з багаточисленною російською масою. Він був просякнутий особливостями життя тогочасних провінціалів імперії. Шевченко не тягнув фіктивні, автономні устремління українського від Москви, натомість будував нашу спільність на національній приналежності, не на поняттях суспільних обов'язків, як у поляків. Неначе моноліт вибудований фундамент української державності, а наш прапор майорітиме від Сяну до Дону, тому що поетові було важливо, аби тотожними були духовні аспекти та аспекти державотворчі. Не держава для мене, але я – для держави. Він розвивав працю, піклуючись про духовну суть. Саме тому, вивчаючи самобутність соціо-культурних осередків, ми можемо протиставити себе наративам відомого дослідника та історика А. Тойнбі, що відкрито пропонує розглядати сили історії, як «неможливо до розуміння в частковому вияві, що мають більше загальні причини», згадуючи про «ширше суспільство (у просторі), ніж національна держава». Певний контраст між космополітизмом та дійсністю цієї «частки». Шевченко навчив нас переглядати таку посередність, відколюючи вкорінений у російську імперію менталітет.

Підсумовуючи, я волію брати до уваги, що Тарас Григорович Шевченко – ім'я, яке віддзеркалює вогнище, що ніколи не згасне, вічний символ надії та відродження для українського народу. Його поезія та ідеї не лише втілюють культурне тепло, а й спонукають до роздумів та дій. Шевченко був не лише поетом, а й мудрим філософом, який пройняв свої твори глибоким розумінням суспільних проблем та потреб народу. Його спадок став ключем до розуміння історичного шляху українського народу та його боротьби за свободу та гідність. Шевченкові ідеї, як вогнище, нагадують нам про необхідність об'єднання та боротьби за соціальну справедливість. Його патріотизм та любов до своєї землі надихають нас на великі звершення та допомагають зберегти національну ідентичність. Споглядаючи за сучасним світом, ми бачимо, що ідеали Шевченка залишаються актуальними й досі. Його спадок доречний як ніколи, коли ми шукаємо рішення для складних суспільних проблем та ставимо перед собою завдання змінити нашу реальність на краще. Шевченко – це не лише символ минулого, а й натхнення для майбутнього. Тож, пам'ять про Тараса Григоровича Шевченка – це не лише звичайна пам'ять про великого поета, а й заклик до дії, до реалізації його ідеалів у нашому сьогоденні. Його вогнище тепла та віри в майбутнє має світити яскраво й надалі, ведучи нас до нових вершин та звершень.

Емілія Чолій
здобувачка освіти 5 класу
Калуський ліцей №2
Калуської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Пасека Н.М. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, старший вчитель

ШЕВЧЕНКО В МОЄМУ ЖИТТІ

Тарас Шевченко був завжди присутній у моєму житті. Я бачила його «Заповіт», вишитий дбайливими бабусиними руками, на стіні в її кімнаті. Ми часто з мамою гуляли біля пам'ятника Великому Кобзарю. Його портрет зустрічає мене щоранку у вестибюлі нашого ліцею.

Та чи одразу був Шевченко для мене зрозумілим і коли мене зацікавила його творчість? Мабуть, уперше це сталося, коли наша сім'я відвідала виставку картин Кобзаря. Згодом я вже сама проявила ініціативу подивитися документальний фільм про таємниці життя Шевченка. Зараз для мене Тарас Григорович – це не суворий дідусь, який дивиться з-під кошлатих брів на нас зі стіни в ліцеї, це не нудний поет, що пише незрозумілі мені твори. Для мене Шевченко – це крутий геній, зображення якого зовсім не соромно носити на футболці. Його слова є дуже актуальними, і їх модно цитувати. Чому ж Тарасові вірші є близькими і зрозумілими мені та моїм одноліткам? Нас об'єднують одні почуття: любов до України й ненависть до ворога. Моє покоління теж відчуває палке прагнення до свободи й незалежності. Ми також маємо мрію про гідне життя.

Чи можна мене вважати фанатом творчості Тараса? Мабуть, ні. Але я гордо можу сказати, що є шанувальницею всього українського. А України без Шевченка не буває!

Гордися, генію, своїми праправнуками! Ми не скорилися! Ми порвали кайдани, як ти заповідав нам! Ми боремося й поборемо!

Владислав Шевченко
здобувач освіти 10 класу
Цукрозаводський ліцей Приютівської селищної ради
Олександрійського району Кіровоградської області
Керівник: Бугарь Ю.М. – учитель української
мови і літератури та зарубіжної літератури
вища категорія, старший вчитель

ШЕВЧЕНКО – МІЙ СУЧАСНИК

Шевченкова доля тісно сплелася з долею українського народу. Вона була сповнена тяжкої неволі, багатьох випробувань та постійної боротьби за право на власне існування. Поетичні рядки Шевченкових віршів – це універсальні цінності, які стають актуальними для кожного нового покоління українців.

Моє особисте осмислення постаті Шевченка починається з його любові до рідної землі, яка віддзеркалюється в його поезіях про Україну. Шевченкові поезії чутливо торкаються струн душі кожного українця. Із синьоокого дитинства зринає «садок вишневий коло хати», а десь там, далі, «тече вода з-під явора» й «за сонцем хмаронька пливе». Душевно, ненав'язливо й так посправжньому просто ці вірші виколисували мою любов до рідного батьківського краю.

Мій Шевченко зростав і мужнів разом зі мною. На тлі чудової української природи я почав осмислювати важке становище, в якому опинився український народ. Так мій Шевченко став символом мужності, сили та боротьби за ідеали. Він, як істинний патріот, відчував біль своєї нації та закликав до пробудження свідомості українців: «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає...». Для мене ці слова є закликом до того, що в жодному разі не потрібно опускати рук та коритися долі, а гідно боротися за свободу рідної землі.

Шевченко навчає мене не лише цінувати свободу, але й долати труднощі у власному житті. Особисте осмислення його творчості та життєвого шляху стає для мене джерелом внутрішньої міцності та глибокого розуміння того, що моя доля лише у власних руках.

У Шевченковій творчості я також відчуваю прагнення до глибокого осмислення внутрішнього світу, до розуміння самого

себе. Така глибина поетичного світу Тараса Шевченка заохочує мене шукати істину в серці, розвивати свої духовні якості та зростати як особистість.

Проте, Тарас Шевченко для мене – не лише великий митець, але й сильна особистість. Його непохитність у відстоюванні власних ідеалів та віра в гідність кожної людини слугують для мене прикладом внутрішньої сили та самовизначеності.

Моє особистісне осмислення Шевченка стосується також його впливу на сучасність. Він незримо залишається живим не лише у своїх творах, але й через свої ідеї, що актуальні й у сьогоденні. Справедливість, гідність, любов до рідної землі – це цінності, які Шевченко вбачав у своєму майбутньому, і які ми, його нащадки, зобов'язані втілювати у життя. Мене й досі вражає сучасність думок Шевченка. Перечитуючи його поезії, я бачу нашу реальність. Мій народ знову бореться зі злом проти поневолення української держави. Як і понад два століття тому, у нас один і той самий ворог, якому не дають спокою «лани широкополі, і Дніпро, і кручі» та який понад усе хоче витоптати, спопелити з нашої пам'яті прадавню історію, славне минуле, вирвати вкраїнське коріння з рідної землі й пустити по світу сірим перекотиполем. Але я вірю, що «вогонь запеклих не палить» і зовсім скоро «на оновленій землі врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати...».

Шевченко для мене – не лише символ минулого, а й віддзеркалення того, ким можна стати, якщо віриш у свої сили та відданий власним ідеалам. Його пророчі слова дарують віру в себе та сподівання на світле майбутнє. Шевченкова особистість, як борця за свободу та гідне життя, стала для мене взірцем самопожертви та відданості ідеалам.

Отже, для мене Шевченко – це не тільки історична фігура, а й духовний наставник, що наповнює моє серце любов'ю до рідної землі та бажанням змінювати світ на краще. Мій Шевченко – це великий українець, мудрий педагог, непересічний митець, якого я прагну наслідувати, щоб відчувати в собі духовну приналежність до великої та вільної української землі. Мій Шевченко – це світло, яке висвічує шлях до самовизначення, боротьби за справедливість та людську гідність. Він живий у моїх думках, у моїх вчинках, і завдяки Шевченковим творам я вірю, що наш український народ таки зуміє

здолати всіх зайд і ворогів, бо «в своїй хаті своя й правда, і сила, і воля», а ми всі нарешті повернемося до мирного життя.

Єлізавета Шевченко
здобувачка освіти 10 класу
Лиманський ліцей №1
Лиманської міської ради
Донецької області
Керівник: Пашкевич В.М. –
заступник директора з НВР,
вища категорія, учитель-методист

ШЕВЧЕНКОВЕ ІМ'Я НАМ СЯЄ, ЯК ЗОРЯ

Зорі з'явилися ще задовго до того, як на Землі зародилося людство. Може, настане день, коли всіх нас не стане, а вони залишаться навечно. А з якими зірками мої асоціації? Наприклад, я часто міркую про те, що там десь палають зірки відомих українців, які відійшли у вічність та якими пишається моя батьківщина. Десь там горить і твоя зоря, Тарасе Григоровичу. Можливо, саме вона і є тим дороговказом нам, твоїм нащадкам, протягом століть. Усе більше впевнююся в тому, що в різні часи ти був Пророком, славетним патріотом, який своїм життєвим прикладом, своїм поетичним словом допомагав обрати правильний шлях не одному поколінню. Твоя поезія, Кобзарю, – глибоко змістовна й високодуховна, породжена історичною правдою й людськими долями, зачаровує, хвилює, бентежить душу. Десятки літ лунають слова, які повинен почути кожен: *«Вставайте, кайдани порвіте...»*, *«Борітеся – поборете, вам Бог помагає...»*, *«Обніміть ж, брати мої, молю вас, благаю...»*. Ім'я Тараса Шевченка, на думку моїх сучасників, *«нам сяє, як зоря...»* та ототожнюється з такими поняттями, як *«символ України»* та *«національний герой»*.

Останнім часом відчула потребу розширити свої знання про особистість Шевченка: мені доводилося брати участь у конкурсі учнівської творчості *«Об'єднаймо ж, брати мої!»*, конкурсі учнівської творчості імені Шевченка, готувала відеорепортаж про відкриття пам'ятника Т.Г. Шевченку в м. Кременчуці (тимчасово проживаю в цьому містечку). Пишаюся тим, що я теж із родини Шевченків. Досліджую свій родовід: мої пращури по батьківській лінії проживали в Черкаській області. Сім'я прапрадіда вважалася

заможною, мала велике господарство: коней, корів, овець, велику пасіку, багато землі. Родина була велика, але обробляти все не встигала, тому на них працювали наймані робітники. Після революції 1917 року прийшла нова влада, сім'ю зарахували до класу експлуататорів. Господарство відібрали на користь колгоспів. Главу сім'ї, прапрадіда Нестора, закатували, а всю велику родину заслали до Сибіру – на поселення в Хантимансійський округ. Та працюючі українці й там завели господарство, спорудили будинки. Там народився мій дідусь Віктор, а в нього – мій батько Дмитро. Але, мабуть, так зійшлися зірки – й за покликом серця родина Шевченків, колись позбавлена батьківщини, повернеться в Україну. Тут мій татко буде здобувати освіту, створить сім'ю. У цій самостійній країні народиться справжня патріотка (це я!), яка пишається своїм прізвищем, захоплюється творчістю Великого Кобзаря, шанує національні традиції та історичну пам'ять.

У всі періоди історії особистість і творчість Кобзаря зближали людей. Це ми спостерігаємо в останній десяток років. 2013–2015 р.р. я пам'ятаю нечітко, бо тільки готувалася до 1 класу. Але за документальними відео, книгами та спогадами учасників тих подій, розумію, як у ті часи люди відчули потребу бути єдиним народом, відстоювати незалежність держави. Тому близькою була поезія Кобзаря учасникам Майдану в Києві тієї зими Гідності. Ось відео, де юнак із кавказькою зовнішністю красивою українською мовою читає рядки з поеми Т.Г. Шевченка «Кавказ»: *«І вам слава, сині гори, / Кригою окуті. / І вам, лицарі великі, / Богом не забуді...»*. То був вірменин Сергій Нігоян. Він відкрив трагічний лік Небесної Сотні. *«Кажуть, першими гаснуть ті зорі, що палають сильніше за всіх. Ти погас, залишивши в горі Україну й батьківський поріг,»* – написав у вірші, присвяченому Сергію, випускник 2014 року Березнуватівської школи Стас Буряк. Шевченкове слово об'єднало борців за свободу й незалежність. Криваві протести народу задля кращої долі, які назвали Євромайданом, назавжди залишили слід у історії. Сотні героїв тоді стали зірками. Про них – спогади та щоденники учасників протистояння, хроніки соціальних мереж, художні романи й есе, вірші та фотощоденники. Я познайомила з книгою «Небесна сотня» (авт. К. Богданович та ін.), яка має у «слові від авторів» Шевченкову цитату *«І мертвим, і живим, і ненарожденним...»*, збіркою Ольги Уліщенко *«Борітеся –*

поборете! Поетика революції», де авторка упорядкувала вірші поетів різних поколінь, поєднаних спільною ідеєю – боротьбою за незалежність, свободу й соборність України. Видання вміщує лірику, у якій звучить лейтмотив «*Борітеся – поборете!*». Шевченкові слова стали визначальними в українській історії, підкреслюють необхідність бути на сторожі національної свідомості. А ось книга «*Ті, що стомилися боятися*», яку написав учасник подій на Майдані, український лікар, хірург, учасник російсько-української війни Олександр Данилюк. Це спогади про бої за Дебальцеве, де автор описує події дев'яти днів під час оточення (з 9 лютого по 18 лютого 2015 р.) та умови, у яких молодий лікар надавав допомогу захисникам (95 успішних операцій за ці дні!): «...почалася наша «окопна хірургія»... Операційною став бліндаж – яма, перекрита брусами дерева-кругляка, землею, бетоном, клейонкою та шинами. Операційним столом – лежаки, накриті карематом, із якого легко витирати кров, щоб потім самому ж спати на ньому. Операційними лампами слугували світлодіодні китайські ліхтарики. А мінімальний набір інструментів із лікарської сумки довелося поповнити кліщами нашого електрика – вони перетворилися на ампутаційні кусачки...». Серед побратимів Данилюка були два мої земляки-лиманці, які добровольцями пішли відстоювати інтереси держави: Сергій Карпо (він став зіркою у лютому 2015 року, назавжди залишившись дев'ятнадцятирічним) та Віктор Дикий. Прооперований Данилюком, Віктор Миколайович кілька років поспіль перемагатиме в легкоатлетичних змаганнях «Ігри нескорених», досягне зіркових перемог. Та коли ворог у лютому 2022 року віроломно напав на нашу країну, Віктор Дикий – знову на захисті інтересів держави. Вихований на творах Тараса Шевченка, Ернеста Гемінгвея, Джека Лондона, не міг бути осторонь подій. Воював під Ізюмом, Бахмутом, Кременною. 26 грудня 2022 року при виконанні бойового завдання під Кременною наш Нескорений утратив обидві ноги. Зараз він на реабілітації, учиться жити по-новому. З ним книга Данилюка, подарована у 2020 році, з підписом: «*Віктору від Смайла. Дякую за службу і дружбу. Борімося – поборемо. Разом до перемоги. 18.02.2020. Смайл*». Шевченківський рядок знову як дороговказ не тільки адресату, а й усьому нашому поколінню.

У час нового протистояння за свободу Шевченкові слова оживають, набирають нового змісту, бо все, що ми переживаємо, здається, легко віднайти на сторінках «Кобзаря». Сьогодні він з нами, на передньому краї боротьби з російськими окупантами за нашу свободу й державність. У тому, що ми об'єдналися, є заслуга нашого Пророка. Шевченко – це наш СВІТОЧ. Із ним ми переможемо.

*Візьміть його вогню, хоч крихітку візьміть,
І вас вже не поставлять на коліна!*

Дар'я Шестакович
здобувачка освіти 7 класу
Криворізька гімназія №68
Криворізької міської ради
Керівник: Абрамова В.Г. – учитель
української мови та літератури,
вища категорія, учитель-методист

КОБЗАР КРІЗЬ ПРИЗМУ ЧАСУ

Переглядаю повідомлення в соціальних мережах, скролю стрічку фейсбуку. Нічого незвичайного. Стоп. А це що?! Меми про Тараса Шевченка? Супермен, Устим Кармалюк, Елвіс Преслі, Ілон Маск... Круто! Може, він володів штучним інтелектом? Тут не зажурений дідуган у смушевій шапці й кожусі. Із таким я хотіла б познайомитися. От якби Тарас Григорович був моїм сучасником, зайшла б на його сторінку в соціальних мережах.

На аватарці – чоловік середніх літ. Високе чоло, глибокий, пронизливий погляд. Яка харизма! Йому лише 47. На голові шолом і тактичні окуляри, на шевроні – тризуб. Він, як і мій татко, воює за Україну. А скільки фоточок! Та це ж автопортрети. Ого, їх чимало! На першому – Тарасові 26, він романтичний і замріяний. На останньому – 47, трохи зажурений, але очі такі ж сяючі, вони випромінюють надію. Підпис – Кобзар (Тарас Шевченко). Для побратимів він Пророк, а свої дописи підписує Дармограй, Перебендя й, звісно, Кобзар. Має вищу освіту, навчався в Петербурзькій академії мистецтв. Цікаво, хто в нього в друзях. І. Сошенко, К. Брюллов, В. Жуковський, Є. Гребінка, П. Мартос, М. Костомаров... Досить відомі постаті – художники, письменники, меценати... А цей Кобзар не був аскетом, він ще той тусовщик! Вів світське життя, любив салонні тусівки й богемні посиденьки. Міг би стати крутезним блогером!

Що ж там у сторіз? Невже немає тієї, яка полонила серце цього мужнього чоловіка? Ще в дитинстві його розрадою була сусідська дівчина Оксана. У Литві закохався у волелюбну польку Ядвігу, та якось не склалося. Ось цікавий альбом жіночих портретів. Вау, які вишукані панянки! Катерина Абаза, Ганна Закревська, Варвара Репніна... Кобзар – ще той серцеїд! А Лукерія Полусмак – останнє

кохання митця? І знову розлука. Примхи долі, недруги?.. Він же так мріяв про родинне щастя. Мабуть, доля митця – це невмируща Слава!

О, цікавий комент! І. Франко пише: Він був сином мужика і став володарем у царстві духа...». Це справжнісінький успіх, адже Кобзар усього добився завдяки наполегливій праці. Кріпацьке дитинство, гірка сирітська доля, поневіряння... А може, ці випробування не лише не зламали Тараса Шевченка, а зробили ще сильнішим? Зміцнили його дух і волю? І маючи дар Всевишнього, почав шукати можливості його розвинути. Відтак наймитував, мандрував від дяка до дяка, з паном Енгельгардтом – у Вільно, потім у Петербург. Нехай змушують виконувати будь-яку важку роботу, але навчать професійно малювати. Зціпивши зуби, ішов до своєї мети. І як винагорода – викуп із кріпацтва. Жадана воля. Навчання в престижному закладі в Петербурзі. Постійна робота над собою, пошуки нових технік у живописі, найвищі нагороди. Чого ще жаждала його невгамовна, широка душа? Звісно, щастя. А воно примарне. Для Кобзаря – це краще життя його народу, любої серцю України. І він стає на шлях боротьби з темним царством зла. Усвідомлює, що може втратити все в цій нерівній битві, але не звертає з обраного шляху. Це ж його місія – просвітити, стати новим Мойсеєм, вивести український народ із російської неволі. Не лякає переслідування, заслання... Продовжує мріяти, писати, малювати, боротися...

Кобзар поза часом, його слова пророчі. Це Шевченкове «Борітеся – поборете!» допомогло нам вистояти на майдані. Допоможе й зараз перемогти російську імперію зла.

Я зрозуміла: Тарас Григорович – найгеніальніша постать нашого народу. Він символ і світоч України. Його геніальність – у силі духу. Сам зміг вирватися з рабства, здобув «і славу, і волю». Міг прожити яскраве й заможне життя митця, але обрав шлях боротьби за свободу свого народу. Зберіг і відшліфував нашу мову, підняв українську літературу до вершин світового рівня. Кобзар поза часом. Оптимістичний і пророчий, вірив у перемогу України! І я вірю! Ми не зрадимо тебе, Кобзарю! Здійснимо твою й свою мрію:

І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України...

Софія Шинкаренко
здобувачка освіти 6 класу
Криворізька гімназія №60
Криворізької міської ради
Керівник: Непом'яца Е.О. – вчитель
української мови та літератури, II категорія

МІЙ НАСТАВНИК ТА ЖИТТЄВИЙ ОРІЄНТИР

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!
Т. Шевченко*

Для мене твори Тараса Шевченка не просто слова, що римуються між собою, а безмежний світ прекрасного та потворного, щемливого та веселого, божественного та знеціненого, трагічного та ще більш трагічного.

Я пам'ятаю першу книжку, що я малою, але вже усвідомлено, прочитала, саме вона була моїм путівником у світ української літератури. Не дивно, це була книжечка для молодшого дошкільного віку «За сонцем хмаронька пливе» Тараса Григоровича Шевченка. Тоді я вперше усвідомила свою національну ідентичність. Саме тоді я навчилася помічати та цінувати велич української природи, яка може бути мінливою, як життя людини. Може бути осяяне яскравим сонячним промінням, а може затягнути все туманом:

За сонцем хмаронька пливе,
Червоні поли розстилає...
Розстилає туман сивий,
І тьмою німою
Оповіє тобі душу,

Великий Кобзар дав мені, малій, перші уявлення про світ. Українська природа може замилувати настільки, що здається кращого місця на землі немає, ніби розчиняєшся в ній, відчуваєш невагомість. Автор цей стан ототожнює з Божим откровенням, сповіддю. Але разом з почуттям блаженства ти постійно відчуваєш

тривогу. Ліричний герой відчуває, що німа пітьма вже снує його душу, що страждання завдають болю, він ладен піти з цього світу :

Й не знаєш, де дітись,
І ждеш його, того світу,
Мов матері діти.

Уже тоді я розуміла, що світ навколо непередбачуваний. Ми можемо відчувати блаженство, а можемо страждати так, що краще душу Богові віддати. Сам письменник переживав буремний час: кріпацтво, заслання, арешти – бо мав серце небайдуже. Кожен написаний рядок є автобіографічним. Сьогодні українці також борються з ворогом, що топче нашу святу землю понад триста років. Шевченко заповідав своїм нащадкам боротися:

Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Ми сповідуємо його ідеї, невпинно боронимо Батьківщину, відвойовуємо кожен клаптик землі, проливаємо кров за свободу. На кожному етапі свого життя я розкриваю все нові грані його творчості, я інакше трактую його слова, я сприймаю їх через призму своїх почуттів, історичних подій. Я все більше захоплююсь його мудрістю та прозорливістю.

Я впевнена, що творчість українського пророка, Тараса Шевченка, не просто для мене путівник у світ української літератури, а й життєвий орієнтир. Його мудрість не дасть мені заблукати у світі.

Юлія Шкурат
здобувачка освіти 9 класу
Коломийська філія №3 Коломийського
лицею №4 імені Сергія Лисенка
Коломийської міської ради
Івано-Франківської області
Керівник: Рибець Н.П. – учитель
української мови і літератури,
вища категорія, старший вчитель

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – СИМВОЛ ОПОРУ ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

*Тарасе мій, плондрують Україну...
І море сліз та крові, нищать край...
російські вороги ракети запускають –
Лежати вже не можеш, уставай!
Ти закликав любити Україну,
Єднатися народу навіки.
До слова ми твого полинем,
Вставай, Тарасе, поспіши!
Живемо у важкий, тривожний час,
Твої вірші цитуєм повсякчас.*

Війна розпочала в історії України сторінку, яку ще необхідно заповнити. Повномасштабне вторгнення змінило свідомість українців, змусило по-новому подивитися на творчість Шевченка як Пророка, який покликаний розбудити національну свідомість та об'єднати націю. Прикладом Тараса Григоровича надихається багато людей, його мудрі слова вселяють наснагу та віру Героям-Захисникам. Тарас Шевченко був і завжди буде символом опору російській агресії.

Любов до Батьківщини є в серці кожного з нас. Просто хтось це відчуває гостріше й глибше. Мусимо бити в набат, щоб ніхто не забув про війну. Творчість Тараса Шевченка показує справжнє обличчя цього жахіття. Сьогодні нам випав унікальний шанс за допомогою слова донести правду світові та бути почутими. Ворог акцентує увагу, що Україна не єдина, але саме за допомогою поезій Кобзаря маємо можливість показати єдність українців у боротьбі проти агресора.

Творчість Тараса Григоровича є дорогоцінним джерелом, з якого ми отримуємо відомості про героїчне минуле наших предків, багатовікову боротьбу за незалежність. Кобзар є голосом українського народу та наставником на шляху до ПЕРЕМОГИ.

Постать Тараса Шевченка в контексті війни з росією – феномен, бо вона відтворює нашу історію сторінка за сторінкою. Варвари готові знищити все, що підкреслює ідентичність українського народу. Чого тільки вартий розстріл погруддя Шевченка у Бородянці, прострелені скроні та чоло! Чого чи кого боялися російські нелюди?! Невже думали, що Тарас Шевченко може чинити опір після смерті?!

Звісно, може, його поезії – це знаряддя проти окупантів, які нахабно вдерлися на нашу землю. Лякає ворогів навіть бронзове погруддя Пророка, який немов ожив і сміливо, з лютою ненавистю, дивиться в очі кривдникам. Від страху вороги розстріляли бронзу, але не знищили дух української ідентичності. У нас це викликало ще більшу ненависть... Зло має бути покараним!

Постать поета надихала, надихає і буде надихати митців усіх поколінь. Так, художник Юрій Шаповал зобразив Тараса Шевченка в контексті повномасштабного вторгнення росії. На тлі багряного неба видніється безпілотник як символ війни. Барвиста гама яскравих кольорів контрастує з нерівними лініями диму, що клубочиться позаду постаті Тараса. Поет є уособленням української самоідентифікації та національного самовизначення.

Постать, про яку мають пам'ятати наші нащадки та якої мають боятися вороги. росія насправді боїться Тараса Шевченка, адже він – уособлення культури, волі та історії України. Простий кріпак, який, отримавши волю, найбільше прагнув залишити слід в історії України, показати свою любов до Батьківщини. Тарасове ім'я не випалять російські терористи, не знищать усвідомлення його національної приналежності та пам'яті. Повномасштабне вторгнення змінило свідомість усіх українців, а дух Великого Тараса розбудив національну свідомість та об'єднав народ. Тож разом до ПЕРЕМОГИ!

**ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!
СЛАВА УКРАЇНІ!
ГЕРОЯМ СЛАВА!
СЛАВА ШЕВЧЕНКУ!**

Вероніка Шкурлей
здобувачка освіти 1 курсу
спеціальності 035.01 Філологія.
Українська мова та література
Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника
Керівник: Пена Л.І. – к.філол.н., доцент,
доцент кафедри української мови

МІЙ ШЕВЧЕНКО

*Борітеся – поборете!
Вам бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!
Т.Г. Шевченко*

По-зимовому весняна бездонна ніч. Мороз малює чарівні візерунки, гілочки дерев укриті памороззю, а сніг під ногами рипить-рипить. Зосереджено спостерігаю за творенням природи. Мимоволі крокую... Переді мною незвідане царство, яке запрошує у свої володіння. Я хочу відгадати його таємницю. Несподівано сніжинка впала на долоню. Щось шепоче... Намагаюся зрозуміти слова, та не вдається...

Раптом на небі спалахнула зіронька; мабуть, сповістила про народження дитини. І серед міріад світил з'явилася яскрава – Шевченкова зоря... А потім буде казка дитинства. Своїми допитливими оченятами малий хлопчик хоче пізнавати світ, бажає подивитися на стовпи, що підпирають небо. А після безтурботності настануть пекельні випробування. Неначе розжарене гостре лезо вп'ялося в серце. Це гіркого болю завдала смерть любої матері. Вона залишиться в його пам'яті, її навіки забере сира земля:

Там матір добрую мою,
Ще молодую, у могилу
Нужда та праця положила...

Незбаром і батька скує смерть, погасне те полум'я свічки, яке колись вольовничо палахкотіло...

Тяжкі випробування, знуцання енгельгардтів, кріпацтво, ув'язнення – ось що довелося пройти мужньому Кобзареві. Він

побачив жорстокість світу, бо й «правдою торгують», і людськими душами, а ціна його – дві з половиною тисячі. Звичайно, тернистий шлях обов'язково перейде в погідний, сповнений квітів, від запаху яких п'янієш та насолоджуєшся післясмаком. Карл Брюллов – ангел-охоронець, який зміг захистити Шевченка.

Віхола життя кружляє по світу людської долі, плете дивне прядиво з життєвих стежин, нагороджує щасливим і гірким талантом буття. Які вони різні, оці тремтливі вогники людських душ, які вони загадкові й химерні!

Доля... Така мінлива й водночас світла. Одним стелить стежину квітами ніжними, іншим – шипами троянд. Шевченкова була мережена колючками, встелена дрібними камінцями (і великими також). Ідучи нею, шукав сяйво, яке допоможе вийти з темряви. Вона намагалася сплести сіті (дуже часто це робила), щоби поет перебував якомога довше. Нескорене бажання розірвати кайдани додавало впевненості й снаги, щоб здійснилася мрія – повернутися в Україну. Серед моря сірих думок проривається життєствердне:

Молюся! Господи, молюсь!

Хвалить тебе не перестану!

Що я ні з ким не поділю

Мою тюрму, мої кайдани!

Переді мною «Кобзар» – скарбниця мудрості й життя. Ще раз читаю послання «І мертвим, і живим, і ненародженим..», у якому Шевченко умовляє своїх земляків не шукати щастя на чужині, а повертатися до своєї хати:

В своїй хаті своя правда,

І сила, і воля.

Здаля чути голос, сповнений тривоги, який благає: «Єднаймося, брати!». Страшні звуки долинають звідусіль. О Боже, що трапилось? Крик, відчай, острах...

Не віриться... Україну спопеляє війна... Моє серце стискається від побаченого. Стільки сліз, крику, печалі, розпачу. Палає у вогні моя держава. Але вона могутня та смілива! Крок за кроком виборює місце під сонцем, а відважні воїни захищають її та дякують Усевишньому за прожитий день. Нас не здолали, не сплюндрували, не похитнули віру в краще майбутнє. Кожного разу відлунюють слова тієї дитини – великого Пророка:

І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі!

Чи замислювався Шевченко, що його творчість долатиме віки й залишатиметься вічно живою? Чи знав, що слова стануть пророчими, що Україна знову виборюватиме місце під сонцем? Мабуть, усвідомлював, що так. Його слова-зернятка проросли могутньою лілеєю віри, надії та любові в серці кожного.

Пригадую, як із цікавістю (надто ще малою була) вдивлялася в розумні й водночас наповнені любов'ю очі вірменина Сергія Нігояна, який читав рядки поезії Кобзаря в Києві на Майдані Незалежності. У час війни Україна стала ідеалом міцності та незламності. Щосекунди, щохвилини, щодня мій народ бореться за незалежність та право на життя. Я пишаюсь ним!

...Ось синьо-жовтий прапор розвивається над небосхилом, огортаючи всіх та міцно-міцно тримаючи в обіймах, а кожен насолоджується світлим радісним моментом, скрізь лунає українська мова. Вітер гойдає колосся, соловейко зачаровує своїм голосом, а матуся співає колискову немовляті, в якій звучить мелодія рідного слова. Як же тепло стає! Мабуть, це і є післясмак довгоочікуваної перемоги, в яку всі щиро вірять. Молімося, щоб Господь послав свою ласку та сяйво благодаті на весь український народ. Вірю, що Україна переможе й постане з руїн, а слово апостола духу – Шевченка – лунатиме повсюду.

Зима... Перші сніжинки летять легко-легко. Вони кружляють у повітрі, поволі опускаються додолу. З тендітних рученяток, неначе ангелики з небес, надсилають листівки, у яких просять ніколи не опускати рук, а впевнено боротися, іти до мети.

Мовби з уст Кобзаря чую:
Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

Каріна Шульгач
здобувачка освіти 8 класу
Новогребельська гімназія
Бородянської селищної ради
Київської області
Керівник: Іваненко Л.І. – учитель
вищої категорії, учитель-методист

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Заходжу в музей «Берегиня», який знаходиться в Новогребельській гімназії . На стіні – портрет Т.Г. Шевченка, прибраний у вишиваний рушник. Його очі випромінюють добро. Він ніби хоче щось важливе розповісти мені. А я дивлюся на Кобзаря й думаю про те, як добре, що вороги не зайшли в гімназію й не побачили його. А то познущалися б... Адже вікна й навіть книги пробиті ворожими кулями. Наробили багато лиха в селі. Є жертви...

Слово «Бородянка» облетіло весь світ. Саме в центрі цього містечка, яке розташоване неподалік Нової Греблі, стоїть пам'ятник Тарасові як символ незламності українського народу. Стріляли в нього, кинули авіабомби на багатоквартирний будинок навпроти... А він вистояв, лише голову схилив. Навіть збереглася табличка з викарбуваними словами:

Любіть її...
Во время люте,
В останню
Важкую минуту
За неї
Господа моліть.
Т.Г. Шевченко

І ми любимо свою Україну, як любив її Кобзар, який протягом творчого шляху навчав покоління не бути байдужими до рідної землі, незважаючи на всі труднощі та перешкоди. Хай знають про це зайти. Вони вбивають українців, знущаються над нами, проливається невинна кров... Ми, діти, повернулися після окупації у свої домівки, але досить часто навчаємося в бомбосховищах...

Українські воїни показують свою відвагу й незламність у боротьбі з ворогом, жертвуючи своїм життям... Але нас не зламати!

Чому ж ми такі? Бо боремося за свою волю. Ми ніколи не станемо на коліна, ніколи не будемо рабами... Кожен українець пам'ятає слова Тараса з вірша «Заповіт»:

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте...

Шевченко визнаний духовним батьком української нації. Він зараз із нами своїм словом боронить рідну землю. Тому кожен українець може з упевненістю сказати, що Шевченко – мій, Шевченко – наш!

Ярослава Щербина
здобувачка освіти 9 класу
Орлівська філія Свеської СШ I-III ступенів №2
«лицей» Свеської селищної ради
Шосткинського району Сумської області
Керівник: Закіянова О.А. – учитель
української мови й літератури

ШЕВЧЕНКО В МОЄМУ ЖИТТІ

«Великий Кобзар», «велет духу», «батько нації»... Усі ці вислови – про видатного українця, патріота, громадського діяча Тараса Григоровича Шевченка. Століттями шевченківське поетичне слово стояло на сторожі національної ідентичності мого народу, було його оберегом від імперських загарбників. Воно не давало українцям занепасти духом, надихало жити та боротися.

Кожен має свій шлях, який привів до зустрічі з генієм Шевченка. Талант поета настільки багатогранний, що будь-який читач знаходить співзвучні своєму серцю ноти в мелодиці його творів.

Коли я беру до рук нашу родинну реліквію – старенький «Кобзар», який належав ще моєму прадіду, завжди захоплююся та дивуюся: як вірші, написані майже двісті років тому, можуть бути настільки сучасними? Часто, читаючи поезії, замислююся: ким особисто для мене є Тарас Шевченко?

Вперше зі словом поета я познайомилася взимку 2014 року. Тоді в Києві вирував Майдан. Українці сльозами й кров'ю доводили свій вибір на користь свободи й демократії. А я, п'ятирічна, на підлозі перед телевизором шикувала іграшкових динозаврів і гралася ними в «беркут» та протестувальників.

Пам'ятаю, як з екрану молодий бородань із полум'яними очима проникливо промовляв:

*І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся - поборете,
Вам Бог помагає!*

*За вас правда, за вас слава,
І воля святая!*

З часом я дізналася, що то був Сергій Нігоян, охоронець Євромайдану, один із перших лицарів Небесної Сотні. Він читав уривок із поеми «Кавказ» Т. Шевченка. Тому з дитинства Шевченко для мене – це Майдан і його герої.

Шевченко для мене – це стійкість і незламність мого народу. Це 24 лютого 2022 року, коли вибухи від рашистської зброї чулися від Глухова, від Бачівська, від Грем'яча, коли через Конотопщину лавиною сунула на Київ путінська орда.

Спочатку – шок, заціпеніння: «Як далі жити?». А потім: «Борітеся – поборете...». І син маминої подруги записується до тероборони. І мій хрещений з товаришами розливають по пляшках «бандерівський смузі». І мої односельці пакують у машину цілу гору їжі та теплих речей, бо «у тероборони в Шостці нічого немає» ...

Мій Шевченко – це радість від визволення Тростянця, Ізюма, Куп'янська, Лимана. Це титанічний подвиг ЗСУ під час визволення Херсона, коли наші мужні воїни скинули в Дніпро ворожу нечисть:

*Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отоді я
І лани і гори –
Все покину, і долину
До самого Бога
Молитися...*

Для мене великий Кобзар – це пророк, який дає надію на майбутнє. Надія й віра в краще дали змогу поетові пережити темні часи в його житті: розпач від втрати батьків, кріпацтво, заслання. Його твори вселяють і в мене оптимізм та сподівання на те, що Україна вистоїть, відбудується, стане квітучою європейською державою:

*Оживуть степи, озера,
І не верстовії,
А вольнії, широкії
Скрізь шляхи святії
Простеляться...*

Мій Шевченко – це справжній голос українського народу, це поет, що має рідкісний дар – надихати й оберігати Словом сучасників і нащадків:

*Ну що б, здавалося, слова...
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!.. Знать, од Бога
І голос той, і ті слова
Ідуть меж люди!*

Крістіна Юрченко
здобувачка освіти 2 курсу
спеціальності 191 Архітектура та містобудування
Дніпровський фаховий коледж будівельно-
монтажних технологій та архітектури
Керівник: Данюк А.О. – к.філол.н.,
викладач української мови
та літератури, вища категорія

ХТО В СЕРЦІ НОСИТЬ УКРАЇНУ...

Колись у дитинстві світ здавався мені таким великим, навіть безмежним, безкінечним і неймовірно добрим. А зараз увесь світ – як маленький томик «Кобзаря», який ти дістаєш з-під завалів зруйнованого будинку. Він брудний, весь у сірому попелі, зі злегка обвугленими сторінками, на яких заховається істина, гірка, усіма забута правда... Білий колір сторінок дивує чистотою. Я не хочу псувати цю чистоту своїми чорними, закривавленими пальцями, тому читаю подумки, по пам'яті, як молитву: «Зоре моя вечірняя, зійди над горою, поговорим тихесенько в неволі з тобою...». Здається, усі слова розлетілись світом, а тепер починають злітатись назад, повертаючи мене до життя...

Не знаю чому, але під час масованих ракетних обстрілів я завжди читаю вірші. І це мене заспокоює. Сьогодні це Шевченко – безсмертний поет моєї багатостраждальної країни. Ніколи й подумати не могла, що буду читати твої вірші, Кобзарю, ховаючись від російських ракет у темних стінах бомбосховища; у коридорі, коли вибухи застали зненацька, ще до оголошення повітряної тривоги; у підвалі коледжу, який облаштували як тимчасове укриття, де ми з одногрупниками тепер проводимо часу більше, ніж у навчальній аудиторії. Іноді я читаю тебе, коли не можу заснути. Знаєш, дуже виснажують ті ночі, коли летять «шахеда», а наші хлопці їх до ранку збивають. Після таких ночей я ще довго не можу спокійно спати, бо цей страх очікування неминучого завжди поруч. І я лише думаю: «Швидше б уже, швидше б уже закінчилось це все».

У такі хвилини мені цікаво, а чи був би ти, Тарасе, іншою людиною, якби народився у мій час? Чи став би ти президентом,

політиком? Чи, може, став би волонтером і збирав на дрони для ЗСУ? Чи все ж залишився б поетом і прокладав би свій шлях через віртуальні простори соціальних мереж, де слово здатне швидше з'єднатись із серцем читача? А про що б ти написав, сидячи поруч зі мною і слухаючи вибухи? Я знаю, твоя душа кричала б від болю, як зараз кричить моя:

Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?

І кожна ракета, що поцілила в будинок, де живуть українці, руйнувала б і твоє серце. Твоя душа, поранена усвідомленням сучасних реалій, вбирала б біль і страждання сотень, тисяч, мільйонів українських дочок і синів і пролилась би страшним гнівом на голови тих, хто знищує мою країну.

А можливо, тобі б довелося боротися за рідну землю не лише словами... Цікаво, чи пішов би ти добровольцем на фронт, як мій батько? Чи залишив би свій слід на полі бою, на шляху до перемоги і свободи? І чи повернувся б з війни живим?.. Повернувся б! Я вірю у твою мужність і жертовність заради Батьківщини. Я впевнена, що ти б не втік за кордон, бо тобі не байдуже, яким буде майбутнє України. Ти був би поруч зі своїм народом. Ти боровся б до останньої краплі крові, до останнього подиху...

«Думи мої, думи... Лихо мені з вами...». Я сиджу та слухаю цю пісню на повторі. А війна триває. І знаєш, мій поете, ти дійсно зараз воюєш разом зі своєю країною. Твої вірші летять на голови окупантів, розлітаються на сотні скалок, досягаючи цілі. І хоч ти народився не в мій час (але й у не менш тяжкий і не менш буремний) – ти живеш! Бо твоя поезія живе в наших серцях! Знайома з дитинства, надихає, пробуджує почуття гордості та віри у свій народ. Твій образ оберігає кожного воїна, як ікона, бо попри сотні років, що минули, твоє золоте слово сіє в душі кожного українця зерно віри в щасливе й вільне життя, яке неодмінно настане для кожного, хто в серці носить Україну!

Літературно-художнє видання

МІЙ ШЕВЧЕНКО

Збірник есе учнівської та студентської молоді

Головний редактор

Шарова Т.М.

Редактор

Землянська А.В.

Технічний редактор

Землянський А.М.

Підписано до друку 09.03.2024 р. Електронне видання.

Друк цифровий. Гарнітура Georgia.

Умов. друк. арк. 12,9.

Борітєся – поборєтє,
Вам Бог помагєє!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

м. Шевченко

